Celia Rees
Farkasszem
A Rábájon Mary folytatása

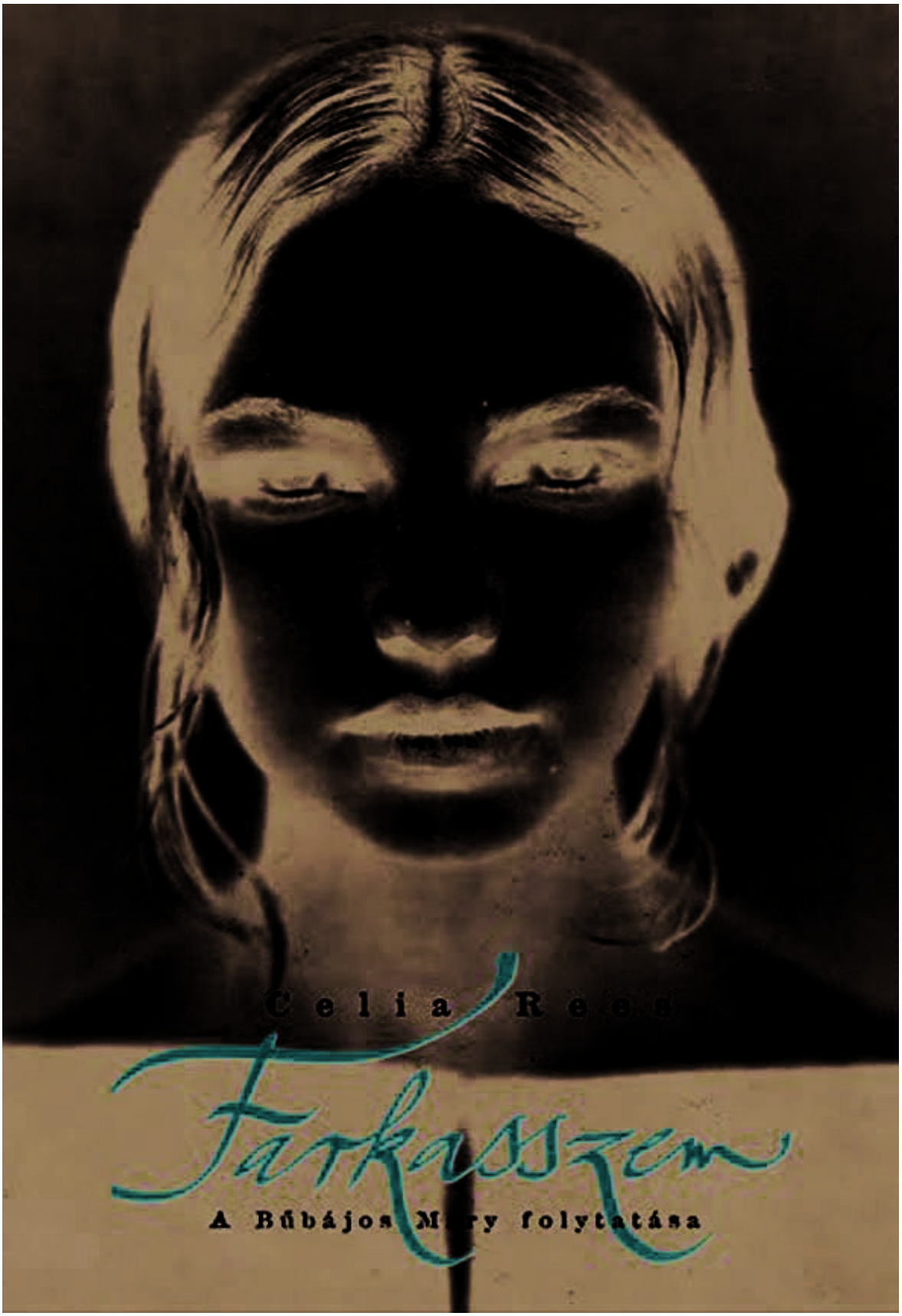
Celia Rees
Farkasszem
A Bűbájos Mary folytatása

Celia Rees

A fordítás alapjául szolgáló mű:

Celia Rees: Sorceress

Published by Bloomsbury

Publishing Plc Copyright © Celia Rees, 2002

All rights reserved.

Fordította: Báti Júlia

Szerkesztette: Dezsényi Katalin

Valamennyi szerzői jog fenntartva, beleértve a sokszorosítást, a forgalomba hozatalt és a mű

bármely formában történő nyilvános bemutatását, ideértve az elektronikus médiákat is, a reprográfiai sokszorosítást és a digitális terjesztést, illetve az adatbankokba történő felvételt is.

Magyarországi kiadás © Orlando Stúdió Kft. — 2004

H
W

Terrynek és Catrinnek, akik velem jöttek **Bevezető**

Ezzel a mostani kötettel az olvasó a híres „Mary-feljegyzéseken”

alapuló, Bűbájos Mary címen megjelent korábbi könyvünk folytatását veheti kézbe. A XVII. századi ágytakaró belsejéből előkerült „Mary-feljegyzések”, mint azt régészeti vizsgálatok bizonyították, egy Mary Newbury nevű tizennégy éves lány több száz éve írt naplójának oldalai. 1659-ben, miután szemtanúja boszorkánysággal vádolt nagyanyja kivégzésének, Marynek menekülnie kell Angliából. Naplójában leírja utazását Amerikába és ottani életét egy puritán közösségben. Az írás félbemarad, mégpedig egy mondat közepén, amikor Marynek erről a puritán településről is menekülnie kell, ha nem akar nagyanyja sorsára jutni.

Eltekintve néhány más kézírással lejegyzett oldaltól, a napló, valamint mindaz, amit Mary életéről tudunk, ezzel a félbeszakadt mondattal ér véget. Már a napló szövegének átírása során megfogalmazódott bennem a gondolat, hogy kiderítsem, miként alakult Mary sorsa a későbbiekben. Az interneten közzétett felhívásomra rengeteg válasz érkezett, és itt szeretnék köszönetét mondani valamennyi levélírónak, akik segítségemre voltak abban, hogy rekonstruáljam a Mary naplójában szereplő személyek későbbi élettörténetét. Azon voltam, hogy a levélíróktól kapott értékes adatokból minél több kerüljön bele a most megjelenő

szövegbe, ám ez nem mindig volt megoldható. Ezért egészítettem ki a szöveget a kötet végén megtalálható jegyzetekkel. Ez a könyv azonban elsősorban Maryről szól, és mint kiderült, a kutató számára a legnehezebb feladat épp az ő későbbi sorsának feltárása volt. Végül tehát szeretnék külön köszönetét mondani Agnes Herne-nek és nagynéniének, Miriam Lazare-nak, akik megtalálták nekem Maryt. Az ő segítségük nélkül ez a könyv”

nem jöhetett volna létre.

Alison Ellman

Boston, Massachusetts

1. Mary: Massachusetts, 1660. november Ha boszorkány vagyok, úgyis hamarosan kiderül. Soha nem akartam ártani senkinek, de amikor elhagyni kényszerültem Beulah-t, a gyűlölet és düh úgy csapott fel mögöttem átkot szórva, ahogy a vassal vert kő hányja a szikrát. Nem követtem el semmi rosszat, miért kellett hát űzött vadként menekülnöm? Azok a lányok, akik megvádoltak, Deborah Vane, meg a többiek, ők az igazi bűnösök. Amikor boszorkánynak kiáltottak ki, a szemükben ott csillogott a fondorlat, a gúny és a gyűlölet. Tettetett őrület torzította el az arcukat, nem valódi. Hogyhogy nem látta senki?

„Csak a vak nem látja, meg aki nem akar látni.” Nagyanyám hangja csengett a fülemben. Bölcs asszony volt, de a bölcsesség semmi mást nem hozott szegény fejére, csak szenvedést.

Az akasztófán végezte, és most ugyanaz a sors vár rám is.

Átkutattak mindent, méghozzá alaposan. Rebekah szülő-szobájában rejtőztem el, azt remélve, hogy ott legalább kis időre biztonságban leszek, de üldözőim oda is be akartak jutni. Igazuk és kötelességük biztos tudatában fennhangon követelték, hogy beléphessenek. Egyedül Martha szegült szembe velük, úgy lecövekelt az ajtóban Johnson tiszteletes

előtt, mint bátor kis vörösbegy a lecsapni készülő héja láttán. Kelletlenül távoztak.

Hallottam, ahogy szobáról szobára járva mindenütt keresnek, gyűlölettől súlyos lépteik zajától dübörgött a ház.

Sikerült elszöknöm, de ők nem adták fel, üldöztek tovább.

Hallottam, hogy kurjongatnak, hogy egymást szólongatják, miközben átfésülik az erdőt, és láttam a fáklyáikat, amelyek, mint 7

égő farakásból kipattanó szikrák villogtak a sötétben. Hallottam a kutyáik vad csaholását. A kutya gyorsabban fut, mint az ember.

Nem sokkal azután, hogy a városból kiértem, szállingózni kezdett a hó, jeges pelyheket sodort felém a szél. Azután egyre sűrűbben esett, és az út mind fehérebb lett, ami ugyancsak megkönnyítette a kutyák dolgát, hogy rám találjanak. Josiah Crompton kopója, az öreg Tom bukkant először a nyomomra.

Tom nem szaglás alapján, hanem a szemével, a nyomokat követve cserkészi be áldozatát. A bozótból rontott elő és egyenesen felém rohant. Hátravetette hosszúkás, csontos fejét és félig csaholó, félig elfojtott, győzelmi vakkantásnak tetsző, mély hangot hallatott.

Erre a többi kutya is mind ott termett mellette. Ahogy körbevettek, a lihegéstől lógott a nyelvük, a szemük vadul csillogott.

Bekerítettek. Addig hátráltam, amíg egy fának nem ütköztem és meg kellett állnom. A szemükbe bámultam és vártam, hogy rám vessék magukat. Tom közelebb kúszott, mire a többi is követte.

A kör egyre szűkült. De Tom egyszer csak megállt. Lehajtotta a fejét, és a fülét kezdte hegyezni, mintha valami zajra figyelt volna fel. Üldözőim kiáltozása most egészen közelről hallatszott. Talán az ő hangjuk keltette fel a figyelmét, gondoltam magamban, és már csak másodpercek kérdése, hogy hangosan ugatni kezdjen.

De nem így történt. Tom egy utolsó pillantást vetett rám, majd sarkon fordult és futásnak eredt, nyomában az egész gyülevész falkával.

Egy ideig még hallatszott az ugatásuk, aztán elnémult minden.

Tom eltérítette az üldözőimet, pedig már a sarkamban voltak.

Ismét magamra maradtam, csak az erdő fagyos csendje vett körül.

Tovább akartam futni, de ólmos fáradtság telepedett rám. A fa érdes kérgének támaszkodva a földre roskadtam. Talán sikerül 8

összeszednem a maradék erőmet, gondoltam.

Azóta itt kuporgok a fa tövében. Még mindig havazik.

A hópelyhek hangtalanul kavarognak a levegőben, és úgy simo-gatják az arcomat, mint egy angyal ujjai. Növekvő súlyuk alatt lassan a szemhéjam is elnehezedik. Elborít a hó és betakarja az egész testemet, akár egy paplan, amelyet a világ legfinomabb pelyhével töltöttek meg.

Nem fázom, de képtelen vagyok megmozdulni. A tagjaim teljesen érzéketlenek. Tudom, hogy elaludni a halállal egyenlő, de nem tudom ébren tartani magam. Időnként már-már azt remélem, hogy üldözőim visszajönnek ide, ahol vagyok, hogy talán mégis rám találnak, de alig fut át az agyamon ez a gondolat, el is vetem azonnal. Inkább haljak meg itt, mintsem a kezük közé kerüljek.

Inkább fagyjak oda ehhez a fához, mintsem felakasszanak.

2. Boston, Massachusetts,

április napjainkban, este 8 óra Agnes előre esett. A feje nagy koppanással ütődött az üvegnek.

A képernyővédő hirtelen villant egyet, ugrálni kezdett, de csak egy pillanatra, mert a következő percben az egész monitor elsötétült, és Agnes a saját arcát látta, amint csodálkozó, tágra nyílt szemmel bámul vissza rá a képernyőről. De Agnes szeme nemcsak a hirtelen ütéstől káprázott. Mi volt ez? Látomás vagy álom? Agnes fázott, a hideg úgy átjárta az egész testét, hogy majd' megfagyott.

A keze megdermedt, elfehéredett, ujja hegye elkékült. Az ablak felé pillantott. Nyilván havazik, merült fel benne, de nem látott semmi rendkívülit, csak a szokásos késő délutáni, felhőtlen kék eget.

Akármi történt is az imént, éppoly valóságos volt, mint bármi, amit valaha átélt, amit saját, tulajdon bőrén valaha is megtapasztalt.

A vacogás sehogy sem akart elmúlni. Felállt és lerángatta az ágyról a steppelt ágytakarót. Nemcsak hogy használható darab volt, de szép is, M néni búcsúajándéka. Agnes jó erősen megmarkolta a takaró szélét, szorosan maga köré tekerte, de így se bírt felmelegedni.

Vacogva ment oda az ablakhoz, kinyitotta és lenézett a szobája alatti térre. Épp akkor gyulladtak ki a nátriumgőzlámpák, bronzos fénnyel vonva be a fák leveleit. Vele szemben, az út túloldalán, több emeleten, ugyanolyan kis szobák ablakai látszottak, mint az övé. A lakók némelyike már felkattintotta az olvasólámpát. Agnes becsukta az ablakot, és amint odakint sötétedett, már nem az utcát, 10

hanem a lassan tükörré változó ablaküveget nézte, és benne ismét saját magát.

Felemelte a kezét és hátrasimította koromfekete haját. Hosszan viselte, a válla alá ért. Még csak tizennyolc éves volt, de néhány ősz hajszál máris ott bujkált benne. Idősebb korában az övében is ott lesz az a fehér tincs, ami a választéktól indul és megvan a nagynénje hajában, ő előtte pedig megvolt a nagyanyjáében.

Agnes a homlokát ráncolta, dús fekete szemöldöke a magasba szökött. Alóla fekete keretbe foglalt, szürke szempár nézett vissza rá. Szokatlan szem, különösen az ő családjában. A színe és Agnes távolba révedő tekintete késztette nagyanyját arra, hogy a Keronhiszaki, az Eget Fürkésző nevet adja neki.

De itt senki nem szólítja így. A diáktársainak, a tanároknak vagy bárki másnak az egyetemen ő Agnes Herne. A törzsi nevét csakis olyankor használják, amikor hazalátogat a rezervátumba.

Csak akkor. Bár ő egyáltalán nem titkolja-, hogy őslakos amerikai vér folyik az ereiben. Nem csinál belőle titkot, de nem is kérkedik vele. Egyszerűen csak az, ami, amerikai indián. Visszajár a rezervátumba amilyen gyakran az ideje és a szünidők engedik, de úgy döntött, egyetemistaként jobb lesz a kollégiumban laknia.

Jobb, ha a két élete nem keveredik egymással.

Amikor döntenie kellett, hogy milyen szakra menjen, Agnes az antropológiát választotta.

„Na szépen leszünk, amikor minket is kipreparálsz majd, mint a rovarokat” - jegyezte meg M néni, amikor elmondta neki. Hiába magyarázta Agnes az ellenkezőjét, nagynénje csak nevetett és bármit mondott, minden szavát a visszájára fordította.

„No csak vigyázz, drágaságom - tette hozzá nehogy a végén kémkedni kényszerülj a tulajdon házadban.”

11

A hideg valamelyest alábbhagyott, a szoba kezdte visszanyerni normális hőmérsékletét. Agnes visszaült a gép elé, és igyekezett megfejteni, hogy mi a csuda válthatta ki ezt az egészet.

A monitoron tekergő képernyővédőre bámult. Előtte ült az előbb is, és arra gondolt, hogy nem ártana egy kis friss levegő. Fájt a feje, a válla pedig egyetlen kemény kődarabbá merevedett. Lehunyhatta a szemét, de csak egy másodpercre, és akkor történt. Megrázta a fejét, mintha ezzel a mozdulattal a benne lévő zűrzavart is el tudná oszlatni. Valami nagyon különös történt vele, az biztos. Még most sem múlt el teljesen a hatása. Látomásnak talán nem nevezhető, de határozottan több volt, mint közönséges álom.

Ilyesmi még nem történt vele soha. Nem, ilyen elemi erejű

átélésben még nem volt része. Kicsit el is kábult tőle. Valahol a lelke mélyén tudta, egész életében arra várt, hogy ez a bizonyos dolog megtörténjen. Az agya ugyanakkor lázasan dolgozott, hogy racionális magyarázatot találjon rá.

Nem lehetett más, mint a kivetítése annak a könyvnek, amit épp olvasott. A nap java részét azzal töltötte, hogy megpróbáljon a végére jutni, és ezért még néhány előadást is elbliccelt. Amikor odaült a géphez, hogy újra megnézze a weboldalt, fura fáradtság, levertség vett rajta erőt. Lenyomott egy billentyűt, hogy eltüntesse a képernyővédőt, mire egy arc jelent meg a monitoron, egy lány matt feketével és szépiával satírozott arca. Ez tehát, a weboldal készítőinek szándéka szerint Mary, a könyv főszereplője. Agnes azon töprengett, ki lehet a képen látható lány a valóságban. Talán hivatásos modell? Vagy akárki, aki csak úgy megtetszett valahol a fotósnak? Lehetséges, hogy egy archív fotót tettek ide fel? Talán egy amish lány képe? Vagy egy bevándorlóé, aki épp most szállt le a hajóról és lencsevégre kapták, még mielőtt nekivágott volna 12

a messzi nyugatnak? Akárki is az, jó választás. A lány szemmel láthatóan fiatal, az arca vonzó. Markáns szemöldök, nyílt, kiegyensúlyozott nyugodt tekintet, kissé szétváló ajak, mintha épp elmosolyodna vagy mondani akarna valamit.

Agnes kinyomtatta az oldalt és feltűzte a parafatáblára, az íróasztal fölé. Az arc alatt volt még egy üzenet is, lényegében ugyanaz, mint a könyv végén található utószó: A napló napvilágra kerülése óta kiterjedt kutatómunkát

folytatunk Mary Newbury és a feljegyzésekben szereplő többi személy későbbi sorsát illetően.

Ha birtokában van bárminemű információ a naplóban említett személyekkel vagy családokkal kapcsolatban, kérjük, keresse fel weboldalunkat, vagy lépjen kapcsolatba Alison Ellmannel:

alison_ellman@witchchild.com

www.bubajosmary.hu

Agnes újra elolvasta az üzenetet, bár már kívülről tudta.

Elmozdította a kurzort, és addig tekergett vele a monitoron, amíg ahhoz a kézhez nem ért, melynek mutatóujja a kiemelt címre mutatott. De nem klikkéit rá. Az igaz, hogy tud valamit Mary Newburyről, egy keveset arról, ami történt vele, de ha most ráklikkel a címre, nagy lépésre szánja el magát. Olyan lépésre, amit nem is biztos, hogy meg akar tenni. Főként most nem, azután, ami az imént történt.

Ez jel volt. Annyit azért tudott, hogy felismerje. A sámánerő

jellegzetes családi vonás volt, akárcsak a fehér hajtincs. Női ágon öröklődött. A nagynénje, a nagyanyja és korábban annak a 13

nagyanyja is mind, egytől-egyig rendelkeztek ezzel az erővel, és valamennyiükből orvosságos asszony lett.

„Benned is meglesz egy nap, meg bizony - mondogatta mindig a nagynénje. - Megjön az, olyan természetesen, akár a havi vérzés.

Ha akarod, se tudsz kibújni alóla.”

Agnesben fel se merült, hogy kibújjon alóla. Most viszont, hogy a dolog megtörtént, teljesen elbizonytalanodott. Hosszasan üldögélt a képernyő előtt, tétován, elgondolkozva, felemelt mutatóujjal, az egérre tapasztott kézzel.

„Ne zárkózz el a világ elől, légy mindig nyitott, mert soha nem lehet tudni, hogy ki jön el hozzád.”

A nagynénje hangja csendült fel megint a fülében, és Agnes hirtelen körülnézett, mert olyan érzése támadt, mintha valaki hangosan mondta volna ki a szavakat. De nem volt ott senki.

A szobában minden a helyén volt. Agnes azok közé tartozott, akik szeretnek rendet tartani maguk körül. A falakat színes poszterek és képek díszítették; a szoba telis-tele volt érdekes tárgyakkal, amelyeket ő maga gyűjtött és hozott el hazulról, amikor ideköltözött. Eredetileg azt remélte, hogy így barátságos kép fogadja majd azokat, akik eljönnek hozzá látogatóba, de jó sok időbe tellett, mire valaki is felkereste és értékelte a gyűjteményt.

Agnes magányos volt itt. Nagyon magányos. Aki barátja volt még odahaza, az mind úgy döntött, hogy otthon, a környéken tanul tovább vagy egyáltalán nem is megy egyetemre, ő azonban diplomát akart szerezni, és elhatározta, hogy idejön. Tulajdonképpen majdhogynem véletlenszerűen került ide; annyi sok iskola, tanfolyam létezik mindenütt, rengeteg hely közül választhatott.

El akart szabadulni otthonról, és neki végül mindegy volt, hová 14

megy. Ez a hely se tűnt rosszabbnak, mint bármely másik. Amikor aztán megérkezett, mégsem olyan volt, mint amire számított. Igaz, azóta szerzett néhány barátot, a diákszállóban meg az egyetemen, de kezdetben borzasztó nehéz volt. Akkor, a kezdeti időben, folyton kétségek gyötörték, de annyira, hogy ami kis önbizalma volt, az is elszállt. Naphosszat ki se bújt a szobájából, csak hallgatta a kintről beszűrődő hangokat. A többi diákét. Hangosan odaköszöntek egymásnak, találkát beszéltek meg, a folyosó egyik végéből a másikba üvöltöttek vagy lekiabáltak az ablakból a térre.

Pár nap elteltével Agnesnek az volt az érzése, hogy itt mindenki ezer éve ismeri egymást, de arról, hogy ő egyáltalán létezik és itt van, fogalma sincs senkinek. így aztán maradt egyedül, üldögélt a szobájában, és azon töprengett, helyes döntés volt-e idejönnie, sőt, egyáltalán kibírja-e az év végéig.

Azelőtt is volt ő már magányos nem is egyszer, de valaki mindig akadt, akihez elmehetett, ha más nem, hát a mamája. Igen, a legrosszabb esetben a mamája. Itt viszont egyetlen ismerős arcot se látott soha. A nagyvárosi utcák látványától zárkózott lett, magába fordult.

Egy darabig még az is felmerült benne, hogy elmegy, de ez a szándék nem volt komoly és nem tartott sokáig. Agnes sokaknak tartozott. Csak úgy, minden ok nélkül nem hagyhatta ott az iskolát.

Az a sok ember nem kevés áldozatot hozott érte. Különben is, ő

nem gyáva, és a kezdeti nehézségek óta már összeszedte magát.

Jobban bírja a gyűrődést. Ma már nem zavarja különösebben, hogy épp egy kellemes, meleg tavaszi hétvégének néz elébe és azt látja, hogy a koleszból mindenki hazautazott. Különben se várt vendégeket.

15

De valaki mégis eljött hozzá. A lány, akit kitűzött a falra, egyfolytában rá bámult. Agnes nekilátott, hogy megírja a levelet.

Címzett: alison_ellman@witchchild.com Másolat: Másolat mindenkinek:

Tárgy: Mary Newbury

Feladó: Agnes Herne Kedves Ms Ellman!

Egy barátomtól nemrég kölcsönkaptam a könyvét. Neki borzasztóan tetszett, és azt mondta, szerinte nekem is fog. Ebben igaza volt, mert le se tudtam tenni, együltömben végigolvastam az egészet. De a barátom se tudhatta azt, ami miatt, többek közt, tényleg nem tudtam letenni könyvet, és ami a hősnővel, Maryvel kapcsolatos.

Agnes villámgyorsan gépelt, de itt megállt. Ha most folytatja, olyasvalami iránt kötelezi el magát, aminek a következményét még csak sejteni se lehet. Agnes habozott. Amikor végigolvasta a történetet és rájött, hogy tényleg lehet valami összefüggés, először nagyot dobbant a szíve. De rögtön utána működésbe lépett a józan ész. Azokra a tárgyakra ő végül is épp csak egy pillantást vetett, ami pedig a történeteket illeti, lehet, hogy nem is Maryről szólnak, hanem valaki egészen másról. Hogyan lehetne biztos benne?

Hogyan lehetne bárki biztos benne, hogy a megszámlálhatatlan névtelen halott közül ez az a bizonyos személy? Minél többet gondolt rá, annál valószínűtlenebbnek tűnt. A nagynénje nyilván többet tudna a dologról, de ha valami, hát épp ez okozná a legtöbb gondot.

Mert tegyük fel, tényleg Mary az. Megszerezni azokat a 16

tárgyakat M nénitől, idehozni a városba és elvinni megvizsgáltatni, hát az mindennél nehezebb lenne. Nemhogy nehéz - lehetetlen.

Azok nem akármilyen tárgyak. Különlegesek. Szent tárgyak. M

néni, mint az efféle tárgyak védnöke, soha az életben nem egyezne bele. Ő, aki annyi hadjáratot folytatott, annyi petíciót írt alá azért, hogy az ilyen szent tárgyakat visszaadják. M néninek megvolt erről a véleménye. Szerinte a múzeumokban kiállított amerikai indián leletek nagy része olyan gyűjtőktől származik, akik e tárgyakat csak néprajzi csecsebecséknek, kulturális ritkaságoknak tartják, fogalmuk

sincs róla, hogy valójában mit jelentenek és milyen értékesek azok számára, akiktől elvették őket. „Amit ezek itt kiállítás címén művelnek, az színtiszta lopás.” Legalábbis M

néni szemében.

„Mi joguk van elvenni akár egyet is? Gyülevész banda, közönséges sírrablók!” - csattant fel újra M néni hangja Agnes fejében. „Kíváncsi vagyok, ők mit szólnának, ha mi is fognánk magunkat, és szépen kifosztanánk a templomaikat, leszednénk az oltárról az összes keresztet, meg ellopnánk azt a sok kelyhet meg feszületet? Mi lenne, ha mi is meggyaláznánk a sírjaikat, kiásnánk a halottaikat?”

Itt szünet következett. Aztán a hang újra rákezdte, még hangosabban.

„Még hogy neked ezeket odaadjam! Na nem, arról szó sem lehet! Inkább a kukába hajítom mind!”

Ezen a ponton Agnes hirtelen jobbnak látta annyiban hagyni a levélírást. De a következő pillanatban már folytatta is: Én keniekihekei vagyok, azaz mohauk, abból a népcsoportból, amelyik a Haudenoszauni, vagyis az irokéz Hat Nemzet 17

Szövetségéhez tartozik. A Felső New York állambeli rezervátumban élek, de pillanatnyilag itt, Bostonban járok egyetemre.

Az ég odakint már koromfekete volt, Agnest teljes egészében bekerítette az éjszaka. Ilyen körülmények között bármit megtehet az ember. Ilyen körülmények között gépelhet

nyugodtan, gépelhet bármit, nem számít, az úgyse része a valóságnak. A takaró lecsúszott a válláról, miközben tovább írta a levelet: A nagynéném, aki szintén a rezervátumban lakik, őriz néhány régi leletet. Szerintem hasonlítanak azokhoz a tárgyakhoz, amelyeket Mary magával vihetett, amikor elhagyta a települést.

A mi történelmünk nagyrészt szájhagyomány útján maradt fenn, történetek formájában. Az egyik ilyen történet szerint valamikor egy fehér nő csatlakozott a népünkhöz. Sajnos, nem nagyon emlékszem a történetre. Elég kicsi voltam, amikor mesélték, és azt hiszem, nem is nagyon figyeltem oda. Abban sem vagyok biztos, hogy ez az ősünk valóban Mary, de miután a könyvben elolvastam az utószót, úgy éreztem, mindenképpen kapcsolatba kell lépnem Önnel.

Agnes elolvasta, amit épp leírt. Mielőtt a Küldés-re kattintott volna, megint elbizonytalanodott. Felállt és odament az ablakhoz, hogy becsukja.

Menti az üzenet módosítását?

Már majdnem a Nem-re kattintott, amikor a falra tűzött képre esett a pillantása. Nem tudta levenni szemét a lányéról. M

néni miatt ráér később is aggódni. Miközben Agnes a lányt bámulta, a szoba újra kezdett kihűlni.

18

Felvette a földről a takarót, és szorosan maga köré tekerte. Most már úgy érezte, hogy ami történt, mégse lehet csupán

álomszerű

kivetítése annak, amit a könyv olvasása váltott ki belőle. Nem, ez valami egészen más volt. Akármit csinált volna, ha nem kívánja tudatosan, akkor is bekövetkezik. Ez tagadhatatlan. Még most is érzi a hideget. Kifejezetten veszélyes lehet, ha valaki nem vesz tudomást egy ilyen erőteljes élményről. Annyira azért tisztában volt a család sámán hajlamával, hogy tudja, ha egyszer kezdetét veszi ilyesmi, annak folytatása is van. Ki kell derítenie, hogy mi ez. A végére kell járnia. Ha törik, ha szakad. Bármibe kerül is.

Nincs más választása.

Az első lépés nyilvánvaló. Bármennyire fájt is, behajlította elgémberedett ujját, hogy visszatérjen bele az élet. Aztán megnyomta a billentyűt: Küldés.

19

3. alison-ellman@ witchchild.com Alison Ellman még mindig bent volt az intézetben, pedig már későre járt. Üzenete érkezett, közölte vele egyszer csak egy ikon a képernyő sarkában, de nem foglalkozott vele. Valamit elkezdett, és most nem akart másra figyelni. Jószerivel mindenkiről talált már információt, és létesített egy-egy dossziét is valamennyiük számára. Megtalált mindenkit, akiről Mary említést tesz a naplójában: Marthát, aki pártfogásába vette; Jonah Morse-t és a fiát, Tóbiást; a Rivers családot és lányukat, Rebekah-t, Mary barátnőjét; Elias Cornwellt és Johnson tiszteletest; a beulah-i lakosokat; a lányokat, akik megvádolták Maryt; még a fiút is, Jack Gillt, akivel Mary

megismerkedett a hajón. Nem hiányzott senki. Csak Mary. Ez volt a baj.

Elhessegette magától ezt a gondolatot, és megint belevetette magát abba, amit elkezdett. Elias Cornwell naplójegyzetei eredeti szövegének átírásán dolgozott. Az anyag nem volt teljes, néhány része hiányzott, de mint forrás, elég jónak bizonyult ahhoz, hogy tudni lehessen, mi történt Beulah-ban azután, hogy Mary elmenekült onnan. Alison már korábban elolvasta az egész naplót csakúgy, mint minden mást, amit Cornwell valaha is papírra vetett, hogy minél több információt szerezzen a Beulah-ban töltött korszakáról és persze Maryről.

Úgy tűnik, Cornwell gyengéd érzelmeket táplált Mary iránt, és valójában nem tartozott azok közé, akik elsőként vádolták meg a lányt boszorkánysággal, de miután tettre került a sor, nem sokat 20

habozott, hogy a boszorkányüldözők táborához csatlakozzon.

Érdeklődése a téma iránt később se lankadt, és az akkori Új-Anglia társadalma tág teret nyújtott szakértelme bizonyításához. Elméleteit tekintve Cornwell meglehetősen középszerű volt - Cotton Mather jóval eredetibb ötletekkel állt elő -, de Alison talált néhány utalást, amelyek nem kizárt, hogy Cornwell tényleges tapasztalatain alapultak. Azokban a prédikációkban fordultak elő, amelyeket a tiszteletes a Beulah-hoz igencsak hasonlatos, legfélreesőbb kis településekre tett látogatásai során tartott. Úgy látszik, szerinte ezek forogtak a leginkább veszélyben. Hogy el ne felejtsen ennek utánanézni, Alison újabb sárga cetlivel

gyarapította a komputerén hosszú fodorként kunkorodó öntapadós címkék sorát.

Alison végre rábukkant arra a részre, amelyet már egy ideje oly kitartóan keresett. Átolvasta a szöveget, amit addig leírt. Már csak egy kis rész volt hátra. Eltökélte, hogy addig fel nem áll az íróasztal mellől, amíg a biztonsági őr az utolsó ellenőrző körutat meg nem teszi az épületben, s azt nem mondja, hogy be lógja kapcsolni a riasztót.

Alison hátradőlt a széken, miután elkészült Cornwell naplójának átírásával. Örült, hogy ezzel az emberrel nem kell többet foglalkoznia. Cornwell írásai nem sokat javultak, ahogy eljárt felette az idő. Miközben mind feljebb jutott a papi pálya ranglétráján, a stílusa egyre dagályosabb lett, egyre több tekervényes és unalmas megjegyzéssel tömte tele a beszédeit.

Feleségül vette Sarah Garnert, az egyik lányt, aki Mary ellen tanúskodott, és meg kell hagyni, nagy gondot fordított rá, hogy ifjú asszonykája jószerivel ki se lépjen a szülőszobából. Sarah élete másból se állt, mint gyerekszülésből, és ez a nemes feladat végül az életébe került. Még harmincéves sem volt, mikor belehalt 21

a szülésbe. Alig tíz évvel azután, hogy Beulah-t elhagyta, ereje elfogyott, teste kimerült, fiatal életének vége szakadt.

A többi lány pályafutása se bizonyult sokkal sikeresebbnek.

Mary két fő vádlója Deborah Vane és a húga, Hannah volt. Cornwell szerint Hannah soha nem gyógyult ki

„megszállottságából”. Az átmeneti elmebaj az ő esetében állandóvá vált. Egy éven belül valamilyen furcsa, sorvadásos betegség vitte el. Ami Deborah-t, a vezérüket illeti, ő elérte, amit akart, hozzáment Johnson tiszteleteshez. De vajon boszorkányok közt nem az a mondás járta, hogy „Jól vigyázz, mit kívánsz magadnak!”? A házassága nem sok boldogságot hozott. Johnson után Deborah Ned Cardwellre vetette ki a hálóját, de az a frigy se vált be. A feljegyzések szerint kettejük közös élete sorozatos perpatvarok és verekedések krónikája. Deborah végül otthagyta Cardwellt és Virginiában kötött ki. Alisonnak az volt az érzése, hogy ott se vitte túl sokra, és valószínűleg Jamestown vagy egy másik kikötő nyilvánosházában végezte. Az összes eddig gyűjtött adat arra vallott, hogy Deborah-t minden sorsdöntő lépése egyre mélyebbre vitte.

Lehet, hogy ez végső soron elkerülhetetlen volt, mint az is, hogy a húga, Hannah megőrült, de Alisonnak, bár a gondolattól még a karján meg a tarkóján is felállt a szőr, megint az az érzése támadt, hogy a háttérben mégiscsak valami más mozgatta a rugókat. Lehet, hogy Mary valóban megátkozta őket.

Ugyanúgy, mint azon a másik, híresebb helyen. A salemi legenda nem ért véget a boszorkányperekkel. Se a bírákat se a seriffet nem kerülte el a végzete, miután kisétáltak a tárgyalóteremből és elhagyták a kivégzőhelyet; mindvégig átok ült rajtuk. Olyan mendemondák keringtek, hogy az érintettek közül nem is egy 22

idejekorán lelte halálát, és hogy az átok a halálukkal se szűnt meg, hanem szállt tovább, generációról generációra.

Beulah történetére is hasonló sötét árnyék vetült. Cornwell kivételével, Mary valamennyi vádlója és üldözője - így vagy úgy - balul végezte. Két legfőbb kínzója már a következő év végére nem volt az élők sorában. Obadiah Wilson, a boszorkányüldöző, a tulajdon vérébe fulladt bele. Johnson egy darabka sekély vízbe.

És az árnyék mindaddig ott lebegett a falu felett, amíg végül nem maradt belőle semmi. Beulah eltűnt a föld színéről. Egyetlen mai térkép sem tűnteti fel, sőt, ami azt illeti, semmilyen térkép sem azok közül, amelyeket Alisonnak nagy nehezen sikerült beszereznie. Beulah, úgy ahogy volt, megszűnt létezni.

Lehetséges, hogy mindez Mary műve volt? Lehetséges, hogy a települést valóban elátkozták? Alison megdörzsölte a karját, miután az egyre libabőrösebb lett.

- Egy perc és zárunk, dr. Ellman.

A biztonsági őr hangjától Alison visszazökkent a valóságba.

- Oké, Lloyd.

Ostobaság az egész, más nem is lehet. Alison levette a dzsekijét a szék támlájáról és a vállára tette. Ez a szoba egész egyszerűen kihűlt, azért fázik. Éjszakára nyilván kikapcsolták a fűtést. Annyi ideje foglalkozik már ezekkel a puritánokkal, hogy lassan ő is kezd ugyanúgy gondolkozni, mint ők.

Minden egyes eseménynek megvan a maga logikus magyará-zata. Magától értetődik, ami történt. Valamennyi

szereplő maga tehet a sorsáról, és egyébként is, egyszer mindenkinek meg kell halnia valamiben.

Másfelől viszont, nem is olyan sötét és ijesztő minden. A történet több szereplője sikeres életet élt, és szerencséje, boldogulása 23

néha a csodával volt határos. Vegyük például Jonah-t és Marthát.

Ők pártfogásukba vették Maryt, törődtek vele és, amennyire Alison meg tudta állapítani, nem végződött rosszul az életük.

Jonah egy kis patikárius boltot létesített, épp itt, Bostonban, a mai North End környékén. Ott is lakott Marthával, élték a maguk csendes életét, békében, jómódban, és végül fent a Copp’s Hillen temették el őket.

A Rivers család, Tobiasszal és Rebekah-val együtt, sokkal nagyobb megpróbáltatásokon ment keresztül. John Rivers vezetésével végigutaztak az egész államon és eljutottak a Connecticut folyó völgyéig, a legszélső határáig annak, amit az Újvilágból addig felfedeztek. Ott aztán a legkülönbözőbb nehézségekkel kellett megküzdeniük. Rebekah és Tóbiás még egy indián támadást is átvészelt a Fülöp király háborúja néven ismeretes angol-indián konfliktus során. A város, amelyben éltek, egy időre elnéptelenedett, de a házaspár később visszatért.

Mindent túléltek; és nemcsak hogy mindent túléltek, de életük virágzásnak indult és a későbbiekben egy valóságos dinasztia alapítóivá váltak.

Egyik leszármazottjuk segítségével Alison kockánként rakta össze a család krónikáját, azon túlmenően pedig ott volt az ágytakaró, amelyik mintegy vezérfonálként futott végig az egész történeten. Martha először Rebekah-nak adta, aztán, a család hagyományainak megfelelően, női ágon öröklődött mindig tovább, nemzedékről nemzedékre, egyik leánygyermekről a másikra, vagy lánygyermek híján a fiú örökös feleségére. A család tekervényes története úgy alakult, hogy a takaró épségben fennmaradt, és összesen tíz lány kapta meg örökségül. Tíz leány, akik gyerekből nővé cseperedtek, majd férjhez mentek és tisztes családanyává

váltak, és mielőtt még vénasszonyságukra elragadta volna őket a halál, továbbadták a takarót.

Nemcsak a történet főszereplőinek, de a takarónak is megvolt a maga külön dossziéja. Alison most már mindenkiről rendelkezett adatokkal, feljegyzésekkel, információval. Pontról pontra jegyzékbe vette, elhelyezte és feldolgozta a történet valamennyi mozzanatát. Minden készen állt arra, hogy a megírásra váró folytatás része legyen.

Ha lesz valaha is folytatás.

Cornwell naplójának átírása lendületben tartotta Alisont, azt az érzetet keltette benne, hogy előbbre jut. Most azonban rátört a rosszkedv. Alison nem az a típus volt, aki csak úgy, egyik napról a másikra bármit is felrúg, de most néha kedve lett volna abbahagyni az egészet. Mi értelme folytatni? Az anyag, amit a Rivers családról, Marthától és Jonah-ról, meg

Jack Gillről talált, érdekes, sőt, kifejezetten izgalmas, de önmagában nem elegendő.

Mary nélkül semmi szín alatt nem lenne az. Nélküle a második könyv nem jöhet létre. Nélküle az egész projekt közepén hatalmas űr tátong.

- Záróra, dr. Ellman.

- Már itt se vagyok, Lloyd.

Alison a Bezárás felé vitte a kurzort, hogy kikapcsolja a gépet.

Az Üzenete érkezett ikon még mindig ott villogott a monitor sarkában. Most már tényleg alig várta, hogy pontot tegyen a nap végére, de Alisonnak nem volt szokása, hogy bármit is másnapra hagyjon.

Feladó: Agnes Herne

Címzett: Alison Ellman

25

Tárgy: Mary Newbury Kedves Ms Ellman!

Egy barátomtól nemrég kölcsönkaptam a könyvét. Neki borzasztóan tetszett és azt mondta, hogy szerinte nekem is fog. Ebben igaza volt, mert le se tudtam tenni, együltömben végigolvastam az egészet. De a barátom se tudhatta azt, ami miatt, többek közt, tényleg nem tudtam letenni a könyvet, és ami a hősnővel, Maryvel kapcsolatos...

Alison egy pillanatra mozdulatlanná merevedett a székén, nem akart hinni a szemének. Még el is fordult, és csak óvatosan mert visszanézni a gépre, hátha a szavak időközben kitörölték magukat vagy lepotyogtak a képernyő aljába és már nincsenek is ott.

Többször átolvasta a levelet, aztán felállt és járkálni kezdett a szobában. Odament a nagy Északkelet-Amerika falitérképhez, és figyelmesen tanulmányozni kezdte, miközben agya megkettőzött iramban dolgozta fel az információt. Mohauk rezervátum, Felső

New York állam. Irokéz. Feljebb vitte az ujját a térképen, a kanadai határig. Kanada. Mohauk. Irokéz. Ez vadonatúj megvilágításba helyezett mindent. Az őslakos amerikai verzió felmerült benne korábban is, elképzelhetőnek tartotta, hogy Mary esetleg Szajkóhoz és vele együtt egy indián csapathoz került, de ez a változat a nagy semmibe vezetett. No de mi van, ha Kanadába mentek? Ezt a lehetőséget is végigsakkozta magában, de bárminemű bizonyíték hiányában olyannak tűnt, mintha egy esetleg nem létező tűt kellene megtalálnia a szénakazalban. De ha Mary kapcsolatba került az irokézekkel, a mohaukokkal? Ez esetben nem kizárt, hogy a lány útja Montrealba is elvezetett. És ezzel hirtelen végtelen sok új kutatási lehetőség nyílt meg Alison számára. Igaz, hogy nem az ő

felségterületén belül, de mit számít. Lényeg, hogy az ember tudja, 26

mit merre keressen, miről kinél érdeklődjön. Ott fenn is vannak barátai, ismerősei. Egyvalaki egészen biztosan.

Kérdés, hogy e percben be van-e kapcsolva a gépe.

Mialatt Alison visszament az íróasztalhoz, a fejében már vadonatúj haditerv kezdett körvonalazódni. De még mielőtt bármibe belefog, ennek a lánynak a levelére kell válaszolnia.

Címzett: Agnes Herne

Másolat:

Másolat mindenkinek:

Tárgy: RE: Mary Newbury Kedves Agnes!

Nagyon, nagyon köszönöm, hogy írtál! Az összes eddigi levélíró közül te vagy az első, aki azt ígéri, hogy Maryvel kapcsolatban lúd valamit mondani. A történet szinte valamennyi szereplőjéről van már anyagunk, de Maryről nincs semmi, úgyhogy bármi, amit tudsz, nagy előrelépést jelentene. Nem tudnál holnap eljönni hozzám az intézetbe, hogy beszélhessünk egymással? A holnap túl korai? Mondjuk úgy 11 körül? Ha neked ez az időpont nem jó, légy szíves írd meg, hogy mikor tudnál eljönni.

ALIG VÁROM hogy beszélhessek veled - el se tudod képzelni, milyen izgatott lettem, amikor elolvastam a leveledet.

Nagyon remélem, hogy mielőbb találkozunk!

Szívélyes üdvözlettel Alison Ellman

- Most már be kell kapcsolnom a riasztót, dr. Ellman. Kérem, siessen.

Alison fel se nézett a képernyőről. Máris a szóba jöhető

weboldalakat böngészte, adatok, támpontok után kutatott, újabb leveleket fogalmazott.

27

- Lehet, hogy egész éjjel bent maradok. Úgyhogy, ha gondolja, akár be is zárhat. Van egy kis kávéja?

- Persze. - Az őr elvigyorodott. - Feketén, cukor nélkül, igaz?

- Eltalálta.

28

4. Az intézet múzeuma

Agnes egy városi buszra szállt. Azzal lehetett leggyorsabban eljutni az intézetbe, ahol Alison dolgozott. Maga az intézet egy fasor szegélyezte, széles sugárút végétől még néhány méterrel beljebb, jobbra helyezkedett el, egy hatalmas, oszlopos épületben.

Agnes csikorgó léptekkel ment végig a kavicsos kocsifelhajtón, majd felcaplatott a bejárathoz vezető, széles lépcsőn, de nem volt biztos benne, hogy máris be akar-e menni. Egy megállóval később szállt le a buszról, vissza kellett jönnie, de még így is majdnem egy órával előbb ért oda. Soha sehonnan nem szeretett elkésni, de az út rövidebb ideig tartott, mint gondolta. Ami a pontosságot illeti, ezúttal még a saját mércéje szerint is túlságosan óvatosnak bizonyult. Szép idő volt. Várhatna idekint. Leülhetne a lépcsőre a kellemes tavaszi napsütésben, vagy sétálgathatna egy kicsit itt a parkban, lemehetne a folyóhoz. Vagy bemehetne és megnézhetne valamit a kiállításból. Ez az intézet pont az őslakos amerikai gyűjteményéről híres.

Miközben Agnes odanyújtotta a belépti díjat a jegyárusító lánynak, arra gondolt, esetleg szól neki, hogy találkozót beszélt meg Alison Ellmannel, de a lány fel se pillantott a könyvből, amelyet épp olvasott. Biztos egyetemista vagy ilyesmi, gondolta Agnes és inkább kifizette az öt dollárt, majd elindult körülnézni az „Észak-amerikai indián gyűjtemény” felirattal jelölt részlegbe.

A hatalmas faburkolatú terem felett galéria futott körbe.

A termekben rengeteg holmi volt látható, méghozzá a kontinens minden részéből, Mexikótól az északi sarkvidékig, ugyanakkor 29

nem csak úgy találomra, ahogy esik úgy puffan helyezték el a kiállítási tárgyakat, mint ahogy régebben szokás lehetett, hanem egy alaposan átgondolt rendszer szerint. A látogatót tábla invitálta, hogy lépjen be egy kanyargó labirintusba, melyben elé tárult az őslakos népek története, kezdve a legősibb időktől egészen napjainkig. Minden egyes korszakról szöveges falitáblák adlak magyarázatot.

Agnes azon kapta magát, hogy megáll, és azt a szöveget olvassa, amelyik a különböző európai bevándorlási hullámok hatását, illetve a kontinens általuk történő fokozatos meghódítását ismerteti. A fejében ismét nagynénje szólalt meg.

„Ezek itt szinte teljes egészében kiirtottak bennünket, de az nem számít. Az nem elég. Még el is mesélik, mi történt, hogyan történt, mikor történt. Ráadásul azt hiszik, hogy a maguk részéről ezzel mindent megtettek, a dolog el is van intézve.”

Hiába is magyarázkodnának a kurátorok, M néni tarsolyában azonnal ott lenne válaszul valami jó epés megjegyzés.

Agnes a megadott irányt követve ment végig a kiállításon, s így először az északkeleti erdőségi törzseket bemutató terembe jutott. Itt állították ki azokat a tárgyakat, amelyek valaha az ő saját népének a tulajdonát képezték. Amit egykor az ő ősei használtak: bunkókat és tomahawlcokat, vampum-füzéreket, hasított kőrisvessző kosarakat, nyírfakéreg dobozokat, bölcsődeszkákat és kenuhoz való evezőlapátokat. Aztán ment tovább, és megnézte a más népek használta eszközöket is, például a cseroki kosarakat, a

síksági népek pajzsait és festett tipijeit, a navaho szőtteseket és a zunyi kerámiákat. Végül hatalmas totem oszlopok tövében találta magát: ezek az északnyugati államokból származtak.

30

Agnes megint M néni hangját hallotta, ráadásul egyre erősebben.

„Ennek a cuccnak a nagy részét csalással szerezték meg vagy ellopták, vagy egyenesen a földből kaparták ki. Képesek voltak még az emberek földi maradványait is elvinni, képzeld csak el, több ezer halottét, a mi őseinkét. Aztán ilyen kis dobozokba rakták, hogy tanulmányozzák, mintha csak egy halom dinoszaurusz csonttal lett volna dolguk.”

Érvek akadtak bőven, mindkét oldalon. A múzeumok a kulturális örökség fenntartójának és védelmezőjének tekintették magukat, olyan ismeretterjesztő és közvélemény-formáló intézményeknek, amelyek ráadásul a tudományos kutatásnak is teret biztosítanak.

M nénit azonban ezek az érvek egytől-egyig hidegen hagyták.

Ő már fiatal korában aktív részvevője volt számos kampánynak, amelyek igyekeztek nyomást gyakorolni a múzeumokra és követelték, hogy adják vissza a tulajdonukba került tárgyakat.

Némi sikert el is értek. Az emberi maradványokat már nem állítják ki. Mostanában egyre több múzeumban érzékelhető’ az a tendencia, hogy leveszik ezeket a polcokról és megszüntetik a méltatlan állapotot. Hogy emberi maradványok mégse kartondobozokban porosodjanak, hogy mégse rekeszekre osztott tálcákon heverjenek. Az ősök csontjait mostanában visszajuttatják a szülőföldre, hogy ott méltó körülmények közt, illő szertartással helyezzék őket végső nyugalomra.

A múzeumok újabban néhány tárgyi leletet is visszajuttattak jogos tulajdonosukhoz, elsősorban azokat a tárgyakat, amelyek szellemi jelentőséggel bírnak. Persze lehet, hogy nem olyan sebességgel, ahogy azt M néni szeretné, de a folyamat mindenesetre megindult. Agnes észrevette, hogy egy-egy vitrinből eltávolítottak 31

néhány rituális tárgyat. A helyükön kis cédula világosította fel a látogatót, miért hiányzik onnan a maszk vagy a teknős csörgő, amelyeket az ő a népe vallási szertartásaihoz használt. Jó néhány más holmi azért még mindig ott volt.

Például egy egész vitrin tele kacsina babákkal. Ezek délnyugatról származtak, és sokan azt állították, hogy nincs különösebb jelentőségük, közönséges babák, vagyis a zunyik és hopik azért faragták a gyerekeiknek, hogy a kicsik megtanulják, miféle különleges lényeket képviselnek. Csakhogy ezek ősi és hatalommal bíró babák. Szellemlényeket testesítenek meg. Már az is I tiszteletlenség, ha csak így nézegeti őket az ember. Ezek bálványok, amelyeket talán egy sámán tartott valaha az orvosságos

zacskójában. Az is lehet, hogy vadászat előtti szertartásoknál vagy szellemtáncoknál használták őket. Nemcsak képviselik, de meg is testesítik az isteneket. Agnes hátrébb lépett, mintha valami erőtér vette volna körül a vitrint. Körülnézett a teremben. Néhány látogató épp ott ment el mellette, ők vajon nem érzik?

Ment tovább, újabb szőttesek és cserépedények mellett, és csak a kiállítás vége felé kezdett ismét magához térni. A gondolataiba merülve állt meg egy bölcsődeszkákkal és miniatűr kenu modellekkel teli vitrin előtt. Egy távoli teremből falióra ütése hallatszott. Agnes az órájára pillantott. Mindjárt tizenegy, mennie kell.

Ahogy a kiállítás kijárata felé igyekezett, egy láthatatlan sugár vagy szem intésére egy vízidob halk, édes hangja csendült fel.

Haudenoszauni dalokat kísért, az irokéz hat nemzet dalait. Agnes a saját népének, a hosszúház népének hangját hallotta. Miről énekeltek? Mit üzentek neki? Hogy menjen tovább? Vagy menjen haza?

32

A pénztárhoz érve, Agnes a pult mögé pillantott. A lány épp elmélyülten társalgott valakivel. Most könnyen kisurranhatna.

Végül is, mit tud ő egyáltalán Maryről? Fél tucat történetet, amelyek akárkiről szólhatnak. Csakis a hozzájuk tartozó tárgyak segítségével lehetne megállapítani, hogy van-e

összefüggés vagy nincs. Azok nélkül nem lehet bizonyítani semmit, és ez a múzeumlátogatás csak megerősítette, amit már amúgy is tudott: a nagynénje semmi pénzért nem adná neki oda azokat a tárgyakat, abba pedig, hogy idehozza őket, végképp nem menne bele.

Ha találkozik Alison Ellmannel, mindjárt magyarázkodnia kéne. Mi szükség rá, hogy ilyen megalázó helyzetbe kerüljön?

Felhajtotta a dzsekije gallérját és az állára húzta. Már majdnem átvágott a lakkozott parkettájú előcsarnokon, és csak pár lépés választotta el a nehéz üvegajtótól, amikor egy hang szólalt meg mögötte:

- Elnézést. Nem te vagy Agnes?

5. Az intézetben - a műhelyek

- Alison Ellman vagyok.

Az Agnes felé közeledő nő huszonnyolc-huszonkilenc éves lehetett. Sportos ruhát viselt, kék ingblúzt, keki vászonnadrág-gal és dzsekivel. Sovány volt, kistermetű, Agnesnél alacsonyabb, és rövidre vágott, lenszőke hajával tulajdonképpen egészen csinosnak tűnt.

- Honnan tudta, hogy én vagyok az? - kérdezte Agnes.

Alison az előtte álló fiatal nőre pillantott. Ugyanúgy öltözött, mint a legtöbb egyetemista: teniszcipő, farmer, fehér póló, farmerdzseki. Egyik fülében fülbevalót viselt: egy madártollban végződő, türkizkék gyöngyökből álló függőt. Manapság sok fiatalon látni indián vagy más, népi eredetű ékszert, de a gyöngyök színéből Alison arra következtetett, hogy ez, amit Agnes visel, régi darab lehet. A lány karcsú volt, sőt szinte sovány, inkább kamasz még, mint kész nő, de a fellépése határozott. Feszesen állt, de mihelyt elindult, Alison észrevette, milyen kecses és ruganyos a mozgása. Arca szabályos, sima, arccsontja kissé kiugró; dús szemöldöke és egyenes orra alatt széles, telt száj és lágy ívben gömbölyödő áll. Arcának színe a világos vadmézére emlékeztetett.

Magas volt, magasabb, mint Alison első látásra hitte, magasabb, mint ő maga. Ahogy üdvözlésképpen biccentett a fejével, hosszú haja előre esett. Lágy, selymes fürtök, fényesek, mint a holló szárnya. A szeme azonban - a szeme meglepte Alisont. Olyan szürke volt, amilyen csak az ég lehet egy havas, téli napon.

- Néztelek a kiállító teremben. Másképp szemlélted a tárgya-

kat, mint a többi látogató. Gondoltam lesz, ami lesz, meg-szólítalak. Nagyon örülök, hogy eljöttél, Agnes. Azt hiszem, tegeződhetünk.

Alison kezet nyújtott Agnesnek. A lány keze hosszú volt, ujjai vékonyak, erősek. Mindkét csuklóján apró gyöngyökből fűzött karperecek, élénkszínű, selyem- és bőrszálakból font barátság-karkötők. Alison általában villámgyorsan alkotott véleményt az emberekről, és ez a lány tetszett neki, tetszett neki az első

pillanattól fogva, bármit akart is - vagy nem akart - elmondani neki.

- Annyira örülök, hogy el tudtál jönni. A busszal nem volt gondod? Könnyen idetaláltál? El se tudod képzelni, hogy milyen izgatott vagyok. Komolyan! Erre van a szobám, gyere. - Alison egy Személyzeti lépcső - Idegeneknek belépni tilos feliratú ajtó felé terelte Agnest. - Nálunk a munka javarészt a kulisszák mögött zajlik. Amit a kiállításon látni, csak töredéke a teljes gyűjteménynek és a mi munkánk persze sokkal, sokkal...

Alison előre ment, hogy mutassa az utat, de már amikor felfelé indult a lépcsőn, érezte, hogy túl sokat beszél.

Egy szoba sarkába vezette Agnest, az volt az ő külön kis munkaállomása. A helyiség tele volt modern irattároló rendszerekkel és számos üvegajtós könyvszekrénnyel, ódon

kinézetű, bőrkötéses kötetekkel a polcokon. Abban a sarokban pedig, ahol Alison dolgozott, számítógép, mikroszkóp, világító asztal és egy nagyítóval felszerelt lámpa volt található.

- Szeretném megírni a Mary-feljegyzések folytatását, legalábbis ezt tervezem. Megmutatom, hogy eddig mire jutottam. Nézd csak, azt a falat gyakorlatilag kisajátítottam.

35

Agnes elindult Alison után az asztalok között, amelyeken halmokban állt a rengeteg dosszié és szalaggal átkötött irattartó.

A fal, a szoba másik végében, plafontól padlóig térképekkel, táblázatokkal, családfákkal, kinyomtatott komputer-oldalakkal, fényképekkel és régi dokumentumokról készült fakszimilékkel volt kitapétázva. Szép, apró betűs írással teleírt, sárga öntapadós címkék tarkították mindenütt a nyomtatott mezőt, úgy kunkorodtak kifelé, mint az őszi falevelek. Agnes végigolvasta a falat, jobbról balra, aztán balról jobbra, és bár szokás szerint mindenüvegen gyorsan futott át, arra most is ügyelt, hogy semmit ne hagyjon ki.

Elég sokat tudott már arról, hogy a kutatás lényegében miből áll, és ez, állapította meg, kitűnő munka. De felfigyelt még valamire.

A kézzel rajzolt családfákból, a nagy pontossággal összeállított táblázatokból, az aprólékos gonddal felragasztott, ici-pici, nyomtatott feliratokból Agnes azt

olvasta ki, hogy Alison nem kötelességből, hanem szerelemből csinálja mindezt, ez szerelem már-már a megszállottsággal határos.

Ez nagyon nagy munka lehetett. Igazán lenyűgöző.

Alison karba tett kézzel állt a tábla előtt és keskeny, drótkeretes szemüvegén keresztül pillantott fel rá. Elmosolyodott a dicsérő

szavaknak.

Nem egyedül csináltam. Ezer és egy helyről kaptam adatokat és információt. - Egy leválni készülő post-it cédula felé nyúlt, hogy megigazítsa. - Ez itt pont Elias Cornwell helye és körülötte látni azt, ami Beulah-ból megmaradt. A Rivers család ott van lenn, a Morse famíliával együtt. Amott pedig Jonah és Martha.

A fal különböző részei felé bökött a fejével. - Emlékszel Jack Gillre, a fiúra a hajón? Még őt is sikerült kinyomoznom. Hogy tudtál összeszedni ennyi anyagot?

- Rengetegen reagáltak a könyvre, meg a weboldalra is - és persze én is sokat dolgoztam. - Alison nevetett. - Végül is ez a munkám. Nem olyan nehéz kideríteni, hogy valaki hol élt és hogyan, még akkor sem, ha az ilyen régen történt. A Massachusettsi Nemzetközösség a történelemnek jól dokumentált időszaka, és bizonyos alapvető okiratok mindig rendelkezésre állnak: születési bizonyítványok,

házasságlevelek, halotti bizonyítványok. Aztán meg lehet tekinteni egyházi okiratokat, bírósági jegyzőkönyveket.

A sírkövek is jó forrásnak számítanak, meg a magánokiratok is, különösen ha az ember van olyan szerencsés és talál köztük leveleket is. A számlakönyvekből is sok minden kiderül, meg a hagyatéki leltárokból, vagy a végrendeletekből, már tudniillik, hogy miből menynyit és kire hagytak az emberek. Aztán vannak családi hagyományok és babonák, szóval rengeteg minden.

A lényeg az, hogy az ember tudja, merre keressen. Persze sokat köszönhetek az internetnek, no meg annak, hogy az új-angliaiak úgy imádják kutatni a családfájukat.

Alison elnevette magát, aztán elhallgatott. A nevetésébe most egy csepp idegesség vegyült. Jobbnak látta, ha nem nyújtja tovább ezt a kiselőadást, miután érezte, hogy Agnes figyelme elkalandozik.

Agnes egyébként már mindent tudott abból, amit Alison elmondott neki, és csak félig figyelt oda. Jobban érdekelte volna a Rivers-Morse feliratú családfa, ami a fal egyik végétől a másikig nyúlt. Rebekah-val kezdődött és belőle ágaztak ki a nevek jobbra, balra, lefelé - összesen tizennégy generáció.

- Ez mi? - kérdezte egy vérvörös fonalra mutatva, amelyik ott kígyózott az ide-oda ágazó nevek között.

- A takaró. Az anyai ágat, azaz a női ágat követi. - Alison egy

mutatót vett a kezébe és végighúzta a szalagon. - Rebekah-tól indul, aztán megy tovább a lányához, Mary Sarah-hoz, aztán tovább, ide, és még tovább, egészen a tizedik generációig, eddig az asszonyig, akit Eveline Travers Harrisnek hívtak.6

A piros vonal ennél a névnél megállt, bár a családfa felfelé és oldalra még elágazott és három, helyenként négy további név is szerepelt rajta.

- Mi történt?

Alison két összekapcsolt névre, és az alattuk levőkre mutatott. Eveline Travers Harris: férje, Clarence Edgár, elhunyt Franciaországban, 1918-ban; két kiskorú gyermekük (Etta May, 3 éves és Earl Leonard, 18 hónapos) elhunyt influenzában, 1919-ben.

- Maga Eveline tovább élt. Levéltári adatok szerint 1981-ben hall meg. De nem ment újra férjhez.

- Na és a takaróval mi történt?

- Eveline, úgy tűnik, soha néni-tudta egészen kiheverni a tragédiát, ami a családjával történt. Zárkózott lett, minden ideírt a takarókészítésnek és a kézimunkázásnak szentelte. És gyűjtött is takarót. A halálával megszakadt a családi hagyomány. Egy magángyűjtő vette meg a takarógyűjteményét, ami akkor már rengeteg darabból állt és rendkívül értékes volt.

- És hogy jutottál hozzá?

Aki megvette, egy bizonyos J. W. Holdén, néhány évvel ezelőtt halt meg. Nagy gyűjtő volt, és főként a gyarmati időszakból származó tárgyakat kedvelte. A halála után a gyűjteménye a Holden Alapítványra szállt. Ez a fickó ugyanis

olyan gazdag volt, hogy megalapította a saját múzeumát. Szóval, az történt, hogy a takarót az összes többi tárggyal együtt vették katalógusba, de a 38

takaró ládáját végül is tévesen tulajdonították a gyarmati időszak termékének. Kis időbe tellett, amíg valaki rájött, hogy abban a ládában tulajdonképpen milyen fantasztikus, ősi darab található.

A Holdén munkatársai úgy gondolták, ez nem az ő szakmájuk, jobb, ha nem nyúlnak hozzá, ezért felhívtak minket, hogy az egyik textil-restaurátorunk menjen ki és nézze meg.

- Aha. - Agnes alig bírt odafigyelni. Alison utolsó mondát gyakorlatilag meg se hallotta. - Megnézhetem? Mármint a takarót.

- Persze. Ami munka volt vele, azt a restaurátorok már befejezték. Gyere. Nem itt van, hanem a textil részlegben.

Gondoltam, hogy meg akarod majd nézni. Szóltam nekik, hogy terítsék ki, hogy rendesen megnézhesd.

Raktárszobákon mentek át, amelyekbe csak mágneskártyával nyitható, légzsilipes ajtókon keresztül lehetett bejutni. Mindenütt gépek zümmögtek, legfelül a falakon kis piros lámpák villogtak.

Alison kinyitott még egy ajtót, és beléptek a szobába, ahol a textil-restaurátorok dolgoztak.

A takaró már elő volt készítve, ott feküdt egy asztalon. Alison cérnakesztyűt húzott, mielőtt hozzányúlt volna. Finoman ért hozzá, megsimogatta, megcirógatta, mintha valami szendergő élőlénnyel lenne dolga. Agnes értett valamelyest a takarókészítéshez, már amennyit odahaza a nagyanyjától és a nagynénjétől ellesett. De ez egyáltalán nem hasonlított azokhoz az élénk, sokszínű, mintás darabokhoz, amelyeket ők csináltak. Nem is különböző színű

darabokból volt összevarrva. Egy darabból állt az egész. És az anyaga sokkal durvább volt, mint ahogy Agnes elképzelte.

Azt nem lehetett mondani, hogy a színe kifejezetten unalmas, de az eredeti sötétkék halvány indigókékké fakult. Egy-egy ilyen 39

takaró művészi értékét egyébként az öltés és a minta adja meg, abból pedig a sötét háttér miatt alig látszott valami. Agnes egészen fölé hajolt. Tudta, hogy nem szabad hozzányúlnia.

- Így néznek ki a minták.

Alison széthajtogatott egy nagy papírlapot. Az unalmas egyszínűségből kiszabadult motívumok egyszeriben életre keltek: Agnes előtt páfrányok, madártoll-legyezők, nyíló virágok, egymásba fonódó falevelek jelentek meg. Határozott, de egyszerű

minták, olyanok, mint az Agnes népénél szokásos gyöngyhímzés.

A papíron más minták is voltak: szívek, masnik és absztrakt kacskaringók, amelyek egy magas fenyőfák övezte kis kunyhó és egy felvont vitorlákkal sikló hajó stilizált ábrázolását keretezték.

- Hű! Hát ezt nem gondoltam volna... - Agnes csak a fejét rázta.

A takaró olyan hatással volt rá, hogy hirtelenjében nem tudta, mit mondjon.

- Fantasztikus, ugye? - mondta Alison mosolyogva. - Egészen rendkívüli darab, még a benne talált napló nélkül is. És hogy mit ér? Még a mi restaurátorunk se találkozott soha ilyen régi takaróval. Azt hiszem, felbecsülhetetlen az értéke...

Alison tovább magyarázott, mesélt valamit a takaró eredetéről, de Agnes még mindig csak a motívumokat bámulta. Ez a minta nem véletlenszerűen készült. Ezek a képek szólnak valamiről, egy történetet meséltek el. A szereplői is itt vannak: Rebekah és Tóbiás, Martha és Jonah, még Szajkó is. Igen, itt vannak mind, Maryvel együtt.

- ...mint bors a borsszóróból.

- Tessék?

Alison elmosolyodott.

- Ne haragudj, hogy ilyen unalmas dolgokkal traktállak.

- Nem, egyáltalán nem unalmas. - Agnes restelkedve rázta a fejét. - Csak valahogy nem tudok rendesen odafigyelni. Rosszul aludtam, lehet, hogy azért. Hol is tartottál?

- A takaró hátulja egyszer, nem tudni mikor, megsérült. Az anyag, amit a restaurátor talált rajta viszonylag új volt, és csak oda volt fércelve, sőt, helyenként csak gombostűzve, és a tűk már rozsdásodtak, ami ártott az alatta lévő, eredeti anyagnak. Ez az újabb szövet valójában nem is tartozott az eredeti takaróhoz, úgyhogy a restaurátor elhatározta, hogy leszedi. És amikor ezt a hátrészt levette, akkor találta meg a naplót. A takaró eredeti hátulja ugyanis valamikor megperzselődhetett, amitől törékennyé vált és helyenként elvékonyodott, sőt, ki is lyukadt. A napló pedig a bélésbe volt rejtve, a takaró eleje és háta közötti tömésbe, és kezdett laponként kiszóródni... - Alison vállat vonva tárta szét a tenyerét.

- Mint bors a borsszóróból? - egészítette ki Agnes a mondatot.

- Pontosan. Én úgy tekintek az egészre, mint valami csodára.

- Alison végigsimította kezét az anyagon. - Normál körülmények között a restaurálás minimális beavatkozással jár. A szakmai etika nem engedi meg, hogy a restaurátor megbontsa vagy veszélyeztesse a tárgy eredeti formáját. Tehát ha tudtuk volna is, hogy a napló benne van, akkor se vehettük volna ki. -Megint elhallgatott és halvány kis mosoly futott végig a száján, mintha előre is bocsánatot kérne, amiért valami butaságot fog mondani.

- Szóval, valahogy úgy történt, hogy a napló kirázta magát a takaróból. Mintha akkor jött volna el az ideje, hogy elárulja azt a sok féltve és régóta őrzött titkot. Most biztosan azt hiszed, hogy meghibbantam, amiért ilyeneket mondok.

Agnes megrázta a fejét.

- Dehogy. - Alisonra nézett, mintegy azon töprengve, hogy vajon mennyire bízhat benne. - Egyszer elvesztettem az órámat.

Letettem valahova, aztán épp csak megfordultam és közben eltűnt.

Sehol nem találtam. A nagynéném mindig azt mondja: „Visszajön az, majd amikor jónak látja.” Ő ebben hisz. Hogy maga a tárgy dönti el, hogy visszakerüljön-e a tulajdonosához vagy sem.

- Ezt még nem hallottam, de azt hiszem, valahogy így gondolkozom én is. Számomra ezért olyan fontos a takaró. Annyi mindent jelent. Benne van a történelem, a felfedezés, minden.

Ezért szerettem volna, hogy az legyen az egész kiállítás központi darabja. - Alison elhallgatott és máshová nézett. - Csakhogy már nem nagyon hiszem, hogy lesz valami ebből a kiállításból -tette hozzá elkedvetlenedett hangon.

- Miért ne lenne? Amikor ennyi rengeteg holmit sikerült összeszedned.

- Hát persze, rengeteg. És még annál is több van, mint amit itt láttál, és szinte mindenkiről. Kivéve Tom Cartert, azt az

öreget, aki az erdőben élt, emlékszel? Róla nincs semmi... és Maryről.

- Keserűen felnevetett. - Azért pillanatnyilag nem az öreg Tom okozza a legtöbb fejfájást.

Alison igyekezett jó képet vágni a dologhoz, de a tekintetéből világosan látszott, mennyire csalódott. Sőt, egyenesen kétségbe volt esve. Mindennek, az egész történetnek Mary a főszereplője.

Nélküle ez az egész munka, a kutatás, amivel annyit dolgozott, nem ér semmit.

Agnes lesütötte a szemét. Pontosan tudta, hogy amióta találkoztak, egész idő alatt csak Alison beszélt. Agnes jószerivel nem mondott semmit. Alison nagyon óvatosan közeledett hozzá, 42

nem akarta sürgetni, de Agnes érezte, hogy a másik nőt majd’

szétfeszíti a várakozás. Most már ideje, hogy ő is mondjon valamit.

- Megnézhetem az eredeti naplót?

- Persze. Hátul van, a dokumentum részlegben. Gyere velem.

Pár perccel később, egy másik szobában, Alison kitette a naplót egy asztalra. Gondosan szétrakosgatta a lapokat, és rájuk irányította a lámpát, hogy Agnes jobban lásson.

- Először egyenként restauráltuk a lapokat, azután lefényképeztük őket. Tudod, a fakszimilét könnyebb kezelni. A napló oldalait úgy hajtották össze, hogy beférjenek a takaró lesteppelt részei közé vagy a hímzés által kialakított zsebecskékbe. - Alison a hajtogatástól kikopott csíkokra mutatott, amelyek jól látszottak a lefényképezett lapokon. - Sajnos némelyik oldal darabokra esett szét, úgy kellett összerakni. - Alison itt könnyedén átugrotta azt a sok-sok fáradságos órát, amit ez jelentett. - Szóval előbb összeraktuk, aztán lefényképeztük a lapokat, és akkor kezdhettük az átírást. Mary kézírását öröm volt lemásolni, álomszép munka volt. Mint utóbb kiderült, ez volt a legkönnyebb. Miután azzal elkészültünk, ki kellett találni, hogyan rakjuk sorba a lapokat.

Azok ugyanis nem egészen számozott sorrendben potyogtak ki a takaróból. - Alison elhallgatott. Kicsit aggódott, hogy Agnest ez egyáltalán nem érdekli. Már megint túl sokat beszél. Talán azért, mert fél és ideges, így akarja minél későbbre halasztani az esetleges csalódást. - Akarod látni az eredeti naplót?

- Ó igen. Nagyon szeretném.

A napló minden egyes lapja külön dossziéban volt, egy-egy műanyag tasakban, ami védte az idők során megbámult, a hajtások és a margók mentén szétmorzsolódó papírt. Olyan törékenynek 43

látszott, mint egy kibontatlan papirusztekercs.

Alison kivette az 1. oldal címkével ellátott tasakot.

A szavak szép, rendezett sorokban követték egymást a sűrűn teleírt, ám mégsem túlzsúfolt oldalon. Feltűnően szellős, dőlt betűs, elegánsan kivitelezett és meglepően könnyen olvasható írás volt. Akár mai kézírás is lehetett volna. Csak a kifakult tinta árulta el, hogy egy régebbi korban vetették papírra a szavakat.

A betűk aprók és arányosak. Határozott tollvonások, magabiztosan kanyarított hurkok. Marynek szép kézírása volt, nem csoda, hogy Elias Cornwell azt akarta, hogy írnokoskodjék neki.

Agnes felfedezett is egy-egy visszafogottan díszes elemet, a rafinált betűkötésből vagy minuciózus hurkolásból, amire számított, nem talált semmit.

Agnes végigolvasta a lapot, aztán az aljáról megint a tetejére siklott a tekintete. Közelebb hajolt, hogy jobban lássa. A tasakba csúsztatott oldalnak le volt szakadva a sarka, ezért tulajdonképpen így kezdődött:

kány vagyok. Legalábbis azt mondják...

Most már tényleg ideje, hogy mondjon valamit.

- A mi történelmünk nagyon különbözik a tiétektől -mondta, miközben Alisonra pillantott. - Vagyis nem... inkább úgy kellene mondanom, hogy a miénk abban különbözik a tiétektől, hogy másképp tartjuk számon. Ezekből nálunk nagyon kevés van. -

Az előtte fekvő lapokra és a szobában köröskörül tornyosuló, bedobozolt iratokra mutatott. - A legutóbbi időkig nagyon keveset írtak le. De vannak történetek.

Az indián mesemondók úgy mesélnek el minden történetet, ahogy az az ő emlékezetükben él. Gyerekkoromban a nagynéném rengeteg történetet mesélt, és nekem mindig úgy tűnt, hogy azok vele történtek meg kislány korában, pedig neki is a nagyanyja mesélte, aki szintén a saját nagyanyjától hallotta és így tovább.

így áll össze a családunk története.

- És lehetséges, hogy az egyik történet, amit hallottál, Maryről szól? - Alison levegőt is alig mert venni.

- Azt hiszem. A dátumokkal eléggé hadilábon állok. Nehéz kitalálni, hogy mi, mikor történt, mert az idő nem így, ilyen hosszú vonalként húzódik végig ezeken a történeteken. - Agnes széttárta a karját. - Inkább olyan, mintha egy tömör darabbá sűrűsödne az egész. Múlt, jelen, jövő valahogy így kering, körbe-körbe. -

Összetette a kezét, és a hüvelykujját a hüvelykujjához, mutatóujját a mutatóujjához illesztve kört formált. Mintha a múlt ott lenne, valahol a távolban és még ma is zajlanának benne az események, de olyan helyen, ahová mi nem tudunk eljutni.

- Na és mi az a történet? Amelyik szerinted esetleg Maryről szól?

- Egy nőről szól, aki valahonnan máshonnan, nem tudni honnan, de egy másik vidékről érkezett hozzánk, és a törzs befogadta.

Két fia volt, az egyik sötét bőrű, a másik világos és sárga hajú.

Az egyik fiából híres harcos, törzsfőnök lett. A másikból... -

Agnes elgondolkozott. - Azt hiszem nincs benne a történetben, hogy azzal mi lett. Mindenesetre, voltak, akik azt állították, hogy a nőt Raverasz, a Mennydörgő küldte a néphez, mert egy viharból jött elő, és akkor érkezett, amikor az emberek betegek voltak.

Segített meggyógyítani őket, aztán ott maradt a törzsnél, nagy tiszteletben álló sámán, orvosságos asszony lett belőle. - Agnes 45

megint elgondolkozott. - Azt hiszem, van tovább is, de nem emlékszem.

- És miből gondolod, hogy Mary volt az?

- Nem nagyon tudni, honnan került a törzshöz, e körül sok a rejtély, és egyes mendemondák szerint ugyanilyen szürke, füstszínű szeme volt, mint az enyém. Amikor olvastam a könyvet, először pont a szeme miatt gondoltam, hogy lehet köztünk valami kapcsolat. De van más is, egy csomó minden, amiből Maryre lehet következtetni. A nagynénémnek van egy ilyen kis doboza. Körülbelül ekkora. - Agnes megint összetette a kezét, és kis gömböt formált belőle. - Fakéregből, szép, díszes hímzéssel. Sokszor nézegettem, amikor kicsi voltam. Kis fehér virágcsokrok vannak rajta és körös-körül, az élek mentén egy sor piros szamóca. A fedelében pedig harmatkása van. Nagyon finom az illata,

amikor kinyitja az ember - nem mintha nekem szabad lelt volna kinyitnom.

- Milyen régi lehet a doboz? - kérdezte Alison.

- Nem tudnám megmondani. De az biztos, hogy orvosságos doboznak készült. Még Sim is - ő az unokatestvérem, idősebb nálam, kicsit olyan, mintha a bátyám lenne, és mindig ő volt a vezér, ha a tilosban halásztunk még ő is azt mondta, hogy ne nyúljak hozzá. De hát tudod, milyenek a gyerekek. - Agnes elmosolyodott, talán először, amióta megismerkedtek. Olyan volt, mint a felhők közül kibukkanó napsugár. Alison el volt ragadtatva. - Minél inkább megtilt nekik valamit az ember, annál inkább megteszik.

- Szóval kinyitottad? - mosolygott vissza válaszképp Alison.

Agnes elnevette magát.

- Még jó. Emlékszem, egy kis gomb tartotta a fedél pántját,

elég nehéz volt kipiszkálni. Annyira remegett a kezem, hogy a végén majdnem kiborítottam az egészet.

- Na és mi volt benne?

- Nem sok minden, legalábbis, nem az, ami engem érdekelt volna. Egészen elszontyolodtam. Nem tudom, mire számítottam.

Hogy majd aranypénz vagy gyémántgyűrű lesz benne? Végül csak ilyen gyógyító holmikat találtam, egy medvekarom nyakláncot, kagylópénz füzéreket, és egy vacak régi gyöngysort; de volt egy gyűrű, amelyik úgy nézett ki, mintha arany lenne és egy nyakék, ami teljesen fekete volt, úgy eloxidálódott. A doboz egyik sarkában kis összetekeredett papírfecni bújt meg, egy régi, megpuhult, kicsit bolyhos papír, amiről először azt hittem, hogy őzbőr. Csak azt néztem, nincs-e rajta titkos írás, de nem volt, úgyhogy többet nem is foglalkoztam vele. Most viszont eszembe jutott valami.

Lehet, hogy valaminek a sarka. Az a leszakadt sarok. - Agnes az asztalon fekvő műanyag tasakra mutatott. - Amelyik hiányzik.

- Nem volt rajta valami írás?

- Már mondtam... - Agnes megrázta a fejét. - ...nem volt rajta semmi titkos.

- Én látnám, ha volna. - Alison bekapcsolta a nagyító lámpát. - El is tudnám olvasni. Rengeteg mindent tudnék vele csinálni. Összehasonlítanám ezzel az oldallal, ott ahol elszakadt. összehasonlítanám a két papírt. Ha ezt megtehetnénk, bebizonyíthatnánk, hogy egy és ugyanazon személyről van szó!

- Azt hiszem, jól emlékszem. - Agnes összevonta sötét szemöldökét. - De csak egyetlen egyszer láttam azokat a dolgokat.

A biztonság kedvéért újra meg kéne néznem.

- Nem tudnád idehozni az egészet?

Agnes a fejét rázta.

- Az csupa szent tárgy, a doboz is, meg ami benne van. Nem hiszem, hogy a nagynéném kiadná a kezéből.

- Elmehetnék hozzá én. Megkérhetném, hogy nem...

Agnes felemelte a kezét, hogy lehűtse Alison egyre növekvő

izgalmát.

- Azt hiszem jobb, ha előbb én megyek el hozzá. Néha eléggé megmakacsolja magát, és ami a múzeumokat illeti, azokra sajnos nincs túl sok ideje.

- És ha elmész hozzá, szerinted meg tudod győzni? - kérdezte Alison aggódva.

- Megpróbálom.

- Nagyszerű lenne! El se tudod képzelni, Agnes, hogy ez nekem mit jelent. Hogy milyen fontos, Mikor tudnál elutazni?

- Hát, nem is tudom...

- Nem akarod kihagyni az egyetemi órákat?

- Nem, nem igazán amiatt. De jó hosszú út, amíg busszal odaér az ember... - Agnes zavartan rándította meg a vállát. -...meg hát a buszjegy is. Anyagilag mostanában nem állok túl jól.

- Az nem gond. Elviszlek.

- Jaj, dehogy! - Agnes még jobban zavarba esett. - Arra semmi szükség. Nem azért mondtam. Nem akarnálak ilyesmivel fárasztani.

- Cseppet se fárasztanál. És hogy van-e rá szükség? Igen, nekem nagyon is szükségem van rá. Először is régóta esedékes, hogy szabadságra menjek. El se kell kérnem magam, mert lényegében a magam főnöke vagyok. A minap épp azon gondolkoztam, hogy felruccanok Montrealba, meg talán Québecbe. Ott van néhány barátom és már meg is kértem egy kollégámat, McGillent, 48

hogy keressen ki nekem bizonyos anyagokat. Útba ejthetnénk a nagynénédet.

- Azért nem esne annyira útba...

- Csak kicsit kellene kerülnöm. Mindenképp meg akarom nézni, hogy mi van ott fenn. A franciák sokkal részletesebb nyilvántartást vezetnek, mint az angolok, különösen az őslakos népeket illetően.

Lehet, hogy Mary Kanadába ment. - Alison egyre izgatottabb lett. - Ha oda ment, lehet, hogy találok róla valamit. Különben sincs már több adatom róla, úgyhogy ez az út nekem mindenképp megéri. Nem hagyhatom ki.

- Hát, ha gondolod...

- Más útvonal, ennyi az egész.

Agnes egy pillanatra elgondolkozott. Mindent azért nem mondott el Alisonnak. Egy árva szóval se említette például az M

nénivel kapcsolatos kétségeit. Alisonnak bizonyos szempontból talán könnyebb dolga van. A könyvek végül is nem beszélnek.

Nincs nyelvük, amivel jól rákiabálhatnak az emberre. És a könyvtárak se tagadják meg kerek perec a felvilágosítást az embertől, ha érdeklődik valami iránt.

- Hát jó - bökte ki végül Agnes. - Ha tényleg arra mész, tulajdonképpen mehetek veled.

Jó, hát elvisz kocsival. Na és? Abban még nincs semmi, morfondírozott Agnes, miközben hazafelé menet felszállt a buszra.

Valamikor úgyis el kell mennie, és minél előbb rászánja magát, annál jobb. Persze nemcsak arról nem számolt be Alisonnak, hogy M néni valójában miért szokta néha úgy megmakacsolni magát.

A látomásáról se ejtett egy kukkot se. Pedig a múlt éjjel alig aludt.

Valahányszor álmodott valamit, Mary jelent meg előtte és nem 49

hagyta békén. Most már állandóan ott van vele, akár alszik, akár ébren van, mindegy. Bármit csinál, bárhová megy, a

gondolatai folyton Maryhez kanyarodnak vissza.

Reggel is miatta indult el olyan korán, egyszerűen idegességből, mintha az első randevújára ment volna. Aztán a buszon, Mary annyira lekötötte a gondolatait, hogy elfelejtett leszállni és egy egész megállónyit vissza kellett gyalogolnia. Mit is mondott Alison? „Másképp szemlélted a tárgyakat…” Ez is igaz volt.

A kiállító teremben az volt az érzése, hogy a tekintetét nem is ő, hanem valaki más irányítja.

Mialatt ott volt Alisonnál, a figyelme minduntalan elkalandozott.

Volt, amikor annyira a kutatónőre koncentrált, hogy mást szinte észre se vett, máskor meg alig figyelt rá. Biztosan modortalannak tartotta, pedig az rá egyáltalán nem jellemző. Nem akart tiszteletlenül viselkedni Alisonnál. Ugyanolyan lelkes és izgatott volt, mint ő. Tudta, hogy miféle gondolatok kavarognak Alisonban, mert lassan benne is ugyanazok a gondolatok fogalmazódtak meg.

Az alatt a rövid idő alatt, amit együtt töltöttek, érezte, mennyire sóvárog Alison minden csepp kis információ iránt, megértette az aggályait, a lelkesedését. Odaadása a témával kapcsolatban szinte a szerelemmel volt határos.

Mialatt beszélgettek, amíg nézegette azt sok mindent, a kínzó nyugtalansága valamelyest enyhült, de korántsem múlt el. Neki is ki kell derítenie, hogy mi történt Maryvel. És lehet, hogy neki még az se lesz elég. Alison számára a feladat mégiscsak afféle intellektuális kihívás, de Agnes egészen más szinten közelítette meg a kérdést. A busz elejébe vágtatott, nehogy megint elszalassza a megállót. Belebonyolódott valamibe, és nem egészen értette, 50

miért és hogyan. Ha ki akarja verni Maryt a fejéből, lehet, hogy olyan helyekre kell elmennie, ahová nem akar.

Agnes a küszöböt se lépte át, de már tudta, hogy M néni kereste, úgyhogy a villogó üzenetrögzítő semmiféle meglepetést nem okozott számára. Ha rendelkezett is bizonyos médiumi képességgel, az nála kisebb események időbeli egybeesésének megérzését jelentette. Tegnapig.

- Szervusz, Agnes. Én vagyok. Ha ott vagy, vedd fel... jó, tehát nem vagy ott. Azt akartam mondani, hogy menj el ahhoz a nőhöz.

Utána pedig gyere el hozzám, de rögtön.

Agnes elmosolyodott. M néni már tudta. Megérzés dolgában ő sokkal fejlettebb szinten állt. Agnesnek nem is kellett volna aggódnia, hogy mit mondjon majd neki. Azt hitte, hogy az üzenetnek itt vége, de az folytatódott: - Ja, és amíg ide nem érsz, feltétlenül viseld a fülbevalót.

Agnes a füléhez kapott és rájött, hogy a fülbevaló már benne van. Biztosan ma reggel vette fel, csak úgy, önkéntelenül. Tudta, hogy mi a jelentősége. Ezekben a gyöngyökben különleges erő

rejlett. M néni a sivatagban gyűjtötte őket, és külön neki csinálta ezt a fülbevalót. A barna csíkos madártoll a teiakoiatakva, a sólyom tolla. Szellemlénytől való toll, amelyik arra való, hogy megvédje az embert. De mitől? Hisz Mary nem árthat neki. Vagy mégis?

51

6. Az utazás (1)

- Minden megvan?

- Meg.

Agnes a hátsó ülésre dobta a táskáját és behuppant Alison mellé, az anyósülésre.

- Az egész út egyszerű - mondta Alison, miközben besorolt két autó közé a szélső sávba. - Végighajtunk a Mass autópályán, aztán letérünk jobbra.

Agnes feszengett. Alig ismerték egymást és most egy több száz mérföldes közös utazás állt előttük. Feszélyezte az utastér bizalmas légköre.

- Hoztam egy kis olvasnivalót, gondoltam érdekel - mondta Alison, miközben az utat figyelte. - Ott van az ülés melletti zsebben, a térképek között.

Agnes kihalászott egy-két dossziét, és mindjárt tanulmányozni kezdte az egyiket. Amíg olvas, addig se kell beszélgetnie.

Átnézte az Elias Cornwell naplóiról készült másolatokat, aztán a Jonah és Martha Morse feliratú mappát vette elő.

Amikor a végére ért, Alison felé fordult.

- Mit gondolsz, találkoztak?

- Mármint Bostonban? Szerintem elképzelhető. Nincs róla semmiféle adatunk, de az még nem jelenti, hogy nem történt meg.

Annyi minden van, amit soha nem fogunk megtudni.

- Kíváncsi vagyok, mint mondott volna ez az Elias Cornwell...

kíváncsi vagyok, mit mondott volna nekik, ha találkoznak. Kissé kínosan érezhette magát - nem gondolod?

- Szerintem nem mondott volna semmit. Ez a Beulah nem sok jót hozott a számára. Ha tehette volna, a legszívesebben ki is törli az életéből az egészet, úgy ahogy van. Fátylat rá, mondta volna.

Agnes bólintott. Ő is így képzelte. Kinyitotta a Rivers család dossziéját. Alison közben a helységneveket figyelte, ahogy feltűntek és elsuhantak a fejük felett.

- Nagyjából azon az útvonalon megyünk, amerre Riversék is mehettek annyi sok évvel ezelőtt. Ők, gondolom, a Long Bay Path mentén haladtak. Az egy ősi indián ösvény, egyenesen a Connecticut-völgybe vezet. És, gondolom, a takaró is erre ment. Feltehetően ott lapult valamelyik szekér mélyén. - Alison kidugta egyik kezét az ablakon és a hatsávos autópályán száguldó kocsitömeg felé intett. Amikor egy óriási tartálykocsi húzott el mellettük, felnevetett. - Kicsit megváltozott, ugye?

- Hát igen.

Az autópálya kétségkívül nem hasonlított a hajdani szekérútra.

Az ökrös szekereket kamionmonstrumok váltották fel, de kétoldalt ma is fák hosszú sora szegélyezte az utat. Amikor a fasor néha megszakadt, az utas kipillanthatott és megcsodálhatta a tájat - esetleg néhány dombocskát -, de a fák hamarosan ismét bezárultak és eltakarták a kilátást. Viszonylag ritkán lakott terület volt, a magaslatokon elvétve bukkant csak fel néhány háztető, a lombsátorból nagyritkán kandikált ki egy-egy fehér torony. Ebben a zöld folyosóban Alison teljesen elvesztette az időérzékét.

- Tessék?

- Azt mondtam, mindjárt rátérünk az autópályára.

Alison felpillantott. Már majdnem New York államban voltak.

Közel, száz mérföldet vezetett, és szinte észre sem vette.

- Talán jobb lesz, ha megállunk. Meg kell néznem a térképet.

- Mindjárt jön egy pihenőhely.

Alison az út szélére húzódott, és ráfordult a kijárathoz vezető sávra.

- Kérsz kávét? Nem vagy éhes? Nem ennél valamit?

- Egy jeges teát szívesen meginnék. Nem vagyok éhes. De azért köszönöm.

- Biztos, ami biztos, hoztam egy briót. - Alison odament az asztalhoz, amelyikhez Agnes letelepedett. Az autópálya moraja még a vastag üvegtáblán keresztül is behallatszott.

Agnes kis darabokra törte a süteményt, lassan eszegette. Aztán hátradőlt és kibámult az ablakon, miközben ujjával a jobb fülében lévő fülbevalót birizgálta.

- Szép ez a fülbevaló - jegyezte meg Alison. - Már tegnap is akartam mondani.

- Ó, köszönöm. - Agnes bizonytalanul elmosolyodott, és az ölébe ejtette a kezét. Aligha vallhatta be: Alisonnak, hogy előző

nap még csak tudomása sem volt róla, hogy a fülében van. Nem hitte, hogy útitársnője megértené.

- Honnan van? - kérdezte Alison a kávéját kortyolgatva.

- Hát... ö... M nénitől kaptam. Egyszer járt a sivatagban, és hozott néhány szép kavicsot. Azokból csinálta.

- M néni? Akihez most mész?

- Aha.

- Mit csinált a sivatagban?

- Hát szokott járni ilyen... szertartásokra, szóval pauvaukra, meg törzsi találkozókra... állandóan utazik.

- Mit csinál a nagynénéd?

- Orvosságos asszony. - Agnes remélte, hogy M néni foglalkozását sikerül a lehető legtermészetesebben kimondania, mintha csak azt mondaná, hogy benzinkútnál dolgozik vagy valami ilyesmi.

Nem sikerült.

- Nahát! Nem is mesélted! - Alison letette a csészéjét és Agnesre bámult. - Egészen fantasztikus! Ez tulajdonképpen miből áll? Világéletemben szerettem volna megtudni.

- Hát... szóval, ő gyógyító, vagyis ért a népi gyógymódokhoz, jól ismeri az indiánok által használt gyógyfüveket. Saját boltja van.

Újabban már az interneten is árul. És van saját weboldala is. Azt Sim csinálta neki, tavaly. Ért máshoz is, nemcsak a gyógyításhoz.

Van szellemi ereje. Évekig járt különböző emberekhez, hogy tanuljon tőlük, elsajátította a hagyományos módszereket. Tanít is, mert manapság nagy az érdeklődés - sokan felkeresik, olyanok, akik spirituális fejlődésre vagy látomásos lélekutazásra vágynak, vagy akiknek lelki irányításra van szükségük.

- Értem. Ezek szerint igazán sokoldalú asszony a nagynénéd.

Agnes bólintott.

- Hát, végül is egy életen át foglalkozott ezzel, és ennek kapcsán rengeteg helyen megfordul. Néha felutazik Kanadába, máskor le, Mexikóba.

- Onnan hozta a türkiz köveket?

- Nem, azt hiszem, inkább Arizonából. Van egy-két navaho barátja. De lehet, hogy Nevadából, oda is szokott járni.

- Ott is vannak barátai?

- Igen, és...

- És?

- ...a mamáin ott van. - Tessék. Csak nem tudta megállni, hogy 55

kimondja. - A mamám és M néni testvérek, de nagyon különböző

a természetük.

- A mamád? Ő nem a rezervátumban él?

- Nem. - Agnes a fejét rázta. - Vegasban van.

- Las Vegasban! Mit csinál ott?

- Krupié. - Agnes komoly képet vágott, hogy lehűtse Alisont, akinek e szó hallatán máris érdeklődve csillant fel a szeme. - Úgy hangzik, mint valami szuper állás, de nem az.

- Nem tudtam...

- Honnan tudhattad volna? - Agnes az órájára pillantott és felállt. - Azt hiszem indulnunk kéne.

- Aha, igazad van.

Alison követte Agnest a kijárat felé. Nem akarta, és mégis átlépett egy láthatatlan határvonalat, amelyik közte és Agnes között húzódott. Megint ott tartottak, ahol az előbb. Két idegen, akiknek egy kocsiban kell utazniuk.

Agnes kiválasztott egy újabb mappát, és azt kezdte olvasni, miközben Alison lehajtott az autópályáról és elkanyarodott Albany felé.

- Hogy jutottál hozzá ehhez a Jack Gill-lel kapcsolatos anyaghoz?

- Tessék? - Alison már rajta volt a másik autópályán, a forgalom kellős közepén.

- Azt kérdeztem, hogy sikerült ennyi mindent kiderítened Jack Gillről? - kérdezte Agnes a Jack Gill feliratú tasakot lóbálva.

- Véletlenül. Elmentem egyszer Nantucketre. Egy barátommal, csak hétvégére. Eszembe se jutott, hogy bárki után kutassak azok közül, akiket Mary a naplójában említ. Már a jegyzetek átírása is épp elég munka volt. Azt tudtam, hogy majd könyvet akarok írni 56

belőle, de elsősorban Maryről, nem a többiekről. Az meg, hogy kiderítsem, mi történt később Maryvel vagy a többiekkel, fel se merült bennem.

Lent sétáltam a kikötőben, amikor ez a név gyakorlatilag elém ugrott. Richard A. Gill, Hajófelszerelés kereskedő. Majd' kiszúrta a szememet.

- És mit csináltál?

- Természetesen bementem. Tudod, lehet, hogy furán hangzik, de úgy éreztem, mintha odavezérelt volna valami.

- A gondviselés?

Alison elvigyorodott.

- Pontosan. Épp akkor fejeztem be a naplónak azt a részét, amelyikben Mary és Jack megismerkednek a hajón.

- És szerinted lehetséges, hogy később még találkoztak?

Annyira klassz lenne, ha úgy alakult volna, nem gondolod?

- Igen, de az inkább egy regényre hasonlítana. Az életben ilyesmi egyszerűen nem fordul elő. - Alison rátaposott a gázpedálra, és megelőzött egy sor helyi járművet. - Ezt az egyet elhiheted nekem. Az a két ember soha nem találkozott többé. Ebben biztos vagyok.

- De miért? Hogy lehetsz biztos benne?

- Ott van leírva. Abban a dossziéban.

Agnes ezt célzásnak vette és úgy döntött, jobb ha most egy darabig olvas.

- Ezek szerint Jack nem is úgy halt meg, ahogy az Mary látomásában szerepelt? Nem is egy hatalmas bálna törte darabokra a hajóját?

- Nem. - Alison megrázta a fejét. - A saját ágyában halt meg.

57

Agnes hirtelen elfordult. Látszott rajta, mennyire csalódott. -

Akkor hogyan ítélje meg az ember Marynek ezt a jövendölését?

- Nekem is ez járt a fejemben. Mary megkapja élete első nagy lehetőségét, és még csak egy tisztességes közepest se ér el.

- Alison együtt érzően mosolygott. - Nem akartam, hogy az öreg lássa, de teljesen magam alatt voltam.

- Tehát mindjárt az első alkalommal kudarcot vallott?

- Olvasd csak tovább, ki fog derülni. Azt hiszem, a megérzés nem sorolható az egzakt tudományok körébe.

- Ez a szerencsepénz, amit a Gillek mindig magukkal vittek, ami nélkül soha nem szálltak vízre, ez...

- Egy ezüstshillinges fele volt.

- Olyan, mint amit Jack Marynek adott?

- Szerintem annak a másik fele. Legalábbis úgy nézett ki.

- Láttad?

- Aha. Az öreg csinált magának egy kis múzeumot. Ott volt, szép rendesen kiállítva, üvegvitrinben, kis bársony párnán.

- És milyen volt?

- Kisebb, mint amilyennek képzeltem. És jól elkopott, olyan vékony lett, mint a papír. Gondolom, attól, hogy annyi ideig hordták a mellényzsebükben. Az egyik sarka át volt fúrva. Lehet, hogy láncra vagy madzagra fűzve viselték.

- És ez a Richard Gill ki is vette az érmét, hogy megmutassa neked?

- Igen, kivette. Egy icipici kulccsal nyitotta ki a vitrint. Nehéz lett volna elmondani, hogy Alison mit érzett, amikor az öreg benyúlt a pénzdarabért és kivette. Miközben Alison a tenyerében tartotta azt a leheletnyi kis ezüstöt, hirtelen úgy

elérzékenyült, hogy maga is meglepődött. Az érme könnyű volt és vékony; minden egykori domborminta teljesen lekopott róla, se írásnak, se fejnek nem maradt nyoma. Csupán egy pillanatig tartotta a kezében, aztán gyorsan visszaadta, és még meg is könnyebbült, hogy az ezüst kabala nincs már nála. Attól félt, hogy a végén még elolvad vagy elgörbül a keze melegétől. Mintha nem is fémből lett volna, olyan törékenynek, olyan vékonynak tetszett.

Mint téli fákon a levél.

- Én még nem is voltam ott - mondta Agnes. - A Nantucket - szigeten.

- Igazán? Hát, velem kell jönnöd, ha majd megyek legközelebb.

Neked is meg kell ismerkedned Richarddal. Te is rögtön meg fogod szeretni. Csuda aranyos kis öreg.

Alison leállította magát. Arra gondolt, hogy a lány esetleg nemet mond a meghívásra. De Agnes nem mondott nemet.

- Igen, szívesen elmennék - mondta Agnes és Alisonra mosolygott. - Jó lenne.

7. Az utazás (2)

Az útnak ahhoz a pontjához közeledtek, ahol dönteniük kellett, merre a legcélszerűbb továbbmenniük. Ha a panoráma utat választják, keresztülhajthatnak az Adirondack-hegységen. Ha gyorsabban szeretnének előre jutni, az országos főúton kell maradniuk.

Megint megálltak, hogy egyenek valamit és megnézzék a térképet.

- Ez az Albany és Buffalo közötti útvonal a régi mohauk ösvényt követi. - Agnes végighúzta rajta az ujját. - Tudtad?

Alison a fejét rázta.

- Valahogy fura, ha az ember belegondol. Te is ilyesmit mondtál, amikor elképzelted, hogy a Rivers család merre mehetett - folytatta Agnes, miközben a térképet tanulmányozta. - A főutak a régi ösvények mentén jöttek létre, és az európaiak még ide se értek, amikor ezeket az indiánok már rég kitaposták.

- Amúgy is arra gondoltam, hogy Buffalo felé kellene mennünk - mosolygott Alison. - Ezzel el is dőlt a kérdés. Gyerünk. Még hosszú út áll előttünk.

- Mindig a rezervátumban laktál? - kérdezte Alison.

- Nem - felelte Agnes. Aztán, arra gondolt, hogy ezzel kissé kurtán intézte el a választ, ezért hozzátette: - Régebben csak nyaralni jártam oda, de az egyik évben, amikor úgy nyolc-kilenc éves lehettem, a nyaralás állandóra sikeredett.

- Miért? Mi történt?

Agnes egy darabig hallgatott, mint aki nem tudja eldönteni, hogy erre mondjon-e valamit vagy sem. Még végtelen kilométernyi országút állt előttük.

- Nem muszáj válaszolnod. . - Alison nem akarta erőltetni a kérdést.

- Á, nem érdekes. A szüleim elváltak. A papám a katonaságnál szolgált, és sokat utaztunk. Miután leszerelt, nem kapott állást.

A mamámmal folyton veszekedtek emiatt. A papám egy nap azzal ment el hazulról, hogy keres magának valami állást, aztán nem jött vissza. A mamám elküldött a nagymamámhoz és M nénihez, hogy egy ideig lakjak náluk, csak amíg kigondolja, hogy mit csináljon, és - Agnes vállat vont - aztán már nem mentem vissza hozzá.

Úgy látszik, nem illettem bele azokba az elképzelésekbe, amiket a mamám kisütött. Elment Vegasba, ott kapott állást az egyik kaszinóban, én pedig ott maradtam a rezervátumban a nagyival, M nénivel és Símmel.

- Szoktál vele találkozni? Mármint a mamáddal.

- Hát persze - hazudta Agnes. - A papámmal is.

- De egyikőjükkel sem élsz együtt?

- Nem. A papámnak új felesége van. Nincs vele semmi bajom, de... - Agnes megint vállat vont. - A mamámnál meg... Hát, gondolom túl öreg vagyok hozzá.

- Hogyhogy? Mihez vagy öreg?

- Pontosabban szólva, ő látszik túl öregnek mellettem. Nagyon fiatal volt, amikor születtem, de egy tizennyolc éves lány kicsit elárulja az embert, amikor harmincnak szeretne látszani.

Agnes jó mélyen belesüllyedt az ülésbe, és összefonta a karját.

Részéről befejezte a társalgást. Nem maradt több olvasni való dosszié, úgyhogy az oldalsó ablakon bámult kifelé, és az elsuhanó 61

tájat figyelte. Alison bizonyára azt hiszi, hogy alszik. Hadd higgye.

Aludni ugyan nem állt szándékában - sőt, remélte, hogy ébren tud maradni -, de a társalgásból egyelőre elege lett.

Az a sok dosszié. Az a sok ember. Mi lenne, ha az ő élete is egy ilyen dossziévá zsugorodna? Abban vajon mi állna? Mit tud ő felmutatni eddigi életéből? Egy születési anyakönyvi kivonatot, iskolai értesítőket, egy érettségi bizonyítványt, egy rakás osztályzatot és vizsgaeredményt, körülbelül ennyit.

És mi van azzal, ami így nem mérhető? Az anyja illatával, azzal a parfüm és cigarettafelhővel, ami körülvette, ha esténként elment? Az apja frissen borotvált arcának és frissen mosott ingének reggeli illatával? Az ő boldogságával, amikor együtt látta őket?

A nyomorúságával, amikor az apja elment? Azzal, ahogy csak várt és várt, miközben tudta, hogy nem fog visszajönni? Aznap is ugyanúgy mosolygott, mint mindig, és őt „kis prücsöknek”

szólította, de Agnes látta, hogy a szeme megtelt könnyel és nem mert ránézni, amikor integetett neki.

Na és mi van azokkal a helyekkel, ahol laktak? Az ő dossziéja egész kötegnyi címet foglalna magában. Katonai bázisok címét, ahol a házak úgy állnak rendezett sorokban, mint a csapatok a felvonulási téren. Sorházak, amelyekből dohos szag árad. Vacak bérlakások, szűk előszobával, vékony

falakkal és lépcsővel a bejárat előtt, ahová ki lehet ülni, amikor a veszekedés már kibírhatatlanná válik.

Valamennyi iskola, ahová járt, egyetlen hosszú folyosóvá olvadt a fejében. Egyikbe se járt elég sokáig ahhoz, hogy barátokat szerezzen. Egykori iskolatársai most mind ott tolongtak előtte, összezsúfolva, ismeretlenül, mint a tömeg a csúcsforgalomban.

Az undok gyerekek, meg a helyesek. Azok, akik azt hitték, 62

hogy spanyol-amerikai; azok, akik tudták, hogy nem az; azok, akiknek mindegy volt. A gyerekek, akik úgy néztek rá, mint valami két lábon járó, élő kiállítási tárgyra, és elvárták, hogy táncokat mutasson be, és harci fejdíszeket hozzon a „Mutasd meg és meséld el” foglalkozásokra, miközben ő csak arra vágyott, hogy ugyanolyan normális kisiskolásnak tartsák, mint akárki mást.

Az egyik helyen még a tanárok is rasszisták voltak. Az anyja rögtön kivette. Agnes aznap nagyon büszke volt rá.

Miután apa otthagyta őket, Agnes úgy képzelte, hogy majd jól meglesznek, ketten, a mama meg ő. Ezért fájt neki olyan veszettül, hogy otthagyta a rezervátumban. Nagyon a szívére vette. Még arra a pillanatra is pontosan emlékezett, amikor rájött, hogy a mama tényleg nem jön érte. Megbeszélték a napot, amikor érte jön, és ő kint volt a tornácon. Fülelt, hogy nem hallja-e a kocsi hangját. Késő volt, már majdnem éjjel. Egész nap kint állt és az utat kémlelte. Autók jöttek mentek, de egyik sem lassított, hogy befordulj on az udvarba. Már fenn volt a hold és az összes

csillag, amikor M néni behívta. Annak a dühödt elkeseredésnek az ízét még ma is érzi a szájában: keserű, mint a réz. Már tudta, mielőtt M néni kiszólt. Lehet, hogy mégiscsak megvan benne az a képesség.

A düh és a keserűség idővel csak nőtt benne, egészen elvakította. Gyűlölte a rezervátumot. A nagyinak és M néninek soha nem beszélt róla, de bennük volt annyi bölcsesség és türelem, hogy tudják, egy nap úgyis magához tér, tehát okosabb, ha azt kivárják. Agnes közben minden egyes osztálytársába belekötött, olyankor is, ha semmit se csináltak, csak ferde szemmel néztek rá. Ennek aztán Sim vetett véget. Egyszer azt történt, hogy egy csomó felsőbb osztályos körbevette Agnest: a vele egy osztályba 63

járó gyerekek testvérei, akiknek elege lett abból, amit művelt.

Sün odaállt mögé, ő meg azt gondolta, hogy majd együtt fognak megverekedni a nagyokkal. Ehelyett Sün hátulról átfogta a karjával és megmarkolta az ökölbeszorított kezét.

- Nem verheted meg az egész világot, Agnes - mondta neki.

- El kell döntened, hogy mikor kell visszaütni és mikor nem, és ha rám hallgatsz, abbahagyod ezt a dolgot. Ezek közül a gyerekek közül bántott valaki?

Agnes a fejét rázta.

- Te bántottad őket?

Agnes még hevesebben rázta a fejét.

- A testvérüket bántottad?

Kis időbe tellett, de Agnes végül bólintott.

- Akkor majd én beszélek velük. Te most eredj szépen haza.

Sim akkor megmentette, és még később is, jó néhány alkalommal. Még az érettségi bálba is elkísérte, miután Agnes barátja épp meggondolta magát és nem merít el.

Egy élet ebből áll, nem dátumokból meg adatokból, bizonyítványokból meg okiratokból. Agnes kezdte másképp látni ennek az útnak a célját. A tárgyak, amelyek iránt Alison annyira érdeklődött, egyszeriben elvesztették a jelentőségüket.

Agnes számára most annak tűntek, amik valójában voltak: sok kis vicik-vacak, élettelen csecsebecse. Még ha tényleg Maryé voltak, akkor is mi van? Agnesnek többet kell megtudnia, többet, mint amennyit azok a tárgyak el tudnak mondani. Ami számít, ami igazán számít, az a történet, és azt hogyan fogja kideríteni? Csak egyetlen módszert ismert, arra pedig fel kell készülnie lelkileg, arra össze kell szednie az erejét.

8. A rezervátum

Alison túlhajtott a táblán, amelyik közölte az odaérkezővel, hogy a rezervátum területén van. Egy másik nemzet földjén voltak, ami azt is jelentette, hogy bizonyos állami törvények és adószabályok nem vonatkoznak rájuk. Nem kell például áruforgalmi adót fizetni.

Alison ezt ki is használta, és az út mentén sorakozó benzinkutak egyikénél teletankolt. Kitette Agnest és megfordult a kocsival.

Montrealig még hosszú az út, minél előbb tovább akart hajtani.

Indulás előtt gyorsan felírt Agnesnek néhány telefonszámot, hogy felhívhassa, miután beszélt a nagynénjével.

Agnes elvette a cetlit és a zsebébe dugta, miközben a kocsi hátsó lámpájának egyre halványuló fényét figyelte. Valahogy furcsa volt, hogy megint egyedül van és kicsit fázott. A kocsiban jó meleg volt. Elindult egy kamionparkoló felé, melyet néhány alacsonyabb épület vett körül: egy dohányüzlet, mellette fél tucat kis ajándékbolt, tele őslakos amerikai szuvenírrel. A vámmentes áru a rezervátum nagy vonzereje. Akik emiatt jönnek ide, lehet, hogy elcsábulnak, és egy-két emléktárgyat is megvásárolnak.

A kis boltok közül az egyik M nénié: A természet útja: természetes gyógymódok és gyógynövények- Miriam Lazare. De a boltban sötét volt.

Agnes hátat fordított M néni boltjának. Arra gondolt, hogy bemegy az egyik turistáknak létesített helyre, ismert ott pár embert, de amikor az ajtóhoz ért, megint visszafordult. M néni háza nem volt messze, és ahhoz most nem volt kedve,

hogy bárki mással leálljon csevegni. Egy láthatatlan fal tornyosult elé, és elválasztotta 65

a külvilágtól. Zúgott a feje, folyton valami halk háttérzümmögést hallott, ami egyszerűen nem akart megszűnni. Még látni is homályosan látott, mintha egy maszatos szemüveglencse takarta volna el a szemét.

Odaért a nagynénje házához, de ott se égett a villany. Sóhajtva dőlt neki a tornác szélének. Erre nem számított. Kénytelen volt előszedni a saját kulcsát, hogy bemehessen. Körülnézett. Sehol senki. De a hűtőn lógott egy üzenet, amelyik neki szólt. Az állt rajta, hogy menjen a kaszinóba.

Mit kereshet M néni a kaszinóban? Agnes réges-rég letett róla, hogy a nagynénjén megpróbáljon kiigazodni. Legjobb, ha ezen nem is töpreng. A vállára vetette a táskáját, és elindult az utca másik végébe, ahol a kaszinó neonjának cukorka-rózsaszínű fénye világított a sötétben.

A nemzeti státusz a rezervátumot az állami szerencsejáték törvényen kívül helyezte, és a kaszinó most nagyon jól jövedelmezett. Agnes elhaladt egy sor parkolásra váró autó mellett, és egyenesen a bejárathoz ment.

Felismerte az ajtónál őrködő alakot. Rickey volt az. Rövid ideig járt vele a középiskola utolsó évében. Rickey csodálkozó képet vágott, amikor a nagynénje felől érdeklődött, de azt mondta, hogy Sim bent van. Ő biztosan tudja, hol van M néni.

Rickey kitárta Agnesnek a nehéz üvegajtót, ő pedig besétált.

Az előtérben több sornyi játékautomata állt, és mindegyik bank ablaka felett egy-egy tábla, rajta a dollár jel: amerikai az egyik oldalon, kanadai a másikon. A játékosok a legcsekélyebb mértékben sem figyeltek rá, miközben elhaladt mellettük. Minden szem a fényes táblákra, a fel-felvillanó kockákra szegeződött, a forgó tekercseket figyelte. Az ujjak folyamatosan gombokat 66

nyomogattak, a kezek ide-oda vándoroltak az érmés poharak és a bedobó nyílások között. Csendes este volt, legalábbis eddig, a hangulat éppoly fojtott, mint a világítás. Csak a gépek sípolása, kattogása, a pénzvályúba kiguruló érmék sorozatos csörrenése hallatszott. A felülről egyenként megvilágított kártyaasztaloknál még nagyobb csend honolt, némelyiknél játszottak, másoknál nem.

Senki nem fordult hátra, hogy Agnesre nézzen. A játékosok még egymással sem beszéltek. A pillanatnyi feladat minden figyelmüket lekötötte. A levegő izzott a feszültségtől. Pénzt nyerni, pénzt veszíteni komoly dolog.

Agnes az alulról megvilágított útvonalak mentén, a kockajátékosok és rulettezők asztalai mellett haladva, végigosont a pisztácia zöld szőnyegen, és egyenesen a kaszinó hátsó része felé vette az irányt, oda, ahol a pókert játszották.

Símnek ott kell lennie. Sim a póker nagymestere. Sokan csodálták is érte. Az emberek direkt odamentek az asztalához, csakhogy megnézzék hogyan oszt, csakhogy lássák azt könnyed mozdulatot, amikor balkézzel a játékosok elé ejti a lapokat.

Agnesnek eszébe jutott, mennyi trükköt mutatott neki Sim a tornácon annak idején, amikor még gyerekek voltak. Ahogy egyetlen összefüggő oszlopban képes volt egy másodperc alatt lepergetni egy paklit a szeme előtt. „Most nagyon figyelj!” -mondta mindig, de Agnes egyszer se tudta ellesni, hogyan csinálja, hogyan képes a zsebébe varázsolni egy-egy lapot, és hogyan tud kihúzni egy másikat a füle mögül.

Sim most ebből élt. A póker szakértelmet igénylő játék; nem olyan, mint a játékautomaták, amin az ember csak nyomogatja a gombokat. Itt a kaszinóban nem lehet csalni, se trükköket bevetni, 67

de Sim jó hasznát vette a bűvészkedésnél begyakorolt fürge kézmozdulatoknak, és a figyelemelterelő képességének. Mindig belelátott a másik játékos gondolataiba, mindig ki tudta számítani a lépéseit.

Nyert is. Nem itt, az szabályellenes lett volna, de amikor más játéktermekbe látogatott - Vegasba, Jersey Citybe, vagy más, szerencsejáték-joggal rendelkező telepekre, például Foxwoodsba vagy Turning Stone-ba. Ezekre a helyekre rendszerint elkísérte a nagybátyja, Jeb bácsi, aki az itteni kaszinót működtette. Ha Sim beült egy-két játékra, mindig tudta, hol a határ. „Akkor kell kiszállnod, amikor nyerésben vagy, amit persze időnként jó nehéz megtenni, de akkor is ki kell szállnod.” Általában több pénzzel állt fel az asztaltól, mint amennyivel odaült. Bőkezűen bánt a pénzzel, amit így nyert. Agnesnek is ebből adott az egyetemi tanulmányaira.

Agnes már a terem másik végéből meglátta. Az egyenruháját viselte, zöld szmokingkabátot, szürke frakkinget az elején

feketével szegett fehér fodorral, western-stílusú zsinórnyakkendőt.

Lófarokba kötött hosszú, fekete haja kiemelte pengeéles arccsontját, és még vonzóbbá tette hosszúkás arcvonásait. Bajuszt növesztett, amióta Agnes utoljára látta, a zsinórnyakkendőjénél nem sokkal szélesebb csíkot a felső ajka fölé. Úgy nézett ki, mintha szemceruzával rajzolták volna oda. Idősebbnek látszott tőle. Biztosan azért is növesztette, gondolta Agnes, de nem áll jól neki. Miközben Agnes az asztal felé közeledett, Sim mereven a lapokat bámulta, a szeme se rezzent, nemhogy feléje fordította volna a tekintetét. Rézbőrű homlokán elmélyültek a ráncok a koncentrálástól. Minden figyelme a kártyára irányult.

Valójában Sim abban a pillanatban meglátta Agnest, amikor

a terembe lépett, csak nem mutatta. Osztott. Figyelte a licitet, figyelte, hogy ki hány lapot vesz fel és tesz le - és figyelte Agnest.

Sovány. Túl sovány, fáradt és zaklatott. Ideges, nyugtalan, mintha valami drogot szedne. De nem, az lehetetlen. Sim ismerte Agnest.

Ez vele nem fordulhat elő.

Agnes tudta, hogy nem szabad odamennie Símhez, miközben dolgozik. Még tizenöt perc van hátra ebből a menetből, gondolta Sim. Akkor majd nyugodtan beszélhet vele. Agnesnek nem is vele van dolga, hanem az anyjával.

Sim már a terem másik végéből érezte, hogy Agnes milyen nyugtalan.

- Az unokatesód van itt - súgta oda neki a pincérnő, aki italt szolgált fel a vendégeknek.

- Tudom. Mondd meg neki, hogy mindjárt megyek, csak előbb ezt befejezem.

Miután Brad átvette tőle az osztást, Sim könnyed mozdulattal felállt az asztaltól, és máris Agneshez sietett.

- Te még túl fiatal vagy, nem is ülhetsz ebben a hátsó teremben.

Ide csak huszonegy éven felüliek jöhetnek. Hogy jutottál be?

- Régen az egyik portással jártam. - Agnes szippantott a koktélból, ami pezsegve csordult ki a poharából.

- Melyikkel?

- Rickeyvel.

- Lacrosse Rickeyvel?

- Aha, vele.

Sim bólintott, mint aki felfogta és tudomásul vette ezt a frissen szerzett információt. Agnes dühösen nézett rá. Sim majdnem nyolc évvel idősebb nála és úgy őrködik felette, mintha a bátyja lenne. Ez Agnesnek néha jólesett, de Símnek akkor sincs joga, hogy osztályozza a fiúkat, akikkel jár.

- M nénit keresem. - Agnes körbe-körbe forgatta a poharát az alátéten, amitől a jégkockák úgy csilingeltek benne, mint egy ezüst csengettyű.

- Hát itt nincs. Te is tudod, milyen véleménnyel van a kaszinóról.

- Azt hittem, oda van érte.

- Azt mondja, régen jobb’ szerette, amikor még bingót játszottak - az neki jobban tetszett.

- Na és a pénz, ami bejön belőle? Részben abból fizetem az egyetemet.

- Igen, tudom, tudom. Meg abból fizetjük a gyógyszereket, a lakást, meg az idősek otthonát. De újabban szó van róla, hogy kibővítik, és most aggódik. Nem tudja, mi sül ki belőle. Azt mondja, előbb-utóbb úgyis egymás torkának esünk, és úgy fogunk marakodni felette, mint kutyák a csonton, vagy pedig jön valami igazi nagykutya, és elkerget nőinket a fenébe. Ő már csak arra kíváncsi, mikor kezdődik a balhé.

- Gondolod, hogy így lesz?

- Az ember nem toporoghat egyhelyben. - Sim vállat vont.

- Ha mi nem lépünk, más fog.

- Kampányolt is emiatt?

- Inkább azt mondanám, ismertette a nézeteit.

- Most is ezzel van elfoglalva? Valami gyűlésen van vagy ilyesmi?

Sim a fejét rázta.

- Fenn van a tónál.

- A Tükör-tónál? Mit csinál ott?

- Téged vár. Azt mondta, vigyelek fel. Kész vagy? Idd ki ezt a lét. Mennünk kell. Bár előbb be kell szereznem valamit.

70

Felállt, és a kártyaasztalok mellett, majd a játékautomaták hosszú sora közt haladva a dohányüzlethez irányította Agnest.

- Egy karton Marlborót kérnék, Denise.

A nő adott egyet a pult mögül. Sim Agnes kezébe nyomta.

- De hát én nem dohányzom. - Agnes értetlenül nézett Simre.

Sim nevetett.

- Nem is neked kértem. Az öreglánynak. Dohányt kell vinni, nem emlékszel? Mikor az ember a sámánasszonyhoz megy, az a szokás, hogy dohányt visz neki ajándékba. Ha jól sejtem, nem holmi családi látogatásra jöttél.

Agnes a fejét rázta.

- Akkor meg tedd el és induljunk.

Agnes megrándította a vállát, és követte Simet a parkolóba.

- Egyébként hogy jöttél idáig? - kérdezte Sim, miközben ütött-kopott, csupa sár kisteherautójának ajtaját kinyitotta.

- Egy Alison Ellman nevű nő hozott el kocsival.

- Bostontól idáig? Nem mondom! Jó kis út!

- Azt mondta, neki nem fáradság.

- És most hol van?

- Továbbment Montrealba.

- Ilyen későn? Biztos imád vezetni. Mit csinál?

- Egy múzeumban dolgozik. - Agnes elvigyorodott, amikor meglátta, Sim milyen képet vág. - Úgy ránézésre nem gondolná az ember. De más, mint az átlag.

- Jó fej?

- Igen, azt hiszem.

Sim bólintott, jelezvén, hogy vette az információt.

- Bocs, hogy ilyen nagy a kupi - jegyezte meg, miközben Agnes 71

felkapaszkodott az utasülésre. - Néhány haverommal felmentünk Kanahwakéba.

Agnes összeszedte az üres csokipapírokat és chipszes zacskókat, és megpróbálta elhelyezni a lábát a még ott heverő, összenyomott, behorpadt italos dobozok között. Sim nagy gázzal kifarolt a kaszinó parkolójából, és hamarosan már a rezervátum határát jelző táblát is maguk mögött hagyták. Egyre ritkábban tűnt fel ház az út mentén, a fényárban úszó verandák között nőtt a távolság.

Néha egy-egy kutya ugatott rá a kocsira, amikor eltéptek mellette, de az út mindinkább sötétbe borult, és rajtuk kívül nem is volt rajta senki. Éjszakára hideg lett, Sim feltekerte a fűtést. Agnes lecibálta magáról a dzsekijét. Sim a zenét is felhangosította. Valami helyi, őslakos együttes játszott, hiphopot; a szólista hangja hol lágyan, hol erőteljesen csendült fel, egyszer a távolból, aztán közvetlen közelről. Agnesnek úgy tűnt, mintha vízidob kísérné. Hipnotikus erővel hatott rá ez a zene. A feje alá gyűrte párnává hajtogatott dzsekijét és kibámult az ablakon. Feljött a hold. Mintha egy nagy, kerek, fehérlő pénzdarab világított volna a ritka levelű nyírfák között. Hol felvillant, hol eltűnt, felvillant, eltűnt, egyszer látszott, aztán...

- Hé, Agnes, tetszik neked ez a zene? Agnes figyelsz?

Miután Agnes másodszorra sem válaszolt, Sim oldalra sandított, hogy megnézze, jól van-e. Úgy látszik, elaludt.

Lejjebb tekerte a hangerőt, miközben fürge ujjaival halkan tovább dobolt a zene ütemére, és a számmal együtt mormolta a szöveget.

Farkasszem

9. Mary

Az örvénylő hófüggöny mögött megmozdult valami, és az összefüggő homály egy darabkája, szürke a szürkén, alakot öltött.

Azt hittem kutya, mert úgy ugrándozott jobbra-balra. Talán Tom jött vissza, gondoltam először, de aztán láttam, hogy ez a felém közeledő lény valahogy másként fest: nagyobb a feje meg a szügye mint a kutyáé, a pofája hosszúkásabb, és a két szeme is távolabb esik egymástól. Nem, ez nem kutya, hanem farkas.

Porzó hófelhő szállt mögötte, amint futás közben hatalmas mancsait magasba emelte, majd visszaejtette a földre. Nőstény volt, semmi kétség, mert miközben ide-oda ugrált, észrevettem, hogy csecsbimbók vannak a hasán. Úgy tűnt, mintha keresne valamit, talán egy nyulat vagy egeret, amelyik beszorult a hóréteg alá. De csak incselkedett a kis állattal, megállt és várt, hogy aztán hirtelen csapjon le rá és roppantsa szét a nyakát hosszú, fehér fogaival.

Pislogtam, hogy valamelyest lerázzam a szemhéjamra tapadt havat és jobban lássak, mire ez a legkisebb rezdülést is észlelni képes állat azonnal felhagyott a keresgéléssel, és felém indult. Tátott szájjal, vörös nyelvét lógatva közeledett, lehelete gomolyogó felhőként rajzolódott ki a fagyos levegőben. Hirtelen rájöttem, mit akar. Nem egeret keres és nem is nyulat. Engem.

Értem jött.

Rám bámult sárga szemével, és félrebillentette a fejét, mintha azon gondolkozna, hogy most végezzen velem vagy később.

Tedd meg most, kívántam magamban. Gyere ide, intettem neki a 73

szememmel. Ha meg kell halnom, hát haljak meg gyorsan.

Egészen lassan, a földhöz lapulva közelített, mint a birkanyájat terelő kutya. Végül odaért hozzám és megállt. Mindjárt rám veti magát, gondoltam. Most. Forró lehelete az arcomba csapott, éreztem a belőle áradó bűzt. Lehunytam a szemem és vártam, hogy belém harapjon. De nem harapott. Ahelyett, hogy a torkomba süllyesztette volna a fogát, az arcomat kezdte nyaldosni. Megnyalt egyszer, kétszer, sokszor. Érdes nyelve megolvasztotta a bőrömre fagyott jégréteget, és elgémberedett arcomba visszatért az élet.

Aztán, a kabátomba akaszkodva, megpróbált odébb vonszolni, húzkodott, ráncigáit. Ekkorra majdnem besötétedett már, és egyre mélyebb lett a hó. A farkas egyre csak cibált és rángatott.

Azt akarta tudtomra adni, hogy ideje továbbmennem, hogy kövessem. Nagy nehezen felálltam, de járni nem tudtam.

A lábam teljesen érzéketlenné vált. Nem tartott meg. Alighogy léptem volna egyet, máris visszazuhantam a hóba. Újra és újra megpróbáltam, de újra és újra orra buktam, míg végül az utolsó csepp erőm is elhagyott. Az állat csak állt, és a fejét félrebillentve úgy nézett rám, mintha azt mérlegelné, hogy mit is tehetne ebben a helyzetben. Közben egyfolytában szakadt a hó, és már őt is alig láttam. Mintha maga a levegő is eltűnt volna, helyette sűrű, összefüggő, fehér pép vett körül.

Nagy sokára a farkas mégis megmozdult. Azt hittem, tényleg otthagy, mert az éjszaka vészesen közeledett. De nem hagyott ott. Forgolódni kezdett, úgy pörgött maga körül, mint a farkával játszó kölyökkutya. Pedig az időjárás nem kedvezett éppen a játéknak. Aztán megértettem, miben mesterkedik: búvóhelyet akar készíteni. Fúrt, forgott, kapált a mancsával, és addig-addig hányta félre a havat, amíg végül egy jókora gödör keletkezett.

Amikor megfelelőnek találta a művét, odajött hozzám, és ismét ráncigálni kezdett.

Mászni is alig bírtam, de valahogy eljutottam a mélyedéshez.

A farkas úgy tüsténkedett körülöttem, úgy söprögette, egyengette a havat az orrával és a mancsával, hogy az bármely gondos gazdasszony dicséretére vált volna. Végül nagy ásítással jelezte, hogy elégedett magával és kinyújtózott, mint aki kész nyugovóra térni. Magamhoz húztam a tarisznyámat és megpróbáltam kicsatolni, de a kezem összefagyott, nem bírtam behajlítani.

Az ujjaim használhatatlan facsipeszekké váltak. A fogammal próbálkoztam, és nagy nehezen kinyitottam a tarisznyát. Azt a szalonnát és a zsírba áztatott kenyeret akartam kihalászni belőle, amit még Sarah Riverstől kaptam útravalóul. Ez idáig eszembe se jutott, hogy egyek valamit. Kicsomagoltam a kendőbe tekert elemózsiát, és a szalonnát odavetettem a farkasnak. Nem kapta be mindjárt az egészet, de elfogadta, és óvatosan a mancsa közé fogva, apró falatokat harapott

belőle. Én a csuklómmal emeltem a számhoz a kenyeret, a fogammal leszakítottam egy darabot a héjából, és betuszkoltam a nyelvem alá, hogy felolvadjon, és el tudjam rágni.

Az ételtől felmelegedtem, és némi erő is visszatért a tagjaimba.

Miután a farkas felfalta a szalonnát, odajött hozzám a gödörbe és mellém kuporodott, háttal a felénk sodródó hónak. Szorosan a testéhez simultam, amennyire csak tudtam, befészkeltem magam a hosszú szálú, téli bundájába, a kezemet pedig a durvább, szürkés-fekete védőszőrzete közé csúsztattam, hogy az alatta lévő párnás, vastag, fehér prémbe kapaszkodhassak. Forró meleg áradt a testéből. A szügye és a nyaka körüli fakó, puha rétegbe süllyesztettem az arcomat, felhúztam és a hasához szorítottam 75

a lábamat. Először éreztem jól magam, amióta elhagytam a települést. A farkas testének melegétől visszatért belém az élet - és a remény.

Egymást átölelve feküdtünk a ránk telepedő éjszakában, miközben a szél süvítve kavarta fel és hordta fölénk a havat, amíg mi magunk is hóbuckává nem váltunk, kis dombbá a többi közt.

Farkasszem

10. Tehionehkateh

- Fénylő víz/Ragyogó víz - Tükör-tó

Agnes később már csak az átható illatra emlékezett. Amikor az arca elé tartott, parázsló gyógynövénykötег csípős szaga az orrába szállt, hangos kiáltással rántotta félre a fejét.

- Jó, jó, nincs semmi baj! - A nagynénje gyengéden átölelte.

- Nyugodj meg.

- Azt hittem, csak alszik - mondta elkomorulva Sim. - Egészen feltekertem a fűtést, és mégis olyan hidegnek éreztem az arcát, amikor hozzáértem.

- Nem tudhattad. Segíts bevinni a házba.

Sim a karjába vette Agnest, és bent a házban a sarokban lévő kiságyra fektette. Kisfiú korában mindig azon aludt.

Agnesre terítette a foltokból varrott, kopott ágytakarót, és ahogy kisimított egy hajfürtöt az arcából, hozzáért a bőréhez.

Már átmelegedett, gondolta megkönnyebbülten. Agnes olyan törékenynek látszott; Sim nem tudta volna elviselni, ha baja esik.

Halk varázsigét mormolt fölötte, hogy megóvja a bajtól. Úgy szerette, mint édestestvérét, és úgy is vigyázott rá, amióta csak Agnes visszaköltözött a rezervátumba. Meg előtte is, amikor még csak nyaralni járt hozzájuk. Sim ellépett az ágytól, halkan odébb húzódott, a szoba közepe felé. Ez a házikó soha nem változik. Még a dédapja építette. Masszív kis kunyhó volt, vastagra fűrészelt gerendákból, amelyek

közé mohát és agyagot tömött az öreg, hogy ne fújjon be a hideg téli szél. Egyetlen szobából állt, hátul 77

egy konyhának használt, kis toldaléképülettel, elöl verandával, amelyik a kikötőre nézett.

A bútorok nagy részét is az öreg csinálta. Sim nem ismerte a dédapját, aki még jóval azelőtt meghalt, hogy ő a világra jött.

Mégis, valahogy mindig lelki rokonának tartotta az öreget.

Keronhiakeszonnak, hívták. Felhők Közt. A téli napfordulón tartott névadó szertartáson adták tovább a nevét; Sim kapta meg, most már őt hívják Keronhiakeszonnak. Sim örült, hogy a kunyhóban nem változott semmi. A villanyt se vezették be; a világítást néhány olajmécses szelíd fénye, a fűtést egy fafűtéses tűzhely biztosította.

Sim körülnézett. Akár gyerekkorában. Akár száz éve. Jó érzés volt arra gondolnia, hogy ha az öreg egyszer csak megjelenne, azonnal ráismerne a házára, azonnal otthon érezné magát.

M néni jött be. Behozta Agnes táskáját és dzsekijét. Miközben egy szék támlájára tette a kabátot, hirtelen fölé hajolt, és óvatosan kiakasztott valamit a gallérjából.

- Mit találtál?

- Egy fülbevalót. - Odamutatta Símnek. - Biztosan akkor akadt bele, amikor levette a kabátját.

Odament az ágyhoz, ahol unokahúga aludt.

- Nem lesz baja? - Sim ismét aggódni kezdett.

- A világon semmi, most, hogy velem van. Nem kérsz valamit?

Főztem kávét, ott van a tűzhelyen.

- A, nem, megvagyok. Kösz. Joannie vár. Jobb, ha indulok.

Tessék. - A zsebébe nyúlt, és kivette a mobilját. - Ezt szeretném itt hagyni nálad. - Feltartotta a kezét, hogy anyja esetleges tiltakozásának elejét vegye. - Tudom, hogy itt fenn nem szeretsz telefont tartani, de ez egyszer megnyugtatóbb lenne, ha itt hagyhatnám, jó?

78

A legnagyobb meglepetésére anyja elvette tőle a mobilt.

- Mit kell ezzel csinálni? - M néni bizalmatlanul forgatta a készüléket.

- Nagyon könnyű használni. Ezzel a gombbal bekapcsolod, aztán beütöd a számot, utána megnyomod ezt, látod? Bármi bajod van, bármi kell, felhívhatsz. ígérd meg, hogy hívsz, ha valami van, jó?

Anyja bólintott és a zsebébe csúsztatta a telefont.

79

Farkasszem

11. Tükör-tó, első nap

Agnes idegen ágyban ébredt; a matrac hepehupás volt és túl keskeny. Nyúlt az órájáért, hogy levegye az éjjeliszekrényről, de a levegőbe markolt. Kinyitotta a szemét. Szőnyeg helyett csupasz deszkapadló. El nem tudta képzelni, hol van. Az idegességtől görcsbe rándult a gyomra, de amikor megfordult és felnézett, észrevette a polcról lelógó akasztott zsályakötegeket és harmat -kása-fonatokat, mellettük meg a két csörgőt: az egyik kivájt tökhéjból, a másik teknőspáncélból készült. Kicsit odébb vidrabőr-dohányzacskó lógott az ágy fölött; egyetlen állat bőréből készült, orra, álla a saját karmaival volt összekapcsolva. Két lehetőség van, gondolta Agnes. Vagy valami sámán barlangjába hurcoltak, vagy M néninél vagyok.

- Na, hogy érzed magad ma reggel? - M néni észrevette, hogy felébredt, és odament hozzá, kezében egy csésze gőzölgő itallal.

- Hányszor fordult elő?

Agnes tudta, hogy mire kíváncsi M néni.

- Kétszer. Közvetlenül azelőtt, hogy írtam Alisonnak, és útközben, idefelé.

Sejtette, hogy csak megerősíti azt, amit M néni már amúgy is tud.

- Ezt idd ki. - M néni odanyújtotta a csészét. - Hogy érzed magad?

- Furán. - A fekete herbatea kellemes illatot árasztott, de keserű

volt. - Valahogy olyan fáradt vagyok. És üres. Mintha félig-meddig másutt lennék.

80

Nehezére esett elmagyarázni, de Agnes úgy érezte, mintha a világ elsekélyesedett volna körülötte. Az élete értelmetlennek, sivárnak tűnt. Felébredt ebből az álomból, de azt kívánta, bárcsak tovább álmodná. Nemcsak hogy vágyott rá, egyenesen szükségét érezte. Sóvárgott utána. Agnes vissza akart menni hozzá, vele akart lenni.

- Hm. - M néni ivott egy kortyot a teából, és egy pillanatra elgondolkozott. - Jól tetted, hogy idejöttél. Lehet, hogy rokon, és nem akar neked semmi rosszat, de...

M néninek ki se kellett mondania; a félelem és aggodalom ott tükröződött a szemében. A halottak nem értik, hogy számunkra milyen értékes a földi élet. Az a lány képes és magával viszi Agnest a következő alkalommal, amikor unokahúga elmegy hozzá. Még egy ilyen epizód, és lehet, hogy Agnes nem éli túl.

- Tudod, miért jöttem?

- Persze, hogy tudom. És te is tudod, hogy mit fogok rá mondani. Ha két ember olyan közel áll egymáshoz, mint mi ketten, lehetetlen, hogy az egyik ne tudja, mit gondol a másik.

Legalábbis a legtöbb kérdésben.

- Akkor hát azt mondod, hogy nem?

M néni vállat vont.

- Attól függ, hogy mit akarsz. Szerintem a helyzet kissé megváltozott. Ez az Alison, továbbra is az orvosságos eszközöket szeretné megszerezni, te viszont már nem vagy olyan biztos benne, hogy neked is az kell. Jól mondom?

Agnes bólintott. Bárhogy igyekszik is eltitkolni a gondolatait, M néni mindig tudja, mi jár a fejében.

- Ha így áll a dolog, meg kell, mondjam neked, nem kis erő

lakozik ebben a lányban. Nem engedheted meg magadnak, hogy 81

védtelenül járkálj. Ezért tettem rád a takarót, amikor legelőször bekövetkezett.

- És a fülbevalót?

- Azt is.

- De honnan tudtál Maryről? Ez is valami sámán dolog?

- Hát, nem igazán - kuncogott a nagynénje. - A tévében láttam ezt a nőt, ezt az Ellmant, a történelem csatornán. Beszélt a projektjéről, és kérte a nézőket, hogy aki tud valamit Maryről, írjon neki. A könyvet is olvastam. Tudod, boltok azért nálunk is vannak.

- Szóval szerinted lehet valami kapcsolat?

- E között a Mary és Ketsziszeionne, Virágot Hozó között?

De még mennyire. A történet alapján is, meg annak alapján is, amit magával hozott. Még szertartást is rendeztem a tiszteletére.

A gyűrűvel meg a nyakékkel. Abból a megfontolásból, hogy végül is a rokonunk, és ha egyszer rendelkezünk ezzel a sámánerővel, akkor ez nem kis mértékben tőle származik. Azt hittem, hozzám fog jönni, de hozzád ment.

- Miért? Miért kellett így történnie?

M néni elgondolkozott, mielőtt felelt volna.

- A szónak ereje van. Az ő szavai oly sok éven át rejtve maradtak előttünk. Most hirtelen életre keltek és kikerültek a világba.

Te körülbelül annyi idős vagy, mint ő volt, amikor a naplót írta...

talán ezért. Álmaid voltak, látomásaid... honnan tudod, hogy ő

nem épp rólad álmodik? Ami megtörténik itt velünk, a földön, kapcsolatban állhat a szellemek világával is.

M néni szerint a halottak szelleme itt jár az élők közt, jelenlétük nap mint nap érzékelhető. Az ő világuk éppoly valós, mint a miénk.

- Engem használ arra, hogy elmondja, mi történt vele később?

- Lehet, hogy neked akarja elmondani.

M néni felállt és intett Agnesnek, hogy kövesse. Kimentek a ház elé. Harsány madárcsicsergés közepette ébredezett a nap.

Agnes már egészen elfelejtette, milyen csodálatos ez a vidék.

A dombok közti résen már átsütött a nap és beragyogta a tó vizét.

A part mentén felszálló pára világított a fényben, és a víztükör cizellált ezüstlapnak tetszett. Sűrű erdő vette körül a tavat, luc-és ezüstfenyők, törzsük árnyékként tükröződött a tóban. Az új, tavaszi levelektől épp kizöldült, karcsú ágú, platinafényes kérgű

nyírfák hajoltak a víz fölé, mint hajukat mosni készülő leányok.

- Vetkőzz le. Bemész.

- Hogyhogy? - Agnes nem erre számított. Tekintete végig-siklott a vízen. Az idei tavasz különösen enyhe volt, még itt fenn, a hegyekben is, de látta, hogy a tavon még jégtáblák úsznak. -

Jéghideg a víz!

- Nem fogsz belehalni. Mi, amikor gyerekek voltunk, direkt feltörtük a jeget, hogy bemehessünk. Agnes, ez nem lesz könnyű.

Ha végig akarod csinálni, valahogy meg kell erősödnöd.

Agnes engedelmeskedett. Meztelenül ment be a vízbe, nem mintha számított volna, hogy van-e rajta fürdőruha vagy nincs.

A parttól már elszakadt a jég, beljebb húzódott, de a víz olyan hideg volt, hogy az első pillanatban úgy érezte, jéggé dermed.

Azt hitte, nem fogja kibírni. De jó úszó volt, és a teste az első

néhány karcsapás után felengedett. A dermedtséget határtalan jókedv váltotta fel, és egyfajta őszinte rácsodálkozás, hogy végül mégiscsak képes rá.

Kiúszott a régi mólóig, ahonnan annak idején, amikor kicsik

voltak, beugráltak a vízbe, aztán visszafordult. Csak akkor ment ki, amikor érezte, hogy megint kezd elgémberedni. Nagynénje már ott állt, kezében törülközővel. Visszamentek a házba reggelizni, kávét és hozzá M néni saját kezűleg készített juharszörpjével leöntött palacsintát. Egymással szemben ültek, M néni flanel férfiingben, kordnadrágban, csizmában. Itt fenn, a kunyhóban mindig ilyen praktikusan öltözködött. Két copfba fonva viselte a haját. Lánykora óta ott volt benne az a fehér hajtincs, akárcsak Agnesében; mostanában mind gyakrabban fogott össze egy-egy vállára lógó fürtöt és jegyezte meg, hogy lám, a többi is ahhoz az egyhez kezd igazodni. Napbarnított bőrén látszott, hogy ha csak teheti, télen-nyáron kinn van a szabadban, és bár többnyire nem volt szokása, most mosolyogva nézett Agnesre. Nem mondta ugyan, Agnes mégis tudta, hogy

valami vizsgán ment át. M néni sokszor volt morcos, zsémbes, sőt kemény, de fekete szeme ezúttal derűsen csillogott. Agnes most rettenetesen szerette, nem is volt a világon senki, akit így szeretett volna, és tudta, hogy M néni is szereti őt. Jó volt itt vele, jobb, mint azelőtt bármikor.

Agnes nem tudta pontosan, mi fog történni, de úgy képzelte, hogy azonnal nekifognak. Egy-kettőre kiderült azonban, hogy erről szó nincs. Reggeli után M néni közölte, hogy rendbe kell tenni a házat. Egész télen le volt zárva, a szél befújta a leveleket, tele van gallyakkal, porral, meg egy-egy egér is mindig besurran valahogy és otthagyja az ürülékét. Szóval a házat alaposan ki kell söpörni, a régi rongyszőnyeget kiporolni, az ablakokat lemosni, mert olyan piszkosak, hogy ki se látni rajtuk, és most, hogy végre kisütött a nap, az ágyneműre is ráfér a szellőztetés.

Hogy be lehessen gyújtani, fel kellett vágni néhány tuskót, és 84

a felaprított fát felkupacolni a tűzhely mellett. A nap melegnek ígérkezett, de Agnes azt az utasítást kapta, hogy alaposan durrantson be, hadd melegedjen át a ház a hosszú tél után, hadd száradjanak a falak. Amikor tavasszal megkezdődik az olvadás, úgyis mindig átnedvesednek.

Agnes leporolta a tűzhely mellett álló két hintaszéket. Vizes ruhával letörülte az ablak előtti asztalra terítetett viaszosvásznat, és a helyükre tolta a támlás székeket. Az egyik fal teljes hosszában polc futott végig. Agnes azt is leporolta, egyenként áttörülte a rajta levő kopott pléhdobozokat, átrendezte a könyveket. Volt ott minden: régi

térképek, vetőmag-katalógusok és megdohosodott gyógynövény-mutatók, mellettük egy sor agyonolvasott és a nedvességtől megdagadt, puhakötésű könyv. Egy kupac kővel voltak kitámasztva. A kövek a tóból kerülhettek oda, némelyik gömbölyű volt, némelyik ovális, és mind sima, mint a tojás.

Miközben Agnes takarított, M néni is ott tüsténkedett körülötte, hogy „egy kicsit felfrissítse a szobát”. Magazinokból kivágott képeket ragasztott a falra, aztán csíkos meg cikcakkos mintájú, élénk színű gyapjúszőtteseket akasztott oda, ahol a meszelés összetöredezett és megrepedt.

- Tessék! így már jobb! - Hátralépett, hogy megcsodálja a művét, aztán megint odament a falhoz, és kezét végighúzta a málladozó vakolaton. - Nem ártana egy új réteg, de egy napot, gondolom, még kibír.

Miután elkészültek, M néni főzött még egy kávét. Régimódiasan csinálta. Egy lepattogzott, megfeketedett, kék zománcozott edényt tett oda forrni a tűzhelyre, és megvárta, amíg a barna lé kispriccel a lábos vastag üvegfedele alól.

- Nincs se tej, se tejpor - mondta, miközben megtöltött két 85

bögrét. Agnes az asztalon lévő tálból kis cukrot tett a kávéjába, hogy édesebb legyen.

- Jaj, majd elfelejtettem. Ezt neked hoztam. - Agnes előszedte a karton cigarettát a táskájából, és letette a nagynénje elé az asztalra.

M néni főbólintással vette át a hagyományos dohányadományt.

- Köszönöm, de már leszoktam. - Ide-oda forgatta a piros fehér dobozt. - A dohányzás árt az egészségnek, nem tudtad? Vidd át Jake-nek, ott van a halászkunyhójában. Ez a kedvenc márkája.

Ő még dohányzik. Azt mondja, már túl öreg, hogy leszokjon.

- Ahhoz át kell evezni a tó másik partjára! Még tiszta jég, láttam!

- Nem olyan nagy ügy, ha vigyázol. Hozhatsz nekem egy kis csalit, ha már ott vagy és vásárolni is kéne. Tessék. - Agnes kezébe nyomta a listát. - Ha most elindulsz, még sötétedés előtt visszaérsz. Ha nem érsz vissza, majd kiteszek egy lámpát a kikötőbe - egyszerűen csak a fény irányába kell evezned.

Agnes kirángatta a kifakult, narancssárga plasztik kajakot a kátrányos ponyva alól, és lecipelte a vízhez. Óvatosan belemászott, a dereka körül elrendezte a spriccfogó vásznat, és az evezővel belökte magát a csónak oldalát csapkodó hullámok közé. Rég nem ült már ilyesmiben. Remélte, hogy evezni még nem felejtett el.

Szélcsendes, felhőtlen nap volt, szinte állt a levegő. Halkan siklott a vízen, ügyesen kerülgette az útjába kerülő, olvadozó jégtáblákat.

Néhány száz méterre a parttól már egész jól belejött az evezésbe, olyan könnyedén forgatta a lapátot, mintha a bicikli pedálját tekerné. Kezdte élvezni a frissen felelevenített tudását, pedig a görcsös tartástól fájt egy kicsit a háta, és az evező dörzsölte a tenyerét. A délelőtti favágás során szerzett vízhólyagok sorra 86

kifakadtak.

Jaké köszönettel elfogadta a cigarettát, és mielőtt útjára engedte volna, a kezébe nyomott egy pár doboz csalit, kukacot és színezett bogarat.

Jaké halászkunyhójából Agnes a horgászokat és a nyaralókat ellátó kisboltba ment. Átadta a listát az eladónak, megvárta, amíg a fiú összepakolja a holmit, aztán lecipelte a papírzacskókat a csónakhoz és begyömöszölte az orrába meg a farába. Ügyelnie kellett az egyenletes elosztásra, mert ez a többletsúly visszafelé jobban le fogja húzni a kajakot. Most már eléggé fájt a keze, ezért lassabban jutott előre.

A nyugaton lebukó nap sugarai szétterültek a tó vizén, és Agnesnek úgy tűnt, mintha a lapát folyékony aranyba merülne és arany cseppek hullanának róla vissza a vízbe. Tovább evezett a túlsó part felé, miközben már sötétedett és az ég is mélykékre váltott. A tóból körös-körül fehér oszlopokban szállt fel a pára, mintha szellemek buknának fel a mélyből, óvatosan kormányzott az úszó jégdarabok közt, érezte, hogy egyik-másik nekikoccan a kajak oldalának, mielőtt tovább lebeg. Addig evezett, amíg egy teljesen sima, jégmentes részhez nem ért. Alatta és felette is világítottak a csillagok, és a hold úgy ragyogott, mint egy vízbe dobott ezüstpénz. Hagyta, hogy a csónak csak lebegjen, és amennyire lehetett, még fékezte is a mozgását, hogy meg ne zavarja a körülötte tükröződő égboltot. Amíg így, egészen mozdulatlanul, egy helyben állt a vízen, lehetetlen volt megkülönböztetni, hol végződik az ég, és hol kezdődik a tó.

Felette a Tejút ragyogott: a Szellemek Ösvénye, a Kísértetek Útja, az, amelyiken a halottak mennek végig, amikor nyugat felé igyekeznek. Úgy tárult elé, akár egy gyémántkövekből kirakott országút.

87

Egyre hidegebb lett, a felfelé szálló pára és a csaknem fagyos víz lehűtötte körülötte a levegőt, de Agnes észre se vette. Sokáig ringatózott a csónakban, és nézte a felette némán tündöklő

csillagokat. A legenda szerint minden csillag egy-egy tábortűz, amelyet azok gyújtottak, akiknek útja az égbolton keresztül vitt oda, ahol a nap nyugszik. Az övéi közül vajon hányan tették meg azt az utat? A számuk éppoly végtelen, mint a tavasszal kizöldülő

és ősszel lehulló faleveleké. Vajon visszafelé is meg lehet tenni az utat? Lehetséges, hogy egy lélek elhagyja a halottak földjét és visszatér az élők közé?

Agnes nagyon vágyott rá, hogy ezt megtudja. Egy hal ugrott ki a vízből tőle nem messze. A csobbanás megtörte a varázst.

Ijedten fordult hátra a váratlan zajra, és megállította a sodródó csónakot. Még ekkor sem akarta felkavarni a víz sima tükrét, ezért óvatosan mártotta bele a lapátot, és elindult a fény felé, amelyik folyamatosan villogott a távoli kikötőben.

Farkasszem

12. Tükör-tó, második nap, reggel

Agnes tudta, M néni azon fáradozik, hogy őt lélekutazásra készítse fel, de a sok feladat már kezdett kissé unalmassá válni.

A nagynénjének biztosan megvolt rá az oka, hogy ennyi munkát sózott a nyakába, de Agnes nem törte magát különösebben, hogy kiderítse, mi lehet az. Valami próbatételnek vagy ilyesminek akarja alávetni. Látni akarja, képes-e az alázatra, a fegyelemre.

Aznap reggel megint leküldte úszni a tóra, és a víz aznap se volt melegebb. Utána műanyag kannákat nyomott a kezébe, és egy hideg vizű forráshoz küldte, jó messzire, az erdő mélyébe. Ez a forrás még a leghidegebb télen se fagyott be soha, a vize pedig állítólag gyógyhatású volt, mindig friss és kristálytiszta. Úgy is hívták: a Tiszta Víz forrása. A fehér trapperek és a vadászok viszont Boszorkány-kútnak nevezték:

Már elmúlt dél, mire Agnes odatalált. Megtöltötte a két műanyag-kannát, aztán letérdelt, hogy megmossa az arcát, és ivott is egy kortyot a tenyeréből. Ahogy a víz fölé hajolt, észrevette, hogy a tó mélyén megcsillan valami: pénzdarabok voltak benne, fehér kavicsok, kvarckristályok, sőt, egy-két gyöngyszem is.

Adományok a forrásnak, mert belőle ered a víz, és árad szabadon és tisztán, hogy nekünk életet adjon. így hitték az emberek ősidők óta. Agnes maga soha nem hitt ebben, de most a zsebébe nyúlt, és a vízbe dobott egy tízcentest, sőt, elmondott még egy hálaimát is, miközben a pénzdarab egyszer-kétszer még megcsillant a napfényben, mielőtt a tó mélyére süllyedt.

Agnes hazaindult. Botladozva haladt a vízzel telt kannák 89

súlya alatt. Lehet, hogy már most azt kellene figyelnie, nem lát-e útközben valami varázsjelet. Igen, lehet, hogy itt az erdőben nyílhegyeket, különleges köveket vagy sajátos alakzatban elhelyezett ágakat kellene keresgélnie, hogy végre kiderüljön, készen áll-e a szertartásra, bármi legyen is az, amit M néni kitervelt számára.

De Agnes semmi ilyesmire nem volt hajlandó. Nem akarta, hogy valami ócska, közönséges lélekutazássá fajuljon ez az egész, olyasmivé, amit nagynénje azoknak a városi klienseinek rendez, akik a „lelki fejlődésük” elősegítése érdekében szokták felkeresni.

Egyébként is, Agnes úgy gondolkozott, hogy egy jel akkor jel, ha váratlanul éri az embert. Különben nem ér semmit.

Helyenként megmaradt még a hó. Ott, ahol soha nem sütött a nap, akár húsz-harminc centi is volt, bár piszkos és összesüppedt.

A nap már magasan járt, és Agnes azon kapta magát, hogy izzad.

A két tartály jó nehéz volt, ráadásul, hogy még kellemetlenebbül érezze magát, előjöttek a kis fekete bogarak is, és állandóan a szeme előtt repkedtek. Nem volt belőlük olyan sok, mint nyáron, de Agnesnek már ennyitől is az jutott eszébe, milyen kár, hogy nem hozott magával valami rovarriasztót. Kis fekete felhők keletkeztek a feje körül, a szúnyogok a nyakát csípték, és beleragadtak

verejtékező bőrébe. Mindkét kezében egy-egy kannával még csak el se tudta hessegetni őket.

Egy szajkó rikoltott fel közvetlenül az út mellett, majd rögtön utána, válaszul, egy másik. Amikor a kék madár előreppent a fák közül, és elhúzott a feje felett, Agnes ösztönösen félreugrott, majd bosszúsan felkiáltott, mert a csavaros kupak leesett a kannáról, és a víz végigfolyt a nadrágja szárán.

M néni nem szólt semmit, amikor visszaért a házba, csak elvette 90

tőle a kannákat. Agnes megállt és várta, hogy mi lesz a következő

feladat. A nagynénje letette a vizet, aztán lassan visszaballagott az ajtóhoz, oda, ahol ő megállt. Felemelte a kezét, leszedett valamit Agnes hajáról és a gallérjáról. Aztán kinyitotta a markát. Két kék madártoll volt benne. Elmosolyodott.

- Itt az idő. Gyere velem.

91

Farkasszem

13. Tükör-tó, második nap, délután

Az udvar túloldalán tűz égett. A napfényben áttetszően lobogott a lángja és körülötte, mint délibáb, reszketett a levegő. A közepén, az izzó parázsban néhány lapos kő feküdt. A hőség megcsapta Agnest miközben nagynénje egy félig a domboldalba süllyesztett, alacsony, kupolás építményhez vezette.

- Vedd le a ruhád - utasította M néni. - Menj be.

Agnes engedelmeskedett. Levetkőzött, aztán felemelte a botot, amelyik a bejárati bőrlapot rögzítette, és belépett. Sötét, földszagú helyen állt, a füst csípte a szemét.

A padló fehér kvarckövekkel volt kirakva. Mint egy kerék küllői, egy középen elhelyezett, nagyobb kőből sugár alakban ágaztak szét. A falak mentén takarókkal és állatbőrökkel beborított, alacsony priccsek álltak. Agnes leült az egyikre. Még soha nem vett részt gőzkunyhó szertartáson, és gőzkunyhóban se volt még soha. A helyiség, mind felépítése, mind rendeltetése tekintetében, tulajdonképpen olyan volt, mint egy szauna, Agnesnek mégis az volt az érzése, hogy ami itt történik, aligha vethető össze a helyi fitneszklub tevékenységeinek bármelyikével.

A gőzkunyhó szertartás a haudenoszauniknál nem volt hagyomány, de M nénit ez cseppet se zavarta. Ő nem zárkózott el más népek szokásaitól, innen is, onnan is átvette a neki tetszőt.

A bölcsességhez ezer és egy út vezet. A létező vallások, nemzetek vagy népek közül szerinte egyiknek sincs kizárólagos monopóliuma az igazság felett. M néni élete

során sok olyan tanítóhoz jutott el, akik más-más hagyományokat ápoltak. Elraktározta, amit tőlük 92

tanult, beépítette a saját gyakorlatába, és így szerzett orvosságos tudományát arra használta, hogy szolgálja és tanítsa azokat, akik hozzá fordultak segítségért. Lehet, hogy a gőzkunyhó szertartás a lakotáké, de mit számít?

A sátorlap megint kinyílt. M néni jött be, és egy villás végű

bottal megpróbált a kör közepére tolni egy fehéren izzó, helyenként hamu lepte követ. Addig igazgatta, amíg sikerült belepottyantania a nagy, fehér kvarckő alatti mélyedésbe. Azután kiment, és egy másikkal tért vissza. Azt a kő másik oldalán helyezte el. Utána újabb köveket hozott be, összesen hatot. Egyet-egyet a négy égtájnak, egyet a földnek és egyet a napnak.

Amikor utoljára jött be, így szólt Agneshez: - Én idebent Keniretitaki, Falevél Hozó vagyok, te pedig Keronhiszaki, Eget Fürkésző. Miriamet és Agnest a ruhánkkal együtt a bejáratnál hagytuk. Megértetted?

Agnes bólintott.

- Jól van. Nos tehát. Csak akkor beszélj, ha mondom, azt csináld, amit mondok és ne szakíts félbe. Világos?

Agnes újra bólintott.

- Rendben van. Akkor kezdjünk hozzá.

M néni kicsomagolta a szent pipát, és a vidrabőr zacskóból dohányt töltött bele. Rövid pipa volt, a feje és szára csiszolt fekete kőből készült. Szokatlan fajta volt és nagyon régi. M néni meggyújtotta, a földnek, az égnek és a négy égtájnak ajánlotta a füstjét, majd odanyújtotta Agnesnek. Agnes megszívta, azon igyekezett, hogy magában tartsa a füstöt, de a szeme máris könnyezni kezdett, és nagy erőfeszítésébe került, hogy ne kezdjen fulladozni a füst fanyar ízétől. Nagynénje a kör közepére helyezte a pipát, és a mennyezetről lógó növénykötegekből kis 93

darabokat csippentett le. A forró kövekre hajította, ahol a levelek összetekeredtek és elfonnyadtak, majd hirtelen lángra kaptak, és illatos kis füstfelhőket eregettek magukból.

A kunyhóban egyre melegebb lett. M néni leengedte a bejárat előtti sátorlapot, és még egy takaróval is befedte. Olyan sötétség borult rájuk, hogy Agnes a saját kezét se látta. Csak a vörösen izzó köveket, amelyek ragyogó, rózsaszínű fénnyel árasztották el a középen elhelyezkedő vezérkristályt.

M néni vizet spriccelt szét egy sastollal. Akkora hőség lett, hogy Agnes már nem volt biztos benne, hogy kibírja. Verejték lepte el az egész testét, a haját a fejbőréhez tapasztotta; elöl, hátul patakzott róla a víz, a szemöldökéről az arcába csöpögött, és végigfolyt rajta, mint a könny. Felült, mert érezte, hogy mindjárt elájul, de miközben M néni megint vizet spriccelt a kövekre, újabb hőhullám csapta meg.

Nem fog átmenni a vizsgán, pedig még el se kezdődött. Kiáltani szeretett volna, beleüvölteni a fojtogató, sötét

gőzbe, hogy ez elviselhetetlen, ezt ő nem bírja tovább. Még nem készült fel. Ami itt történik, az tőle idegen, soha nem tapasztalt rémülettel tölti el.

Könyörögni szeretett volna, kérlelni M nénit, hogy engedje ki, de nem jött ki hang a torkán. A szája felmondta a szolgálatot, a nyelve mázsás súlyként feküdt benne.

Amikor nekikezdtek, M néni ugyanaz a zsémbes, de a földön két lábbal álló ember volt, amilyennek Agnes világéletében ismerte, de most megváltozott. Agnes még soha nem látta ilyennek.

Az ősi nyelven beszélt, és úgy tűnt, mintha nem is ő beszélne, hanem valaki más; valaki, aki nem szeretné, ha félbeszakítanák.

Ez csendre intette Agnest. A középső kvarckövet bámulta. Egyre fényesebben izzott, rózsás színe elmélyült; a felszíne vibrált, 94

lepkeszerű árnyak futottak át rajta, mintha a kő mélyén valami megmozdult volna, és most utat keresne magának, hogy kitörjön belőle.

Nagynénje tovább beszélt, énekelt, kántált, egyre hangosabban szólongatta a szellemeket, mígnem úgy tűnt, hogy a szavai fennakadnak a levegőben, és ott táncolnak, mint porszemek a napfényben. A szavak mögött, a háttérben megszólalt egy dob, mélyen, tisztán és folyamatosan, ahogy a vér lüktet az ember fülében. A teknős csörgő hangja

szétszóródott a négy égtáj felé, és a földön meztelen lábak dobogtak, keringtek, körbe-körbe, járták a rituális táncot.

Agnes még egyszer nekiveselkedett, hogy felálljon és kimenjen, de már túl késő volt. Nem tudott többé szembeszegülni azzal, aminek most be kellett következnie. Utolsó ereje is elszállt. Ülni se tudott már, a szemét se tudta nyitva tartani. Hátrahanyatlott, csupasz teste a selymes szőrű prémekbe és a puha gyapjútakarókba süllyedt. Beleolvadt a hőségbe és a sötétségbe, úgy érezte, hogy annak részévé vált, vagy pedig az egyesült vele. Súlytalannak érezte magát. Olyan volt, mintha kilazultak volna a végtagjai.

Mintha a csípőjénél, a derekánál és a gerincében szétestek volna a csontok, és leváltak volna róluk az izmok és az inak. A testének nem volt többé körvonala. Belülről kezdett felbomlani, semmivé vált, beleolvadt a mindenségbe.

Agnes lehunyta a szemét a gőzkunyhó forró, párás belsejében.

Amikor felébredt, száraz, hideg levegő vette körül. Nem volt többé Agnes, de még csak Keronhiszaki, Eget Fürkésző sem. Angol volt, Marynek hívták, és arra ébredt, hogy nem sok választja el a haláltól, attól, hogy megfagyjon.

14. Mary története

Megszűnt a havazás és a szél teljesen elült. Amikor felébredtem, még mindig ott kuporogtam a földön. Jégburok vett körül.

Csodálkoztam, hogy egyáltalán felébredtem. Úgy éreztem magam, mintha egy tojás belsejében gubbasztanék.

Egyedül voltam és fülelni kezdtem, hátha a farkas ott van valahol a közelben. Hová tűnhetett? Miért hagyott magamra?

Nélküle meghalok, gondoltam, sőt, úgy éreztem, már közeleg is a halál. Nem tudtam mozogni. Ez a jeges üreg lesz tehát a sírom.

Hát azért mentett meg, hogy a sorsomra hagyjon? Ez olyan kegyetlenségnek tűnt, hogy sírva fakadtam, és a könnycseppek ráfagytak az arcomra. Már ott tartottam, hogy feladom és beletörődöm a sorsomba, amikor egy hang szólalt meg mellettem, de olyan közelről, mintha gazdája egyenesen ott ült volna a fülemben:

„Ne veszítsd el a hitedet, bízzál bennem. Ne kételkedj a szeretetemben. Csak azért, mert most nem lehetek melletted, ne hidd, hogy nem szeretlek.”

Aztán megint hallottam valamit, csakhogy ez a hang most nem a szellemvilágból jött, hanem a földről. És felém közeledett.

Először azt hittem, a farkas jön vissza hozzám, de aztán úgy tűnt, mégsem, és lélegzetvisszafojtva lapultam még jobban a gödör aljához, attól való félelmemben, hogy a fölöttem lévő vékony kristálytető a leheletemtől is beomlik és felfedi rejtekemet. Nem, egy kényesen lépkedő farkas mancsa nem

ilyen zajt csap. A hó megcsikordult, majd újra megcsikordult, aztán újra és újra. Ütemes 96

csikorgás. Emberek jönnek. Nem sokan, de egynél többen. Nem szóltak egymáshoz, nem kiáltoztak, csak lépkedtek némán, és mind közelebb értek hozzám. Valahányszor léptek egyet, úgy hallottam, valami csusszan a friss porhó felszínén. Nem csizma van rajtuk. Hótalp - az, amit az indiánok viselnek.

A jégkagylóm hirtelen megrepedt és széttört. Amikor felnéztem, azt hittem, hogy egy festett arcú idegent fogok látni, de Szajkó nézett vissza rám. Ott állt fölöttem, tetőtől-talpig prémbe burkolózva. El nem tudtam képzelni, hogyan került oda, hogyan talált rám ebben a fehérlő rengetegben, de tudtam, hogy ő az.

Az arcom merev maszkká fagyott. Még a mosolyát sem tudtam viszonozni, pedig láttam, hogy az ő kékes-fekete szeme elkerekedik örömében. Csak bámultam rá, miközben arra gondoltam, hogy ez nem lehet más, mint álom. Az érzékeim bizonyára cserbenhagytak. Még mielőtt a hideg végleg birtokába vesz és végleg alá kell szállnom a sötétségbe, egy utolsó pillantást vethetek az életre, ami után úgy vágyakozom.

De a kéz, amelyik értem nyúlt, nagyon is valóságos volt. Szajkó elnevette magát és fehér foga kivillant, miközben lehajolt, hogy jeges síromból kihúzzon.

Letérdelt, hogy az arcomról leporolja a havat, aztán kiáltott egyet, mire megjelent mögötte valaki. A nagyapja, Fehér Sas

volt az, medvebőr köpenyben. Előre lépett és elmosolyodott, amikor meglátott. Lehajolt, és az ujja hegyével megérintette az arcomat, az orromat és a homlokomat. Szajkó a fogával húzta le magáról prémmel bélelt kesztyűjét, majd óvatosan nekilátott, hogy az enyémet, amelyik bizony alaposan elázott, lefejtse a kezemről.

Keze közé fogta az ujjaimat. Nagyapja a csizmámtól szabadított meg, aztán ugyanúgy, mint előbb az arcomat, megtapogatta 97

a lábamat és kezemet. Mondott valamit, majd felállt. Szajkó gyengéden a kezemre csúsztatta a meleg kesztyűjét, és a lábamat kezdte dörzsölgetni, lehelgetni és időnként csak rajta tartotta rajta a kezét, hogy átmelegedjen.

- Mit mondott a nagyapád?

Szajkó elmosolyodott.

- Azt, hogy a farkas nagyon jól bánt veled.

- Hogyan találtatok rám?

- A nagyapám álmot látott az éjjel. Azt álmodta, hogy egy nőstényfarkassal találkozott az erdőben. Ezért még pirkadat előtt felkelt és engem is felébresztett. Azt mondta, készüljek, mert útra kelünk, és hogy hozzak magammal sok prémet, egy pár mokaszint és kesztyűt. Amikor kiléptünk a barlangból, a farkas már ott várt ránk a sziklánk alatti tisztáson. Mihelyt meglátott minket megfordult, azt jelezve ezzel, hogy kövessük. Ő vezetett el bennünket hozzád.

- De hát ez hogy lehetséges? Hisz itt volt velem! A testével melegített, hogy meg ne fagyjak. Nem értem.

- Sok minden van ezen a világon, amit nehéz megérteni.

Szajkó tovább dörzsölgette a lábamat, amíg a vér vissza nem tért az ereimbe. Olyan éles fájdalom hasított belém, hogy felkiáltottam.

Szajkó mosolygott.

- Ez jó. Újra érzel. Bár olyan, mintha tűz és jég egyszerre érné a testedet, de így van jól. Tessék. Ezt neked hoztam.

A bundája alá nyúlt és egy pár nyúlszőrrel bélelt, csizma formájú, térdig érő, téli mokaszint vett elő. Meleg volt. Biztosan egész idő alatt a ruhája alatt, közvetlenül a testén tartotta. Felhúzta fagyott lábamra, óvatosan, hogy ne fájjon.

Mindeddig teljesen el voltam gémberedve - de egyszeriben nemcsak a testem, hanem a lelkem is éledezni kezdett, és az érzelem éppoly fájdalmasan áradt szét bennem, mint ujjaimban a vér. Az örömtől és a megkönnyebbüléstől elsírtam magam, és Szajkóba kapaszkodtam, ő pedig a szőrmebundája alá vont, hogy teste melegéből is jusson nekem. Arcomról letörülte a könnyeket, és szorosan körém csavarta a mosómedveprémet.

Azután nekilátott, hogy tüzet rakjon.

- Megláthatják a füstöt - mondtam ijedten. Féltem. Mi lesz, ha a településen felfigyelnek a tűzre és a férfiak idejönnek?

- Ilyen időben nem fognak elindulni. - Fejével a körülöttünk lévő hóbuckákra bökött. - Derékig belesüllyednének. Nincs olyan cipőjük, amivel járni tudnának a hóban. - Odaültetett a tűz mellé.

- Ne menj túl közel. A vérnek lassan kell visszatérnie.

Kis vasedényt vett elő, megtöltötte hóval és a tűzre tette. Aztán egy bőrzacskóból néhány szárított levelet húzott ki, összemorzsolta, és a melegedő vízbe dobta. Miután a főzet elkészült, áttöltötte egy agyag bögrébe.

- Ezt idd meg és egyél. - Egy szelet zsírral átitatott, borókától és más bogyóktól fanyar, édeskés ízű szárított húst adott a kezembe.

- Lassan rágd el.

Azzal magamra hagyott. A nagyapjához ment, hogy neki segítsen. Az öreg már javában gyűjtötte a hajlékony ágakat és facsemetéket, hogy egy keretbe foglalt hálót, azaz csúszkát -

amit a franciák travois-nak neveznek - fonjanak belőle. Amikor elkészültek, engem bebugyoláltak a szőrmedarabokkal, rám terítették a mosómedveprém köpenyt meg a nagy medvebőrt, minden oldalról gondosan alám tűrték a takarókat és rászíjaztak a csúszkára. A tűz sisteregve aludt ki, miközben hóval temették be 99

és elsimították fölötte a talajt. Újra lábukra kötötték a hótalpakat.

Fehér Sas még egy gallyal is végigsöpörte a tisztást, hogy minden nyomot eltüntessen, és senki ne tudhassa meg, hogy ott jártunk.

Szajkó a homlokára erősítette a csúszka szíját és azzal húzott maga után.

Csontomig hatolt a hideg. Még a sok prém sem tudott felmelegíteni, de a szánkó ütemes rázkódása elringatott és elnyomott az álom. Estefelé járt már, mire felébredtem, a csillagok egymás után gyúltak ki az égen. A nagy sziklafal tövéhez érkeztünk.

Felismertem a helyet, ennek a sziklának a tetején volt a barlang, a téli menedékük, ahová Szajkó egyszer elvezetett.

De hogy most hogyan fogunk feljutni a barlanghoz, el nem tudtam képzelni.

- Itt kell hagynotok. Nincs erőm, hogy felmásszak...

- Azt nem tehetjük meg.

Szajkó csendre intett, miközben ő is, nagyapja is megállt, és szinte mozdulatlanná dermedve, hátraszegett fejjel fülelni kezdett.

Különös hangokat sodort felénk a szél. Éles vonítás hallatszott, előbb messziről, azután közelről, mintha valakik így felelgettek volna egymásnak.

Megborzongtam a rémülettől, azt hittem a település kutyái a nyomunkra bukkantak és azok nyüszítenek.

- Mindenképpen fel kell vinnünk a szikla tetejére. - Szajkó nekilátott, hogy kioldozza a szíjakat, amelyekkel a csúszkához erősített. - Nem csak a telepesek jelentenek számunkra veszélyt.

A mohaukok felfedezték a mi vadászterületünket és hónapról hónapra egyre beljebb merészkednek. Lehet, hogy már itt vannak 100

a közelben. Még ebben a szörnyű hidegben sem riadnak vissza semmitől.

Újra felhangzott egy elnyújtott vonítás, ezúttal közvetlen közelről. Meghűlt bennem a vér, amikor a fák közül egy szürke alak bontakozott ki, és jelent meg a tisztás szélén. Farkas volt, méghozzá hatalmas. Csak akkor ismertem rá, amikor közelebb jött. Úgy látszik, egészen idáig követett bennünket. Leült a hóba, ránk szegezte sárga szemét. Fehér Sas mondott neki valamit, tisztelettudó, alázatos hangon. A táskájából egy csipet dohányt vett elő és feldobta a levegőbe, hogy a szél felkapja és a farkashoz vigye.

- Mit csinál a nagyapád? - kérdeztem.

- Köszönetét mond neki. Dohányadománnyal kedveskedik neki, mert ez nem akárki, hanem manitu, Nagy Szellem.

Nagyhatalmú lény, és különleges szerepe van a te életedben.

Nagy megtiszteltetés, ha egy manitu kiválaszt valakit. Nagyapám szerint...

Nem volt szükségem további magyarázatra.

A farkasra néztem, ő pedig rám villantotta sárga szemét, és egy pillanatra lehunyta, jelezvén, hogy mi ismerjük egymást. Nem kellett Fehér Sasnak megmagyaráznia, ki ő. Tudtam, hogy az anyám. Ahogy a nagyanyám képes volt nyúllá változni, anyám is képes az átváltozásra: egy farkas alakját öltötte magára, hogy ismét megmentsen az emberi gonoszságtól. Fejet hajtottam előtte, és megköszöntem, amit értem tett. Már bántam, hogy valaha is kételkedtem benne, ő egy utolsó, halk vonítással vett tőlünk búcsút, megfordult, és az erdő sötét árnyai közt eltűnt a szemünk elől.

Az éjszaka rohamosan közeledett, kegyetlen hideg volt. Szajkó a vállára fektetett és nekivágott a sziklafalba vájt, cikcakkos, 101

keskeny ösvénynék. A nehezen járható, meredek, köves út helyenként teljesen eltűnt, és csak nehezen kapaszkodva, szikláról sziklára mászva lehetett feljebb jutni. Többször is félve gondoltam arra, mi lesz, ha Szajkó képtelen ekkora teherrel feljutni a tetőre, elejt, vagy megcsúszik és mindketten lezuhanunk a mélybe. De ő szép lassan és egyenletesen mászott egyre feljebb, amíg végül megpillantottam a téli barlang bejáratát. Fehér Sas már ott állt a sziklapárkányon - ő úgy látszik egy másik úton kapaszkodott fel idáig - és a kezét nyújtotta, hogy felhúzzon maga mellé.

A barlang pontosan úgy nézett ki, mint amilyennek először láttam. Széles bejárata a hegy oldalából nyílt. Olyan hatalmas üregbe vezetett, amelynek körös-körül minden

oldala beleveszett a homályba. Fehér Sas leguggolt, hogy néhány fenyőágat és tobozt dobjon a már csak parázsló tűzbe, majd miután az apró darabok lángra lobbantak, nagyobb fatuskókat vetett rá, és a szélére néhány követ tett oda hevíteni.

Szajkó egy prémdarabokkal letakart, alacsony ágyhoz vitt és ráfektetett. Lehúzta rólam a mokaszint és a kesztyűt.

Megpróbáltam felülni, de visszahanyatlottam az ágyra. Nem való, gondoltam magamban, hogy ő vetkőztessen, de a kezem hasznavehetetlenné vált a hidegtől. Arra se voltam képes, hogy a köpenyt levegyem, nemhogy a ruhámon lévő csatokat, gombokat vagy pántokat kioldjam. Kértem Szajkót, hogy ne fáradjon velem, de ő a fejét rázta.

- Csurom víz vagy. Nem hagyhatlak így.

Sorra szabadított meg elázott ruhadarabjaimtól, de amikor már csak az alsóneműm volt hátra, azt mondtam, hagyja, abból már igazán ki tudok bújni egyedül is. Erre hátat fordított, én pedig levetkőztem, és meztelenül bújtam a vastag prémtakarók alá.

Szajkó még több szőrmét hozott, és azokat is mind rám terítette.

Azt hittem, lassacskán csak felmelegszem, de nem így történt, mert hirtelen reszketni kezdtem, és olyan heves hidegrázás fogott el, hogy a fogam is vacogott.

Szajkó szarvasbőrbe tekert néhányat a már felmelegedett kövek közül, és a takaróm alá csúsztatta. Fehér Sas is bejött, hogy megnézze, hogy vagyok, azután átment egy másik helyiségbe, majd hamarosan egy fehér medvebőrrel tért vissza és rám terítette. Azután a kis bőrzacskójából néhány csokor szárított levelet és nyírfakéregbe csomagolt porokat vett elő. Először letört egy marokra való levelet a csokrokból, azt szétmorzsolta, és egy kisebb, fekete üstbe szórta, majd hozzáöntötte a csomagok tartalmát, és a tűz fölé akasztotta az edényt. Miközben kevergette, szasszafrász és szömörce illata töltötte be a levegőt.

Fehér Sas megkóstolta és mézzel édesítette a főzetet, miután megfelelőnek találta, magunkra hagyott, s ezzel az unokájára bízta további ápolásomat. Szajkó odahozta nekem a meleg italt.

Én azonban meg se tudtam fogni az edényt, a fogam pedig a peremhez koccant, valahányszor inni próbáltam. Akkor egyik kezével megemelte a fejemet és szorosan tartotta, hogy ne remegjen. A másik kezével pedig óvatosan a számba csepegtette a meleg folyadékot. Ám én még ettől sem melegedtem fel. Újabb forró köveket hozott a tűzről és kicserélte a kihűlt darabokat. Még szorosabban alám tűrte a fehér medvebőrt. Közben elmondta, hogy távoli északon él a medvéknek az a fajtája, amelyiké a bőr egykor lehetett, és nála vastagabb bundájú állat nincs is a világon. De mintha a legsilányabb anyagból készült, foszlásnak indult takaró lett volna, mert engem nem tudott felmelegíteni.

Szajkó a tűzhöz lépett, még több fadarabot dobott rá, mígnem a lángok egészen magasra csaptak és vad táncba kezdtek. Majd emberek és állatok jelentek meg a lángok közt, és velük együtt, ugrálva járták a táncot. Úgy tűnt, mintha az összes falra festett figura megmozdult és lelépett volna a helyéről, hogy csatlakozzon a táncolok végtelen sorához. Istenekkel és szellemekkel telt meg a barlang. És miközben forogtak körbe-körbe, hallottam hogy énekelnek, egy dalt, amelynek se kezdete se vége nem volt.

Számomra olyan bámulatosnak és félelmetesnek tetszett mindez, hogy ismét elfogott a remegés.

Szajkó már végképp nem tudta mitévő legyen. Végül nem maradt más hátra, minthogy a saját testének melegét adja át ne-kém. Odabújt mellém az ágyba, szorosan hozzám simult, a testemhez igazítva a lábát, a törzsét, a karját. Ekkor kezdődött a dobolás, először lassú ütemben, azután gyorsan; lassan és gyorsan.

És lüktetni kezdett a vérem. És a szívem.

A dobok mind gyorsabban peregtek, és megszólalt egy síp is, kezdetben lassan, élesen, panaszosan, majd egyre magasabb hangon, szinte sikítva, hogy már alig bírtam elviselni. Azután minden elcsendesedett. A különös tánc abbamaradt. Már nem forgott körülöttem a világ, és nem fáztam többé.

15. Az ősök barlangja

Ismét elnyomhatott az álom, mert amikor felébredtem, Szajkó már nem volt ott mellettem. Nagyapja a barlang bejáratára, majd a falra festett figurák egyikére mutatott: egy előre hajoló, térdeplő

vadászra, akinek a teste megfeszült, akár az íj, amit a kezében tartott. A vadász előtt, szétvetett mellső lábbal egy szarvas állt, agancsos fejét lehajtotta és gyanútlanul legelészett. Bólintottam.

Megértettem, mit akart mondani az öreg. Szajkó vadászni ment.

Épp fel akartam ülni, amikor eszembe jutott, hogy teljesen meztelen vagyok. Körülnéztem, de sehol nem láttam a ruhámat.

Az öreg, mintha megérezte volna, milyen kínos helyzetben vagyok, megértően bólintott.

Kis időre magamra hagyott, de hamarosan visszatért, kezében egy halom ruhával. Egyenként kirázogatta a ruhadarabokat, aztán valamennyit az ágyra terítette. Hosszú ideje fekhettek valahol, szépen összehajtva, mert igen gyűrött volt mind. Fehér Sas olyan gyengéd mozdulatokkal simította ki őket, mintha még őrizték volna egykori, szeretett viselőjük testének melegét. A legpuhább fehér őzbőrből készült, gazdagon díszített, nagyon szép darabok feküdtek az ágyon. Az öreg remegve húzta végig rajtuk hosszú, keskeny kezét, kiegyengette a szélüket, megérintette a vállrész, az ujjak és a szegélyek gyönggyel és színes fonállal hímzett, díszes részeit - mint a vak ember, az ujjaival emlékezett.

Kiment a helyiségből, hogy felöltözhessek. Belebújtam a tunikába, derekam köré tekertem a szoknyát és becsatoltam az övét. Felhúztam a lábszárvédőt és a térdemnél megkötöttem, 105

azután felvettem a mokaszint is. Jávorszarvasszőr-fonatok és sültüskék díszítették az elejét: négy piros szirmú virág a szélén, a közepén kis fehér madár. A mokaszin tökéletesen illett a lábamra, mintha csak rám szabták volna.

Fehér Sas elmosolyodott, amikor visszajött és meglátott.

Ritkán tűnt fel mosoly az arcán, de ezúttal valóban mosolygott.

Hosszasan nézett - nekem úgy tűnt, végtelenül sokáig - majd hirtelen elszomorodott és könnybe lábadt a szeme. Mondott valamit a saját nyelvén, és egy pillanatra még szomorúbbnak látszott. Azután megfordult és eltűnt egy kis fülkében a barlang mélyén.

Befontam a hajamat, miután nem volt főkötőm, amivel leszoríthattam volna. Tükör nélkül is tudtam, hogy festek, és mit mondanának rólam az emberek. Elszörnyülködve néznének rám, lenéző sajnálkozással fordulnának el tőlem - pedig én ugyanaz a Mary voltam, aki nemrég fehér vászoninget és durva gyapjúszövet-ruhát viselt. Kiültem a barlang szája elé, hogy ott várjam Szajkót, és közben azon tűnődtem, hogy az életem, néhány nap leforgása alatt, mennyire megváltozott.

Mostantól fogva Szajkó felesége vagyok, ugyanúgy, ahogy Rebekah Tóbiás felesége. Igaz, a mi házasságunkat nem szentesítette pap; nem áldott meg bennünket senki. A településre nem térhetek vissza. Soha. Én nem fogom a szégyen betűjét viselni a ruhám ujján. Beulah lakói tüzes vassal sütnének bélyeget mindkettőnk arcára, és korbáccsal űznének ki minket a városból.

Ezt nem kockáztathatom. Itt fogok élni Szajkóval. Engem nem fognak megbüntetni olyasmiért, ami nem bűn.

A moabita Ruth szavai jutottak az eszembe: 106

Ne unszolj, hogy elhagyjalak, hogy visszaforduljak tőled.

Mert ahova te mégy, oda megyek, és ahol te megszállsz, ott szállók meg; néped az én népem, és Istened az én Istenem.

Ahol te meghalsz, ott halok meg, ott temessenek el engem is. Úgy tegyen velem az Úr akármit, hogy csak a halál választ el engem tőled.

A szél nyögve és fütyülve süvített el a barlang bejárata előtt; a vadul örvénylő, szakadó hótömeg eltakarta az alattam elterülő

kopár téli tájat. De bennem a tomboló idő ellenére békesség és nyugalom áradt szét.

A hátam mögött lobogó tűztől átmelegedtem, a Fehér Sastól kapott ruha úgy simult a testemre, mint tulajdon bőröm. Én

is úgy éreztem magam, mint Ruth Júdeában: megtaláltam a népemet és mostantól fogva hozzájuk tartozom.

Szajkó végre megérkezett. Vastag hóköpönyeg borította a vállát. A szeme tágra nyílt a csodálkozástól, amikor meglátott, de egy szót se szólt. A földre dobta a szarvastetemet, és előhívta a nagyapját. Halkan beszélgettek a saját nyelvükön, amit én nem értettem. így csak az arcukat figyelhettem, hátha a tekintetükből sikerül kiolvasom, miről folyik köztük a szó. Szajkó csodálkozva, sőt kissé aggódva és neheztelve pillantott rám. Csak nem követtem el valamit, amivel megbántottam? Egy csapásra elszállt az örömöm, pedig milyen boldog voltam, amikor megérkezett! Még behatóbban tanulmányoztam az arcukat: most vajon mit tartogat számomra a sors? Szajkó nélkül végképp kilátástalannak tűnt az életem. De emiatt aggódtam a legkevésbé. Sokkal nagyobb oka volt a szomorúságomnak. Ismeretlen érzés kerített hatalmába, valami, aminek nem tudtam a nevét. Csak azt tudtam, hogy 107

számomra Szajkó most már többet jelent, mint maga az élet. Ha nem kellek neki, nekem akkor sem kell más. Ha most elfordul tőlem, kiállók a szikla peremére és levetem magam a mélybe.

De efféle végletes lépésre nem kellett elszánnom magam.

Miközben Szajkó nagyapja szavait hallgatta, láttam, hogy vonásai kisimulnak és fokozatosan megnyugszik. Újra fellélegeztem.

Szajkó az ágyra hajította prémkabátját, és hívott, hogy üljek le vele a tűz mellé.

- Igen nagy megtiszteltetésben részesültél - mondta, miközben felszította a tüzet. - Nagyobban, mint gondolnád.

A ruha, amit most viselsz, egykor Fehér Madáré volt, nagyapám lányáé. A második feleségétől született, és ő volt a legkisebb és legkedvesebb gyermeke. Először Kicsi Madárnak nevezték, mert trillázva nevetett, amikor a fára akasztott bölcső ringatta. Ahogy cseperedett, előbb futott, mint járt, és olyan gyorsan, mintha a föld felett repkedne, mint egy madár.

- És mi történt vele?

- Meghalt, élete tizenötödik nyarán. A pöttyös kór vitte el. Abban halt meg nagyapám felesége is, csakúgy, mint a többi gyermeke, köztük apám is. És az ragadta el anyámat, fivéremet és húgaimat.

Szinte az egész törzsünk kipusztult. Fehér Sas magát okolta, ő

pauvau volt, orvosságos ember; a törzs tagjai hozzá fordultak segítségért. De a szellemek cserben hagyták nagyapámat, nem volt hatalma a fehér ember betegsége felett. Senkit nem tudott megmenteni, még a saját lányát sem, aki pedig oly nagyon kedves volt a szívének. Nem tehetett mást, mint hogy illő szertartással eltemesse népe halottait, és felkészítse őket a nagy Kietan istenhez vezető útra, arra, hogy majd ott éljenek nála, az ő délnyugaton fekvő házában.

A rajtad lévő ruha Fehér Madár esküvőjére készült. Ebben kellett volna őt eltemetni, vagy, ha nem adjuk rá, a sírja körüli fákra aggatni, és otthagyni, amíg el nem porlad. - Szajkó a nagyapjára pillantott, aki távolabb ült és minket figyelt. - Nagyapám azt mesélte, hogy Fehér Madár egyszer megjelent álmában, és azt mondta, hogy a hétköznapi ruhájában is nagyon jól meg tudja ő tenni a szellemek világába vezető utat. Arra kérte Fehér Sast, inkább tegye el az ő legszebb ruháját, azt, amelyik az esküvőjére készült. Mert egy nap szükség lesz rá. Egy nap eljön hozzá egy másik lány, aki meztelen lesz, és Fehér Sasnak kell felöltöztetnie.

És az lesz a lánya.

- Én vagyok az a másik?

- A te jöveteleddel beteljesedett a jóslat. De vannak más jelek is.

Az őseink befogadtak. Az Anya Farkas megmutatkozott előtted, mint védőszellemed és megvédett. Ezzel az ő nemzetsége tagjává tett. Nagyapa majd rád teszi a jelet, amelyet viselned kell, ahogy én is viselem az enyémet. - Felém fordította az arcát. Egy feketével tetovált, domború hátú, tompa fejű, tömzsi lábú, hegyes farkú állat körvonalait láttam rajta. - Ez azt mutatja, hogy én a Teknős nemzetség tagja vagyok. - Elfordította a tekintetét, és suttogva folytatta: - És azt jelenti, hogy összeházasodhatunk.

- Az jó. - Végighúztam az ujjam Szajkó arcán, a sima bőrébe mélyedő érdes rajzocskán. - Mert mi már házasok vagyunk. -

Megfogtam a kezét és megszorítottam. - Te nem úgy érzed?

A szemét még mindig a földre sütve, félénken elmosolyodott.

Hosszú, göndör szempillája az arcát súrolta.

- Az őseink táncoltak az esküvőnkön. Láttad őket, ugye? És hallottad is?

Bólintottam. Hirtelen én is olyan félénk lettem, mint ő.

- Fehér Madár is ott volt, hogy áldását adja ránk. Nagyapa hallotta a sípját.

Így történt, így kellett lennie. Attól a naptól fogva úgy éltünk, mint férj és feleség.

Farkasszem

16. Éden

Az új évszak kezdetével a világ megváltozott. Ha mindaddig erősen markában tartotta is a tél a természetet, ereje meggyengült, s most engedni kényszerült. A hegyről patakokban zúdult le a víz, a fehér hótakaró elvékonyodott, és a csúcstól egyre lejjebb kúszó szegélye a mi fellegvárunkhoz közelített. Ahogy vonult vissza a hó, úgy virult ki az erdő. Az első falevelek áttetsző, finom zöld fátyolként borították a fákat. A dél felől északra tartó vándormadarak seregestül repültek el felettünk, nap mint nap fekete felhőként borítván el az eget.

Amint melegebbre fordult az idő, én is csatlakoztam Szajkóhoz, és együtt másztunk le a szikla tövébe, vadászni, halászni mentünk, vagy az erdő értékes kincseit gyűjtögettük. Szajkó megtanított rá, hogyan kell bánni az íjjal és hogyan kell vele ölni, de arra is megtanított, hogy mindenben ott rejtőznek a szellemek. Számára az élet minden fajtája szent volt. Valahányszor elejtett egy állatot, szertartásosan megállt, és imát mondott a teteme felett, valahogy így: „Sajnáljuk, drága kis testvérünk, hogy meg kellett ölnünk téged, de nagy szükségünk van rád. Azonban mi nagyra becsüljük a te bátorságodat, a gyorsaságodat és az erődet.”

Szajkó megtanított a nyelvükre és sok minden másra.

Élvezettel vettük birtokunkba a természetet. Ha egy-egy tóhoz vagy patakhoz értünk, megfürödtünk benne, minden vízesés alá beálltunk és dideregünk a ránk zúduló hideg víztől. Kéz a kézben barangoltunk a tarka réteken, szamócát, ringlót, édes vadszőlőt szedtünk, egymást etettük a sok, finom gyümölccsel, olyannyira 111

teletömtük vele a szánkat, hogy a leve végül kicsordult, és az állunkról csepegve folyt a nyakunkba. Az erdő pedig mindvégig Szajkó kacagásától visszhangzott. Számomra minden egyes nap boldogságot hozott és Szajkó iránti szerelmem minden egyes nappal csak nőtt. Fortélyossága nem ismert határt, még arra is képes volt, hogy a méhektől elcsenje a mézet. Felmászott a fák legfelső ágára, hogy magához csalogassa a vadul zümmögő kis lényeket, s amíg azok őrizetlenül hagyták kincsüket, a fa odvából kiemelte és nevetve hozta oda nekem az édes, sötét sziruppal teli lépet.

Ha egy-egy tisztáson lehevertünk a térdig érő fűbe, köröskörül virágok bólogattak felénk, és addig süttettük magunkat a napon, amíg én is éppoly barna nem lettem, mint Szajkó. A menny-országban vagyunk, gondoltam magamban, vagy egy külön, nekünk teremtett Édenkertben, ahol, mint Ádám és Éva kedvünkre sétálgathatunk az idők végezetéig. Az élettől ilyen boldogságot és gyönyörűséget soha azelőtt nem kaptam.

És soha azután sem, bár akkor ezt még nem sejtettem.

Mindennap a mának éltünk, nem gondoltunk a holnapra. Bár napkeltétől napnyugtáig végtelenül hosszúnak tűnt az idő, mégis azt kívántam, bárcsak meg tudnám állítani a múlását, és meg tudnám fékezni a napot, hogy soha le ne nyugodhasson, és minden egyes nap örökké tartson. De ez lehetetlen. Bármennyire szerettem volna elfogni s megtartani azokat a perceket, úgy folytak ki a kezemből, ahogy a homokszemcsék peregnek le a homokórában.

Farkasszem

17. A Látomások Terme

Nem töltöttem minden időmet Szajkóval. A felesége voltam, az igaz, ám ott volt Fehér Sas, akinek lánya és tanítványa lettem. Bármennyire fájlalta is Szajkó, hogy nélkülöznie kell a társaságomat, olykor át kellett engednie a tanítómesteremnek. És a taníttatásom színhelyére, a barlang legbelső termébe, Szajkónak tilos volt belépnie.

Csupa rejtély volt az a belső helyiség. Ahogy az ember a falak vörös színét megpillantotta, azt hihette, egyenesen az anyaföld méhébe került. Ezeket a falakat olyan figurák díszítették, amelyeket sehol másutt nem láttam a barlangban. Mert ezek szellemek voltak, megannyi manitu. A sziklafalba vésett négy oltár az égtájakat jelölte, és Fehér Sas áldozati ajándékokkal kedveskedett a bennük lakó isteneknek. A falakról két hatalmas korong tekintett le ránk: egy sugaras, egy sima, egy a napnak, egy a holdnak. Villás farkú viharmadarak szálltak fel és repültek a magasba közöttük. Több helyütt ősi faliszőnyegek borították a falakat, mögöttük pedig prédára leselkedő állatok szelleme rejtőzött. A csíkos és cikcakkos mintájú szőttesek az idők során egészen elvékonyodtak, áttetszőek lettek, mint a pókháló, mert ezeket állítólag az első emberek hozták ide délnyugatról, magának a hatalmas Kietannak házából.

Szent hely volt ez. Amikor először léptem át a küszöbét, a félelemtől és az ámulattól elakadt a lélegzetem. Sokkal jobban megilletődtem, mint bármelyik templomban, ahová addig beléptem.

Többet éreztem. Közelebb éreztem magam a nagyanyámhoz; mintha hazatértem volna hozzá. Mert ő hitte, hogy a természetben minden szent. Szent a nap, az eső és a szél; a föld, mindannyiunk anyja, akitől a világ összes teremtménye származik. Szentnek tartotta mindazt, ami növekszik; minden lényt, amelyik jár, mászik, repül vagy úszik; a földön, az égen, a folyóban, a tóban és a tengerben élő valamennyi élőlényt. Minden este és reggel imát mondott a tiszteletükre. Azért akasztották fel, mert hitt ebben.

Ha élhetett volna, ő tanított volna meg a világ rejtélyeire. Most Fehér Sas vállalta magára ezt a feladatot.

- Benned erős a szellem. Tudom, hogy így van. Arra születtél, hogy a szellemek szent útján járjál, és én azért vagyok itt, hogy irányítsalak. Előbb azonban el kell mondanom neked egy történetet.

De nem kezdett mindjárt mesélni. Csak ült, teljes mozdulatlanságban; nekem pedig az volt a feladatom, hogy elsajátítsam ezt a mozdulatlanságot. Fehér Sasnak sovány, izmos teste volt, hasonló mint Szajkóé, az arcát azonban ráncok barázdálták, és copfba font haja úgy fénylett, mint egy patinás ezüstkötél. Mélyen ülő, sötét szeméből, ott a barlang félhomályában nehéz volt kiolvasni a gondolatait, ám ahogy maga elé révedve nekikészült, hogy elmondja a történetet, én mégis megláttam benne a végtelen szomorúságot. Kitaláltam, hogy a lányáról, Fehér Madárról fog mesélni. Ahogy rám nézett, úgy tűnt, mintha a bánata megkétszereződött volna. Nem értettem. Ekkora bánatot hogyan követhet újabb, még nagyobb bánat?

- Szajkó már mondta neked, hogy volt egy lányom, aki meghalt.

Bólintottam.

- De nem mondta el azt, amit maga sem tud. Akkoriban túl fiatal volt, hogy megértse. Egyszer visszahoztam a lányomat a halottak földjéről, hogy ismét velem lakjon.

- Hogyan?

- Követtem. Fehér Madár egyike volt azoknak, akik elsőként betegedtek meg. Én pauvau voltam, orvosságos ember. A feleségem könyörgött, hogy mentsem meg a lányunkat, és én minden tőlem telhetőt megtettem, de a fehér ember betegsége felett nem volt hatalmam. A kór olyan gyorsan terjedt, mint száraz kukoricaföldön a tűz, én pedig tehetetlen voltam. Csak ültem és őriztem a lányom ágyát reggeltől estig, estétől reggelig. Éreztem, hogy hamarosan el fog röppenni. Egyszer, miután beesteledett, elnyomhatott az álom, mert amikor felébredtem sötét éjszaka volt. Láttam, hogy Fehér Madár felkel és elindul; könnyedén mozgott, és erőteljes léptekkel haladt kifelé, mintha elmúlt volna a betegsége. Felálltam, de ő rám szólt, hogy maradjak; ezt háromszor elismételte, mielőtt elment.

Meg kellett ígérnem, hogy útjára engedem.

Nem tudtam megtartani az ígéretemet. Kimentem és megpillantottam fehér alakját, amint épp nekivág az

erdőnek.

Utána eredtem, azon az ösvényen, amelyen elindult. Sűrű, lombos fák közt vitt az utam - hisz nyár dereka volt még -, olyan sötét volt, hogy alig láttam, hol járok.

A csapás egy szélesebb ösvényhez vezetett, amelyet nem ismertem fel. Felnéztem, abban bízva, hogy a csillagok majd megmutatják a helyes irányt, de egyetlen csillagot sem láttam.

Az ég üres volt. A földre néztem. Kitaposott földet láttam a lábam alatt: rengetegen mehettek végig előttem azon az úton.

Amikor újra felnéztem, férfiakat és asszonyokat pillantottam meg, különböző népek tagjait, akik mind együtt vándoroltak; némelyik 115

öreg volt, de sok fiatal is akadt, karjukon csecsemők, mögöttük kisgyerekek.

Némán vonultak és nem néztek rám. Mentem én is velük, folyvást nyugat felé. Előttünk egyre sötétebb lett az ég, kelet felől sem látszott fény. Rengetegen elhaladtak mellettem, miközben így vándoroltam, és voltak, akiket felismertem: a legidősebb fiamat, a feleségét, és a törzsem számos más, akkoriban elhunyt tagját. Napról-napra nőtt a tömeg. Hömpölygött végig az úton, mint széles folyó. Nem tudtam, nem sejtettem, hogy a kór már ennyi társamat elragadta. Menet közben szüntelenül a sokaságot figyeltem, hátha megpillantom köztük Fehér Madarat, de sehol nem láttam.

Végül kijutottunk egy széles síkságra, ahol számtalan tűz fénye pislákolt. Itt pihentek meg az emberek, mielőtt Kietan hatalmas házának küszöbét átlépték. Tűzről-tűzre jártam, fürkésztem a csillagok hideg fényétől fehérlő arcokat, és végül rátaláltam Fehér Madárra.

A karomba vettem. Nem volt súlya, úgy éreztem, mintha csak egy halom üres ruhát vinnék. Megfordultam és futásnak eredtem, vissza azon az úton, amelyen addig meneteltünk. Minél messzebbre jutottunk, annál ritkább lett a tömeg, míg végül rajtunk kívül nem maradt senki. Egy pillanatra megálltam, hogy megpihenjek, és amikor felnéztem, ragyogó fényt láttam az égen.

A felkelő nap volt az: épp hajnalodott, amikor Fehér Madárral visszaértem a táborba.

- Megmentette? Megmentette a haláltól?

Fehér Sas a fejét rázta.

- Boldogságom nem tartott sokáig. Lefektettem az ágyára és a legfinomabb prémeket, a fekete farkasét és a hiúzét vettem elő, hogy betakarjam. Élet és halál között lebegett, lélegezni 116

is alig lélegzett. Eltelt néhány nap, és az állapota nem romlott, de nem is javult. A népem ott haldoklott körülöttem, emberek kiáltoztak, hogy segítsek rajtuk, de én nem csináltam semmit.

Nem akartam elmozdulni Fehér Madár ágya mellől. Pedig akkor már tudtam, hogy a legsúlyosabb dolgot követtem el, azt, amit bűnnek neveznek. Szégyen és félelem gyötört. Ami kis erő még volt bennem, az is elhagyott, a semmivel lettem egyenlő, mert a legnagyobb bajban elhagytam a népemet, és becsapni igyekezvén a halált, az istenek helyébe akartam lépni.

Fehér Sas itt szünetet tartott, és eltűnődve bámult a terem közepén már csak parázsló tűzbe.

- Végül nem maradt más választásom, mint hogy a tulajdon kezemmel fedjem be Fehér Madár száját és orrát, és magam vegyem el tőle még maradék életét. És ezúttal hagytam, hogy egyedül vágjon neki az útnak. Aznap éjjel álmomban meglátogatott, és arra kért, ne bánkódjak miatta. Meg kell tanulnom elfogadni a sorsot. Azt mondta, tegyem el az ő esküvői ruháját, mert egy nap eljön majd az, aki felváltja őt a szívemben.

Megtettem, amire kért. Megtartottam a ruháját, és ide is magammal hoztam. De elfogadni a sorsot? - Elkeseredetten emelte az égnek a kezét. - Összeszorult a szívem, mardosott a bánat, elöntött a keserűség az istenek feletti haragomban. Nem térhettem vissza a népemhez.

Szerettem volna megkérdezni Fehér Sastól, hogy mit csinált és hová ment, miután ez a szörnyű csapás érte, de ő elfordította az arcát és nyugat felé nézett. Tudtam, hogy most nem szabad megzavarnom. Végül megszólalt:

- Mentem, amerre vitt a lábam, és a lábam északra, az örök hó földjére vitt, oda, ahol nincsen más, mint állandó világosság vagy 117

állandó sötétség. Az ott lakó népek jégből építik a kunyhójukat.

Velük éltem. Ók tanítottak meg rá, hogyan lehet igazán eljutni az egyik világból a másikba, és ők tanítottak meg az állatok titkos beszédére is. De én még ennél is többet akartam tudni, ezért hát elvezettek egy távoli, erdős vidékre, ahová a világot befedő, hatalmas jégtetőn keresztül vezet az út. így kerültem a tunguzok földjére, azokhoz, akik sámánnak nevezik a szent embereiket.

Sokat tanultam tőlük. Ők tanítottak meg arra, hogy a bölcsességhez a szenvedésen keresztül vezet az út. Olyanná kellett lennem, mint aki halott, hogy visszatérhessek az életbe. Ezzel az új tudással akartam aztán hazajönni a népemhez. - Ekkor elmosolyodott. De a mosolyába keserűség vegyült.

- Mire hazaértem, senkit nem találtam a népemből. A falvam a fehér emberé lett. Beulah-nak hívták és John Són volt benne a főnök. Most eredj. Szajkó már vár.

Ebben a belső teremben töltött idő olyan volt számomra, mintha álmodnék. A közepén puha kőből faragott, hatalmas és tökéletesen kerek tál állt. Tudtam mire való, de féltem kipróbálni. Nem akartam megtudni, hogy mi fog történni velem. Nem akartam a jövőbe látni. A látomások úgy kavarták volna fel az én boldog életemet, mint szélvihar a tükörsima tó vizét.

Egy nap Fehér Sas egy különleges forráshoz küldött, hogy abból hozzak vizet. Ugyanúgy töltötte meg vele a tálat, mint

egykor nagyanyám azt a kis edényt, amelyikből a jövőt olvasta ki.

Azután Fehér Sas felszólított, hogy nézzek bele a tálba. Csak úgy szabadulhatok meg a félelemtől, ha meglátom, amit a tál mutat.

Különös dolgokat láttam. Néha emlékképeket, azt, ami megtörtént már, néha, egy villanás erejéig azt, ami történni fog.

Néha olyasmit láttam, ami számomra megmagyarázhatatlannak tűnt. Kezdetben nem tudtam, hogyan irányítsam a látomásokat; ha nem akartam is, csak jöttek sorra, érthetetlen, furcsa jelenetek.

Láttam egy kőből épült várost, amelyik egy magasba nyúló, meredek szikla és egy széles, fekete folyó között feküdt.

Láttam egy fényből való várost, amelyikben a házak csillogó gyémántkövekkel kirakott kristályból épültek. Egy asszonyt is láttam: az arcába bámultam, ő meg vissza, rám. Nem ismertem, de ő ismert engem. A tekintetéből félelem és aggodalommal vegyes szeretet áradt. Marthára emlékeztetett, bár a haja ősz volt, és az indián nők szokása szerint, copfba fonva viselte. A szeme fekete volt, a bőre sötét, és úgy láttam, hogy férfiruhát visel: élénk színű, kockás inget. El nem tudtam képzelni, ki lehet és mit akarhat tőlem. Néha találkoztam anyámmal, aki azt a bársony ruhát viselte, amelyikben először láttam. Fontos dolgokat súgott a

fülembe, én pedig mohón ittam magamba a szavait. Mélyen megrendített, amit mesélt, amikor azonban feleszméltem, egyetlen szavára sem emlékeztem.

Idővel egyre képzettebb látnokká váltam, tudásom segítségével a vízió értelmet nyert. Egy nap azonban olyasmit mutatott meg a tál, amitől a legjobban rettegtem. Azt, hogy az én tökéletes boldogságomnak hamarosan vége szakad.

Egy erdei ösvényen futó alakot láttam. A fák leveleinek árnyéka tarka mintát rajzolt a hátára. A teste fénylett mind az izzadtságtól, mind a medvezsírtól, amivel a bőrét bekente, hogy a rovarcsípésektől védje magát. Hangtalanul futott és igen sebesen.

Ennek a látomásnak volt egy másik jelentése. Úgy láttam, mintha egy tökéletesen sima üveg felszínén pici repedés keletkezne; majd a repedés egyre hosszabbra nyúlt és szétágazott, az üveg 119

mindenütt megrepedt, és darabjaira hullott szét. Sajgó szívvel fordultam el a táltól.

- Valaki jön.

Fehér Sas is látta a futó alakot.

- Itt lesz, mire a nap tetőfokára hág az égen. Fel kell készülnünk.

Amikor lentről kiáltás hallatszott, Szajkó a fegyveréhez kapott.

Felhúzott íjjal lépett a barlang elé, de aztán megeresztette a húrt és kiemelte a nyílvesszőt az íj idegéből. Intett az idegennek, hogy másszon fel.

Egy Szajkóval egyidős, vagy talán nála valamivel idősebb ifjú kapaszkodott fel a sziklánkra. Arca ki volt festve, és taréjként felálló hajából hátul néhány madártoll lógott ki. Csak ágyékkötőt és mokaszint viselt, de fegyvernek nem volt híján: a vállán íj és tegez, övében pedig kés.

Szajkó elébe ment, hogy üdvözölje, és testvérként ölelte magához. Az ifjú Fehér Sas elé térdelt.

- Nagyapa, engem Húszek törzsfőnök küldött hozzád. Törzsünk főnöke a tanácsodat kéri.

- Miért? Van elég pauvau a táborában, akitől tanácsot kérhet.

- Senki nem olyan hatalmas és bölcs, mint te vagy. Telepesek jöttek. Azt mondják, a mi földünk az övék. Árut és vampumot kínálnak érte cserébe. Papírokat hoztak, azt mondják, alá kell írnunk. Azt mondják...

- Ki mondja?

Mindeddig megbújtam a barlang mélyén, de most előléptem.

A fiatalember szeme tágra nyílt a csodálkozástól.

- Hisz ez egy jengíz asszony!

Jengízt mondott. Az indiánok így nevezik az angolokat.

Fehér Sas ránézett.

- De Szajkónak felesége és az én tanítványom.

A fiatalember szeme még jobban elkerekedett, és pillantása arra a farkasjelre esett, amelyet Fehér Sas egy kormos festékbe mártott, éles kovakővel karcolt az arcomba. Most hozzám intézte a kérdést:

- Mit tanácsolsz?

így szóltam:

- Ne fogadjatok el tőlük semmit. Ne írjátok alá a papírjaikat és a törzs jelét se tegyétek rá.

- Az asszonyotok szava... - a fiatalember tekintete Fehér Sastól Szajkó felé vándorolt - ...a tiétek is?

Fehér Sas bólintott.

- Mint mondtad, ő jengíz. Ismeri a szokásaikat.

- Jól van. Visszamegyek és elmondom Húszeknek, mit tanácsoltál.

A fiatalember már indult is, hogy az erdőn keresztül futva vigye meg a hírt. Fehér Sas visszavonult a Látomások Termébe, és aznap már nem is jött onnan elő.

- El kell mennünk innen. Utánamegyünk. Aggódom. Nem tudom, milyen lépésre szánja el magát Húszek. Belőle hiányzik apjának bölcsessége. Ráadásul pénzsóvár is. Egy

maroknyi gyöngyért képes mindent eladni. Különben is, a nyár már őszbe fordul. Farkasszemnek hamarosan más asszonyok társaságára is szüksége lesz. Nem tölthetünk itt még egy telet.

Szajkó nagyapjára nézett, majd rám, és széles mosolyra húzódott a szája. Fehér Sas tudta, vagy kitalálta azt, amit senkinek nem mondtam el. Gyereket vártam.

18. Tükör-tó, gőzkunyhó

Agnes nyöszörögve forgolódott álmában, de M néni tudta, hogy nem szabad felébresztenie. Felhajtotta a sátorlapokat, hogy beengedjen egy kis levegőt. Odakint már hűvösödött. Esteledett.

Agyagkorsóból vizet locsolt a földre, és néhány cseppet Agnesre hintett, hogy lehűtse átforrósodott bőrét. Egész idő alatt énekelt, és közben néha kiment, hogy rakjon a tűzre, és még több követ tegyen oda hevíteni. A már forró köveket behozta a házba és kicserélte azokat, amelyek kezdtek kihűlni. Leengedte az ajtólapokat, és a kövekre gyógyfüveket meg vizet szórt. Most már csak egészen halkan, magában dúdolt.

Újra vizet öntött az izzó kövekre, amitől a sötét kunyhó megtelt forró gőzzel. Aztán leült, és az unokahúgát figyelte. Agnes nem tudott magáról, tökéletes önkívületbe esett. A légzése egyenletes és mély volt, mintha egy alváson túli állapotba került volna. Ha egy késsel megkarcolnák vagy megvágnák a bőrét, nem érezné.

Úgy feküdt ott érzéketlenül, mit sem tudva a külvilágról, mint egy fából vagy kőből faragott bábu.

M néni rengeteg embert hozzásegített már ehhez hasonló lélekutazáshoz. Amióta egy gyerekkori látomása kiemelte a közönséges emberek közül és különleges személlyé tette, nyitott volt a szellemvilág felé. Akkor régen, az a bizonyos első látomás vegyes érzelmekkel töltötte el. Elcsodálkozott és megijedt. Kicsit zavarta is az egész; nagyjából úgy érezte magát, mint Agnes most.

Akkor a nagyanyja sietett a segítségére, ő vette át a vezető és a védelmező szerepét. Sok bölcsességet tanult tőle; most hozzá 122

fordult, hogy adjon neki és Agnesnek erőt. Az idők során aztán M néni lett mások segítője. Közvetítő szerepet vállalt a szellemet felkutatni kívánó személy és a szellem között. Szolgálatnak tekintette különleges adottságának gyakorlását, és büszke volt rá, hogy ezt tudja nyújtani. Soha nem dolgozott azonban olyasvalakivel, akit úgy szeretett, mint Agnest. Most egyre jobban kezdte félteni a lányt, és ez megzavarta az összpontosításban.

Azzal fenyegetett, hogy felhagy az elhatározásával, miszerint bármi történjék, megőrzi a hidegvérét, és nem avatkozik bele az események folyásába. M néni erősen küzdött, hogy legyűrje magában a félelmet. A beavatkozással rettenetes veszélybe sodorhatja Agnest. Ami vele történik, most már meghaladja az ő

erejét: nem segíthet rajta, nem akadályozhat meg semmit. Agnes olyan helyre került, ahová csak a szellemek juthatnak el.

M néni egész éjjel őrködött Agnes felett. Mást nem is tehetett, azon túlmenően, hogy a kényelmére ügyelt és vigyázott rá, hogy meg ne fázzon. Hideg lett. M néni felvette a régi flanelingét és kiment, hogy újabb köveket tegyen a tűzre. Aztán visszament Agneshez, és jól betakargatta egy pokróccal.

A lány szeme kinyílt egy pillanatra, de aki M nénire nézett, nem Agnes volt. Ez a szem világosabb szürke, mint Agnesé, több benne az aranysárga petty, és fekete karikák övezik a feketével csíkozott íriszt. Farkasszem... nem így nevezték a pen-nakukok?

Találó név. A szem becsukódott, és Agnes felsóhajtott. M néni tovább ült mellette és nézte.

- Kerested és megtaláltad. Csak azt kérem tőled, hogy ne bántsd. Mert ha bármi baja esik, akkor én...

Akkor én? Mit csinálhatok én akkor? M néni tudta, hogy semmit nem tehet azon kívül, hogy figyel és vár. Elégetett 123

egy maroknyi harmatkását meg egy csipet dohányt a szellem tiszteletére, azután visszaült, hogy őrködjön Agnes felett. Most a kunyhó másik végében telepedett le. Agnest a nyugati oldalra helyezte, a szellemek és az álmok helyére, oda, ahol az asszonyi erő lakozott; ő maga a keleti oldalon ült, a sámán helyén, a rejtélyek, a tükrök és a visszhangok oldalán. Ült és szinte meg se mozdult. Olyan mozdulatlannak és kortalannak tetszett, mint egy fából faragott szobor. Halkan dúdolt, aztán egy dalba fogott.

Azért énekelt, hogy Agnest megóvja a bajtól, hogy erőt adjon neki. És miközben énekelt, a kezébe vett egy teknős csörgőt, és a dal ütemére rázta.

Épp hajnalodott és az erdő már az első madarak csicsergésétől visszhangzott, amikor Agnes magához tért. M

néni odament hozzá és felsegítette. Agnes nehezen állt talpra, a lába remegett kissé, a térde meg-megbicsaklott. Szokatlannak érezte a saját testét, mint aki beteg volt, és hosszú ideig az ágyat nyomta.

A pirkadat gyöngyház fényében fürdött a táj, amikor kiléptek a gőzkunyhóból. M néni a vízpartra kísérte Agnest. A lánynak most nem volt ellenére a reggeli úszás. Jéghideg volt a víz, de felfrissült tőle. Legalább a teste felébredt, ha az agya nem is.

A feje még mindig másutt járt. M néni törülközőt tekert köré, és visszakísérte a kunyhóba. Hirtelen erőt vett rajta a fáradtság, és ledőlt az ágyra. A gondolatai ismét elkalandoztak. Lassan megint Maryvé változott és most érezte is, hogy ez megtörténik. És volt még valami. Ahogy Mary bőrébe bújt, abban a másodpercben tudta, hogy nem kislány már, hanem érett asszony.

19. Weatuck - A falu

Az élet nehéz volt, de hol nem az? Nehezen jutnak eszembe a szavak, ritkán gondolkozom már angolul.

A gyermek, akit fenn a hegyen még a méhemben hordtam, már a téli próbatételre készülődött. Az ifjak ilyenkor az erdőbe vonulnak, hogy aztán felnőtt férfiként térjenek vissza onnan.

A fiam, Fekete Róka jó ideje kiérdemelte a nevét, hisz felnőttek közt is alig akadt nála nesztelenebből lopakodó vadász. Kisfiú-ként is minden játékban merésznek és ügyesnek bizonyult: fiú aligha felelhet meg jobban annak, amit dédapja jövendölt névadó szertartásának napján. Fehér Sas azt jósolta, hogy mire felnő, nagy harcos és főnök lesz belőle. Akkor büszkeség töltötte el anyai szívemet, és soha nem vontam kétségbe, hogy egyszer valóban így lesz.

A faluban megvolt a magam helye. Elfogadták, hogy én vagyok Farkasszem, Szajkó felesége, Fekete Róka és Pöttyös Madár anyja.

Ugyanúgy dolgoztam, mint a többi asszony, kivettem részem a földeken soha véget nem érő munkából - vetettünk, palántáztunk, kapáltunk, arattunk. Megtanultam kikészíteni az állatok bőrét, tudtam, hogyan kell addig dolgozni rajtuk, hogy a legpuhább bőr váljék belőlük. Nem panaszkodtam a sok munka miatt. Se nehezebb, se könnyebb nem volt, mint az, amit a településen vagy egy angliai ház körül végeztem volna. Az asszony nem pihenhet, se itt, se másutt. Egyetlen különbség mégis akadt. Ha vég nélkül dolgoztunk is, nem állt ott mögöttünk se férj, se apa, se más, aki hajszolt, szidott vagy megbírált volna minket. Mindenben 125

segítettük egymást, tréfálkoztunk és sokat nevettünk - derűsen teltek a napok. Férfinak asszony dolgába nem volt beleszólása.

Nem is volt férfi, aki ezt meg merte volna tenni. A gyerekek mindig szem előtt voltak. Ha dolgoztunk a vetésben, ott futkároztak körülöttünk, hessegették a varjakat. Amikor Fekete Róka még kisebb volt, gyakorta leült a húgával játszani. Kukoricacsuhéból babákat csinált neki, Pöttyös Madár pedig faleveleket gyűjtött, és abból épített falvakat.

Minden évszak más-más tennivalót hozott, és felőlem akár vénségemig is eltarthatott volna így az élet, elviseltem volna, amíg meg nem őszülök. Nem volt az rosszabb, mint bárhol másutt.

Tőlünk délre azonban felütötte fejét a baj, és a veszedelem úgy közeledett felénk, ahogy a füstöt viszi magával a szél, ahogy egy távoli erdőtűz szaga tejed a levegőben.

Egy napja történt. Jel tűnt fel éjszaka az égen, méghozzá baljós előjel, oly sok rosszat sejtető ómen, hogy az emberekben megfagyott a vér. Különös árnyék suhant el a hold előtt, és vörösre festette az arcát. Majd, miközben álltunk és néztük, az árnyék összezsugorodni látszott és új formát öltött: egy véres koponya hátuljáról alácsüngő, harci hajtinccsé alakult.

Egyedül Fehér Sas fejthette meg ezt a jelet. Engem menesztettek hozzá, hogy megtudakoljam, mit lát benne. Fehér Sas igen öreg volt már, és ideje java részét a szellemek világában töltötte.

A földi világnak, úgy vélte, belőle nincs többé haszna, s ezért arra vágyott, hogy azt mielőbb elhagyja. A napi élettől visszavonultan, a falutól távolabb élt. Senkinek nem kívánt többé tanácsot adni.

Rendes körülmények közt tiszteletben tartották volna ezt az óhaját, hisz Fehér Sast mindenki nagyra becsülte, ám a holdról 126

csüngő hajtincs olyan jel volt, amelyet nem lehetett figyelmen kívül hagyni.

Én azon kevesek közé tartoztam, akiket Fehér Sas odaengedett magához. Bár asszonyok körében ritkaságszámba ment, ekkorra magam is pauvau voltam, mégpedig tekintélyes. Egykor Fehér Sas adta át nekem a tudását, s bár a szertartásokon nemigen vettem részt, a törzs megfogadta a tanácsaimat. Mint gyógyítóra is, szüksége volt rám a törzsnek, miképp a nagyanyám tudására is szükség volt annak idején Angliában. Gyógyítói tudásomat is Fehér Sasnak köszönhettem. Ő mutatta meg, hogy mire használható minden egyes fának a kérge, gyökere, levele; de ennél többre is megtanított. Különös erő birtokába jutottam, s ez más volt, mint amivel ifjú lányként rendelkeztem.

- Innen kell jönnie. - Fehér Sas ökölbe szorította a kezét, és a mellkasára ütött. - És innen is. - A homlokára mutatott.

Megtanultam azt is, hogyan kell ápolni az embereket, egészségest és beteget egyaránt, és értettem a fehér ember által terjesztett betegségek gyógyításához. Tudtam, mit kell

tenni, ha a pöttyös kór, ahogy a himlőt nevezték, vagy más lázas betegség ütötte fel a fejét, és tizedelt meg egész falvakat. Jómagam soha nem fertőződtem meg, ezért el tudtam látni a betegeket, és elő

tudtam készíteni a halottakat a temetésre.

De nem csak gyógyító voltam, másfajta erő is lakozott bennem.

Az emberek féltek tőlem, ugyanazért, amiért a boszorkánynak nevezett lényektől is félnek: képes voltam szellemeket megidézni és állattá változni, ha akartam. Nem csak gyógyítani tudtam, de ártani is, nem csak ápolni, de ölni is.

Fehér Sas gondosan választotta ki a táborhelyét. Csak keveseknek adatott meg a bátorság, hogy keresztülvágjanak a 127

hozzá vezető szent területen. Magam is óvatos léptekkel haladtam át rajta, hogy ne zavarjam a halottakat, és vigyázva hajtottam félre kopott ruháikat, amelyek mint pók szőtte, vékony háló himbálóztak a fák ágain.

Fehér Sas tisztásának közelébe érve, nem láttam, hogy füst szállna a magasba. Tanítom vigvamja üresen állt. Nem égett benne tűz. Ki volt söpörve, rendbe volt téve, de Fehér Sas kevéske holmijának nyoma veszett. Fehér Sas elment. Nélküle kell hát szembenéznünk a jövővel.

Nehéz szívvel ballagtam vissza a faluba. Nekem kell hát a szomorú hírt megvinnem s tudatnom, hogy a baljós égi jelet máris egy másik tetézi. A faluhoz közeledve láttam, hogy az asszonyok meggyújtották már az esti főzéshez a tüzet. A hosszúházakból és vigvamokból kígyózva szállt fel a füst. Hamarosan összegyűlik minden család, hogy megbeszéljék a nap eseményeit, és együtt költsék el vacsorájukat. A település feletti dombon megálltam.

Egy csapat lovas hagyta el épp azt a helyet, libasorban ereszkedtek lefelé a keskeny ösvényen. Lovuk és kalapjuk elárulta, hogy angolok.

Megvártam, amíg jócskán eltávolodnak, s csak azután indultam le magam is a dombról. Gondosan ügyeltem rá, hogy az angol telepesek közül soha senki meg ne lásson. Nem szerettem volna, ha híre megy, hogy egy honfitársuk a bennszülöttek közt él. Nem mintha alkalmuk lett volna rá, hogy észrevegyenek. Mint a többi bennszülött asszony, nem mutatkoztam előttük soha. Ha bárki jengíz jött a táborunkba, lett légyen szomszéd vagy kereskedő, jobbnak láttam a veteményesben vagy a vig-vamban maradni.

A távolból Szajkót pillantottam meg, amint a többi férfival együtt a falu felé tart. Most értek vissza a vadászatból. Sikerrel jártak.

Egy rúdra kötözött szarvast cipeltek a vállukon nagy nevetgélés közepette, s az övükből zsákmánnyal degeszre

tömött zsákok, prém- és tollkötegek lógtak. Pöttyös Madár kiszaladt az apja elé.

Szajkó hirtelen elkapta, felnyalábolta és a hóna alá csapva úgy vitte tovább, mintha ő is a frissen zsákmányolt teremtmények egyike lenne. Pöttyös Madár kacagott és fickándozott a gyönyörűségtől.

Pici gyerekkora óta mindig ezt játszották az apjával. Szajkó a magasba lendítette, megpördítette és a nyakába ültette, pedig nyolcéves volt már, és lába az apja derekáig ért. Aztán Pöttyös Madár megragadta apja két hajfonatát, mint lovas a gyeplőt és, korántsem gyengéden, oldalba rúgta, hogy apja a földet kapálja és vágtába fogjon vele. Aztán megálljt parancsolt neki, mire Szajkó engedelmesen felnézett rá, és mindketten nevettek valamin, amit Pöttyös Madár mondott és velük nevettem én is. Amióta Pöttyös Madár a bölcsőből kimászott, nem telt el nap, hogy ne játszottak volna valami hasonlót. A lányom apjának kedvence volt. Nem győzte kényeztetni. Nem tagadott meg tőle semmit.

Miközben álltam és figyeltem őket, elkomorultam. Tudtam, hogy időben kaptam el ezt a pillanatot. Hogy nem fog megismétlődni. Hogy el kell raktároznom magamban, és nem szabad elfelejtenem.

Fekete Róka Szajkó oldalán lépkedett. Hamarosan tizennégy éves. Korához képest magas, majdnem akkora, mint az apja.

Roppant büszke rá, hogy ő is részt vehet a vadászaton, és épp valami komoly dolgot akart megvitatni az apjával, amikor a húga félbeszakította. Láttam, hogy ez bosszantja. Pöttyös Madár elvette tőle az apját. Nekem ő, az első szülöttem, mindig is a szemem fénye volt, de ő nem éri be az anyai szeretettel, az apja elismerésére vágyik. A földre szegezi a tekintetét, alig bír úrrá 129

lenni indulatán. Mindjárt fogja magát, és gőgösen elvonul. Már nem az a játékos kisfiú, akinek eddig ismertem. Azt akarja, hogy felnőtt férfinak tekintsék, bár duzzogni úgy duzzog még, mint egy kisgyerek.

A távolban, a kanyargó folyó túlsó partján, egy másik falu fekszik. A kéményekből ott is gomolyogva száll fel füst, majd kis foltokban terül szét a júliusi levegőben. Magas cölöpkerítések választják el a két települést egymástól, az emberek mégis hosszú éveken át békében, sőt barátságban éltek egymással. Ahogy a dombról lenéztem, még jobban elszorult a szívem. A békés életnek hamarosan vége szakad.

Soha nem jártam a szomszédos angol település közelében, de láttam, hogyan növekszik és fejlődik. Láttam, miként élnek benne a telepesek, és mint annyiszor, most is Beulah jutott róla eszembe.

A férfiak nemsokára hazaérnek az erdőből - férjek, apák, fiúk -, pontosan úgy, mint Beulah-ban John Rivers; az anyák ott állnak a ház ajtajában, és mint Sarah, ők is hangosan kiáltozva hívják be csemetéiket vacsorázni. Én kipróbáltam mindkét életformát, éltem angol településen és indián faluban is, és valahányszor elgondolkoztam, arra jutottam, milyen kevés választja is el egymástól őket mindabban, ami igazán számít. Otthon és család: mindkettő számára ez a legfontosabb.

Mindkét nép egyaránt hitt az álmokban és az ómenekben.

A hold a hajtinccsel egyformán jelent meg nekik az égen, és amikor felnéztek rá, a félelem egyformán szorította össze

szívüket. A megpróbáltatások ideje közeledett. Mindkét nép hamarosan egy hatalmas szellemhez fordul majd segítségért, áldásért, útmutatásért. Legyen az Isten vagy Manitu, vajon mit számít, hogy minek nevezzük?

Soha még annyi hírnök nem fordult meg nálunk, mint az elmúlt hónapok során. Valamennyit Metacomet, a vampanoagok vezére küldte, akit az angolok Fülöp királynak neveznek. Metacomet ezúttal a plymouth-i telepesekkel keveredett vitába, de a vita tárgya, mint mindig, most is ugyanaz. Az angolok mindenütt jogtalanul terjeszkednek, kicsalják az indiánoktól a földet, bekerítik a vadászterületeiket. Ám Metacomet sérelmeit most újabbak tetézik. A puritánok nem tűrik meg a tőlük különbözőt.

Már azt akarják, hogy az indián tagadja meg a hitét, és legyen keresztény. Azt akarják, hogy hagyjon fel vándorló életmódjával, hogy szarvasbőr gúnyáját gyapjúszövetre cserélje, hogy ágyékkötő

helyett térdnadrágot viseljen. Azt akarják, hogy telepedjen le végleg, mint az imádkozó indiánok, és kötözze magát az eke szarvához.

Egy nap végül megtörtént. Metacomet emberei kitörtek a törzs területéről, felgyújtották a környező településeket, és megölték a telepesek védelmére kivezényelt angol katonákat. Az ösvények mentén, a fák kérgébe vésve, mindenütt ott voltak a harci jelek, bárki, ki arra járt, tudhatta, mit jelentenek. Ám a háború mégis oly váratlanul

szakadt a telepesekre, miképp a síkságot hirtelen elárasztó folyó, amikor a távoli hegyekben lezúdult esőtől felduzzad.

A falunkból távozó angolok tekintetén látszott, hogy félnek.

A délről érkező hírek megdöbbentették őket. Biztosítékot kérni kerestek fel minket, hogy ami délen történt, itt nem fordulhat elő.

Bár a nagyfőnök különös gondot fordított rá, hogy a küldöttség ne maradjon kellő ígéret s biztosíték nélkül, az angolok némelyike pimaszul s gőgösen fogadta szavait, s azzal fenyegetőzött, hogy 131

ha törzse Metacomet harcosaihoz csatlakozik, az beláthatatlan következményekkel járhat. Ez sokakat feldühített, az ifjú indiánokat különösképp. A sikeres vadászat feletti öröm máris feledésbe merült. A táboron a széthúzás, a félelem és a feszültség lett úrrá.

Aznap este összehívták a tanácsot. Engem is felkértek, hogy csatlakozzam a tűz körül egybegyűlt törzsi tagokhoz. Hiszen pauvau vagyok, akinek álmai és látomásai igazak. Fehér Sas tanítványa vagyok. Ha ő nem lehet jelen, én lépek a helyébe.

És én vagyok Farkasszem. Valamennyien tudják, ki vagyok és honnan jöttem. Tudják, hogy ismerem az angolok szokásait, mert valamikor közéjük tartoztam.

A hosszúház zsúfolásig megtelt. A közepén égő tűz és a köréje telepedett férfiak pipájának füstje töltötte be a levegőt.

Húszek mellett testvére, Kúsz ült, aki mukkopaog volt, azaz hadvezér; velük szemben foglaltak helyet az ahataszkoagok, Húszek legfőbb tanácsadói és a törzs öregjei. A törzs rangidős asszonyai is megjelentek. Odatelepedtem melléjük.

Az emberek elszánt és komor tekintettel ültek a lobogó tűz körül, mely megvilágította arcuk minden izmát. Egy idegen is volt közöttünk. Haja és öltözéke arról tanúskodott, hogy más nemzetség tagja. Arca harci színekkel volt kifestve. Vampanoag volt, Metacomet küldötte. Meghajolt és engedélyt kért, hogy szólhasson az egybegyűltekhez. Miután a főnök jóváhagyólag intett, beszélni kezdett.

- Metacomet üdvözletét küldi nektek, és kéri, hogy fogadjátok el ezeket a vampum öveket. - Maga elé tartotta a bíbor- és fehérszínű

kagylógyöngyökkel ékesített, széles szalagokat. - A pentucket nép iránti szeretete jeléül küldi ezeket. Azt mondja, ha kell, egyedül is 132

harcba indul, de előbb, mint fivéreihez fordul hozzátok, csakúgy mint valamennyi indián néphez, és arra kér benneteket, lépjetek vele szövetségre, és segítsetek kiűzni az angolokat a földünkről, segítsétek visszakergetni őket a tengerbe.

Miután befejezte a beszédét, Húszek megköszönte szavait, és megköszönte az öveket. Majd a tanácshoz fordult és a véleményüket kérte.

- Én a következőt mondom. - A főnök jobb oldalán ülő Kúsz emelkedett szólásra. - Harcolnunk kell. Metacomet a segítségünket kéri, és nekünk csatlakoznunk kell hozzá. Itt az idő, hogy felkeljünk az angolok ellen. Itt az idő, hogy visszavegyük azt, ami a miénk, és visszaküldjük az angolokat a fahajóikra.

- Ehhez már késő. Túl sokan vannak. Akkor kellett volna ezt megtennünk, amikor először léptek erre a földre. - Húszek az idegen felé fordult. - Különben is, Vannalanszet azt mondja, mi ne ártsuk bele magunkat ebbe a vitába. Ez a kérdés fel se merült volna, ha Metacomet emberei nem öltek volna embert, majd később, amikor az angolok a maguk törvénye szerint büntetést akartak kiszabni rájuk, nem szálltak volna szembe velük.

A tűz körül ülők mind helyeslően bólogattak. Vannalanszet a pennakuk nemzetség nagyfőnöke, ketaszontimug volt. Húszek csapata engedelmességgel tartozott neki.

- Miért fogadnánk el az angolok törvényeit? - jegyezte meg a vampanoag megvető mosollyal. - Gyávák. Gyengék. Ha fegyvert fogunk ellenük, úgy elfutnak előlünk, mint holmi fehérnép! Ha nem vesszük fel velük a harcot, hogyan élhetünk férfihoz méltó módon?

Sokan erre is rábólintottak. Ekkor én emelkedtem szólásra.

- Az angolok nem gyengék. Keményen fognak harcolni, és

sokkal könyörtelenebbek, mintsem gondolnátok.

A vampanoag harcos ellenséges pillantást vetett rám. Úgy vélte, asszony és jengíz létemre egyáltalán nincs jogom megszólalni.

Húszek észrevette, milyen bizalmatlanul tekint rám.

- Joga van beszélni mindenkinek, akit a tanácsba meghívunk -

mondta halk, de annál erélyesebb hangon. - Te már szóltál, most rajta a sor. Nálunk így szokás.

- És igazat szólt. - Fekete Toll, a törzs egyik öregje kelt a védelmemre. - El lehet tán felejteni, hogyan mészárolták le az angolok a pekvót népet? Bár még fiatal voltam, mégis jól emlékszem a napra, amikor híre jött, hogy Mystic Fortnál mit műveltek az angolok a pekvót indiánokkal. Hajnalban támadtak rájuk, golyózáport zúdítottak a táborhelyükre, és megöltek mindenkit, aki menekülni próbált: férfiakat, nőket, gyerekeket.

Puskával lőtték le őket. összesen négyszáz embert. A vérengzés akkora volt, hogy még a narraganszet és a mohegán harcosok is, akik pedig az angolok szövetségesei és a pekvót nemzetség ellenségei voltak, döbbenten s émelyegve fogadták a szörnyű

látványt.

- Fekete Tollnak igaza van. - Egy másik öreg emelkedett szólásra. - És ezzel nem volt még vége. Az angolok addig nem nyugodtak, amíg az utolsó pekvót indiánt is meg nem ölték vagy el nem űzték. Alapos munkát végeztek.

Ismét én kértem szót. Elmondtam a tanácsnak, hogy gyerekkoromban, amikor Angliában polgárháború dúlt, milyen kíméletlenül gyilkolták egymást az angolok, testvér a

testvért, szomszéd a szomszédot. Hogy Írországban Cromwell egész városokat kardélre hányt.

- Jengízeket, a tulajdon népét?

Bólintottam.

Húszek a fejét csóválta ilyen kegyetlenség hallatán. Szelíd és óvatos emberré vált, ahogy múltak felette az évek. A háború gondolata nem korbácsolta fel a vérét úgy, mint Kúszét, az öccséét.

Ameddig csak lehetséges, távol fogja tartani népét a harctól.

A vita folyt tovább, de Húszek már döntött. A törzsnek nincs kifogása az itt élő angolok ellen. Nem kötelezi el magát a háború mellett, egyelőre legalábbis nem. Még vár. Majd meglátja, mit tesz később.

Csakhogy nem mindenki hallotta meg a főnök döntését.

A hosszúházban összegyűlt tömeg addigra megfogyatkozott, sokan elszállingóztak. A vampanoag harcos és Kúsz, a főnök öccse se volt már jelen, csakúgy mint több más, ifjú harcos. Elsurrantak a sötétben. Ők már eltökélték, hogy harcolni fognak.

Az ősz beálltáig a szokásos mederben folyt tovább az élet.

Az idő java részét a veteményesben töltöttük. Kapáltunk, gyomláltunk, gondoztuk, amit tavasszal elvetettünk:

kukoricát, tököt, babot. Kákából gyékényt fontuk, kikészítettük az elejtett állatok bőrét, hogy később ruhát és mokaszint varrhassunk belőle, halat és húst füstöltünk, megszárítottuk és elraktároztuk a téli hónapokra. De ha elvégeztük is a munkát, a régi megszokott vidámságnak nyoma veszett. A veteményesen csakúgy, mint az egész falun, fojtott hangulat lett úrrá. Mialatt a férfiak valahol távol halásztak vagy vadásztak, az asszonyok szinte hangtalanul tették a dolgukat, és észre sem vették, hogy mi az, amit épp csinálnak.

Csupán egy dolog járt a fejükben: vajon milyen árat kell majd fizetniük ezért a háborúért. Még a gyerekek is elcsendesedtek, nem hancúroztak úgy, mint máskor. Inkább azon iparkodtak, hogy a rájuk osztott feladatokat ellássák, hogy a varjakat elriasszák, 135

vizet hordjanak, vagy leszedegessék a kukoricáról a kártevőket, hisz minden egyes megtermelt és gondosan elraktározott cső az ínség és éhezés ellen jelentett biztosítékot.

A fojtott hangulat még akkor is alig oldódott, amikor a férfiak visszatértek a faluba. A sikeres vadászatot rendszerint ünneplés, napokig tartó lakoma követte, de most elmaradt ez is. A húst, amit hoztak megszárítottuk, megfüstöltük, majd behordtuk a tároló vermekbe. A férfiak ezalatt kis csoportokba verődve félrevonultak, s halkan beszélgettek.

Korábbi nyári estéken, vacsora után, Fekete Róka néha kiment a vigvam elé, és azt a kavicsos játékot játszotta Pöttyös Madárral, amit még én is űztem régen Angliában.

Nagy türelemmel tanítgatta a húgának, hogyan kell öt kavicsot egy kézzel feldobni, majd, a keze fejét gyorsan alájuk tartva, a visszahulló darabokat mind elkapni. Ügyes kezű fiú volt, szeretett faragni, és időnként egy-egy babával lepte meg Pöttyös Madarat. Pálcikafigurákat is csinált neki, hogy legyen mivel benépesítenie a kis játékfalut, és segített kirakni benne az utakat azzal a sok szép kővel és kagylóval, melyeket a húga gyűjtött. De ahogy múlt az idő, Pöttyös Madár faluja is megváltozott. Kihegyezett botokból készült kerítés vette körül, és a közepén harci oszlop állt, egy zömök, piros fatuskó.

Olyan volt, mintha vér festette volna vörösre.

Fekete Róka újabban csak ritkán szakít időt rá, hogy a húgával játsszon. Esténként lopva surran ki az ajtón, és mások vig-vamjához siet, oda, ahol másról se folyik a szó, mint a háborúról. Napközben a férfiaknak segít. Azok a fegyvereikkel foglalatoskodnak, új nyilakat készítenek és kihegyezik a régieket.

Köszörűkőre fektetik a tomahawkjukat, és addig élezik, amíg a gonosz szerszámból még gyilkosabb fegyver nem lesz.

A vihar előtti csend jegyében telt el a nyár. A háború a távoli hegyek közt cikázó villámnak tűnt, olyannak, amelyik hol délen, hol nyugaton, hol északon villan fel, hol pedig körös-körül mindenütt. A harcok híre mint mennydörgés hasított a fülünkbe.

Napról napra fenyegetőbbé vált a légkör. A háború egyre közeledett, akár akartunk, akár nem.

20. Harci ösvény

A zöld kukorica betakarításakor történt, amikor az első csöveket a földekről behordtuk. A kövérre duzzadt szemek íze édes volt, mint a méz. Szárnyas- és vadhúst kevertünk közé, először megpirítottuk, azután megfőztük. A kukoricaliszthez juharszörpöt öntöttünk, s abból kása készült, benne szilvával, szőlővel és erdei bogyókkal.

A bőség ideje volt ez, a föld ajándékainak ünnepe.

De megjelent Kúsz, a nagyfőnök testvére, és az ünnepi táncból csakhamar harci tánc lett.

Kúsz a déli csatamezőkről érkezett vissza. Sokat próbált, kemény harcos vált belőle, a fülétől egészen az álláig friss sebhely húzódott végig az arcán. Nem egyedül jött, vele volt a háborút megjárt teljes csapat. A falu harcosnak kijáró tisztelettel fogadta őket. Az ünnepi lakománál nekik tartották fenn a legjobb helyeket, őket kínálták a legjobb húsokkal. A lakoma végén Kúsz felállt, az ég felé emelte karját és így szólt a körülötte ülő férfiakhoz: - Testvéreim, Metacomet üdvözletét küldi nektek...

Majd ezt követően beszámolt Metacomet dicsőséges hadjáratáról és saját nagyszerű haditetteiről: a megölt katonákról, a felégetett településekről, a kifosztott falvakról. Fekete Róka előre hajolt, és mohón itta a szónok minden egyes szavát. Kúsz felszólította a harcosokat, hogy lépjenek elő és csatlakozzanak hozzá. Felállt egy férfi, azután még egy és beálltak a körbe.

Akad-e még harcos, aki vele tart? - kérdezte Kúsz. Fekete Róka állt fel, hogy a táncolok közé lépjen.

- Te nem mehetsz! Túl fiatal vagy! - kiáltottam rá, de úgy ment 138

el mellettem, mint aki meg se hallja, amit mondok. Szajkóhoz fordultam. - Ne engedd!

- Már késő. Elfogadták.

Most Szajkó állt fel a helyéről.

- Nem teheted!

A karjába kapaszkodtam, de lerázott. Elindult ő is.

- Nincs más választásom! Azt akarod, hogy a becsületemet tegyem kockára? Hogy a saját fiam, egy gyerek, aki még tizennégy nyarat sem élt meg, megszégyenítsen? Ha ő kész a harci ösvényre lépni, én nem állhatok félre, hogy tétlenül nézzem, mint egy öreg!

A táncosok harsány ujjongással fogadták Szajkót, hiszen a legügyesebb vadászok és nyomkeresők egyike volt, aki a mohaukok elleni harci ösvényen már bizonyította bátor és ravasz mivoltát. Rendes körülmények közt büszke lettem volna rá, de most bántott a merészsége, és azt kívántam, lenne inkább sánta, beteg vagy gyenge - bármi, ami itt tartaná őt velem.

Az enyémhez hasonló szorongás ült ki a többi asszony arcára is, amikor látták, hogy a férfiak sorra állnak fel a családi tűzhely mellől, és indulnak a falu központja felé, hogy a harcosok közé álljanak.

Magasra csaptak a lángok és szikrák röpködtek az éjszaka sötét egén. Minden pauvau a teknős csörgőjét rázta, hangjuk kattogva, kopogva, tompán szólt. Aztán rázendítettek a dobok, ütemes, erőteljes ritmust diktálva. Megkezdődött a harci tánc. A harcosok tompán puffanó lába alatt dübörgött a föld. A tűz megvilágította imbolygó, hajlongó testüket, verejtékező bőrük fényesre csiszolt réznek tetszett a fényben. Majd felhangzott az ének, amelyhez, a dobok és topogó lábak ritmusára minden harcos a saját dalával 139

kapcsolódott. Csatakiáltások harsantak fel, embertelen üvöltés, akárha baglyok huhogtak vagy sasok vijjogtak volna. Kúsz a magasba emelte nyársban végződő, gömbfejű bunkóját, és egy póznára erősített, forgó bábuba csapta, amelyik ott állt a kör közepén. Az élénkpirosra festett fegyver máris olyannak tetszett, mintha vérbe mártották volna. A többi férfi is sorra rácsapott bunkójával a póznára, miközben mások az égnek emelték karjukat, hogy lehívják a magasban trónoló szellemeket.

Szajkó és Fekete Róka beleveszett a táncoló tömegbe.

A nagy forgatagban nem tudtam egymástól megkülönböztetni a férfiakat. Valamennyiüket magával ragadta az ütemes dobolás és az ének, egyetlen lényként mozogtak, mint valami szörnyű kígyó vagy más csúszómászó, a külvilág megszűnt létezni számukra.

Az asszonyok és gyermekek némán álltak és sorsukba beletörődve bámulták őket, mert tudták, hogy azok számára, akik a körbe beléptek, nincs visszaút.’A táncból tisztességgel kiszállni csak a halál útján lehet.

Késő éjszakába nyúlt a tánc, de a szívem túl nehéz volt, hogy ott maradjak és nézzem. Visszamentem a vigvamunkba, és Szajkó nélkül hevertem le a fekhelyünkre. Magamra húztam a prémtakarót, de nem tudtam elaludni. Pöttyös Madár felriadt és tudni akarta, mi az a lárma, ami kintről hallatszik. A karomba vettem, magamhoz öleltem, és a harci tánc ritmusára ringattam mindaddig, amíg újra el nem nyomta az álom.

Már hajnalodott, amikor Szajkó bejött hozzám. Ijedtemben majdnem felkiáltottam; a kezével kellett betapasztania a számat.

Egy röpke pillanatig nem jöttem rá, hogy ő az, hisz a vigvamban csupán a parázsló tűz halvány fénye világított. Harcra készen 140

állt előttem. A haját lenyírták, csupán egy taréj maradt belőle, mely a homlokától a tarkójáig futott; arca kifestve, félig vörösre, félig feketére. Nem ismertem volna fel, ha nincs rajta az a lánc, amelyet gyöngyökből és kagylókból én fűztem egykor. Ez volt a nászajándékom. A közepére illesztett fél ezüstérme megcsillant a nyakán, miközben alvó lánya fölé hajolt, hogy megérintse a fejét.

A karjába vett, felemelt és magához ölelt, majd megcsókolt egyszer, utoljára. A fülébe szerettem volna súgni, hogy szeretem.

Könyörögni, kérlelni akartam, rimánkodni, hogy maradjon, de hallgattam. A szívem olyan nehéz lett, hogy ha akkor

megszólalok, kicsordult volna a könnyem. Megtiltottam magamnak, hogy sírjak.

Nem hozhattam rá szégyent.

Fekete Róka odakint várakozott. A haja ugyanúgy lenyírva, a szeme köré fekete karikák festve, mintha mosómedvének álcázta volna magát. Amikor őt megpillantottam, bevallom, mégis elsírtam magam. Hisz’ kisfiú még, gondoltam, túlontúl fiatal ahhoz, hogy a harcosok közé álljon. Számomra gyermek ő, az én gyermekem. De tudtam, hogy nem tarthatom vissza.

Asszony szavának nincsen súlya, nem hallgatna rám. Ha pedig nem bírhatom rá, hogy maradjon, nem tehetek mást, mint hogy áldásomat adjam rá.

Lehet, hogy soha többé nem látjuk egymást, mégis, amikor elmentek, egyikőnk sem szólt egy szót sem. Szakítani a hagyománnyal rossz előjel lett volna. Márpedig Szajkó népének nyelvében nincs szó arra, hogy „Isten veled”.

21. Álmok ideje

Egyedül aludtam, Pöttyös Madár pedig egy másik fekhelyen, velem szemben. Eleinte odafeküdt mellém, de nem tudott mellettem aludni, az álmaim zavarták. Nem Szajkóról és Fekete Rókáról álmodtam. Az ösvény, amelyen ők jártak, zárva volt előttem. Helyettük Beulah jelent meg az álmaimban.

Azelőtt is álmodtam már róla. Sötét képeket, pusztulást láttam.

Fűvel sűrűn benőtt utakat, amelyeken se ember, se kocsi nem járt hosszú ideje. Beulah elnéptelenedett, és mindinkább elborították a fák, mintha az erdő a maga számára akarta volna visszahódítani a területet. Az elhagyott házak padlódeszkái és az egymásra dőlt gerendák alól facsemeték bújtak elő; lassacskán vadszőlő és borostyán futott be minden épületet.

Beulah sorsa gyakran megfordult a fejemben, sokszor eltöprengtem rajta, mi történhetett azokkal, akik ott maradtak, miután eljöttem. Róluk is álmodtam az évek során, ott találtam magam az ő világukban.

A tenger levegőjétől párás, sáros bostoni utcákat járva, beléptem egy ajtón, amelyiken ez a felirat állt, Jonah Morse, Patikárius, majd odabent, a levegőbe szippantva, éreztem a kámforból, édesgyökérből és kénből készült gyógyszerek szagát.

Másfajta illat is megcsapta az orromat, a rozmaringé meg a zsályáé, amit a ház mögé telepített füvészkertből hozott a szellő.

A boltba belépvén hallottam, hogy csengő szólal meg mögöttem és láttam, hogy Martha meglepetten pillant fel a pult mögül, hisz nem lát senkit maga előtt. Zöld szeme éppoly éles, mint régen, 142

de kedves, régi arca megöregedett, csupa ránc, mint egy áttelelt alma kiszáradt, fonnyadt héja. Majd egyszer csak Jonah lép ki a hátsó, gyógyszerkészítő helyiségből. Fehér ingének ujján fekete könyökvédő. Kisebbnek tűnik, mint amilyennek Beulah-ban ismertem, a háta meggörnyedt, és kis drótkeretes pápaszemén keresztül kíváncsian tekint szét a boltban. Vajon ki vagy mi lehetett az, ami a patikamérleg és a fortyogó lombikok mellől hirtelen elszólította? Martha ránéz és a fejét rázza, majd a látszólag ok nélkül kivágódott ajtóhoz siet és becsukja.

Azelőtt ezt láttam álmomban, de a bolt ezúttal üresen állt.

Porréteg borította a padlót és fedte be a polcokat. Nem tudtam, hol lehet Martha és Jonah. Félve gondoltam rá, hogy tán nem élnek már, hogy a halál elragadta őket. Könnyes arccal ocsúdtam fel, mert szerettem volna Marthát viszontlátni. Annak idején jó volt hozzám, és én szívből szerettem őt.

Ismét elaludtam. Most John és Sarah Rivers jelent meg álmomban. Úgy láttam, jómódban élnek, a gyermekeik felnőtt emberek. Sarah a szobája ablakánál állt és kibámult az üvegen.

Tudtam, hogy gondolatban Rebekah-nál jár.

Rebekah-ról is többször álmodtam már. Láttam érett asszonyként, cseperedő gyermekeivel az oldalán. Láttam a férjével, abban a házban, amelyet Tóbiás épített neki. Jókora, emeletes épület, hátrafelé lejtő, erős zsindelyfedéllel, kétoldalt egy-egy istállóval; deszkával burkolt széles homlokzatán már látszott az idő nyoma. De maga a ház éppoly szilárdnak tűnt, mint az, amelyet Tóbiás Beulah-ban épített. Rebekah-ék otthona most egy buján zöldellő, szép völgyben, egy széles, nyugtalan folyó partján, naphosszat forgó vízimalom mellett áll. Láttam Tóbiást is, amint kiáll egy rakpartra, és figyeli, hogyan ragadja el a víz 143

és sodorja lefelé a szálfával megrakott, lapos fenekű uszályokat.

A folyó szállítja minden vagyonát.

Most ismét Rebekah-ról álmodtam. De ezúttal mást láttam. Ha Tóbiás masszív háza ott állt is még a helyén, most viharvertnek és romosnak látszott. A széles téglakéményből nem szállt fel füst. A melléképületekből panaszos bőgés hallatszott, tehenek várták, hogy valaki megfejje őket, de egy teremtett lélek sem mozdult a házban, a kihalt udvaron nem sietett át senki. Támadás érhette nemrég a házat, mert a burkolata itt-ott meg-perzselődött, kormos foltok éktelenkedtek rajta. A levegő izzott a feszültségtől, várakozásteli csend töltötte be. Egyszer csak hangos madárfütty hallatszott az erdőből, előbb egy rigó csivitelése, majd egy szajkó rikoltása.

Az aranyló őszi napfény első sugarai fürösztötték a tájat.

A házhoz mind közelebb nyomuló erdőre még sötétség borult, de a szélén mintha mozgolódás támadt volna. Egy lopakodó férfialakra lettem figyelmes, aztán láttam, hogy ott van mellette egy másik. Egyre többen voltak. Eleinte behúzódtak a fák árnyékába, azután kimerészkedtek, és néhányan az istálló felé igyekeztek, hogy elvigyék a még ott lévő lovakat és marhát.

A többiek, izzó ágakkal és rőzsével felszerelkezve már készen álltak, hogy a faház talapzatát felgyújtsák, és ily módon befejezzék azt, amit egy korábbi tűz félbehagyott. Néhányan, kezükben fejszét és to-mahawkot szorongatva, szorosan a földhöz lapulva kúsztak előre, hogy az ajtókat és ablaktáblákat betörjék.

Egy láthatatlan jelre az istállók legfelső részén valaki néhány deszkát hirtelen félrehúzott, a ház elülső falán tucatnyi muskétacső

jelent meg és szegeződött a támadókra. Füstfelhők szálltak fel, miközben éles puskaropogás törte meg a csendet, mintha megannyi 144

száraz ág tört volna ezernyi darabra. Az indiánok váratlanul gyilkos fegyverek kereszttűzébe kerültek. Elesett közülük egy, aztán egy másik. Válaszul kilőtt nyilaik hatástalanul pattantak le a lőrések fölé villámgyorsan behúzott deszkákról.

Erőiket átcsoportosítva, az indiánok ismét támadásba lendültek.

Égő rőzsekötegeket maguk után húzva kúsztak megint a ház felé, de az istállók felől újabb golyózápor zúdult rájuk. A vezérük visszavonulót jelzett. Emberei hátráltak, egyikük azonban egy vizes hordó mögé szorult, és ott maradt a földön.

Az indián csapat mindeddig ismeretlennek tűnt, ám egyszer csak világosan láttam mindent. Az álomkép kitisztult, és felismertem a csapdába került harcost. Az volt, akit egykor a méhemben hordoztam, akit szerettem és féltő gonddal irányítottam, aki a szemem láttára cseperedett gyermekből férfivá. Most mint apró kis állat, a rémülettől tágra nyílt, fekete mosómedve-szemmel feküdt ott a földön, lihegve, a legkisebb leheletével is porfelhőt kavarva. Milyen kicsi és védtelen! Túlontúl fiatal ahhoz, hogy ott legyen, túl fiatal még a csatározáshoz. Egy alig megkezdett életnek most vége. Sajnáljuk, drága kis testvérünk, hogy meg kell ölnünk téged...

Bármit megtettem volna, bármit megadtam volna azért, hogy megmentsem. „Légy óvatos, vigyázz, hogy mit kívánsz...” tanított a nagyanyám, de megfeledkeztem a tanácsáról, és összeszedtem minden erőmet. Odarepítettem mellé a lelkemet, de valaki megelőzött. Szajkó visszafordult. Felismertem a félig pirosra, félig feketére festett arcát. Futott a fia felé és magára vonta a puskák tüzét. Az első golyó a vállát érte, a második a hátába fúródott.

Amikor a harmadik eltalálta, megpördült maga körül, s a fiú még mindig ott lapult a hordó mögött, mozdulatlanul, mint menyét 145

előtt a nyúl, a fekete karikák alatt fehérre vált arccal. A lelkem megint ott termett mellette, hogy erőt adjon neki a meneküléshez.

Végre megmozdult. A záporozó puskagolyóktól kavargó porban felállt és elmenekült.

Szajkó botladozva futott volna tovább, de egy újabb sortűz megállította. Karját széttárva, fejét hátravetve először térdre bukott, majd a földre hanyatlott. A menekülő fiú hátranézett, mosómedve szeme elkerekedett. Már szaladt volna vissza az apjához, az elesetthez, de a harcosok egyike elkapta és az erdőbe vonszolta.

Egy időre minden elcsendesedett. Azután nyílt az ajtó, és először egyesével, azután kettesével, majd csapatostul jöttek elő

a férfiak. Örömükben, hogy életben maradtak és odakint mások fekszenek holtan, nagy nevetve veregették meg egymás vállát.

Azután terepszemlét tartottak a holttestek között, némelyiken rúgtak egyet, másokat a hátukra görgettek, mintha szórakozásból megölt állatok lettek volna. Egy páran elővették a késüket és letérdeltek az elesett harcosok mellé, hogy trófeát szerezzenek maguknak. Akkor egy asszony futott ki a házból, és rájuk parancsolt, hogy ne tegyék. Magas, karcsú nő volt. Tudtam, hogy Rebekah az. Hozzá küldtem a lelkem. Az egyik férfi épp Szajkó mellett állt magasba emelt karddal, mint aki a fejét készül levágni.

Nem hagyhattam, hogy megcsonkítsák a férjemet.

Az asszony odament a földön elterült harcoshoz és lehajolt, hogy közelebbről megszemlélje. Intett a férfinak, hogy eressze le a karját, majd felállt, és az összes férfihoz fordulva

mondott valamit. Látszott, hogy Rebekah nem akárki, a szavának súlya van: tiszteletben tartották, amit mondott. A vezényletével az erdő

szélére vitték a holttesteket, és ott hagyták őket.

Tudtam, hogy az álom igaz. Már jóval azelőtt gyászoltam Szajkót, hogy Fekete Róka visszatért, és magával hozta a nyakéket.

- Jól halt meg. - Fekete Róka a kezembe tette Szajkó nyakláncát.

Az ezüst fényét vesztette, a vér feketére festette a gyöngyöket meg a tollakat. - Ezt neked hoztam. Azért vettem le a nyakáról, hogy tudd, mi történt. Anya, én férfi vagyok már. Én fogok gondoskodni rólad és Pöttyös Madárról.

Amikor az utolsó szavakat kimondta, megtört a hangja.

Annyira csordultig volt a szíve bánattal, hogy nem tudott tovább beszélni. Én sírtam. Szabadjára engedtem a könnyeimet. Fekete Róka zavarba jött, amiért nyíltan kimutattam az érzéseimet, mégis mindent megtett, hogy vigasztaljon. Álltunk egymást átölelve, közösen gyászolva az apát, aki minden más apánál nagyszerűbb volt, és a férjet, aki drágább volt, mint maga az élet.

Farkasszem

22. Támadás

A délről hazatérő harcosok, mint valami járványos betegséget, hozták magukkal a háborút is.

- Szökevényeket bújtattok. - A rideg angol szavak úgy csattantak a késő őszi hidegben, mint két egymásnak csapódó kard. - Tudomásunkra jutott továbbá, hogy a falutokban egy fehér asszony él.

A százados egy lovas osztag élén haladt, húszán, talán harmincán lehettek. Egy férfi, akit magukkal hoztak, bizonyos John Sámson továbbította a tiszt üzenetét. Inget, mellényt és térdnadrágot viselt, a vállán puska lógott; csupán lobogó, hosszú haja árulta el, hogy indián. Sámson kém volt és felderítő, aki az angolok szolgáltában állt. ő árulta el nekik, hogy a faluba visszatértek a harcosok, és azt is, hogy ott élek én is.

Az ilyen Sámsonok és a hozzájuk hasonló gazfickók nélkül az angoloknak vajmi kevés esélyük lett volna, hogy ezt a háborút megnyerjék. Sorra besétáltak volna az összes csapdába, felültek volna minden cselnek az olyan ellenséggel szemben, aki mint ide-oda cikázó lidércfény, az orruknál fogva vezette őket, mocsárból erdőbe, erdőből mocsárba. Az angolok nem szokták meg az efféle fortélyos harcmodort. A hadszíntér számukra csakis a nyílt terep lehetett, ahol szemtől szemben álltak az ellenséggel.

Csak biztos talajon szerettek harcolni. De tanulékony nép volt, méghozzá igen tanulékony. És segítségükre siettek az indián törzsek, akiknek elszámolnivalójuk akadt egymással.

- Ha nem adjátok ki őket, a fehér asszonnyal együtt, annak ti

isszátok meg a levét. Holnap hajnalig kaptok haladékot.

A százados körbehordozta a tekintetét. A szavait néma csend fogadta. Senki nem mozdult, senki nem pillantott felém. Én mereven a földet bámultam, a fejemet kendő takarta, az arcom hamuval volt bekenve. A tiszt válaszra várt. Miután az elmaradt, türelmetlenül sóhajtott fel.

- Jól jegyezzétek meg, amit mondtam. Holnap hajnalig.

Megfordította a lovát, és a tábor kijárata felé vette az irányt, nyomában a katonáival meg az indián segédeivel.

Húszek parancsot adott a harcosoknak, hogy hagyják el a falut.

Nekem is mennem kellett. Hideg és nyirkos éjszaka várt ránk.

Északról jeges szél fújt, sötét esőfelhők tornyosultak a környező

dombok felett. Pöttyös Madár beteg volt, napok óta gyötörte a láz. Egy szabad ég alatt töltött éjszaka, most, hogy télbe fordul az ősz, csak árthat neki. így gondoltam. De ha a bánat és a gyász akkor nem zavar össze és nem hagy el a józan eszem, bizonyára magammal viszem Pöttyös Madarat. Azonban úgy gondoltam, biztonságosabb, ha otthagyom Húszeknél.

Ő meg a felesége vigyázni fognak rá, és jobb dolga lesz az ő

meleg házukban, mint kint a hidegben velem.

A falu feletti magaslaton ideiglenes tábort vertünk, és úgy terveztük, hogy ott kihúzzuk, amíg elmúlik a veszély. Nem akartuk bajba sodorni a népünket. Amikor a katonák hajnalban visszatérnek, hogy átfésüljék a falut, majd nem találnak ott senkit, nem lesz milyen ürüggyel megbüntetniük az embereket.

Nem vártak hajnalig, és semmiféle ürügyre nem volt szükségük.

Még sötétség borult a falura, amikor visszajöttek. Csatazajra ébredtünk. Lángok csaptak az égre, füstszagot hozott a szél.

A sziklapárkány széléhez futottunk és lenéztünk. A faluban hatalmas zűrzavar volt. A katonák már túljutottak a cölöpkerítésen, és válogatás nélkül lőttek a vigvamokra és a bennük alvókra.

Volt, akivel álmában végeztek, másokat menekülés közben lőttek agyon. Mint égő pajtából a riadt állatok rohantak ki a vigvamokból az emberek, egyenesen a gyilkos golyózáporba. Férfi, asszony, gyerek, nem számított, a katonák mindenkire tüzeltek.

Ahogy vonultak végig a falun, egyetlen hajlékot sem kíméltek.

A gyékényszőnyegnek csak a külseje nedves. A belseje kitűnő

gyújtós. Magasra csaptak a lángok, szikrák szálltak, a tartóoszlopok és gerendák recsegtek-ropogtak. Csakhamar minden lángokban állt.

Kétségbeesetten tekintettem le a mélybe, próbáltam keresztülnézni a tűzön és a füstön. Rémület fogott el, amitől összeszorult a szívem, a torkom, elállt a lélegzetem. Oly nagy volt bennem a rettegés, hogy nem láttam tisztán. Fekete Róka már indult lefelé, de visszarántották.

- Várj! Túl kevesen vagyunk. - Kúsz tartotta vissza, aki a parancsnoka volt. - Nem tehetünk semmit. Még nem.

Néztük a támadó csapatot, ahogy visszavonulnak és terelik maguk előtt azokat, akiket nem öltek meg, csak foglyul ejtettek.

Az égő faluból kijutva egy pillanatra megálltak, hogy a foglyok kezét összekössék, és a nyakukra kötelet tekerve egymással is összefűzzék őket. Fekete Róka ott állt mellettem és mindketten azt figyeltük, hogy Pöttyös Madár nincs-e a közöttük. A termetükből ítélve láttam, hogy némelyik fogoly gyerek, de hogy a lányom-e az, nem tudtam megállapítani.

- Láttad? - kérdeztem.

Fekete Róka a fejét rázta.

- De meg fogjuk találni. Megölöm, aki bántani meri. Ezerszeresen megfizetnek ezért a mai napért.

Kúsz összehívta a harcosait.

- Utánuk megyünk. Remélem, elkapjuk őket. Nem számítanak ránk.

- Én visszamegyek a faluba. - Már indultam lefelé.

- Túl veszélyes. - Kúsz a homlokát ráncolta. - Az angolok visszaküldhetik néhány emberüket, hogy kirabolják vagy tönkretegyék az éléstárakat. Mi pedig nem vagyunk elegen, hogy melléd adhassak valakit.

- Nem is kérem. Én Farkasszem vagyok. Egyedül megyek.

- Nem! - Fekete Róka előre lépett. - Nem engedlek.

- A fiam vagy - szóltam hozzá szelíden -, de nem parancsolhatsz nekem.

- Akkor veled megyek.

A fejemet ráztam.

- Rád más feladat vár.

Az angolok már így is erőfölényben voltak. A mieink egyetlen harcost sem nélkülözhettek, és Fekete Róka volt a legjobb felderítőjük. Csak ő tudott az ellenség soraiba férkőzni, észrevétlenül, úgy, hogy senki meg ne lássa. Akár karnyújtásnyira lehetett tőlük, akkor sem vették észre. Még

rá se döbbentek, hogy ott van a közelben, amikor már a földön hevertek holtan, átmetszett torokkal. Ilyen varázslatra csak Fekete Róka volt képes. Kúsz nem mondhatott le róla. Nem engedélyezhette, hogy engem kísérjen a faluba.

- Gyere - sürgette Kúsz. - Sietnünk kell, különben nem érünk a nyomukba.

- Hát jó. - Fekete Róka felém fordult. - De légy óvatos. Gyere ide vissza. Itt találkozunk.

Az épületek fölött még füst gomolygott, miközben ereszkedtem lefelé. A könnyek elhomályosították a szememet, nem láttam, hová lépek és többször is elestem. Az indiánok közt eltöltött eddigi életemre gondoltam. Arra a napra, amikor Szajkó és Fehér Sas először idehozott. Arra a boldogságra, amikor domborodni kezdett a hasam. Az indián asszonyokra, akik a barátaim lettek. És az én drága kincsemre, az én kis Pöttyös Madaramra. Hangosan zokogtam, most nem látott senki. Miért is nem vigyázunk jobban a boldogságra? Milyen meggondolatlanul bánunk vele, amikor azt hisszük, hogy örökké fog tartani!

Körös-körül mindenütt halottak hevertek. Álmukból felvert fegyvertelen férfiak, gyerekek, asszonyok. Sokuknak arra se jutott ideje, hogy a vigvamját elhagyja, ott érte a halál; az otthonokból kivégzőhely lett.

Először azt hittem, hogy Pöttyös Madárnak sikerült elmenekülnie. A hosszúház bejáratához érve, félrehúztam az

elszenesedett gyékényeket, és végigmentem a még parázsló falak között, őt nem láttam sehol, bár az elém táruló látványtól a szívem csordultig telt bánattal. Bizonyára fogságba esett, gondoltam.

Fekete Róka rá fog találni és visszahozza nekem. De akkor megláttam. Megpróbált elmenekülni, és vitte volna is a fürge kis lába, de valami megakadályozta. Egy felborult főzőállvány került az útjába, az akasztotta meg. Úgy feküdt ott, mint aki alszik, sérülésnek nyoma se volt az arcán, de a fejét sötét vérfolt övezte.

Tudtam, hogy halott. ’

Dermedten ültem a földre. Fagyos hideg járta át a testemet, mint ott az erdőben, ahová Beulah-ból menekültem, és ahol 152

Szajkó rám talált. Miért is nem hagyott akkor magamra! Miért is nem haltam meg azon a napon! Eszembe jutott Fehér Sas, s az a különös szomorúság, amit egykor a tekintetében láttam. Ő

sok-sok éve, már akkor tudta, hogy ez a nap eljön egyszer. Ilyen tudás birtokában élni súlyos teher. Nem csoda, hogy vágyott megválni ettől a világtól.

Úgy belemerültem a bánatba, hogy nem hallottam a közeledő

léptek zaját. Még a lódobogásra se figyeltem fel. Csak akkor eszméltem, amikor ott állt mellettem.

John Sámson. Lepattant a nyeregből és jött felém. Hangtalan volt a járása. Bár a fehér emberek ruháját viselte, a lábára mégis mokaszint húzott.

- Sejtettem, Farkasszem, hogy vissza fogsz jönni. Tudom azt is, hogy miért neveznek így. A kölyködnek nem sok hasznát láttam, de te sok pénzt megérsz.

- Ne próbálj közelebb lépni! - Felálltam, és az övemről leoldottam a tomahawkot. - Állj meg, ha kedves az életed.

- Ugyan, mit árthatsz nekem? Egy asszony, egyedül!

- Elárultad a népedet. Gyermekeket öltél. Nem érdemied meg, hogy tovább élj.

- Na és mit fogsz tenni? Talán rám olvasol valami varázslatot?

Úgy hallom, a boszorkányság erős oldalad.

- Megmutassam?

Hát kapott tőlem egy kis ízelítőt a bennem lakozó farkasból.

Ajkára fagyott a gúnyos mosoly és elsápadt, amikor egy vicsorgó nőstényfarkas lépett a helyembe. Megölhettem volna azonnal, átharaphattam volna a torkát, de undorodtam a vére ízétől.

Ezért hagytam inkább. Úgy állt ott, mint aki gyökeret eresztett, miközben visszaöltöttem korábbi alakomat. Szoborrá dermedve, 153

mozdulatlanul bámult maga elé. Se nem látott, se nem hallott mindaddig, amíg a tomahawk a melle közepébe nem csapódott.

Olyasfajta pillantással nézett le rá, mintha magában azt gondolná, mit keres ez itt? Az előbb még nem láttam. Majd teljes hosszában a földre bukott.

Otthagytam. Vére patakokban folyt szét a sárban. Visszatértem Pöttyös Madárhoz és a karomba vettem.

A lerombolt falu fölötti dombra vittem, a legmagasabb pontjára, oda, ahová a halottainkat temettük. Lefektettem a sárga és piros leveleket hullató fák tövébe, majd nekikészültem, hogy útra keljek és nyomába eredjek a gazembereknek, akik ezt tették vele, és velünk, mindannyiunkkal. A szemem madárszemmé változott, magasban repülő sólyomként láttam a világot. Láttam a folyó felé menetelő katonák oszlopát. Lassan haladtak a foglyok miatt, akik csak vánszorogni tudtak. Láttam, hogy Fekete Róka és a harcosaink ott vannak a nyomukban. Azonnal átadhattam volna nekik a bennem lévő erőt, de ha az oszlop eléri a folyót, nem lesz esélyük a váratlan rajtaütésre. A folyó túloldalán nyílt terep kezdődik. Onnan a katonák már gondtalanul elérnek a saját telephelyükre. Előbb kell megállítanom őket.

Nálam volt az a viharmadár amulett, amelyet Fehér Sas ajándékozott nekem. Elővettem, hogy az ő erejéhez folyamodjam.

A hegyekben már napok, sőt hetek óta esett az eső. Múlt éjjel láttuk a villámok fényét, hallottuk az ég mennydörgő robaját.

A hatalmas fekete felhőkből alázúduló eső már megtöltött minden csermelyt és patakot. Itt az ideje, hogy a megáradt

vizek elérjék a folyót.

Kezdetben csak lüktetett a víz, apró hullámok fodrozták a felszínét, de csakhamar óriási fallá változott.

A gázlónál kapta el az első lovasokat. A lovak elvesztették lábuk alól a talajt, ágaskodva vetették le hátukról a katonákat, akiket magával sodort a dühöngve örvénylő víztömeg. A többiek rémülten fordultak vissza. Ekkor csaptak le rájuk a harcosok.

Hallottam a férfiak jajkiáltásait, a lovak panaszos nyerítését; láttam a levegőben szétspriccelő vért. Akkor feljebb emelkedtem, egyre magasabbra szálltam, mígnem már nem láttam és nem is hallottam őket. Akkor visszatértem Pöttyös Madárhoz.

Egy erős, fiatal, sudár nyírfát választottam ki, és odafektettem a tövébe. Szépen fénylett a törzse és a fa szelíden hullatta ránk pici, sárga leveleit. Levettem magamról az összes gyöngysort és karperecet, melyeket még Szajkó ajándékozott nekem és valamennyit elrendeztem Pöttyös Madár testén. Fehér Sas viharmadár amulettjét a mellére helyeztem, és rákulcsoltam az ujjait. Egy késsel levágtam a hajamat és a két dús fonattal takartam be a vállát. Néhány fának lehántottam a kérgét és kis testét abba tekertem, majd kelet felé fordítottam, apja népének szokása szerint. Utána földet szórtam rá, és még egyszer, utoljára búcsút vettem tőle.

Eszembe jutott a történet, amelyet Fehér Sastól hallottam, annak idején a barlangban. Most értettem meg, miért mondta el. ő már akkor tudta, hogy ez a nap bekövetkezik egyszer. Már akkor tudta, hogy így lesz, amikor én még egészen fiatal voltam, még csak az ő fiába szerelmes fiatalasszony, amikor Pöttyös Madár még meg se fogant. A bölcsesség és a tudás a szenvedésből születik. Most, hogy földdel takartam be drága gyermekem testét, megértettem a történetét. Lekuporodtam a sír tövéhez. Hosszú ideig ott maradtam, a térdemet magam alá húztam, fejemet összefont karomra hajtottam úgy, mint az olyan ember, aki véget akar vetni 155

az életének. Először követni akartam Pöttyös Madarat, végig akartam menni az úton, amelyet Fehér Sas megtett már, de tudtam, hogy az ő történetének nem ez a tanulsága. Ilyesmit nem szabad megtenni. Erősen imádkoztam hát, hogy megállásra késztessem Szajkót a halottak birodalmába vezető útján. Hogy pattanjon el a szíj, amelyik a mokaszinját fogja össze, és miközben lehajol, hogy megkösse, az ő gyors röptű Pöttyös Madara a nyomába érjen.

Akkor a hóna alá kapná és a nyakába ültetné, mint ahogy életében tette oly sokszor, és így együtt mennének tovább, amíg a nagy Kietan kapujához nem érnek.

Hamuval kentem be az arcomat, egy rég elhamvad tűz maradványával, és felkészültem, hogy átvirrasszam az előttem álló éjszakát.

Álmomban Fehér Sashoz látogattam. Kaptattam felfelé a hegyekbe vezető úton. Soha olyan nagy szükségem nem volt

rá, mint most. Végre elértem a hatalmas sziklafalat, amelyik szinte függőlegesen emelkedik a magasba, oda, ahol az ősök barlangja van. Mielőtt odaértem, havazott, az első hó hullott le azon a télen, és a szél vékony, fehér hófoltokat tapasztott a szürke kőre, itt-ott betömte velük a keskeny vájatokat és befedte a párkányokat.

A hideg a csontomig hatolt, ugyanúgy, mint azon a napon, amikor először érkeztem erre a helyre. Most azonban megláttam mindazt, ami akkor előttem láthatatlan maradt, a sziklába vésett különös jeleket: örvénylő rajzolatokat, kavargó köröket és spirálokat.

Némelyik azóta volt ott, hogy Mózes végigment a Nílus partján, azóta, hogy Noé megépítette hatalmas bárkáját. Ezek a rajzok nem emberi kéztől származtak. Azt jelezték, hogy a szikla szellemlény, manitu lakhelye. A világ elejét és végét mutató, első élőlények 156

vésték oda a jeleket.

Fehér Sas már várt rám. Útra készen, felöltözve. íja a vállára vetve, övébe tűzve egy tegez nyílvessző és elemózsiás tarisznya.

A fekete és piros festék maszkként takarta be arcát, mely hófehér volt, akár a haja.

Nem szólt hozzám, amikor meglátott. Megérintette az arcomat, hogy letörölje a könnyeimet, és a keze remegett, mint levél az őszi fákon. Átölelt és gyengéden magához vont. Apám volt akkor apám helyett, akit nem ismertem soha.

Éreztem, milyen gyenge; hiába takarta ruha a testét, tudtam, hogy törékeny, mint egy madár.

Aztán leültünk a fölénk tornyosuló szikla tövébe, és ekkor megszólalt.

- Nem nyerhetjük meg ezt a háborút. - Egy bottal térképet rajzolt a földre. - Olyan országot látok, amelyben nem jut számunkra hely. Kerestem a fehér emberek áradatának végét, de nem látom. Úgy lepnek el mindent, mint a deres évszak kezdetén a hó. - Kinyújtotta a kezét, hogy elkapjon egyet a ritkán szállingózó hópelyhek közül. - Eleinte kevés van belőlük, a földet is alig tudják befedni. De közelebbről nézve látni, hogy mind különböznek egymástól, és ahogy telnek a napok, és itt a tél dereka, egyre több hullik az égből, és még több, és még több, mígnem fehérbe borul tőlük a világ. Az emberekben pedig felébred akkor a vágy, hogy mielőbb sütni lássák a napot, hogy megeredjen a langyos tavaszi eső, és magával vigye a havat. Csakhogy számunkra nem jön már el az olvadás. Számunkra egész évben tél lesz. - Felnézett rám kifürkészhetetlen, sötét szemével. - A fehér ember magáévá teszi ezt a földet, és a mi számunkra nem lesz benne hely. Egyre többen jönnek, és az áradatnak mindaddig nem lesz vége, amíg a föld meg nem telik. Te is tudod. Te köztük születtél. Majd

visszakövetelnek maguknak, de nem mehetsz többé velük. És nem követheted a nyugat felé vezető utat sem, bármennyire szeretnél is elindulni rajta. Zárva van előtted, amíg el nem jön a te időd, és még sok éved van hátra. A

szíved vérét ontottad, lányom, és a seb még friss, de tovább kell menned, a népünknek szüksége van rád.

Az életed mától fogva a népünké.

- Az égre emelte tekintetét, majd az észak felé húzódó hegyekre pillantott. - Térj vissza pennakuk fivéreidhez. Ha szükséged lesz rám, ott leszek melletted. Vidd ezt magaddal, emlékeztetőül arra, hogy mindig ott fogok őrködni feletted.

Egy sastollat húzott ki a hajából és a kezembe adta, majd felállt, és engem is talpra segített.

- Ideje elválnunk egymástól. El kell mennem innen. A köröttünk lévő erdő hamarosan a fehér ember fejszecsapásaitól lesz hangos.

Azután jönnek az ekéi, és feltépik a földet. És a fehér ember egy nap még ezt a hegyet is ki fogja vájni, elhordja a köveket, hogy házat építsen belőle és a tüzet táplálja vele. Az ősöknek nyugovóra kell térniük. Hadd vegye őket magához a föld.

Felbámult a sziklafalra. Egy pillanatra lehunyta a szemét, és a föld megremegett a lábunk alatt, a sziklák nagy robajjal gördültek lefelé. Mire a porfelhő elszállt és a levegő kitisztult, a barlang nem volt többé. Az ember azt hihette volna, hogy soha nem is létezett.

Fehér Sas az égnek emelte a karját. A keze már nem remegett.

Elindult, lassan távolodott nyugat felé, a lenyugvó nap irányába.

Minden egyes lépéssel egyenesebbnek tűnt a tartása, mind hosszabb léptekkel haladt előre, mígnem a távolból egészen

fiatalnak tetszett, egy sikeres vadászatból megtérő ifjú indiánnak.

Tudtam, hogy ismét el kell veszítenem valakit azok közül, akiket 158

a szívembe zártam. Mégsem kiáltottam utána, mégsem próbáltam megállítani az útján. Hisz ki tud feltartóztatni egy szellemet?

159

23. Első vándorlás

Ott maradtam a temetődombon, amíg a foglyok vissza nem tértek.

A harcosok az ellenségtől zsákmányolt lovak hátán kísérték őket.

Kúsz, a hadvezér ért vissza elsőként, hatalmas, tömött kosarakat hozott a nyergére akasztva. Az egyiken legfelül egy kézfej látszott, egy felfelé tartott, nyitott tenyér, mintha épp arra várna, hogy átvegyen valami adományt. A szétázott kosár megfeketedett aljából még most is szivárgott a vér. Az indiánoknak szokása volt, hogy levágják, s magukkal vigyék az ellenség fejét és kezét.

A lenyugvó nap már vörösre festette a nyugati égboltot, mire Kúsz összeszedte a maradék embereit, és ideiglenes tábort vert az erdőben. Északon is vörösen izzott az ég, mintha a naplemente megkétszereződött volna. A völgy túloldalán egy másik falu égett.

Húszek őrszemeket állított mellénk, amíg az összes halottat el nem temettük. Azután harcosaival odébb vonult, és egy távolabb eső helyen raktak tüzet. Késő éjszakába nyúlóan mesélték egymásnak a hőstetteiket, ki-ki újra és újra elmondta a kalandjait, mígnem minden egyes mozzanat a többi harcos történetének részévé vált, és minden egyes harcosnak megvolt a szerepe a történet egészében. így őrizte meg emlékezetében a csapat ezt a napot.

Fekete Róka nem csatlakozott hozzájuk. Balsejtelmek gyötörték, még mielőtt visszaért volna a faluba, mert Pöttyös Madarat nem találta a foglyok között. Szíven döfte, amit

elmondtam neki. Sírt. Ahogy a könnyek végigfolytak az arcán, 160

a harci festék szétmázolódott rajta. Átöleltük egymást, és egy darabig így álltunk, egymásba kapaszkodva. Minden tőlem telhető módon próbáltam vigasztalni, de hiába, magamra hagyott.

Senkivel, még velem sem akart osztozni bánatában.

Másnap reggel Pöttyös Madár sírja mellett találtunk rá. Ott virrasztóit. Éjjel nagy gonddal rendbe tette a sírt, felkupacolta rá a földet és nehéz köveket helyezett rá, hogy semmilyen állat fel ne túrhassa. Bejárta az egész vidéket, hogy a környező tavakból és folyókból köveket és kagylókat gyűjtsön. Úgy díszítette fel velük a kis halmot, hogy a húgának tessék. Mint életében, most halálában is játékokat csinált neki. Puha fenyőből babát faragott és kukoricacsuhé-ruhába öltöztette. Pici kis pálcikafigurákat készített, és a fákra akasztotta, hogy ugyanúgy forogjanak és himbálózzanak a szélben, mint azok, melyeket annak idején a bölcsője fölé függesztett. Fekete Róka ott állt, kelet felé fordulva, mozdulatlanul, mint egy szobor, a felkelő nap első, sápadt sugarainak a fényében.

Nem sokkal napfelkelte után indultunk le a dombról, a falu felé. Amit a pusztító tűzből nem lehetett kimenteni, ott hevert szanaszét, összetörve, szénné égve. Hamu borított mindent. Ahogy végigvonultunk a falun és tovább, láttam, milyen pillantást vetnek az emberek még egyszer, utoljára erre a vidékre. Tudták, hogy soha többé nem térnek ide vissza. Emlékezetükbe véstek minden fát, bokrot és növényt,

minden követ és sziklát, az összes dombot és lejtőt, a völgyben kanyargó folyó pontos ívét, az anyaföld minden egyes részletét, mint az olyan ember, aki érzi, hogy hamarosan meg fog vakulni, és még mielőtt elsötétülne a világ, minden igyekezetével azon van, hogy megjegyezze szeretteinek 161

arcát. Ismerős volt ez a pillantás. Ugyanezt láttam azoknak a szemében, akik Angliában hajóra szálltak, hogy meneküljenek a háború elől. John Riversre és Tobiasra gondoltam, meg a beulah-beliekre. Büszke és állhatatos emberek voltak, és az ő számukra sem volt visszaút, ők nem fogják feladni azt, amiért idejöttek.

Mi több, puskájuk is van bőven, és az embereiket nem tizedeli megannyi ismeretlen kór. Itt végsőkig fog tartani a küzdelem, életre-halálra. Fehér Sas jóslata nélkül is tudtam, hogy ebből a harcból ki kerül majd ki győztesen.

Útban észak felé, a szomszédos angol település mellett haladtunk el. A cölöpkerítés mögött álló elhagyott házakból még most is kígyózva szállt fel a füst. A tűz és a harc itt is ugyanolyan pusztítást végzett, ha nem nagyobbat, mint a mi falunkban, de engem ez nem töltött el örömmel. Mindkét népért egyaránt fájt a szívem, ide is, oda is húzott. Megeshetett volna, hogy Rebekah és Tóbiás vagy John és Sarah épp ennek a falunak a lakói, sőt, jómagam is közöttük lehettem volna.

Lábunk alatt a földet kitaposták, a félig megfagyott sárban paták vájta mélyedések és tülekedve menekülő emberek

megannyi lábnyoma látszott. Csizmák nyoma és bőrből varrt lábbeliké.

A támadók bizonyára foglyokat vittek magukkal: a mokaszin alig látható nyomot hagy maga után.

- Nipmukok. Nagy erejű nép. Nyugat felé mentek.

Az ösvény a folyóhoz vezetett. Elhullajtott tárgyak sokasága - szakadt ruhadarabok, fél pár cipők, játékok, babák - jelezte, hogy a fosztogatók arra vonultak. Egy fűzfasor, melynek ágai csaknem a földig hajoltak, szörnyű látványt takart. A folyótól felszálló pára halotti lepelként borult a reggeli dértől fehérlő

testekre, megannyi asszonyra és gyermekre; bíbor vérrögök tapadtak rájuk. Valamennyiüket megskalpolták.

- Mindenkit lemészároltak! - Elborzadva néztem körül.

- Nem mészároltak le mindenkit. Magukkal vitték azokat, akik járni tudtak és volt rá esélyük, hogy túléljék a menetelést.

-Fekete Róka csak állt és bámulta a szomorú látványt. - Ezek csak akadályozták volna őket. Gyorsan kell haladniuk, és hosszú utat kell megtenniük, amíg biztonságos helyre nem érnek. Hát nem jobb végezni a foglyokkal, amikor már képtelenek tovább menni, mint otthagyni őket prédául a farkasoknak és a hidegnek?

- De itt csecsemők vannak! Kicsi gyerekek! Ez kegyetlenség.

- A háború kegyetlen. Hogy mondhatsz ilyesmit, anya? Te is láttad, hogy mit műveltek a mi népünkkel, Pöttyös Madárral!

Keresztbe fonta a karját, és szemrehányó pillantást vetett rám. Az arca friss harci festékkel volt kifestve; a homlokától a tarkójáig húzódó keskeny hajtincsben a legutóbbi összecsapásban kiérdemelt, új tollak ékeskedtek. Pöttyös Madár fölött ontott könnyei végleg elmosták azt, ami a gyerekkorából még megmaradt. Idősebbnek látszott a koránál, sokkal idősebbnek és elszántabbnak, mint valaha, de mégiscsak a fiam volt. Nem tűrhettem, hogy megfélemlítsen.

- Annyit azért megtehetünk, hogy eltemetjük őket.

- Temessék el ők a saját halottaikat. - Elfordult tőlem. -

Igyekeznünk kell, hacsak nem akarsz a sorsukra jutni. Az ellenséges csapatok talán máris a nyomunkban vannak.

- Akadhatnak még túlélők. - A település felé néztem. - Olyanok, akik segítségre szorulnak.

- Egy nipmuk támadás után? - Harsányan felnevetett, örömtelen, keserű hangon. - Alig hiszem.

24. A település

Eltökéltem, hogy bemegyek a településre, és megnézem, él-e még valaki az ott lakók közül. Mások is jöttek velem, bár nem azért, hogy nekem segítsenek, hanem hogy összeszedjék, amit a nipmukok esetleg otthagytak: élelmet, takarót, bármit, aminek még hasznát vehetik. Olyanok lettünk ebben a háborúban, mint a dögevő madarak; amit más elpusztított, mi abban kotorásztunk.

A legtöbb ház teteje leégett, a gerendák beomlottak, ám a padlózat és a falak viszonylag érintetlenül vészelték át a tüzet.

Férfiak és asszonyok hevertek úgy, ahogy az ellenség halálos csapása érte őket. Valamennyiüket megskalpolták. Rajtuk nem segíthettem.

Már majdnem a település közepén jártam, amikor beléptem az egyik házba. Ajtaja sarkából kifordulva, törötten lógott, egy csatabárd hasította szét. A tető nem volt sehol, a ház ott állt fedetlenül, kiszolgáltatva az elemeknek. Az egykor volt szoba közepén, az elszenesedett és egymásra dőlt gerendák alá szorulva egy férfi holtteste feküdt. Nem tehettem érte semmit. Halott lehetett már, még mielőtt a tető ráomlott. A koponyája, mint tojáshéj tört szét egy harci husáng csapása alatt.

Ahogy kikerültem a testét, egy halom, összetört tányérba léptem, mellette a felborult asztal, ahonnan lecsúszhattak. Odébb, a sarokban széttépett ágynemű parázslott, Angliából egykor ideszállított ládák tátongtak felnyitva, tartalmuk szanaszét szórva a földön. A kihűlt, hamu lepte tűzhelyen törött cserépedények maradványai hevertek. Mentem tovább, és egy csapóajtóba 164

botlottam, amelyik a terménytároló pincébe vezetett. Bár idejövet nem állt szándékomban, hogy a fosztogatók példáját kövessem, most arra gondoltam, élelemre valóban szükségünk van. Hosszú út állt előttünk.

Felnyitottam az ajtót, azt remélve, hogy odalent találok még valamit a télire eltett tartalékokból. De nem így történt. Egy fiúcskát találtam. Hanyatt feküdt, a homlokán hatalmas, nyílt seb tátongott. Odatérdeltem mellé. Alvadt, fekete rögök takarták a seb nagy részét, de egy helyütt, a szélén még friss vér szivárgott.

A halálsápadt gyerek eszméletlen volt, de a nyakában egy ér alig észlelhetően, lüktetett. Élt.

Fekete Róka lépett be hirtelen. Amikor meglátta a fiút, a fejsze és a skalpkés már ott volt a kezében.

- Ne! - fogtam meg a karját. - Ez csak egy ártatlan gyerek. Nem engedem, hogy meghaljon.

Eltökéltem, hogy megmentem a fiú életét. Túl sok volt már így is körülöttem a halál. Én gyógyító vágyok, aki megtartani hivatott az életet, nem pedig elvenni. Megparancsoltam Fekete Rókának, hogy emelje fel a fiút, és vigye ki a szabadba. Egy patak szelte át a falut. Abból hoztam friss vizet, hogy lemossam az arcát és kitisztítsam a sebet. A fiú szeme megrezzent és felnyílt. De csak egy pillanatra, mert alighogy meglátott bennünket, ismét elvesztette az eszméletét. Én azonban már döntöttem: a gyereket magunkkal visszük. Összeeszkábáltam egy csúszkát,

rákötöztem az eszméletlen fiút, és meghagytam Fekete Rókának, hogy húzza, miközben én mögöttük haladtam.

Amikor a csapatunk megállt, hogy éjszakára letáborozzon, ismét kimostam a fiú sebét. Még most sem tért magához, ezért jobbnak láttam, ha nem oldozom le csúszkáról, amíg magára hagyom.

165

Az erdőbe mentem. Hosszú ideig keresgéltem, hogy összegyűjtsem a seb gyógyításához szükséges növényeket. A balzsamfenyő

törzséről mézgát kapartam le, azután tölgyfaleveleket és cickafarkot gyűjtöttem, hogy ezekkel tisztítsam ki és gyógyítsam a sebet. Szedtem fehérfűzkérget is, mert a belőle készült főzet csillapítja a fájdalmat. Miután mindent megtaláltam, visszasiettem a táborhelyre.

Időközben a többiek, a közelben talált botok és ágak segítségével, elkészítették ideiglenes sátraikat. A földre a magukkal hozott kákagyékényt terítették, és arra feküdtek. Fekete Róka is felépítette az éjszakai menedékünket, és épp a tüzet élesztgette, amikor odaértem. A fiú még ott feküdt a csúszkához szíjazva.

Most már kioldottam, és arra a falevelekből és fenyőgallyakból készített ágyra tettem, amelyet Fekete Róka szemmel láthatóan nekem szánt.

- Azt neked csináltam. Nem neki.

Amikor látta, hogy igyekezetét semmibe véve, nem én fogom használni a fekhelyet, felszegett fejjel, sértődötten vonult el.

Nekem azonban valódi sebet, nem sértett érzelmeket kellett ápolnom. Fekete Róka majd visszajön, csak idő kérdése. Vizet öntöttem egy edénybe, és a tűzre tettem, hogy az erdőben szedett fakéregből fájdalomcsillapítót főzzek. Azután nekifogtam, hogy a sebet ellássam. A fiú továbbra is eszméletlenül feküdt, annak ellenére, hogy a kezelés igen fájdalmas lehetett.

- Mit gondolsz, felgyógyul? - kérdezte Fekete Róka, amikor visszajött.

Érzéketlen, hűvös kíváncsisággal szemlélte a fiút, mintha nem is ember, hanem egy kutya vagy más sebesült állat gyógyításán fáradoznék. A fiú arca még mindig halálsápadt volt, a szeplők 166

úgy álltak ki rajta, mintha sár fröccsent volna rá. Fekete Róka tekintete elkomorult. Letérdelt mellé, hogy közelebbről szemügyre vegye.

- Szeplős. Ugyanolyan szeplős, mint...

Hirtelen elfordult, a veszteségünk feletti fájdalom újra erőt vett rajta. Előkapta a kést, és megragadta a gyerek gubancos, szőke haját.

- Ne! - kaptam el Fekete Róka csuklóját. - Nem engedem!

- Miért hagyjam életben, amikor Pöttyös Madarat megölték, és holtan fekszik a hideg földben?

- Az elveszett élet helyébe másik élet lép. Ez a fiúcska ugyanolyan gyermek, mint Pöttyös Madár. A te kishúgodnak arany szíve volt, nem engedné, hogy megtedd, amit most tenni akarsz. Ha élne, azt mondaná, vigyázzunk erre a fiúra, adjuk át neki az ágyát, és ültessük magunk mellé a tűzhöz, oda, ahol egykor ő ült.

Fekete Róka még szorosabban markolta a kést. Továbbra is a fiú fehér bőrét és szőke haját bámulta.

-Tudom, milyen nehéz neked. Benned nem csak indián vér folyik, de az ő vérük is. Nagyon nehéz két néphez tartozni.

- Neked anya, talán valóban nehéz. De nem nekem. Én pentucket vagyok.

Rám nézett. A szemében egyszerre villant gyűlölet és büszkeség.

Azt hittem, szembeszegül az akaratommal, de nem tette. Az övébe csúsztatta a kést, és megígérte, hogy nem bántja a fiút. Éjszakára azonban nem maradt velem. Másutt keresett magának fekhelyet.

Könnyedén ígérte meg, amit ígért, talán azért is, mert biztosra vette, hogy a fiú percei meg vannak számlálva. De én tudtam, hogy nem így van. Sebtiben szalmából tákoltam magamnak is 167

ágyat, de egész éjjel szinte le se hunytam a szemem. A tűzre vigyáztam, tápláltam, hogy el ne aludjon, és szemmel tartottam a kis sebesültet. Annyi sok elvesztett élet után azt reméltem, hogy egyet talán sikerül megmentenem.

Amikor a hajnal első sugara megjelent az égen, a fiú felébredt.

Kinyitotta a szemét, de látni még nem látott. Nem fogta fel, mi történik vele, annyira azonban magánál volt, hogy megigya a fehérfűzfa kérgéből készült főzetemet. Sőt, még egy kis levest is sikerült a szájába csepegtetnem, mielőtt ismét elvesztette az eszméletét.

Aggódtam. Mi lesz, ha kiderül, hogy az ütés, amitől a fiú elájult, az agyában is kárt okozott? Még a csúszka állandó zötykölődése sem térítette magához. A következő éjjel azonban úgy láttam, javul az állapota. Felült, körülnézett. Magánál volt.

A szeme elkerekedett a csodálkozástól, amikor meglátta, hogy én ülök mellette. Nem értette, miért utazom a vademberekkel, mi keresni valóm lehet közöttük. De amikor meghallotta, hogy angolul beszélek, a félelme alábbhagyott.

- Láttam a szeméből, hogy nem közülük való. Hogyan lehetséges, hogy mégis velük van? Foglyul ejtették?

- Hosszú történet. Majd máskor elmesélem.

- És én hogy kerültem ide?

- Megsebesültél. Most pihenned kell, hogy mielőbb felépülj.

Elgondolkodva ráncolta a homlokát, mint aki felidézni igyekszik, hogy kicsoda is voltaképpen, és mi is történhetett

vele, de a fájdalomtól megvonaglott az arca. Ha a seb gyógyulni kezdett is már, még friss volt és érzékeny.

- Ne gyötörd magad. Pihenned kell.

- Hogy pihenhetnék? - Addig erőlködött, amíg sikerült felülnie.

- Maga kicsoda? Hogy hívják?

Megmondtam neki.

- De én az igazi nevét szeretném tudni. Az angol nevét.

- Hosszú évek óta senki nem szólított azon a néven. De Marynek hívnak.

- Akkor én úgy fogom szólítani.

- És téged hogy hívnak?

Elgondolkozott, és az arca ismét megrándult a fájdalomtól.

Lehunyta a szemét és kicsordult a könnye.

- Nem emlékszem.

- Nem baj. Idd meg ezt. - A szájához emeltem egy edénykét, amelyikben az altató főzetet tartottam. Ivott egy kortyot.

Gyenge volt még és többször is elvesztette az eszméletét.

Amikor ébren volt, levessel itattam és imádkoztam, hogy minél előbb erőre kapjon. Tudtam, mit művelnek az indiánok a legyengült foglyokkal, akik folyton a menet végén kullognak.

Fekete Róka ferde szemmel nézett a fiúra. Nem ajánlkozott, hogy segít ápolni, én pedig nem kértem rá. Tudtam, mit érez a fogollyal kapcsolatban, de felőlem gondolhatott bármit, eltökéltem, hogy a gyereket nem hagyom magára. Most, hogy felépülőben volt, még inkább ragaszkodtam hozzá.

Nagyon fiatal volt, ezért az ereje is gyorsan visszatért, és azzal együtt az emlékezete is. Efrájim Carltonnak hívták. Tizenegy éves volt, bár én fiatalabbnak hittem. Egyszer csak kérdezősködni kezdett. Tudni akarta, mi lett a településsel, meg azokkal, akik ott éltek.

- Voltak, akiket megöltek. Másokat elvittek.

- És mi történt azokkal, akik abban a házban laktak, ahol én?

Eszembe jutott a gerendák alá szorult holttest, de úgy véltem, 169

Efrájim még nem elég erős ahhoz, hogy eláruljam neki.

- Fogalmam sincs - mondtam. - Nem voltam ott, nem láttam, mi történt. Lehet, hogy meghaltak. De az is lehet, hogy foglyul ejtették őket.

- Fáj a szívem értük, akárhogy vót is. Jó emberek vótak. Nem a rokonaim, de igazán rendesen bántak velem.

- No és a te családoddal mi történt?

- A mamámra nem emlékszem. A papám meghalt. Egy balesetben. Kiment az erdőbe, fát vágni, oszt’ az egyik fa rossz felé dőlt, pont őrá esett, oszt’ maga alá temette.

- Régóta éltél azon a településen?

Megrázta a fejét.

- Vótam én már mindenfele. Még Virginiában is, de ott nem tett jót az időjárás a papámnak. Aztán meg, miután vót ez a balesete, Mr. Barker vett magához. És azóta nála dogoztam. Amikor megtámadták a települést, először én is segítettem visszaverni az ellenséget, de kifogyott a lőporunk. Akkor Mr. Barker megfordította a puskáját, és odaállt az ajtó mögé, hogy azzal csapja agyon az átkozott vadembereket - ő mondta így, nem én -, akik be merészelnek lépni az ajtón. Nekem meg a feleségének és a kislánynak megparancsolta, hogy bújjunk el a pincében. Ők is...

- Nem voltak ott. Lehet, hogy elvitték őket.

- Lehet... - A szeme megtelt könnyel. - Imádkozom, hogy bárcsak úgy legyen. Különben - felemelte a kézfejét és beletörölte az orrát - különben is, én elibük álltam, hogy én legyek elöl, ha majd jönnek a vadak. Hallottuk, hogy betörték az ajtót, meg szétdobáltak mindent. Nagy csörömpölés volt. Aztán csend lett, csak azt tudtuk, hogy mokaszinban járkál felettünk valaki, alig lehetett hallani. De láttuk, a padlón keresztül, ahol repedések 170

vótak. Még a kislány se mert megmoccanni, nem is pisszent, annyira félt. Majdhogynem levegőt se vettünk, mert hát reméltük, hogy majd nem vesz észre minket, de aztán kinyílt a csapóajtó.

Én előreléptem, hogy felvegyem vele a harcot. Láttam, hogy rám néz, azzal a festett, négy részre osztott, csíkos arcával, fehér volt, meg fekete és piros. Alighanem ördögöt láttam, nem is embert.

Aztán meg már csak azt láttam, hogy magasba lendül a keze, és másra nem emlékszem.

Barker asszonyt meg a kicsit, azokat biztos magukkal vitték.

Engem meg otthagytak, azt hitték, úgyis végem. Szerencse, hogy nem skalpoltak meg. - Megérintette a fejét. - Úgy el voltak foglalva a többi zsákmánnyal, hogy az én hajamra nem jutott idejük... hát gondolom... így lehetett.

Efrájim állapota napról napra javult. De én továbbra is aggódtam, éspedig Fekete Róka miatt. Már magam se tudtam, mi lesz a kettőnk kapcsolatával. Megértettem, hogy féltékeny, és azt is tudtam, hogy a gyűlölködése miből fakad, ám neki is meg kellett értenie: én gyógyító vagyok. Kötelességem, hogy a tudásommal szolgáljak minden rászorulót. Bárkit, legyen az barát vagy ellenség, nem számít.

Lehetséges, hogy Fekete Róka mégis megértett valamit, mert a kunyhónk előtt olykor kisebb ajándékokat találtam: egy-egy őzcombot, két hízott vadkacsát. Úgy tekintettem, hogy részéről ez a békülési szándék jele. Fekete Róka egyébként a törzs férfitagjai-val töltötte ideje java részét, velük járt vadászni, és készült a háborúra. Étkezni azonban visszajárt hozzám. Ennek örültem, még akkor is, ha Efrájim jelenlétéről nem vett tudomást.

A törzs délre készült, hogy a Wachusett hegy lábánál, ahol Metacomet télen táborozott, egyesüljön a többi indián törzzsel.

171

Hatalmas sereg gyülekezett, hogy közös erővel intézzen támadást az angol városok ellen.

Ami engem illet, én nem szándékoztam velük menni. Nem akartam részt venni ebben a harcban. Én egyaránt tartoztam mindkét félhez, és a háború gondolata kettéhasította a szívemet.

Nem kívántam több öldöklést látni. Attól, hogy a fiam is délre készül, csak még jobban vérzett a szívem, de beláttam, hogy neki már a harcosok közt a helye. És Fekete Róka nem csak harcos, de kiváló felderítő is volt. Keveseknek adatott meg az a képesség, amellyel ő rendelkezett. Hogy mi a kötelessége, ahhoz nem is fért kétség.

Amikor az indulás pillanata elérkezett, őrizkedtem attól, hogy óvatosságra intsem. Nem könyörögtem, hogy vigyázzon az életére. A fiam háborúba indult. Egyet tehettem: megígértem, hogy mellette leszek, és minden erőmmel óvni fogom.

- Mindent megteszek, hogy vigyázzak rád. Addig is, szeretném, ha ezt magaddal vinnéd. - Az erszényemből elővettem a tollat, amelyet Fehér Sas ajándékozott nekem. - A dédapádtól kaptam, és most neked adom. Azt kívánom,

hogy az ő szelleme őrködjön feletted. Jó utat, fiam. Járj sikerrel.

Elvette a tollat és a hajába tűzte.

- Ég áldjon, anyám. Remélem, hogy a szellemek világából mások is őrködni fognak felettem. - A tekintetéből láttam, hogy az apjára és Pöttyös Madárra gondol. - És imádkozni fogok, hogy ne okozzak nekik csalódást. Vigyázz reám, reggel és este -visszatérek hozzád.

Felpattant a lovára, és a nyeregből visszafordulva ritkán látható mosolyát villantotta felém. Azzal el is tűnt, nyomában a csapat többi tagjával. Efrájim és én egyedül maradtunk az erdőben.

Efrájim elég erős volt már ahhoz, hogy mi is útnak induljunk.

Lassan bandukolt mellettem, miközben észak felé tartottunk.

- Valamit el kell mondanom, Mary - jelentette ki egy nap, miközben mentünk az erdőben. - Úgy érzem, kötelességem, hogy megszökjem tőled és csatlakozzam a mieinkhez, amint lehetséges.

- Tégy a belátásod szerint. Én mégis azt tanácsolom, hogy ne próbálkozz még a szökéssel.

- Nem fogsz engem megakadályozni!

- Én bizonyosan nem, de az erdő megteheti. Gyenge vagy még, hisz épphogy begyógyult a sebed, és messze vagyunk már onnan, ahol te jól ismered a járást. Pillanatok alatt eltévednél. Itt fenn, északon, kevés a település, és ha egy indián csapat rád talál, nem fognak megkegyelmezni.

- De hová megyünk? Mégis, hová? - Efrájim kérdő pillantást vetett maga köré.

Nem feleltem.

Egész úton gyötört a bánat, kínzott szüntelenül. A fiam a harci ösvényt járta. Nem tudtam, viszontlátom-e valaha. Rettegtem az életéért, miközben Szajkót és az én édes kincsemet gyászoltam.

A szívemnek nem volt ideje begyógyulni. Minden egyes napfelkelte felszakította a sebet. A fájdalom éppoly élesen nyilallt belé, mint a ráeszmélés első pillanatában. Minden ébredéskor úgy éreztem, mintha éles pengét forgatnának benne.

25. Quechee - Sebesen Örvénylő Zuhatag

Vándorlásunknak egy szikláról lezúduló, sebesen áramló folyó vetett véget, pontosabban egy magas termetű férfi, aki e zuhatag tövében állt, ott, ahol a víz habzó, fehér hullámokat vetett. A haj-viseletéből és a bőrére tetovált jelekből már messziről láttam, hogy pennakuk. Mihelyt észrevett bennünket, mint aki csak ránk várakozott, elindult felénk.

- Te vagy Farkasszem. - Ellépett a hangosan dübörgő víz mellől, és üdvözlésképpen felemelte a kezét. Idősebb volt, mint első pillanatban hittem, és sántított. Az egyik lába rövidebb volt, mint a másik. - A nevem Szikrázó Tűz.

- Honnan tudod a nevem?

- Egy álom adta hírül jöttedet, és vezérelt erre a helyre. -

Megfordult és a magasba mutatott. A háta mögött, a meredek sziklafal tetején, egy simafenyő legfelső ágán, hatalmas sasmadár gubbasztott. - Jól ismertem Szajkót, még gyerekkorából, mielőtt a kór elérte a faluját. Apjának csapata a miénkkel együtt járt a zuhataghoz halászni. - Elmosolyodott. Egy örömteli emlék vidám fényt csalt a szemébe. - Hogy mennyit nyaggatott engem az a fiú!

Folyvást követelte, hogy vegyük be őt is a játékba, pedig sokkal fiatalabb volt nálunk. Kicsi Testvérnek szólítottam, ezért te az én kicsi húgom leszel. - Ahogy rám nézett, szomorúság vegyült a boldog emléktől imént még vidám tekintetébe. - Fájdalommal tölt el a veszteség, ami téged ért. A te bánatod az én bánatom is.

Csak ennyit mondott. Mindketten felnéztünk. Szárnysuhogás jelezte, hogy a sas útnak indult. Néhány kört írt le felettünk az 174

égen, majd elrepült, egyenesen a lemenő nap tüzes szíve felé.

Szikrázó Tűz táborában, a pennakuk csapattal töltöttük a telet. Nem menedéket kereső számkivetettként, hanem édes testvérükként fogadtak be minket. Bőkezűen osztottak meg velünk mindent, amijük volt: élelmet, ruhát, lakhelyet. Az arcomon viseltem a jelet, ezért a farkas nemzetség hosszúházában jelöltek ki számunkra helyet. Én és Efrájim egy családot alkottunk. Efrájim nem próbálkozott a szökéssel. Hogyan is szökhetett volna el?

A tél és a hideg kérlelhetetlenebb őrnek bizonyult, mint bármely cölöpkerítés. Ez a tábor jóval északabbra feküdt, mint az előző, és az időjárás minden addiginál zordabbra fordult. Amikor útnak indultunk, magam sem tudtam, hová jutunk, de most örültem, hogy végül e hosszúház homályos, füstös melegében találtunk menedékre, ahol sok család békességben élt együtt.

Semmiben nem szenvedtünk hiányt. Kaptunk ruhának és takarónak való prémet. A csapat a nyári szüret idején elegendő

élelemmel töltötte fel a vermeket, és a hatalmas északi erdőkben szarvas és bölény is akadt bőven. Új ruhát készítettem Efrájimnak, mert amije volt, elszakadt már, és vékony is lett volna a hideg téli hónapokban. Puha

szarvasbőrből prémmel bélelt mokaszint, mellényt és lábszárvédőt varrtam neki. Gondom volt rá, hogy a pennakukok ne fogolyként bánjanak vele, hanem a fiamnak tekintsék. Megtanítottam a napi élethez szükséges legfontosabb szavakra, Szikrázó Tűz pedig vadászni tanította. Amikor nem vadásztak, együtt játszott a többi fiúval, velük csúszkált a havon meg a jégen.

Szikrázó Tűz gyakran ellátogatott hozzánk, hogy a mi tüzünknél töltse az estét. Ha előzőleg vadászni volt, elhozta és megosztotta velünk, amit elejtett. Testvérének tekintett. A farkas nemzetséghez 175

tartozott ő is, és a szokás tiltotta, hogy egyazon nemzetség tagjai házasságot kössenek. Különben sem kerestem férjet magamnak.

Szajkó után hogyan is gondolhattam volna másra?

Mindketten gyászoltunk és osztoztunk egymás fájdalmában.

Szikrázó Tűz felesége egy évvel korábban halt meg - betegség vitte el. A lánya férjnél volt, és az anyja nemzetségének hosszúházában élt. A fia, Naugatuck, délen harcolt az angolok ellen. Naugatuck felesége, Fehér Szarvas szintén a saját anyjának rokonságával lakott. Szikrázó Tűz többi gyermeke nem volt már az élők sorában; a két legkisebb az anyjukkal együtt ment el azon az úton, amelyik a nyugaton fekvő országba visz.

Szikrázó Tűz a parázshoz tartotta pipáját és rágyújtott.

- Bizony, a betegség még a muskéták golyóinál is több áldozatot szed magának, és mind többet, valahányszor felüti a fejét. Ez a háború a mi népünk hatalmának utolsó erőpróbája.

- Mi hír a harcokról?

Megszívta a pipáját, majd kifújta a füstöt, és azon keresztül nézett rám.

- Honnét tudhatnám? Messze van innen az a tűz, amelyiknél Vannalanszet a harcosaival tanácskozik.

- Meglehet. De én nap mint nap látom, hogy futárok jönnek-mennek.

Vannalanszet, a pennakukok törzsfőnöke tőlünk északra, a Winnipesaukee-tó partján táborozott. A délről hozzá igyekvő

hírnökök gyakorta megpihentek nálunk. Egyikük, Szikrázó Tűz fia, Naugatuck volt. Egy alkalommal megkértem, hogy keresse meg Fekete Rókát, aki a pentucket csapattal harcolt. Megígérte, hogy megteszi. Új mokaszint küldtem a fiamnak. Úgy gondoltam, hogy amit visel, már teljesen elkopott, és ebbe az új párba nyúlszőr 176

bélést varrtam, mert a leghidegebb téli napokat éltük. Arra is megkértem Naugatuckot, vigye hírül, hogy jól vagyok.

Szikrázó Tűz tudta, mennyire féltem a fiamat.

- Egyelőre nem fenyegeti veszély. Most, amikor a fák a hidegtől recsegnek-ropognak, rövidek a napok. Ilyenkor senki nem megy ki a csatamezőre, még az angolok se. Azt hallom Naugatucktól, hogy a harcosok még várnak. Várják, hogy a nap ismét erőre kapjon, s csak akkor lendülnek támadásba az angol városok ellen.

Szótlanul ültünk és a fiainkra gondoltunk.

- Miért élsz ilyen messze Vannalanszet táborától?

- Ö keresztény. Még hogy én áttérjek erre az új hitre! Azt már nem! Nekem a Nagy Szellem, már csak Nagy Szellem. Miért nevezzem őt Istennek? Nekem ő már örökre Manitu marad.

Február közepe táján aztán a futárok másfajta híreket hoztak.

Kiújultak a támadások, és egy északtól délig terjedő, széles sáv mentén egyre szaporodott a kifosztott és elhagyott települések száma. Mire elérkezett a március, az olvadás ideje, az indián csapatok egészen Medfieldig nyomultak, és már magát Bostont fenyegették. Tudtam, hogy a fiam mindig ott van, ahol a leghevesebben dúl a küzdelem. Valahányszor újabb jelentések érkeztek délről, reszkettem, hogy hírt kapjak felőle.

Naugatuck március vége felé érkezett vissza, és elmondta, hogy Fekete Róka sértetlenül vészelte át a harcokat. Egyelőre ott kell maradnia délen, de küldött nekem valamit, ami tudatta velem, hogy jól van. Egy kis rókafej volt az. Abból a puha, fekete kőből faragta, amiből az indiánok a pipát készítik. Pedig pipakőhöz nem könnyű hozzájutni, és tudtam, hogy Fekete Róka biztosan cserélte valamiért. Akkor faraghatta, amikor a tél semmittevésre ítélte. Ezen a ferde szemű, vigyorgó pofájú rókafejen is látszott a fiam ügyes 177

keze. Még lyukat is fúrt a füle mögé, hogy gombként lehessen használni. Ettől a könnyeimen keresztül is elmosolyodtam. Fekete Róka a legszívesebben mindig olyasmit készített, aminek hasznát lehetett venni.

A tavasz beköszöntével eljött az ideje, hogy a falu a nyári táborhelyére költözzön. A szedelőzködés, ha kis időre is, legalább feledtette a háborút. Lebontottuk a házakat, leszedtük és feltekertük a falakat borító gyékényt, és csak az oszlopokat hagytuk ott a következő télre.

- Ha ugyan lesz még itt egy következő telünk. - Szikrázó Tűz jött oda hozzám, hogy segítsen. A csúszkájára szíjazta a kötegekbe csomagolt holmit. Most megállt és eltűnődött.

- Miért ne lenne? Vannalanszet semleges - és különben is, keresztény. - A saját zsákomat már összeraktam, és most Efrájimnak készítettem egy batyut. A költözködések alkalmával mindenkinek akkora terhet kellett cipelnie, amekkorát csak elbírt.

Még a gyerekeknek is.

- Az nem számít. A keresztény indiánokat elköltöztették a településekről, ahol ez idáig imádkozhattak. A bostoni öbölbe, egy szigetre telepítették valamennyiüket. - Dühösen megrántotta az egyik szíjat. - így hálálják meg az angolok a hűséget.

Szikrázó Tűz bizonytalansága engem is nyugtalanná tett.

Aggódva készültem a költözködésre, és nemcsak Szikrázó Tűz miatt. Fehér Sas szavai jártak a fejemben. Az indiánok semmiképpen sem nyerhetik meg ezt a háborút. Hiába igyekeztem menekülni előle, a háború egyre közelebb került hozzám. Soha nem fordult meg a fejemben, hogy újra egykori honfitársaim között éljek, de ha legyőzik az indiánokat és rám találnak, akkor mi lesz velem?

26. Második vándorlás

A nyári táborhelyhez vezető út kezdetben a Merrimack mentén haladt, majd később elágazott, és néhány keskenyebb folyó partján vitt tovább, az egyik közülük a szélesen elterülő Winnipesaukee-tóba torkollott. A tábor a tó déli partján, sűrű fűzfasor mögött bújt meg. Egyetlen nap elég volt ahhoz, hogy a falu ismét felépüljön, visszaálljon a rend, és békességben nekifoghassunk a szokásos tavaszi munkához. Én a földeken segítettem az asszonyoknak, akik a vetésre készülődtek. Naugatuck ifjú feleségével, Szikrázó Tűz menyével, Fehér Szarvassal dolgoztam együtt. Efrájim a többi fiúval szaladgált a réten, és ugyanúgy, mint régen Fekete Róka, vagy mint a falumbeli fiúk Angliában, annyi sok éve, ők is bottal ütötték vagy rúgták a labdát.

A tavaszi ásás és ültetés közepette néha könnyű volt megfeledkezni arról, hogy a fiaink háborúznak. A csatamező tőlünk még mindig messze volt, délen, ám hírnökökből nem volt hiány.

Sűrűn váltották egymást, és Vannalanszet is gyakorta magához rendelte Szikrázó Tüzet a tó túlsó partjára.

Ahogy a tavasz nyárba fordult, mind lehangolóbb hírek érkeztek délről. A futárok már nem az indiánok győztes csatáiról meséltek.

Azt mondták, fogytán a puskapor és a lőszer, mi több, most, hogy a mohaukokra nem figyel senki, nyugat felől közülük is egyre többen hatolnak be a területeinkre. És a hírnökök mindenekelőtt éhségről és betegségről beszéltek, arról, hogy a földjüktől elszakadt asszonyok nem tudnak termeli; hogy a férfiakat a harc köti le, és nem járnak vadászni. Ha egy-egy angol városból sikerül 179

is kiűzni az ellenséget, azokban élelem alig akad, és az a kevés, amire az indiánok szert tesznek, gyorsan fogy. A táborokat az éhség tizedeli.

A háború olyan volt, mint a libikóka, amelyik mind inkább az angolok oldalára billent, oda, ahol bőven volt ember, puska és pénz. Ha az indiánok nem jutnak élelemhez, csak idő kérdése, hogy Metacometet az angolok legyőzzék. És így is történt.

A magányos futárokat a délről menekülő, rongyos csapatok váltották fel. Szörnyű vereségről számoltak be.

A nemzetközösség városaiban mindenütt peregtek a dobok.

Az angolok új katonákat toboroztak. Az ellenséges csapatokra szerte az országban üldözés várt. Az indián, aki nem adja meg magát, nem számíthat kegyelemre. Azonnal végeznek vele. Aki megadja magát, az se számíthat többre, mint hogy szolgasorba hajtják vagy eladják rabszolgának.

A törzsek szétszóródtak, az egység megbomlott. Minden csapat külön békeszerződését akart kötni az angolokkal. Híre ment, hogy Metacomet visszatért a szülőföldjére, délre. Megindult ellene a hajtóvadászat, úgy kergették végig a mocsaras földeken, ahogy a fiúk a nádasban a békákat hajkurásszák. Azután újabb hír érkezett: Metacomet halott. A fejét Plymouth-ba vitték, és karóra tűzve tették közszemlére, elrettentésül mindenki számára.

Metacomet halála nem vetett véget az üldöztetéseknek.

A katonák továbbra is úgy vadásztak az indiánokra, mint gazda a patkányokra a csűrben. Számos csapat északra menekült, és nálunk keresett menedéket. A hosszú gyaloglástól elcsigázva érkeztek hozzánk, sokan betegen, a legtöbben kiéhezve; megadtunk nekik, ami segítséget csak tudtunk. Számunkra a rettegés és gyötrelmes várakozás ideje volt ez. Fekete Róka és Naugatuck nem tért vissza.

Kikérdeztünk minden újonnan érkező csoportot, nem tud-e róluk valamit. Csak pletykákat és mendemondákat hallottunk. Hogy ezzel a csapattal vannak, vagy azzal a csapattal, vagy magával Metacomettel. Hogy részt vettek ebben a csatában, meg abban a támadásban. Naugatuck megsebesült, de Fekete Rókának egy haja szála se görbült, mintha valami bűbáj őrködött volna felette.

A történetek nagy részét ismertük, már hónapokkal azelőtt hallottuk. Amikor azonban azt tudakoltuk, hogy most merre járnak és mikor indulnak vissza, csak üres tekintetek bámultak ránk. Néma csend volt a válasz. A háborúban mindeni magára figyel, a saját életét próbálja menteni. Mit tehettünk? Vártunk tovább.

A visszavonuló csapatok némelyike angolokat hozott magával, foglyokat, akikért váltságdíjat reméltek. A legtöbb foglyot ki is váltották, de akadtak, akiknek várniuk kellett, mert se pénzt, se indián foglyot nem küldtek értük cserébe.

Távol tartottam magam a fehér foglyoktól. Arra gondom volt, hogy jól bánjanak velük, és megkapják, amire szükségük

van, de ezen túlmenően kerültem őket. Se hűség, sem vérségi kötelék, semmilyen rokoni kapcsolat nem fűzött hozzájuk. Ha felfedtem volna a kilétemet, magyarázkodnom kellett volna; nagyon jól tudtam, miféle ítéletet alkotnának rólam, ha megtudnák, ki vagyok.

Nem kötözték meg és nem zárták be őket, kedvük szerint járkálhattak a tábor területén, hisz az erdő amúgy is fogva tartotta őket. Nem jártak össze, a tábor különböző részein laktak, ki-ki azzal a családdal, amelyiknek a foglya volt.

Bár mindent megtettem, hogy a társaságukat kerüljem, és soha még csak a közelükbe se menjek, éreztem, hogy van közöttük 181

valaki, egy asszony, aki figyeli minden léptemet. Úgy tűnt, a személyem határozottan ingerli és nyugtalanítja, mi több, olyan embernek látszott, aki nem kedveli a rejtélyes dolgokat. Ismertem a fajtáját, Beulah-ban is akadtak szép számmal, akik mindig a mások dolgába ütötték az orrukat. Martha testvérére, Anne Francisre emlékeztetett. Mrs. Petersonnak hívták. Többször is láttam a táborban. Bár sovány volt és a ruhája szinte rongyokban lógott, valahogy tudta, hogyan kell átvészelni a fogságot. Soha egy panaszos szó nem hagyta el a száját, és jó érzékkel tette magát hasznossá: besegített a varrásba, a takarmánygyűjtésbe, különböző

kis megbízásokat teljesített. Épp egy ilyen megbízást használt ki arra, hogy a közelembe férkőzzön. Egy este azzal az ürüggyel jött be hozzám, hogy valami kis ennivalót kérjen kölcsön.

- Láttam a fiát... - Ha Efrájim szarvasbőr ruhát hordott is, a haja elárulta a származását. A perzselő nyári nap pedig most egészen kiszőkítette, olyan volt, akár a kukoricahaj. - Netán fogoly maga is? - Lopva nézett körül. - Hol a gazdája? Mióta tartják itt? Melyik városból való?

- Nincs gazdám. Nem vagyok fogoly. Én itt szabadon élek.

- Az hogy lehetséges? - Sunyi szeme elkerekedett a csodálkozástól. Alig várta, hogy még többet megtudjon rólam.

- Sok-sok éve elhagytam a települést, ahol kezdetben laktam.

- Szabad akaratából?

- Nem egészen. A közösség jobbnak látta, ha szedem a sátorfámat.

Eltűnődött ezen a szokatlan történ.

- Csupán egyetlen ilyen esetről hallottam. Járt nálunk egyszer egy lelkész, a nevére már nem emlékszem, és ő mesélt valamit egy lányról, aki megbabonázta az egész települést, és aztán az erdőbe 182

szökött, hogy ott összeálljon a szellemekkel.

- Nem - mondtam sietve -, velem semmi ilyesmi nem történt.

- Nekem a gazdasszonyommal támadt nézeteltérésem, egy személyes és kényes természetű ügy kapcsán. - Lesütöttem

a szemem. Biztosra vettem, hogy ebből megérti, mire célzok.

- Paráznaság? - Kellőképpen sikerült megbotránkoztatnom.

Bólintottam.

- A gazdasszonyom az uraság pártjára állt, ketten voltak ellenem. Akkoriban önfejű kislány voltam, meg ostoba is, hát megszöktem. De hát az erdő nem segített rajtam, reménytelenül eltévedtem. Egy pentucket csapat talált rám, és befogadott. Azóta velük élek. Mármint azokkal, akik még életben vannak közülük.

A férjem Pocumtuck mellett esett el, és a fiam...

- Hogyan? Házasságot kötött egy vademberrel?

Ettől a pillanattól fogva képtelen volt rám nézni. A szájához kapta a kezét, mint akit rosszullét fogott el. A házasságomon sokkal jobban megbotránkozott, mint a cselédjét elcsábító gazda történetén. Efféle borzalmat nem lehet eltűrni. Rongyos, elpiszkolódott gallérja alól kilátszott a nyaka: pulykavörös volt.

- Igen.

- Értem. - Még most sem nézett rám, lesütötte a szemét. - És a fiú? ő nem születhetett ebből... vagyis úgy értem, annyira szőke, ő mégsem lehet bennszülött. Vagy igen?

- Nem. - Mulattatott, ahogy a nő leplezni igyekszik felháborodását. - A fiú nem az enyém.

Elmondtam neki, hol találtam rá.

- Haza fog jutni, ha Isten is úgy akarja. Mint ahogy valamennyien hazajutunk.

- Ha jól tudom, a gyereknek nincs senkije. Nem volt rokona
183

azon a településen. Ha majd eljön az ideje, ő maga fogja eldönteni, hogy velünk marad-e vagy sem.

- Hogy visszatérjen a civilizációhoz vagy vademberek közt maradjon? Nem is kérdés, hogy mit választhat. És magának nincs több gyermeke?

- Volt egy lányom. - Elhallgattam egy pillanatra. Nem voltam biztos benne, hogy képes leszek kimondani. - Meghalt.

- Nekem is lányaim vannak. Fogadja őszinte részvétem.

A tekintetében valódi együttérzést véltem felfedezni. Valahol azonban ott motoszkálhatott fejében a gondolat, hogy az a lány, aki tőlem való, annak inkább a másvilágon, mint ezen a világon a helye.

- A lányai fogságba estek? - kérdeztem tőle.

A fejét rázta.

- Az apjuknak gondja volt rá, hogy egy biztonságos városba vitesse őket. Úgy terveztük, hogy én is utánuk megyek... -

Elhallgatott. Bizonyára felrémlett előtte mindaz, ami történt vele, a sok szörnyűség, amin keresztülment. - A férjem a milíciánál szolgál. Peterson százados. Nem hallotta a nevét?

Megráztam a fejem.

- Pedig a mieink körében nagy híre van... - Büszke pillantásába megvetés vegyült. - Az én lányaim... - Összeszedte magát és így folytatta: - A lányaim már biztonságban voltak, amikor a vadak ránk támadtak. Áldom érte Istent. Attól tartok, ha nem így alakul, ma már nem élnének.

- Rosszul bántak magával?

- Nem, nem állíthatnám, hogy rosszul, és nem ért sérelem... de az indiánok közt kegyetlenül nehéz az élet.

- Nem nehezebb, mint amilyen nehéz az övék is.

- Ebben van igazság. - Töredezett, fekete körmeire és piszkos kezére esett a pillantása. - Istenhez fohászkodom, hogy adjon nekem kellő erőt, hogy elviseljem a megpróbáltatásokat.

Azzal elsietett, mert a gazdája szólította. Az indián, aki fogva tartotta, cseppet se bánt vele kegyetlenül, ez az asszony mégis rettegett tőle. Küldtem neki élelmet és tiszta ruhát, és mindent megtettem, hogy könnyítsék a sorsán. Némelyik fogollyal valóban kegyetlenül bántak, bár erről sokszor ők maguk tehettek.

Az asszonynak sikerült elérnie, hogy még egyszer meglátogasson. Ezúttal egy rongyos Bibliát hozott magával, amelyre minden bizonnyal az indiánokkal való csereberélés során tett szert. Komor ábrázattal jelent meg nálam, és

őszinte buzgalommal idézett Ezékiel próféta könyvének 18. fejezetéből: „És ha a gonosztevő megtér az ő gonoszságától… és törvény szerint és igazságot cselekszik: ez az ő lelkét megtartja életben.”

Én nem szorulok rá, hogy bárki is megmentse a lelkemet, közöltem vele. Nem tartom magam gonosztevőnek, és a saját ismereteim szerint mindig is arra törekedtem, hogy a törvény szerint és igazságot cselekedjek.

Úgy nézett rám, mintha ilyen fokú istenkáromlást még életében nem hallott volna. Attól kezdve alig-alig találkoztam vele.

Többször nem kísérelte meg, hogy a közelembe férkőzzön, de sokszor úgy éreztem, hogy figyel. Vagyis inkább azt, hogy Efrájimot figyeli. Szokásává vált, hogy minduntalan megszólítsa, magához hívja, és csip-csup elintéznivaló ügyeket bízzon rá, közben pedig beszédbe elegyedjen vele. Amikor egyszer faggatni próbáltam Efrájimot, hogy miről esik köztük szó, azt mondta, az asszony a Bibliáról mesél neki, és tudni akarja, erős-e a hitében.

- És erre mit feleltél?

- Hát azt, hogy igen, amennyire tőlem telik.

- Másról is faggat?

Efrájim nem felelt. Ha rajta múlik, megkímél a választól, de világéletében őszinte gyerek volt, és bőrének fehér színe megnehezítette, hogy titkolózzon.

- Még miről kérdezősködött?

- Azt kérdezte... - Elbizonytalanodott és még jobban elpirult.

Azután suttogóra fogta a hangját. - Azt kérdezte, űzöl-e boszorkányos praktikákat. Hallott róla... sokan ezt rebesgetik rólad.

Egy pillanatra úgy éreztem, megfordul velem a világ.

- És mit feleltél? - Igyekeztem könnyed hangnemet megütni, pedig számomra nagy volt a tétje annak, hogy Efrájim mit válaszol.

- Azt, hogy nem! Hogy hova gondol! Hogy gyógyító vagy, és ezért az emberek tisztelnek, becsülnek. Meg azt is elmondtam, hogy megmentetted az életemet és nemcsak az enyémet, de sok más emberét is. Azt kérdezte „Úgy érted, sok indián életét?”, mire én azt feleltem, ha neki úgy tetszik, nevezheti őket pogányoknak is, de te nem látsz különbséget indián és keresztény között.

- Értem. És kérdezett még mást is?

- Igen. Azt, hogy szoktál-e imádkozni.

- Na és erre mit feleltél?

- Hogy szoktál, persze, a magad módján. - Elhallgatott. - Mert, mondtam neki, másképp nem is imádkozhatnál, miután ennyi ideje nem voltál templomban, meg rendszeres istentiszteleten. - Rám nézett. - Valami rosszat csináltam? Rosszat mondtam, Mary?

- Dehogy. Egyáltalán nem mondtál semmi rosszat. - összeborzoltam selymes, puha haját. - Ne aggódj.

186

- Ha rosszat mondtam volna, biztos, hogy nem szándékosan tettem. - Gondterhelten ráncolta a homlokát, annyira elfogta a nyugtalanság. - És tényleg sajnálom. Bár én csak az igazat mondtam. - Egy hirtelen támadt, új gondolattól kisimult a homloka. - Abból nem lehet baj, ugye?

187

27. Rossz idők

Mire eljött a szüret ideje, a háború véget ért. Naugatuck és Fekete Róka az utolsó harcosok közt tért vissza a táborba. Porosán és fáradtan érkeztek meg, több napi gyaloglás után. Lesoványodtak és ki voltak éhezve, a ruhájuk rongyokban lógott, a mokaszinjuk lyukas, elnyűtt, a lábuk kisebesedve - de éltek. Az egész tábor összesereglett az üdvözlésükre, és akkora volt a tolongás, hogy szinte lehetetlen volt a közelükbe férkőzni. Aztán a tömeg szétszéledt, és Fekete Róka odajött hozzám. A hónapok óta tartó várakozás feszültsége önfeledt, boldog pillanattá oldódott, amikor fölöslegessé vált a beszéd: a fiam szavak nélkül is tudta, milyen boldog vagyok.

Később elvitték tőlem Fekete Rókát a többi harcossal együtt a gőzkunyhóba, hogy megmosdassák őket, és az ünnepséghez illő ruhát öltsenek. Azokat az új ruhákat, amelyeket a várakozás ideje alatt készítettem, most odavitettem a gőzkunyhóba, azután csatlakoztam a többi asszonyhoz, összeszedtük, amit csak lehetett, hogy méltó lakomával ünnepeljük a hazatérésüket.

Az elmúlt hónapok során aligha volt mit ünnepelnünk, így hát erre a lakomára kivétel nélkül mindenkit meghívtunk.

A meghívást azonban nem mindenki fogadta el. Mrs. Peterson távolt maradt. Amikor a vigasság a tetőfokára hágott, feltűnt, hogy még valaki hiányzik. Efrájimot nem láttam sehol. Azt hittem, ott lesz a többi fiú közt, akik féktelen játékba merülve, fel-alá futkostak az ünneplők körül, de tévedtem. Végül Mrs. Peterson táborhelyén találtam rá. Most, hogy Fekete Róka velem van újra, 188

mondta nekem, fölöslegesnek érzi magát.

Aznap este még velem jött a hosszúházba, de attól fogva egyre több időt töltött annál az angol asszonynál. Valahányszor megjelent nála, Mrs. Peterson igen szívélyesen fogadta, és nagy felhajtást csapott körülötte. Lehet, hogy Efrájim valóban úgy érezte, hogy elhanyagolom, amióta Fekete Róka visszatért hozzám. Az is lehet, hogy kicsit félt Fekete Rókától, aki a falubeliek körében immár kipróbált és rettenthetetlen harcos hírében állt. Pedig, korábbi ígéretéhez híven, a fiam nem bánt rosszul a fiúval, bár nem is volt különösebben barátságos hozzá; én megértettem, hogy Efrájim miért fél tőle.

Most, hogy a háború befejeződött, az angolok Doverbe citálták Vannalanszetet. Egy bizonyos Richard Waldron őrnaggyal kellett ott találkoznia, és hivatalosan is megkötnie a békét, továbbá átadnia a foglyokat, akik az utóbbi időben kerültek az ő táborába. Efrájim most eldönthette, hogy vele tart Doverbe, vagy pedig velünk marad. A válás gondolata elszomorított, sokkal jobban, mintsem azt Efrájim sejtette, de nem akartam, hogy tudja. Különben is, szavamat adtam, hogy ha elérkezettnek látom az időt, rábízom a döntést, és nem szokásom, hogy a szavamat megszegjem.

Mindvégig reménykedtem, hogy Efrájim velem marad, de a kijelölt napon mégis elment. Mrs. Petersont választotta. Miután annak idején maga mesélte, hogy a kolónián nem él egyetlen rokona sem, tudtam, hogy a telepesek közt nem vár rá senki, de Peterson asszony majd a gondját viseli. Nem

mondhatnám ugyan, hogy a nővel baráti viszonyban’ álltam, erre mégis ígéretet kaptam tőle.

Szikrázó Tűz azt tanácsolta Fekete Rókának és Naugatucknak, 189

hogy ne menjenek el Doverbe. Úgy vélte, nagy hiba, hogy Vannalanszet annyira bízik az angolokban.

- Számukra ezentúl minden indián ellenség. - Szikrázó Tűz mindenesetre így látta.

És jó, hogy így látta, és a fiaink megfogadták a tanácsát, mert azok közül, akik elmentek, sokan nem tértek vissza. Jóllehet Vannalanszet jóhiszeműen járt el, az angolok becsapták. Azért ment Doverbe, hogy békét kössön, hogy angol és indián ne háborúzzon többé, de Waldron másképp vélekedett. Kijelentette, hogy Vannalanszet szökevényeket bújtat, és ez háborús cselekedetnek számít. Százával gyilkolták le az indiánokat, és még sokkal többet ejtettek foglyul, hogy aztán itt, Amerikában vagy Kelet-Indiában rabszolgának adják el őket.

A harcosok maradék csapata dühösen tért vissza a táborba.

Vannalanszet úgy érezte, becsapták és elárulták. Korábban semleges volt, de ettől kezdve ellenségének tekintette az angolokat.

Most, hogy Fekete Róka ismét velünk volt, elköltöztem a hosszú házból, és attól távolabb új lakóhelyet alakítottam ki magunknak.

Szikrázó Tűz gyakran ellátogatott hozzánk, hogy elüldögéljen velünk a tűznél, megvitassa Fekete Rókával a háború tanulságait, elszívjon egy pipát, és hírül hozza, mit döntöttek a főnökök a tanácstűz mellett. Egy este, épp naplemente előtt, amikor ott volt nálunk, valaki kopogott a vigvam ajtaján. Szikrázó Tűz egyik embere. A karjában szorongatott valamit, ezért a vállával maga előtt tolva az ajtólapot bújt be a sátorba. Először azt hittem, kutya vagy más sebesült állat van nála, de aztán megláttam, kinek a fejét öleli magához. A szőke haj rövidre volt nyírva, de tudtam, hogy Efrájimé. A talpa vérzett, a mokaszinja cafatokban; tüskés ágak 190

horzsolták fel a karját és lábát; az arcát agyoncsípték a bogarak.

A ruhája bűzlött, mint a trágyadomb.

Intettem a harcosnak, hogy fektesse le, és óvatosan levágtam róla a sáros, piszkos bőrdarabokat. Szikrázó Tűz átvitte a gőzkunyhóba, ahol megfürdették és bekötözték a sebeit. Prémekbe burkolva hozták vissza hozzám. Lefektettem és hagytam pihenni.

Másnap estig aludt. Farkaséhesen ébredt, de olyan gyenge volt, hogy evés közben remegett a keze, és a szaruból készült kanál minduntalan a fatál szélének koccant. Elvettem tőle az edényt, és inkább magam etettem. Azután kicsomagoltam a batyuját, hogy keressek neki tiszta ruhát.

- Megtartottad a batyumat?

- Nem dobtam el semmit, ami a tiéd.

- Akkor jó. Mert azt hiszem, itt fogok maradni.

- Mi történt?

- Nem tetszett. Nem tetszett, amit ott csináltak velem.

- Mrs. Peterson?

- Nem is annyira ő, inkább a férje. A százados.

- Rosszul bánt veled?

- Nem csak az. - Elfordult, a szeme hirtelen megtelt könnyel.

- Más is volt.

Vártam, míg összeszedi magát. Aztán folytatta.

- Amikor rágyüttem, hogy milyen ott náluk, meggondoltam magam. Vissza akartam jönni Vannalanszettel, de mán nem lehetett, mert nem engedtek. Az a nő, a Mrs. Peterson, mindenfélét kitalált, hogy rendbe kell engem szedni. Lesikáltatott, de cseppet se finoman, pedig piszkos se vótam. Aztán fiúnak való ruhát adott, azt mondta, vegyem fel. Viszketett a bőröm a gyapjútól, már rég elfelejtettem, hogy az milyen érzés. A cipő meg szorította 191

a lábamat. Kértem, hogy adják vissza, ami előtte rajtam vót, vagy hogy legalább a mokaszint hadd vegyem fel, de olyan képet vágtak, mintha valami mocskos dolgot kérnék tőlük.

Imádkozni kezdtek értem, meg prédikálni. Én meg már rég elfelejtettem, hogy a fapad a templomban milyen kemény,

meg hogy a lelkész mennyi hazugságot beszél onnan fentről. A Mrs.

Petersonnal, azzal nem vót bajom, de a férjének, annak megvót az elképzelése, hogy egy fiú milyen legyen, és az nekem sehogy se tetszett. Folyton csak szónokolt, hogy mi a rend, meg a fegyelem, és egy pálca vót nála, amivel egész idő alatt a másik kezét csapkodta, miközben beszélt. Én meg lestem a gyerekeit, a két lányát, hogy azok mit szólnak, de hiába, mert ők mindig lehajtott fővel hallgatták, soha nem mertek a szemébe nézni, meg az enyémbe se.

Egyik éjjel, fekszem az ágyban és gondókozom, hogy már most mi a jó nekem. A papám, ő sose vót ilyen. És nekem régóta nem mondta meg senki, hogy mit csináljak, meg nem parancsolgattak, amikor arra semmi okot nem adtam. A Mrs. Peterson azt mondja, nem vagyok szolga, de én mégis úgy érzem magam. Hát jó. Fogom magam és az éjszaka közepén kimászom az ágyból, mert látok én a sötétben is és tudok hangtalanul is járni. Keresem a ruhám, amit még te csináltál nekem. Ott volt a szemétdombra hányva.

A szaga nem túl jó, de gondoltam, akkor is felveszem, legalább nem érződik a saját szagom, ha rám uszítják a kutyáikat. Mire megvirradt, már meg is találtam az észak felé vezető ösvényt.

Mert amikor vittek magukhoz, nagyon figyeltem, merre visz az út, ahogy Szikrázó Tűz tanított rá.

De nem én vótam ám az egyetlen, aki azt az utat választotta.

Egy egész hadsereg járt ott előttem. Angolok, lovon. És láttam, mit 192

műveltek. Lepuffantottak mindenkit, mint a kutyát. Láttam néhány nashuait is a halottak között, a rajtuk lévő jelekből gondoltam, hogy azok. Meg ismerősöket is láttam, olyanokat, akik egész idő

alatt itt éltek, és soha nem léptek a harci ösvényre. De a katonák, azok nem kérdeztek semmit, csak lőttek. Némelyiknek pont a háta közepébe. Micsoda gyáva népség! Igazi férfi nem tenne ilyet.

Soha. Skalpot is szedtek. Miféle fehér ember az ilyen, amelyik erre képes?

- Honnan tudod, hogy nem egy másik indián törzs volt?

- Fehérek vótak, az biztos. A paták nyoma ott vót a sárban meg a vérben, ahol toporogtak, és később megtaláltam a táborhelyüket is. Jó száz lépésnyi távolságra meg egy leégett falut. De rohantam tovább, egyszer sem tartottam pihenőt. Nem akartam. Féltem, hogy nem találllak itt titeket. Attól féltem, hogy... - Vörösre harapta az ajkát, ahogy igyekezett visszatartani a sírást. - Csak azt akarom mondani... jó, hogy itt vagytok.

Azért jöttem vissza, mert... mert nekem sehol nincs családom, csak itt. - Rám nézett. - Akikkel eddig vótam, azok közül te voltál leginkább olyan, mint aki nekem anyám lehetett volna.

- Aztán Szikrázó Tűzre nézett. - És arra gondoltam, hogy akinek a papája meghalt, mint nekem, az választhat

magának egyet, és akit választok, az nem Peterson százados lesz.

Szikrázó Tűz elmosolyodott és megsimogatta Efrájim tüskés haját.

- Szerencsés ember, akinek ilyen fia lehet, amilyen te vagy.

Naugatuck büszke lesz rá, hogy a fivérének nevezhet.

- Én is büszke lennék. - Fekete Róka mindez idő alatt ott pihent a fekhelyén, és szótlanul hallgatta a beszélgetést. Most felkelt, előjött a félhomályból és a fiúhoz lépett. - Bebizonyítottad, hogy éppoly 193

bátor és ravasz vagy, mint bármelyik indián harcos közülünk. Sok szenvedésen mentél keresztül, hogy ide visszatérhess, és azért vagy itt, mert népet választottál magadnak. Mától fogva közénk tartozol.

Elővette a skalpkését, két ujja közt végighúzta a finoman megmunkált, vékony pengét, és lekuporodott Efrájim mellé.

A fiúnak szeme sem rebbent, amikor a kés a hüvelykujja tövénél a húsába vágott. Fekete Róka ugyanúgy megvágta saját magát, egymáshoz szorította a két sebet, és köré tekerte a homlokpántját, hogy a vérük egymásba folyjon.

- Most már egyazon vér folyik bennünk. Testvérek vagyunk, te meg én.

Efrájim mondani akart valamit, de nem jött ki hang a torkán.

Helyette könnyek csorogtak végig az arcán. Fekete Róka megvárta, hogy elcsituljon ez a hirtelen vihar, majd az ölébe vette és a fekhelyéhez vitte.

Szikrázó Tűz kis dohányt szórt ki a zacskójából, a pipájába tömte és megint rágyújtott.

- Délen vér oltotta ki a tüzeinket. Nem térhetünk vissza.

- Itt nem maradhatunk. - Fekete Róka visszajött mellénk.

Efrájim elaludt. - Hallottam erről a Petersonról. Efrájim jól tette, hogy elszökött a házából. De azt is tudom, hogy kegyetlen ember és nem tűri a vereséget. Efrájimnak nem lesz nyugta, utána fog jönni.

- Vannalanszet mostanában arról beszél, hogy északra megyünk, a franciák földjére.

- Kanadába? - kérdeztem.

- Az emberei közül néhányan már ott vannak, azon a helyen, amelyet a franciák St. Frankois-nak neveznek. - Egy parázsló 194

fadarabot vett ki a tűzből, hogy meggyújtsa a pipáját. - A franciák nem szívlelik az angolokat. Nem lesz többé béke.

- Csatlakoznunk kell hozzájuk. - Fekete Róka lekuporodott a tűz mellé.

Szikrázó Tűz elhúzta a száját.

- Az a hely tele van fekete csuhásokkal, úgy ellepték, mint kutyát a bolhasereg.

- Fekete csuhásokkal? - Most hallottam először ezt az elnevezést, de hirtelen kirázott a hideg, mintha felhő takarta volna el a napot.

- Jezsuiták. - Felnevetett, de nevetésében derűnek nyoma se volt. - A te puritánjaid hozzájuk képest olyan szelídek, mint a galamb.

- De akkor hová menjünk? - Fekete Róka alig tudta féken tartani a türelmetlenségét.

- Azt ki-ki maga fogja eldönteni. Nehéz elhagynunk a földet, ahol születtünk, és ahol a nagyszüleink meg az ő nagyszüleik születtek. Egykor azt hittem, hogy ez a föld a gyermekeimre fog szállni, azután pedig az ő gyermekeikre, de lám, másképp rendeltetett. Elszakítanak bennünket innen, kitépnek bennünket, mint vihar az erdőben a fát. Mintha hatalmas orkán kerekedett volna, és az csavarná ki a gyökereinket.

Fényét vesztette a tekintete, mint egy elöregedett gesztenye, amelyik több éve hever a fa alatt a fűben. Szikrázó Tűz a sarkára kuporodott, könyökét a térdére fektette, és karjára hajtotta a fejét.

így maradt hosszú ideig. Azután felkelt és elment, anélkül, hogy egyetlen szót szólt volna.

Teltek a napok, és Szikrázó Tűz búskomor állapota nem változott. Kerülte a társaságot, egymagában sétálgatott a tó partján 195

vagy kenuba szállt, és kora hajnaltól késő estig evezett. Fekete Róka mindenáron menni akart, de én amellett voltam, hogy maradjunk még. Szikrázó Tűz jó barátom volt. Nem akartam elhagyni.

A harmadik napon Naugatuck jött oda hozzám. Aggódott az apja miatt.

- Apám fél meghozni a döntést. Nem tudnál segíteni neki?

-kérdezte az ifjú. - Te lélekben erős vagy. így mondta Fekete Róka.

- Előttem éppúgy rejtve van a jövő, mint előtted, vagy bárki más előtt. Szikrázó Tűz azért keresi a magányt, mert jelre vár.

Bólintott. A fülében függő és a nyakát övező rézkorongok megcsillantak a tűz fényében.

- A népe is jelre vár. Más csapatok már távozni készülnek.

Reménykedjünk, hogy Szikrázó Tűz hamarosan meghallja a szellemek szavát. Ha nem, hát könnyen lehet, hogy egyedül ő

marad itt a tó partján.

Eltelt egy hét és nem hozott változást. A hetedik napon azonban, napfelkeltekor, Szikrázó Tűz felkeresett. Tudtam mindjárt, hogy valami történt. A járása könnyed volt, mint

aki súlyos tehertől szabadult, és amikor a vigvamomhoz érve felhajtotta az ajtót, láttam, hogy a szemében a régi tűz ég.

Üljön le közénk, mondtam neki, és költse el velünk, amit reggelire készítettem. Miután elfogyasztottuk az ételt, kiküldtem Efrájimot a vigvamból.

- Eredj, keresd meg a többi fiút, biztosan odakint játszanak már.

A jel, amelyre várt, elért Szikrázó Tűzhez. Ezt láttam a tekintetében. Egy darabig szótlanul ültünk egymás mellett. Végül megszólalt.

- Tegnap este a tó partján sétáltam, és hallottam a vadludak hívó szavát. Később azt álmodtam, hogy ugyanazon a helyen állok, és amikor felnéztem, láttam, hogy nagy csaptokban vonulnak felettem, mintha megannyi laposra köszörült, széles nyílhegy takarta volna el az eget. Álmomban megértettem, mit kiáltanak felém. A tóról és a Kovakőhelyről beszéltek.

Elgondolkoztam a szavain, és a fejemet ráztam. Az álmok roppant nagy jelentőséggel bírnak, valahányszor döntenünk kell a jövőről, de ezúttal tanácstalan voltam. Nem tudtam, mit jelent Szikrázó Tűz álma.

- Missisquoi-ba megyünk. Arra a helyre, amelyet az abenakik Mazipszkoiknak, Kovakőhelynek neveznek. Van ott egy

falujuk, egy nagy tó partján, amit ők úgy hívnak, hogy Bitaubagu, a franciák pedig úgy, hogy Champlain.

- Naugautcknak már elmondtad?

Szikrázó Tűz bólintott.

- Elmondtam neki az álmomat. Hasonló tervet forgatott ő is a fejében.

- Naugatuck meg én vadászni fogunk ott télen - szólalt meg Fekete Róka. - Csapdával rakjuk tele az erdőt, szerzünk sok prémet és eladjuk. Ha tovább akarunk harcolni, lőporra és puskára lesz szükségünk. Azt pedig a franciáktól fogjuk beszerezni, Mount Royale-ban. Oda kell mennünk.

28. Alison Ellman

Alison odavolt Montrealért. Itt kétszeresen külföldön van az ember, mivel a város egyszerre kanadai, meg francia is, és Alison pont ezért imádta. Most jött rá, hogy hónapok óta ki se tette a lábát az intézetből, nemhogy Bostonból. Jó, hogy kicsit kiszabadult. A latin negyedben szállt meg. Tagadhatatlanul jól érezte magát, pedig a kutatással sajnos nem állt valami jól. Arra számított, hogy az itteni kollégáktól megtud majd valamit, de az ismerőse, McGillen, akit felhívott, nem sok biztatót mondott a telefonba. Vacsorára beszéltek meg találkozót, úgyhogy estig még lehet, hogy kiderít valamit. Addig pedig előtte az egész nap.

Kedvére nézelődhet, bejárhatja a régi kikötőt és Vieux Montrealt, egyszóval újra felfedezheti a várost.

- Rejtély ez a te Maryd - mondta Glen. Ő volt az, akivel Alison beült egy óvárosi vendéglőbe. - Ha itt járt is, semmi nyoma.

Alison egy pohár bort töltött magának, és igyekezett nem mutatni, mennyire csalódott.

- De elképzelhető, nem, hogy megfordult Montrealban?

- Teljességgel elképzelhető. - Glen bekapott egy falat bifszteket.

- Főleg, ha belekeveredett a Fülöp király féle háborúba. Az ugyanis meglehetősen véres összetűzés volt. Odalent alaposan megszorongatták az új-angliai törzseket, minek következtében sokan északra menekültek. Némelyik törzs fehér foglyokat is vitt magával.

- De az lehetetlen, hogy Mary fogságba esett volna.

- Fehér asszony egy bennszülött csapattal? Felfigyeltek 198

volna rá.

Glen végzett az utolsó pár szem sült krumplival is, és szájához nyomkodta a szalvétáját.

- Majd meglátom, talán ki tudok deríteni még valamit. Van egy kollégám az UQAM-on. Elképzelhető', hogy ő többet tud. Ez inkább az ő területe, mint az enyém. Már kerestem. Azt mondták, valami konferenciára ment, de pár nap múlva megint itt lesz.

Nem volt mit tenni. Maradt a várakozás. Alison úgy gondolta, hogy ezzel az erővel akár Québecbe is felmehet. Van ott néhány barátja, és különben is, megfogadta, hogy mindenképpen meglátogatja őket. Kicsit velük marad, aztán beveti magát a könyvtárba.

Maga is böngészhet a levéltári iratok közt, hátha talál valamit Maryről.

Alison üres kézzel tért vissza Montrealba, végképp kedvetlenül.

Amikor belépett a szobájába, látta, hogy villog az üzenetrögzítő.

Leszólt a portára.

- Mademoiselle Ellman? Érkezett önnek egy fax, itt van lenn a portán.

Alison felállt, leült, aztán megint felállt. Fel-alá járkált a szobában, kezében a faxszal. Mary mégis itt járt Montrealban.

Lehet, hogy ugyanazokon az utcákon sétált, ahol pár napja ő maga.

Glen barátja talált valami dokumentumot, amelyikben szerepelt utalás arra, hogy egy fehér nő, angol, itt járt egy bennszülött csapattal, akik Új-Angliából menekültek a Fülöp király féle háború után. Glen kollégája még azt is megírta, hogy szerinte milyen útvonalon jöhettek fel ide, északra.

Alison kibámult az ablakon. Megpróbálta ideképzelni Maryt.

Általában szívesen szállt meg a nagyvárosok szívében, most 199

azonban az utcáról felhallatszó zajtól egyre idegesebb lett. Mary rejtély, Glennek igaza volt. Amit most kiderített, még rejtélyesebbé tette. Több kérdést vetett fel, mint amennyit megválaszolt. Hogy került ide Mary? Mi történt vele útközben? Innen hová ment? Itt, ebben a modern városban, aligha talál erre választ; se a könyvek, se a múzeumok, se a könyvtárak nem fognak választ adni rá. Ha valahol, csakis Agnesnél lehet a rejtély kulcsa.

Alison leült az ágyra, és közben azon töprengett, mi lehet Agnes jelentősége az ő szempontjából. A lány nem jelentkezett; pontosan nem is tudja, hol van. De akkor is meg kell találnia.

Itt az ideje, hogy összevessék a kutatási eredményeiket.

200

29. Tükör-tó

Agnes megint felébredt. Most se tudta, hogy hol van, sőt, azt sem, hogy kicsoda, de mindenre emlékezett. Tisztán látta maga előtt a legkülönbözőbb jeleneteket. Mintha valaki másnak a memóriája került volna a fejébe, a saját emlékezetéből pedig nem maradt semmi.

Érezte, hogy valamit tennie kell.

M néni az ablak előtti asztalnál ült. Odament hozzá, amint észrevette, hogy felébredt.

- Jól vagy? Kérsz valamit? Ne főzzek neked egy kávét?

M néni tisztában volt vele, hogy most leginkább egy fontoskodó, vén tyúkanyóra hasonlít, de annyira örült, hogy az unokahúga visszatért. Agnes többször is sírdogált álmában, könnyek csorogtak a szeme sarkából, mintha elviselhetetlen lenne számára, amit lát.

Bár M néni tudta, hogy veszélyes lenne felébresztenie, olykor mégis erős kísértést érzett, hogy megtegye.

- Jól vagyok.

M néni megkönnyebbülten sóhajtott fel.

- Hát, talán mégse annyira jól. - Agnes elgondolkodott, a feje még mindig zavaros volt. - Szeretnék kérni tőled valamit.

- Igazán? És mit?

- Szeretném, ha meghallgatnál.

Nagynénje bólintott. Megértette. Aztán Agnes mesélni kezdett. Jelenetről jelenetre elevenítette fel a történetet. M néni szótlanul és figyelmesen hallgatta, az olyan ember rezzenetlen arckifejezésével, aki az élőbeszédet gyakorlottan raktározza el 201

magában, mert hosszú ideje űzi ezt a mesterséget.

Amikor Agnes elhallgatott, M néni levette a polcról a térképeket és kiterítette őket az asztalon.

- Valahol itt lehettek, mielőtt elindultak. - Tömzsi ujjával a csipkés körvonalú tóra mutatott. - Aztán erre mehettek, ezeknek a vízi utaknak a mentén.

Felállt az asztaltól, előszedett egy bögrét és kotorászni kezdett benne. Végül egy vastag filctollat halászott ki belőle. Sercegett a hegye, ahogy egy vastag fekete vonalat húzott a térképre.

Folyamatosan magyarázott Agnesnek, miközben mutatta az útvonalat, amelyet az indián csapat követhetett. Agnes maga előtt látta a csapatot, félig a mostani szemével, félig azzal a másikkal, az álombélivel.

Akkor keltek útra, amikor a fákról hullani kezdtek a levelek.

A kenukba rakták, amijük csak volt, mindent, amire az előttük álló tél folyamán szükségük lehet: élelmiszert, edényeket, ruhát, szőrméket és takarókat, meg a gyékényeket, amiből majd hajlékot készítenek. A férfiak előkészítették a nyírfakéreg kenukat a nagy útra. A hajótest

lemezeit feketefenyő-gyökérrel varrták újra össze, és, hogy vízhatlan legyen, minden varrást gyantával kentek be.

A kenu oldalait megmagasították, hogy elbírja a nagyobb terhet és orrtól tatig kidíszítették: benedvesítették és lekaparták a kérget, hogy oltalmazó jeleket tegyenek rá. Festékkel kevert gyantával kenték be az evezőket, aztán helyenként azokba is rajzokat véstek: azt rajzolták le, amit álmukban láttak.

Az öregek, a gyerekek, a kutyák és a csomagok a kenu közepébe kerültek. A férfiak és a nők előre és hátra ültek. Egy ember a hajó orrában irányított, egy másik a végében kormányozott, ketten 202

középen eveztek. Roppant erővel és rendkívül ügyesen hajtották a kenut, kihasználták a légörvény és a hullámok mozgását, amikor árral szemben haladtak. Evezés közben énekeltek, a törzs életéről, a legrégebbi időktől kezdve egészen a mostani utazásig. Minden egyes evezőcsapás az álmaikról mesélt a folyónak.

M néni felsorolta Agnesnek a folyók és hegyláncok nevét.

Agnes maga előtt látta a vizet, amint magasba tornyosuló, hatalmas sziklák közt tör utat magának, sebes folyású, fehéren gyöngyöző

patakként nyomul előre, zuhan alá, örvénylik a ház magasságú kövek között. A folyók helyenként egészen elkeskenyedtek, sekéllyé váltak, aztán meg is szűntek. Ilyenkor a csapatnak ki kellett szállnia és addig kellett

minden hajót és csomagot kézben cipelve vándorolnia, amíg újból evezhető vízre nem találtak.

Azután az utazás egy-egy képe villant fel sorra Agnes előtt: a pirkadat sápadt fénye a keleti égen, a fák mögött lebukó nap, amint sötét csíkokat fest a csillogó vízre. Vöröslő tábortüzek gyúltak valahol, a folyó hullámaiból kiemelkedő földnyelven vagy valami magányos tó partján, ahol a délre költöző vadkacsák és ludak pihentek. A férfiak vadásztak, alakjuk alig-alig látszott az árnyas erdő fái közt. Az asszonyok bogyókat, diót és mogyorót gyűjtöttek, akár a mókus, télire elraktározták az ősz gyümölcseit.

Agnes egészen közelről látta a gyógynövényeket, megfordult, hogy odabiccentsen és rámosolyogjon egy fiatal nőre, akit soha nem látott, de tudta, hogy nem lehet más, mint Fehér Szarvas, Naugatuck ifjú felesége. Úgy érezte, igyekeznie kell, hogy minél több bogyót, magvat, levelet, gyökeret és kérget szedjen össze, még mielőtt a föld megfagy és belepi a hó.

Agnes látta, hogyan himbálózik a kis hajóraj, kisebb és nagyobb vizek folyását követve egészen addig a pontig, ahol két nagy 203

folyó ömlik egymásba. Ettől kezdve gyorsabb ütemben haladtak előre. Északon hamar beköszönt a tél. Az ég még kéken ragyogott felettük, de az erdő már átalakult; a víz fölé hajló fák arannyal szórták be a csapatot. Ismeretlen hegyek közt, vadul száguldó folyókon vitt tovább az útjuk. Hajnalban dértől fehérlett a föld.

- Azt hiszem, valahol itt lehetnek - jegyezte meg halkan M néni, tollát megállítva a nagy vízválasztó egy pontján, ahol az egyik folyórendszert a másik váltja fel.

Nehéz, meredek utakon haladtak. A vállukon cipeltek mindent, és gyakran több napi utat kellett így megtenniük, amíg egy újabb, nagy folyóhoz értek. A Winooskihoz. Ezt a folyót keresték. Ez már egészen a tóig viszi őket.

M néni a Champlain-tóra mutatott. Keskeny, girbe-gurba, kék folt a térképen. Agnes érezte, hogy száguld vele a víz.

A kenu hajmeresztő sebességgel rohant, szinte belezuhant a tóba, amelyet nem Champlainnek hívtak már, hanem Bitaubagunak, az Ország Kapujának. Kis híján rosszul lett, ahogy a csónak táncolva ficánkolt a hullámok hátán.

A következő pillanatban már nem a hajóban ült, hanem felfelé szállt, egyre feljebb, miközben lebukott a nap, és a víz tükre vörösen ragyogott. Most felülről látta a vékony kis csíknak tetsző hajórajt, amint észak felé fordul: lent, a hatalmas vízen apró, törékeny csónakok lebegtek. Megannyi kis falevél-hajó, mint amilyeneket a gyerekek hajtogatnak.

30. Mary, Missisquoi - Korakőhely

Az abenaki falu, melyet a franciák Missisquoi-nak neveztek, nem is falu, hanem város volt már, miután a déli háború elől menekülő, hozzánk hasonló csoportok lakosainak számát a sokszorosára növelték. Az indián nagylelkű nép és hagyományai úgy kívánják, hogy segítsen társain a nehéz időkben és megossza velük, amije van. Az abenakik kitárták kapujukat a bajba jutottak előtt, menedéket nyújtottak minden rászorulónak. Missisquoi-ban egy végeláthatatlan tábor látványa tárult elénk, ezernyi tűzből kanyarogva felszálló füst, mely megállt a szélcsendben, és felhőként lebegett az ott táborozó megannyi nép felett.

Elképzelni se tudtam, hogyan és hol juthat hely nekünk ebben a sokaságban, de rábukkantunk egy nálunk jóval előbb odaérkezett pennakuk csoportra, akik helyet szorítottak nekünk.

A bennszülötteken kívül mások is éltek itt. Franciák. Úgy találtam, nagyon különböznek egykori honfitársaimtól.

- Mennyire különböznek tőlük? - kérdezte Szikrázó Tűz.

- Legalább annyira, mint a pennakuk az irokéztől - feleltem.

Közülük elsőként azokat ismertem meg, akiket saját nyelvükön coureurs des bois-nak hívtak. Trapperek és prémkereskedők voltak, és az ember első látásra könnyedén összetéveszthette őket azokkal, akikkel kereskedtek. Bőrük sötétbarnára sült a naptól, és hosszú hajat viseltek. Ágyékkötőben és szarvasbőr ruhában jártak, mindössze csizmájuk s szakálluk jelezte, hogy mások, mint az általuk sauvages-nak nevezett bennszülöttek.

Az indián férfi kivétel nélkül mokaszint visel, a szakállt pedig

visszataszítónak tartja, ezért kitépkedi az arcát ellepő szőrzetet.

Ám a coureur des bois másban is különbözött tőle. Az indián télen is naponta mosakszik, és ezért ha kell, kész a befagyott tó vagy folyó jegét is feltörni, vagy más megoldás híján homokkal és kaviccsal dörzsöli le a testét - a francia trapperből azonban erőteljes bűz árad.

Persze akadt a franciák közt jó néhány jeles férfiú, akik őszintén csodálták az indiánok életmódját, és igyekeztek is követni azt. Mások azonban félreértették a látottakat. Nekik a lobogó, hosszú haj a laza öltözékkel együtt csupán ürügy volt, hogy olyan ápolatlanul és koszosán járjanak, ahogy csak kedvük tartja. Erkölcsi lazaságnak tekintették, hogy a fiatal indián lányok szabadon választják meg, kit tüntetnek ki kegyeikkel, ami pedig az italt illeti, nemcsak hogy maguk is mértéktelenül fogyasztották, de másokat is szüntelenül erre biztattak. Némelyik indián kedvelte az italt; azt állították, hogy közelebb viszi őket a látomásaikhoz.

Hiába bizonyult az ily módon fogant látomás hamisnak és értéktelennek, akik már rákaptak a francia konyakra, azokat ez kevéssé érdekelte.

Ezek a franciák különböztek minden más férfitól, akit addig ismertem, lett légyen az fehér vagy indián. Én igyekeztem messzire elkerülni őket, de Efrájim valósággal beléjük szeretett.

Imádta hallgatni a beszédüket, még ha keveset értett is belőle.

A francia trapperek igen mélyre hatoltak a kontinens belsejébe, sokkal messzebbre jutottak, mint bárki a fehér emberek közül, és mindig hosszú beszámolókat tartottak az ott látottakról: a tenger nagyságú tavakról, a dübörgő vízesésekről, a végtelen prérikről és a széles folyókról, melyek, mondták, egészen a nyugati óceánig hömpölyögnek. Efrájimnak már akkor a szíve vágya volt, hogy 206

közéjük tartozzon. Nem akadályoztam meg, hogy náluk időzzön, még ha ez azzal járt is, hogy késő éjszakánként néha nekem kellett érte mennem.

A franciáknál tett egyik kényszerű látogatásom során találkoztam először azzal a prémvadásszal, akit Le Frenais-nek hívtak. Láttam, hogy Efrájim a tóparton üldögél a franciák egyik ivótanyája előtt. Kiáltottam neki, hogy jöjjön és ő engedelmesen fel is állt; a kompániából azonban ekkor imbolyogva kivált egy férfi, és elállta Efrájim útját. Új táborlakó volt, és cimboráinak szokása szerint a vadonból való sikeres megérkezését ünnepelte éppen a mértéktelen ivással, meg azzal, hogy kikezdjen bármely útjába kerülő nővel.

- Mondd csak, ki vagy?

- Mondd csak, ki vagy? - szegeztem neki én is a kérdést.

Pimaszságom annyira meghökkentette, hogy egy pillanatra visszahőkölt.

- No, gyere csak, te vad...

Előrelépett, hogy megragadjon, de ’egyik társa utána kapott és lefogta. A körülötte álló indiánok különböző törzsekhez tartoztak; a táborban élő franciák és abenakik közül többen is Új-Angliából kerültek ide.

- Ez egy jengíz asszony. - A férfi, aki a részeget karon ragadta algonkin nyelven beszélt, és úgy láttam, délről származik.

Pocumtuckból vagy talán Nashuából. - Pennakuk csapattal vándorol.

- Fogoly? - A trapper kiszabadította magát a férfi kezéből, és felém fordult.

- Nem vagyok fogoly. - A közös nyelven feleltem neki.

Akkoriban nem tudtam franciául.

- Ki a gazdád? Mit kér érted? Megvennélek, a fiúval együtt.

Jól jönne nekem egy ilyen asszony, mint te. A fiú is. Az angolok jó árat fizetnek a visszaszolgáltatott foglyokért.

- Nem vagyok fogoly - ismételtem. - És a fiú sem. Értünk nem fizet senki semmit.

- Pedig vagyonos ember vagyok. - Alig bírt megállni a lábán.

- Van szőrmém, puskám, aranyam.

- Semmit. Mondtam már.

- A, szóval olcsóbb vagy...

Nevetett és sokatmondó pillantást vetett rám, miközben, mint bennszülött asszonyokkal szemben szokása volt, nyúlt felém, hogy magához rántson. Ellöktem. Olyan részeg volt, hogy már ettől is elvesztette az egyensúlyát. Megcsúszott a sáros talajon, a térde megroggyant, mint a fiatal csikóé, és a csontos hátsó felére esett.

A derekára tekert bőrkötény félrecsúszott, vézna, fehér combja teljes hosszában kivillant. Szánalmas bukdácsolása és találkozása az anyafölddel társai körében roppant nagy derültséget keltett.

Küszködve próbált újra feltápászkodni, de egyikük se mozdult, hogy felsegítse, ő meg, nem lévén mibe megkapaszkodnia, egyre jobban belesüllyedt a sárba. Minél többször elvágódott, annál hangosabban kacagott a nézősereg, míg végül szitkozódva pokolra küldte az egész kompániát, majd dühödten ellenem fordult, és engem átkozott el.

Néztem, ahogy a lábam előtt fetreng a földön.

- Vigyázz, hogy kire szórod az átkaidat - mondtam angolul.

- Nehogy háromszorosan hulljanak vissza rád.

Akkor disznó képében láttam magamban. Megpróbált felállni, de én megperdítettem úgy, hogy négykézláb esett vissza a földre, és ott szortyogott előttem a mocskos sárban. Mindenki a hasát fogta 208

a nevetéstől, az indiánok nem győzték törölgetni a könnyeiket.

Amikor újra nekikészült, hogy feltápászkodjon, kutya képében jelent meg előttem. A kezét mancsként behajlítva pitizett a hátsó lábán, ugató hangot hallatott, majd panaszos vonításba kezdett.

Rémült pillantást vetett rám. Gőzös tekintetében, mely mintha kitisztult volna, páni félelem tükröződött. Segítségért esdeklő, tágra nyílt szemmel tekintett körül. Ám a nézősereg elhúzódott, és már senki nem nevetett. Elpárolgott a jókedv, és minden szempár rám szegeződött. „Jongleuse” ütötte meg fülemet a szó, ami az ő

nyelvükön boszorkányt jelent, bár akkor nem értettem még. Egyik bennszülött sem mert rám nézni. Valamelyik keresztet vetett.

Ekkor ismét a hátára fordítottam Le Frenais-t és megengedtem, hogy egyik társa talpra segítse. A barátaiba kapaszkodva támolygott el onnan, én pedig visszamentem a hajlékomba.

Ez a találkozás nyugtalanított. Tudtam, hogy ellenséget szereztem magamnak. Ahogy azonban múlt az idő, és a tél kemény marka mindjobban szorongatott bennünket, Le Frenais alig jutott már az eszembe. Túl sok ember zsúfolódott össze ebben a táborban. Nem kellett hozzá sok idő, hogy betegségek sora üsse fel a fejét, és a kór nem kímélt se fehéret, se bennszülöttet.

Gyógyító voltam, nagy szükség volt a tudásomra.

A kór az elsők között a papot verte le a lábáról. A fekete csuhás.

Ezek a jezsuiták, Jézus Társaságának tagjai, küldetésüknek tartották a pogányok megtérítését. Hosszú, fekete reverendájukról és csuklyás köpönyegükről kapták a nevüket, önmegtartóztató és fegyelmezett életmódjukkal, nőtlenségi fogadalmukkal és buzgó vallásosságukkal, ami olykor már-már önkínzássá fajult, ezek a franciák olyannyira különböztek Le Frenais-től meg a fajtájától, mint medve a farkastól.

A férfi, aki megbetegedett, kenuval érkezett hozzánk Mount Royale-ból. A hátára kötötte minden vagyonát, és a tótól egészen a táborunkig nagy küszködve evezett fel a folyón. Mihelyt partra szállt, oltárt és imaházat állított, hogy szolgálja azokat, akik már katolikusnak vallották magukat, és hogy egyházának minél több új hívet toborozzon azok közül, akik még ragaszkodtak saját hitükhöz. A kis kápolna, amelyet felépített, messziről kitűnt a többi hajlék közül, mivel két összekötözött rúd segítségével egy keresztet tűzött a tetejére.

Nem tudom, hány lelket mentett meg, de a táborlakók megtűrték. E tekintetben sikeresebb volt, mint hittársai közül azok, akik Angliában próbálkoztak a térítéssel, és a katolicizmus elterjesztésével. Még nagyanyám mesélte annak idején, milyen sorsra jutott az a jezsuita, aki a mi

falunktól nem messze, egy közeli kastélyban kapott menedéket. Amikor a környékbeliek kiszimatolták, hogy ott rejtőzik, megrohanták a kastélyt, kivonszolták és felakasztották.

Kerültem ezt az embert. Jó okom volt rá, hogy gyűlöljem a papokat, bármely felekezethez tartoztak is. Fehér Szarvasnak azonban voltak abenaki rokonai, akik áttértek a katolikus hitre.

Ők kerestek fel, mivel, mint mondták, rettenetesen aggódnak a csuhás sorsa miatt. Beteg, de nem engedi, hogy ők ápolják, és az ételt se fogadja el, amit visznek neki. A pap minden bizonnyal boszorkányságtól tartott. Ám ezeknek a keresztény abenakiknak nem állt szándékukban ártani neki, csupán egy gyógyfüvekből készült főzetet akartak megitatni vele. Azért fordulnak hozzám, magyarázták látogatásuk okát, mivel jengíz vagyok, az óceán túlpartjáról, és úgy gondolják, hogy a pap rám biztosan hallgatni fog.

Korántsem voltam meggyőződve róla, hogy rám hallgatni fog; mindazonáltal megígértem, hogy felkeresem a jezsuitát.

Amikor meglátogattam, egy durva szalmazsákon kuporgott.

Hátát a falnak támasztva irkáit és rajzolgatott abba a kis füzetbe, amelyet mindig magánál tartott.

Nemrégiben hagyhatta el Franciaországot. Megérkezése óta szakállt növesztett, gondolom azzal a szándékkal, hogy

komoly és megfontolt ember benyomását keltse, ám az állát fedő ritkás, sötét szőrzet kevés eredménnyel palástolta fiatalságát.

Úgy véltem, hogy még csak a húszas éveiben járhat és jóképű is, bár a betegség most pergamenszínűvé tette az arcát. Beesett, barna szemét sötét karikák övezték, de mihelyt megpillantott, tekintete felragyogott. Szemének ezt a különös csillogását én akkor a testét emésztő láznak tulajdonítottam. Még ismeretlen volt előttem az a vallási buzgóság, amely minden tettének rugója volt.

Megmondtam, hogy ki vagyok, és mi célból kerestem fel.

- Hallottam magáról. - Az oldalára fordult, és a könyökére támaszkodva kíváncsisággal vegyes, elgondolkodó pillantást vetett rám. Angolul beszélt, de lassan, mintha rég feledésbe merült emlékei közül kellett volna kikeresnie minden egyes szót.

Bár háza ugyanúgy fakéregből készült, mint az abenakik vigvamjai, belülről egészen másként festett, mert tele volt a Franciaországból hozott tárgyakkal. Volt benne egy asztal, egy öblös fémtálka és több csésze, valamint egy gazdagon hímzett oltárkendő. Megálltam egy pillanatra, és megbámultam a berendezést. Jó ideje nem láttam ilyesmit; a sok ismerős holmi most roppant furcsának tetszett. A látvány különös hatást gyakorolt rám, úgy éreztem, mintha az a másik, az óceán túlpartján lévő

világ, az itteni világba lenne becsomagolva.

- Azt mondják, beteg. - Odamentem hozzá, miközben ő újra végignyúlt az ágyon.

- Kezelem magam. - Az asztalon lévő orvosi késre és tálkára mutatott. Érvágást alkalmazott, vagyis még jobban legyengítette a testét.

- Ezzel inkább csak megöli magát. Jobban tenné, ha elfogadná az orvosságot, amit az asszonyok hoztak magának.

- Nincs bizalmam az orvosságuk iránt, és nem kívánom az ételeiket. Undorodom tőlük.

- Az ő gyógyszereik éppoly kiválóak, mint a maguk párizsi szereinek bármelyike. Ami az ételt illeti, én fogom elkészíteni -ha megígéri, hogy elfogadja.

Eljártam hozzá, ápoltam és főztem rá. Luc Duvalnak hívták.

Normandiai volt, gazdag család sarja, de világéletében arra vágyott, hogy papi pályára lépjen. Egy gyermekkori tanítójának hatására találta meg a hivatását. Ez az ember, aki jezsuita volt, katolikus misszionáriusként járt Angliában, és Luc tőle tanult valamit angolul. Most, hogy megismerkedett velem, fejébe vette, hogy továbbfejleszti tudását; cserébe franciául tanított engem.

A törzsek közös nyelvét is igyekezett elsajátítani. Kezdetben gyakorta belegabalyodtunk a szavakba. Néha három nyelven beszéltünk egyszerre, hogy nagy nehezen megértsük

egymást, ám idővel egyre folyékonyabban és könnyedebben társalogtunk.

Ahogy lassacskán erőre kapott, a kíváncsisága is éledezni kezdett. Roppant nagy érdeklődéssel kérdezgetett az életem felől, és a legapróbb részletekig tudni akarta, hogyan vetődtem ebbe a táborba. Főként az érdekelte, hogyan kerültem a vademberek közé.

- Én nem tartom őket vadembereknek - mondtam neki.

- Pedig sokat hallottam barbár szokásaikról, a szertartásaikról és a kegyetlenségükről.

- Ők viszont a mi szertartásainkat tartják furcsának. A kereszte-léssel kapcsolatban máris igen bizalmatlanok.

- Miért? Hiszen számukra ez az egyetlen út az üdvösséghez.

- Lehet. Ám ők vízi varázslatnak nevezik, és a halállal hozzák kapcsolatba, mert legtöbbször csak akkor látják a szertartást, amikor valaki meghalt.

Luc elgondolkodva ráncolta a homlokát. Képtelen volt felfogni, hogyan lehet ennyire félremagyarázni olyasmit, ami számára a megkérdőjelezhetetlen igazság.

- No és a kegyetlenségük védelmében mit tud felhozni?

Ránéztem. Kik vagyunk mi, ez a jezsuita meg én, hogy megítéljük, mi a kegyetlenség? Miért volnának

kegyetlenebbek az indiánok, mint mi, fehérek, akik nemcsak az ellenséggel, de egymással is kíméletlenül elbánunk? Hisz most is, miközben itt egymással társalgunk, Metacomet karóra tűzött feje ott rohad Plymouth-ban. És az ő országában, vagy az enyémben, talán nem kínozzák meg az embereket? Vajon hányan lehetnek, akik kínhalált haltak, akiket az utcán mészároltak le, máglyán égettek el, felakasztottak, lófarokhoz kötözve vérpadra vonszoltak, felnégyeltek, karóba húztak, tüzes vassal égettek meg, korbáccsal ütlegeltek?

- Barbár szokások mindenütt vannak - mondtam.

- Ezek mocsokban élnek és maga a saját elhatározásából jött közéjük. Hogy tehette?

- Én nem találtam mocskosnak őket.

- A kényelmetlenség, a füst...

Ezen nevetnem kellett. Eszembe jutott nagyanyám kunyhója,

az az egyszobás viskó, amelyben egyetlen ágy volt kettőnk számára.

- Én nem úri családban születtem, mint ön. Nem volt kényelmesnek mondható otthonom, és a füst bizony gyakorta ellepte a kunyhónkat. Miért jött ide, ha annyira kellemetlennek találja ezt az életet?

- Azért jöttem, mert ez volt a kötelességem - közölte egyszerűen.

- Nem félek a haláltól. Én a mártírok nyomdokaiba akarok lépni.

Példaképemnek Jogues atyát tekintem, akit az irokézek öltek meg, és rendünk főnökét, Gerard atyát, aki mohauk fogságba esett, ahol kegyetlenül megkínozták. Az üdvösséghez a szenvedésen keresztül vezet az út. Csak saját szenvedésünk által ismerhetjük meg Krisztus gyötrelmes kereszthalálát.

Erre nem tudtam mit felelni. Amit ez a jezsuita mondott, jóval különösebb volt, mint az általam megismert indián hiedelmek bármelyike. Nem csoda, hogy a bennszülöttek gyanakvással tekintettek a fekete csuhásokra.

Amint felgyógyult, feléledt benne a buzgalom is.

- Azért jöttem, hogy megkereszteljem őket, hogy megmentsem a lelkűket, hogy elvezessem őket Istenhez. De mindenütt csak ellenállásba ütközöm. Elfordulnak tőlem, pedig a keresztség egyet jelent az üdvözüléssel. Az a mennyországba vezető út!

A keresztény mennyországba jutni annyit jelent, próbáltam megértetni vele, hogy az ember nem csupán itt a földön válik meg a családjától és társaitól, hanem örökre. Képtelen volt felfogni, hogy ez milyen szörnyű magányt jelent, és hogy a legtöbb indián miért inkább a nyugat felé vezető, hosszú utat választja a halál után.

- Való igaz, csekély eredményt értem el eddig. Lehet, hogy a tanításom számukra teljességgel érthetetlen. - Hirtelen rám pillantott. - Maga azonban...

Ha félénken nézett is rám, a tekintetében égő láng nem hunyt ki egy pillanatra sem. Ugyanolyan elveszett léleknek tartott, mint akármelyik pogányt. Fanatikus volt minden ízében, aki a maga igazáról éppúgy meg volt győződve, mint Johnson tiszteletes, vagy Cornwell, vagy bármelyik puritán, akit valaha ismertem. Én azonban nem vesztettem el a józan eszemet, és nem szándékoztam egy régi zsarnokot újra cserélni.

- Én más vallású vagyok. Ne számítson rá, hogy valaha is csatlakozom az ön felekezetéhez. Igazán kár rám vesztegetnie az idejét.

Attól fogva kellemetlenül éreztem magam a társaságában; de minél inkább kerültem, ő annál inkább kereste az alkalmat, hogy velem legyen. Valamelyik nap a tóparton kapott el.

- Mary, beszélnem kell magával.

- Miről?

- Miért nem látogat el mostanában hozzám?

- Felépült. Már nincs szüksége rám.

- Azt hittem, barátok vagyunk.

- Barátok nem szoktak egymás lelkében kutatni.

- És mi van, ha egy jó barát aggódik, amiért valaki, akit megtanult becsülni, veszélybe sodorja magát, és hagyja, hogy a lelke örökre elvesszen?

- Mit akar ezzel mondani?

- Mary, ön egy szentről, a mi Szűz Máriánkról kapta a nevét.

Mi oka rá, hogy megtagadja, és felvegyen helyette egy másikat?

Nemcsak arról van szó, hogy protestáns; attól tartok, ennél is

nagyobb hibát követett el. Tudom, hogy az emberek itt igen nagy tiszteletben tartják, de mindeddig azt hittem, hogy a megbecsülést a gyógyító képességeinek köszönheti. Hallom azonban, mivel sokan mesélik, hogy többről van szó. Orvosságos asszonyként, varázslónőként tartják számom. Még a franciák is így vélekednek a személyéről. Épp ma keresett fel az egyik coureur des bois és megkért, hogy gyóntassam meg és oldjam fel az átok alól, amellyel maga sújtotta.

Ez Le Frenais. Róla beszélt. A napi életben Le Frenais távol tartotta magát tőlem, álmaimban azonban nem hagyott nyugodni.

Kísértett.

- Ez visszataszító. - A megbotránkozástól Duval arca hirtelen eltorzult. - Szörnyű.

- Akkor ne figyeljen oda az ilyen beszédre.

- Hát nem is tagadja? - Elszörnyülködve nézett rám.

- Mit kéne tagadnom? Csakis rám tartozik, hogy mit gondolok.

- Imádkozni fogok magáért.

- Nem lesz egyedül. Már mások is megtették.

- Úgy látom, az imádság nem elegendő. - Elszomorodott, de a buzgalmát ez se oltotta ki. Fiatal kora ellenére megkérdőjelezhetetlen hit és vasakarat dolgozott benne. - Nem hagyom, hogy ez bekövetkezzen. Meg fogom menteni. Vezetni fogom a helyes úton...

Nem akartam, hogy megmentsen. Csak arra vágytam, hogy szabaduljak tőle. Amennyire érdekelt egykor a társasága, most annyira zavart és nyugtalanított.

Az álmaim tele voltak szorongással. Néha Le Frenais-t láttam, amint egy süvítő, örvénylő hóförgetegen keresztül futva menekül előlem. Máskor egy hatalmas madarat láttam, amint elrepül felettem, árnyéka rám vetül, és minden elsötétül körülöttem.

Néha elindultam, de az út hirtelen ködbe borult, és egy több méter magas, áthághatatlan cölöpkerítés torlaszolta el. Kérdeztem Szikrázó Tüzet, mit gondol, mit jelenthetnek ezek az álmok, de nem mondott semmit. Ingerlékeny volt és nyugtalan. Nagyon szenvedett a fájdalmas kórtól, és legyengült, mert a jobb lába is sajgott egy régi törés helyén, ahol a csontok rosszul forrtak össze.

Arra gondoltam, hogy a vadonban nagyobb biztonságban lennék. Arra gondoltam, hogy elmegyek Fekete Rókával és Naugatuckkal a téli vadászatra. De senki nem kerülheti el a sorsát.

Tudtam, hogy Szikrázó Tűz nem bírna ki egy telet az erdőben.

A rossz lábával inkább a terhünkre, mint a segítségünkre lenne, és különben is, a népének itt van rá szüksége. Aztán Fehér Szarvas jött oda hozzám félénken, és megsúgta, hogy gyermeket vár. Nem foglalkozhattam a saját bajaimmal, még ha megannyi kétség és félelem gyötört is. Másokkal kellett törődnöm. Mielőtt azonban Fekete Róka és Naugatuck útnak indult, megkértem őket, hogy vigyék magukkal Efrájimot a téli táborhelyükre. Féltettem. Nem akartam, hogy bajba keveredjen vagy rossz szokások rabjává váljon. Bár megtiltottam, ő továbbra is összejárt a francia kereskedőkkel. A téli tétlenség és unalom elől sokan közülük az italba menekültek. Noha Efrájim gyerek volt még, tudtam, hogy bármikor készséggel ivócimborájukká fogadnák.

Úgy okoskodtam, jobb elkerülni a bajt, járt utat járatlanért nem szabad elhagyni. A kis fahéncs borította kápolnának még csak 217

a közelébe se mentem, és a tóparti bűzös ivótanyáktól is távol tartottam magam. Egy délután azonban, akkortájt, amikor egyre rövidebbek a nappalok és gyorsan sötétedik, mégis a tópartra vitt az utam. A szürke félhomályból egy férfi alakja bontakozott ki, és egyszer csak Le Frenais állt előttem.

Ha tehetem, elmentem volna mellette, de ő az utamat állta.

Megcsapott alkoholtól bűzlő lehelete, és láttam, hogy kék szeme zavarosan a semmibe réved. Ám ahhoz képest, hogy milyen részeg volt, ugyancsak fürgén mozgott.

- Ha egy ujjal is hozzám érsz, megkeserülöd!

Kihívóan rám vigyorgott, kivillantva megbámult, csorba fogait.

- Majd én megleckéztetlek! Gyere csak ide, te boszorkány!

A szeméből láttam, hogy mit forgat a fejében, és azt is, hogy jó ideje készül megtenni. Gyenge és szánalmas figura volt ez a Le Frenais, de férfi, aki nagyon jól tudta, hogyan lehet egy védtelen nőn bosszút állni.

A közelben nem volt senki, akit segítségül hívhattam volna; és ha lett volna se hiszem, hogy megvéd. Kitéptem magam a keze közül, és futásnak eredtem. Pontosan tudtam mi vár rám, ha elkap. A tó felé szaladtam, azaz egy immár több lábnyi vastag jégmező felé. Már csaknem besötétedett, és az alkonyat havat is hozott magával, egy hatalmas szürke hóförgeteget, mely meglepő

gyorsasággal közeledett a tó túlsó vége felől. Úgy tűnt, mintha Hobbomok, a mély vizek, az éjszaka és az északkeleti szél sötét szelleme egy óriási hóviharba rejtőzve készülne lecsapni ránk.

Csakhamar örvénylő fehérség vett körül bennünket, és a környező világ a semmibe veszett. Sürgősen menedéket kell találnom, gondoltam, és egy pillanatra még Le Frenais-ről 218

is megfeledkeztem. Az efféle vihar eltünteti a létező világ körvonalait; minden tájékozódási képességétől megfosztja az embert, aki könnyen odaveszhet, még ha csak néhány lépés választja is el a biztos menedéktől. A tó partján egy felfordított kenuba botlottam. Gyorsan alábújtam, hogy ott várjam ki, amíg a vihar elül.

Amikor kimásztam alóla, mély hótakaró borította a tájat.

Szétválaszthatatlanul maga alá temette mind a szárazföldet, mind a vizet. Le Frenais-nek a nyomát se láttam. Hazaballagtam, de nem találkoztam senkivel.

Le Frenais eltűnt. Voltak, akik azt mondták, hogy elvitt egy szánkót, és vadászni ment. Ám a vadászfelszerelése ott volt a kunyhójában. Nem gyászolták túlságosan, eltűnése azonban sokakat gondolkodóba ejtett. Megfejthetetlen rejtély volt. Mások azt állították, hogy látták a jégen, amint kiáltozva és jajgatva fut valami sötét figura elől. Egy darabig még beszéltek róla, amint azonban a tél keményebbre fordult, ki-ki inkább a saját sorsával törődött. Le Frenais hamar feledésbe merült.

Halászok találtak rá olvadáskor. Ott lebegett az úszó jégtáblák között. A keresztről ismertek rá, amelyet a fekete csuhástól kapott, és amelyik az utolsó időkben mindig ott lógott a nyakában.

Felvitték a testét a templomhoz, hogy majd a fekete csuhás temesse el, és fölébe helyezhesse a keresztbe fektetett botokat, de a kis fakéreg kápolna üresen állt. Duval már egy ideje elutazott, visszarendelték Mount Royale-ba. így a halászok temették el Le Frenais-t legjobb tudásuk szerint.

31. Mount Royale

Soha ilyen mohón nem áhítottam a tavasz érkezését, mint most, annak ellenére, hogy az olvadó jég első ajándéka Le Frenais fel-puffadt, halharapásoktól éktelenkedő teste volt. Sejthettem volna, hogy ez valami baljós előjel, de nem foglalkoztam vele.

A gondolataim másutt jártak. Ahogy tavaszba fordul a tél, a vadászoknak is vissza kell térniük a vadonból.

A téli vadászat rengeteg veszélyt rejt magában, és amióta fiaink elmentek, nem érkezett felőlük hír. Miközben Szikrázó Tűzzel naponta kémleltük a látóhatárt, a szívünket marcangoló félelemről egyikünk se vallott a másiknak. Aztán, egy a nyár ígéretét magában rejtő meleg napon, hírnököt láttunk futva közeledni a tópart felől. Kenukat pillantottak meg a távolban, mondta. Lesiettünk a kikötőhöz, és ezúttal nem kellett csalódnunk. Fekete Róka és Naugatuck jött meg valóban, hajójuk úgy telerakodva prémmel, hogy Efrájimnak már alig jutott benne hely. Büszkeség töltötte el a szívemet, ahogy néztem őket. Ha soványan és nyúzottan tértek is vissza, és Efrájimon látszott, hogy ráfér egy alapos sikálás, nem esett bajuk. Élve kaptam vissza őket, és hálát adtam a sorsnak érte.

A vadászat sikerrel zárult, a gazdag zsákmánynak mindenki csodájára járt. Gyorsan összekapartuk, ami étel és ital csak téliről megmaradt, és éjszakába nyúlóan ünnepeltünk, hallgattuk a kalandjaikat, ittunk a hazatértükre. Fekete Róka és Naugatuck szerényen fogadták a táborlakók osztatlan csodálatát. Nem győzték dicsérni Efrájimot, aki, mondták, komoly szerepet vállalt 220

a zsákmányszerzésben. Nagyokat nevettek, valahányszor Efrájim vette át a szót, és közölte, hogy ha ő nincs, bizony üres kézzel tértek volna vissza. Fogadott fiam egy medvekarom nyakláncot hozott nekem ajándékba, és esküdözött, hogy ő maga ölte meg az állatot. így igaz, valóban ő volt, mondta Fekete Róka, és abbahagyta a nevetést. Efrájim bátor és rettenthetetlen vadásznak bizonyult, mi több, sok színben játszó hajának és lopakodó járásának köszönhetően új nevet is kapott: Hiúz.

Fekete Róka büszkén beszélt róla és engem boldogság töltött el, ahogy így együtt láttam őket. Lám, gondoltam, igazi testvérekké váltak. Ilyen tökéletes bizalom és mély barátság csak azokat fűzi össze, akik megtapasztalták, mi az egymásra utaltság. Ha kétszer annyi prémmel térnek vissza se okozott volna nagyobb örömet, mint a kettejük között létrejött testvéri szeretet.

Tömérdek eladni való bőrt hoztak magukkal, de csakhamar kiderült, hogy a missisquoi-beli kereskedőkben nem lehet bízni.

Úgy hírlett, Mount Royale-ban jobb árat kapnak az áruért.

Megígértem nekik, hogy velük megyek, mert még az ottani kereskedők is becsaphatják Őket. Én értettem a nyelvüket, és a papírra vetett jeleiket. A fiúknak szükségük volt rám, és én örültem, hogy elkísérhetem őket. Megkönnyebbülést jelentett elhagyni a túlzsúfolt téli tábort, amelyet a tavaszi olvadás pár nap alatt bűzös sártengerré változtatott.

Kis időre megváltunk Szikrázó Tűztől, Fehér Szarvastól és a csapat többi tagjától, de már korábban eldöntöttük, hogy mihelyt sikerül jó árura cserélnünk a prémet, visszatérünk, és útnak indulunk délre, hogy ismét a pennakukok egykori szülőföldjén telepedjünk le. Erre az útra nem vállalkozott mindenki. Egyesek úgy határoztak, hogy az abenakik táborában maradnak. Szikrázó 221

Tűz sokat búsult emiatt, de minden pennakuk szabadon dönthetett a sorsáról. Ő maga pedig eltökélte, hogy visszamegy délre.

Kenuval keltünk útra és a vízi utakat követve eveztünk felfelé, amíg el nem értük a folyó és a hegyek közé ékelt francia várost.

Láttam már azelőtt is jó néhány várost, de ez nem hasonlított egyikre sem. Magas, erős cölöpkerítés vette körül, mintha bármely pillanatban ellenséges támadástól tartott volna, és bár a házak zöme fából készült, némelyik kőből volt, amitől a város még inkább egy erőd benyomását keltette. Mount Royale félelme nem volt alaptalan. Irokéz rajtaütés bármikor bekövetkezhetett, s katonáik éjjel-nappal éberen figyelték a környéket.

A város az ellenséges szellemi erők ellen is jól felkészült.

A határát képező hegy oldalából hatalmas fából készült kereszt tekintett alá, és a kikötőben meg az újonnan kialakított utak mentén sorra épültek a templomok. Az utcákon tarka embertömeg hömpölygött, apácák és papok, szerencselovagok és katonák, kereskedők és prémvadászok,

és persze indiánok, a legkülönbözőbb nemzetségek képviselői. Az apácákon kívül nőket alig láttam, gyermeket pedig egyet se. A város, úgy látszik, férfiak számára épült.

A prémkereskedők, akiknek raktárai lent, a folyópart mentén álltak, ugyanolyan csalók voltak, mint bármely missisquoi-beli társuk. A prémeinkért csupa hitvány holmit kínáltak cserébe, puskáról, töltényről és lőporról hallani sem akartak. Egyikük gúnyos mosollyal tárta szét a karját, jelezve, hogy amit mi akarunk, ahhoz még rengeteg bőrre van szükség. Fekete Róka és Naugatuck rezzenetlen arccal bámult rá, a tekintetük nem árult el semmit. Máris mérhetetlen távolság választotta el őket ettől az embertől. Néztem, hogy ez a két makulátlan arcú, sudár 222

termetű ifjú áll és tűri, hogy az a mocskos, idomtalan, fogatlan csirkefogó, aki legfeljebb ha a vállukig ér, gyalázatosan sértegesse őket. Konyaktól bűzlött a lehelete. Fekete Róka és Naugatuck az életüket tették kockára ezekért a prémekért. Nem fogom tűrni, hogy becsapják őket.

Előreléptem és franciául szóltam hozzá.

- Nocsak, hát az asszonyaik beszélnek helyettük? - Megfordult, mint a vásári komédiás, aki kiszól a közönséghez, azután előrébb sántikált, és az arcomba bámulva, pimaszul méricskélni kezdett.

- Hiszen, ha jól látom, te nem is tartozol közéjük, ugye? - Felém nyújtotta a rongyos, koszos kesztyűbe bújtatott mancsát, és megérintette a mellemet. Fanyalgó képpel fordult Naugatuck felé. - Ez mennyi?

- Nincs neked annyi pénzed, Devois.

Egy francia lépett ki a tömegből, aki ez idáig messziről figyelt bennünket. Ráérős, lassú léptekkel közelített, akár egy lusta macska. Az öltözékéből ítélve, nem a vadonban élt, és úgy láttam, nem tartozik a katonák közé se, bár kard és pisztoly is volt nála.

Csipkével díszített bársonyruhát viselt, a fülében ékszer csillant.

A haja pomádétól fényes csigákban lógott a vállára, rövidre nyírt szakállán látszott a borbély gondos keze munkája. Ahogy a közelembe ért, megcsapott a ruhájából áradó parfüm bódító illata.

Rám mosolygott.

- Maga velem jön.

Bár ő maga nem úgy festett, mintha katona lenne, a kísérete fegyveresekből állt. Intett nekik, és ketten máris előléptek, kezükben kovás puska, lövésre készen. Naugatuck és Fekete Róka mozdulatlanná dermedt, és azonnal a fegyveréhez kapott.

Harcoltak volna, de én intettem, hogy ne tegyék. A hely tele volt 223

ellenséggel: katonákkal, kereskedőkkel, más törzsekhez tartozó indiánokkal. Ha a franciákkal most harcba szállnak, lehet, hogy mindent kockára tesznek, még az életüket is.

Fekete Róka minden ízében remegett, de végül elengedte a kés markolatát.

- Okosan döntöttél, fiacskám - mosolyodott el a francia. Sötét, szürkéskék szemébe egy villanásnyi időre mintha derültség költözött volna. Ám a tekintete hideg maradt. - Nos, ami engem illet, nem tűröm, hogy ez az ember becsapjon titeket.

Ujjával intett a kereskedőnek, és a fizetség megduplázódott, majd ismét megduplázódott. Már néhány, számunkra oly becses puska is a portékák közé került. Aztán a francia egyszer csak elegendőnek vélte a felkínált árut, és jelzett, hogy az üzlet megköttetett.

- No vigyétek, mielőtt meggondolom magam.

Naugatuck és Fekete Róka nem mozdult. Megkapták, ami a prémekért cserébe járt, most mégis megalázónak tartották, hogy elfogadják.

- Most. Különben nem kaptok semmit.

Fekete Róka továbbra sem mozdult, de én intettem, hogy fogadja el. Ez nem könyöradomány, megadták rendesen az árát.

Az áru most már az övék.

- Ez a tiéd. - A francia Naugatuckhoz fordult. - Érted?

Naugatuck bólintott.

- De ez nem. - A vállamra tette a kezét. - Maga velem jön. És a fiú is.

Körülnézett, de Efrájimnak nyoma veszett. A vadonban eltöltött idő során sok mindent megtanult. Már ő is éppoly

nesztelenül járt-kelt, mint a bennszülött fiúk bármelyike.

224

- Nem baj, később megkeressük. Az angyalhajú petit sauvage aligha tud elrejtőzni a szemünk elől, ugyebár? Nos, madame, indulhatunk?

A kérdés udvariasan, mégis fenyegetően hangzott. A foglya voltam, ehhez nem fért kétség. Elöl is, hátul is katonák fogtak közre és kísértek bennünket. Elindultunk.

Fekete Róka előre ugrott, Naugatuck utána, de a puskák keresztbe csapódtak előttük, és a katonák visszaszorították őket.

Odakiáltottam Fekete Rókának. Utasítottam, hogy velem ne törődjön. Nem akartam, hogy a szemem láttára zúzzák szét a fiam koponyáját. Naugatuck a barátom fia. Derék ifjú, akinek szép, fiatal felesége gyereket vár. Nem hagyhatom, hogy értem ontsa a vérét. A franciákkal kell mennem, nincs más választásom.

225

32. Le Grand

Le Grand-nak hívták a franciát, aki foglyul ejtett. A nevén kívül semmi mást nem közölt velem, se magáról, sem arról, hogy miért tart fogva. A katonái egy szobába kísértek; később egy hjuron lány ételt hozott és vizet, hogy mosakodhassak, de amikor kiment, rám zárták az ajtót. Az ablakhoz mentem. Azon keresztül lehetetlen kijutnom, és az épület előtt katonák őrködnek. Fogoly voltam.

Nehéz lesz megszöknöm.

Aznap éjjel, tizenhét év óta először aludtam ágyban, de az erdőről álmodtam. Fiatal lány voltam újra és Szajkó kergetett.

Miközben futottam előle, hallottam, hogy hív, a nevemet kiáltja, és az egész erdő a kacagásától visszhangzik. Már majdnem utolért; egyre közelebbről hallottam a hangját. Szándékosan lassítottam, hogy elkaphasson, azután hirtelen sarkon fordultam, és a vágytól remegve vártam, hogy átöleljen, de ő csak mosolygott és elfordult.

Most én futottam utána, de mindig szem elől tévesztettem.

Egy barlang bejáratához értem és beléptem rajta, mert, gondoltam, Szajkó biztosan ott lesz. Nekivágtam egy folyosónak és az ide-oda kanyargó utakon egyre beljebb futottam, ám végül eltévedtem a labirintusban. De a barlang közepén, a Látomások Termében, ott ült Fehér Sas. Előtte tűz lobogott. Felnézett. Ahogy meglátott, felállt és az árnyéka kirajzolódott mögötte a falon.

Ám alakja egyszer csak nőni kezdett, mígnem egy hatalmas madárrá, kiterjesztett szárnyú viharmadárrá változott.

Hátrahőköltem, de a hatalmas szárnyak sötét árnyéka rám vetült, nem tudtam kibújni alóla. Először azt hittem, sast látok, 226

de szürkésfekete, csapzott tollazata olyan volt, mint a hollóé.

Hiába viaskodtam és csapkodtam, két hatalmas, pikkelyes lábával rátelepedett a mellemre, és borotvaéles karmaival a földhöz szorított. Az óriási madár úgy vetette rám magát, mint varjú a dögre. Belém vágta hosszú csőrét, felhasította szarvasbőr ingemet, mintha a szívemet akarná kitépni a mellemből.

Verítékben úszva ébredtem, nem tudtam, hol vagyok. Szobában, házban. Még a gondolat is roppant különösnek tetszett annyi sok fakéregből és gyékényből készült hajlékban töltött év után.

Hanyatt fekve bámultam a mennyezet gondosan megmunkált fagerendáit. A kandallóban égett a tűz. Felkeltem, hogy a lángok fényénél felöltözzek, de nem találtam a ruhámat. Elvitték, miközben aludtam.

Amikor a hjuron lány újra bejött a szobába, a közös nyelven beszéltem hozzá. Nem tudtam, mennyire bízhatok meg benne, mégis megkértem, hogy juttasson el Fekete Rókához egy üzenetet.

Mondja meg neki, kértem, hogy hol vagyok, és hogy szigorúan őriznek, meg azt is, hogy - ez idáig, legalábbis - nem bántalmaztak és nem esett bajom.

A lány nem felelt, de bólintott, mint aki megértette a szavaimat.

Nem mondtam neki mást, hiszen nem ismertem, és nem tudhattam, kinek a pártján áll. De Fekete Róka ennyiből is meg fogja érteni, hogy egyedül aligha leszek képes megszökni innen, és közönséges fegyveres támadással ő sem fog tudni kiszabadítani. Nem volt más választásom, mint hogy kivárjam, mit tartogat számomra a sors, és hogy ebből a franciából kiszedjek, amit csak tudok.

Ezen túlmenően csak abban bízhattam, hogy Fekete Róka kieszel valamit. Ez a gondolat megnyugtatott, mert ismertem csavaros észjárását; nem véletlenül kapta a nevét, hisz éppoly ravasz ő is, 227

mint a róka. Ha valaki, hát csakis ő szabadíthat ki innen.

A hjuron lány vizet töltött egy dézsába, odakészített mellé egy vászonlepedőt törülközőnek, azután magamra hagyott.

Forró fürdő - ez bizony igen nagy fényűzés volt, és bevallom, hosszasan elidőztem az illatos vízben. Később a lány ismét visszatért: egy alsószoknyákkal bélelt, bő szoknyájú, hasított ujjú és szűk ingvállas ruhát hozott. Furcsán éreztem magam az európai viseletben, alig tudtam mozogni benne, de mit tehettem? Ha nem veszem fel, akkor meztelen maradok. A mokaszinomat is elvitték a többi holmimmal együtt, de úgy döntöttem, inkább mezítláb járok, mintsem belepréseljem a lábam a nekem szánt cipőbe.

Egész nap egyedül voltam, a szobába zárva. Estefelé aztán a lány megint megjelent. Azért jött, hogy a gazdájához vezessen, de Fekete Rókától is hozott üzenetet. Azt mondta, hogy bár Naugatuck visszament Missisquoi-ba, Fekete Róka és Efrájim itt maradt a közelben. Elrejtőztek. Le Grand emberei éjt nappallá téve keresik Efrájimot, és híre ment, hogy Le Grand jutalmat tűzött ki a fejére.

- A fia azt üzeni: „Ne aggódjon, őt nem fogják megtalálni.” Azt is mondta... - Egy pillanatra elgondolkodott, mintha olyasvalamit próbálna felidézni, amit nem értett. - Azt is mondta, hogy jusson eszébe Kúsz és az őszi vadászat.

Akkor történt, amikor Fekete Róka kilenc- vagy tízéves lehetett.

Kúsz megtiltotta neki, hogy a csapatával vadászni menjen, mert, mondta, nincs kellő tapasztalata és még elriasztaná az állatokat.

De Fekete Róka mégis a nyomukba szegődött, belopózott a táborukba, és nemcsak a legszebb prémeiket, de Kúsz nyúzókését is elcsente. Fekete Rókának ez a cselvetése legendává vált.

Elmosolyodtam, amikor eszembe jutott, de a következő pillanatban 228

mindjárt aggódni kezdtem: ez a ház valóságos erőd, ide még Fekete Róka se tud bejutni.

A hjuron lány megígérte, hogy aznap éjjel megpróbál még többet megtudni, de most igyekezzünk, sürgetett, mert nem várakoztathatja meg a gazdáját. Lesütött szemmel kísért a színe elé.

Monsieur le Grand - Jean le Grand - egy hatalmas teremben fogadott. Egy hosszú asztalnál ült, az asztalfőn. A körös-körül égő gyertyák lángjától melegen fénylett a simára csiszolt fa, itt is, ott is üveg, réz és ezüst csillant. Gazdagon hímzett, színes szőnyegek borították a falakat. Soha életemben nem láttam ehhez fogható fényűzést, és nem is sejtettem, hogy ezeken a sebtében épült, amerikai telepeken ilyesmi egyáltalán létezik.

Költsem el vele a vacsorát, invitált Le Grand. Csodaszép tálakból ettünk és leheletvékony üvegpohárból ittunk, de a rafináltan fűszerezett, és túlontúl sós étel nem ízlett, a bor pedig a fejembe szállt.

- Nem fogok itt maradni. Nem kényszeríthet rá.

Széttárta a kezét. Ujjain megannyi gyűrű villant.

- Ó, tapasztalni fogja, hogy bizony kényszeríthetem.

- Ki maga?

- Kereskedő vagyok, hajóskapitány, üzletember. Árut szállítok, adok-veszek. Igaz ugyan, hogy a maga honfitársai gyakorta másként neveznek. Azt állítják, hogy kalandor vagyok.

- Kalóz?

Elhúzta a száját, mint aki sértőnek találja ezt a szót.

- Én Franciaország érdekeit képviselem. No persze volt rá példa, hogy a bostoni kikötőbe érkező hajók némelyikét

feltartóztattam, és a rakományát máshová küldtem. - Hátradőlt a 229

széken. - Asszonyom, maga a házam vendége mindaddig, amíg nem döntenek a sorsáról. A kormányzó rendkívül nagy érdeklődést tanúsít a személye iránt. Ö kért meg rá, hogy kutassam fel és lássam itt vendégül.

- Kitől hallott rólam? Honnan tudta, hogy itt vagyok?

- Régóta figyeljük a környéket és régóta keressük magát. És a fiút is. Egy bizonyos Peterson százados jött Québecbe, és az iránt érdeklődött, hogy a délről menekülő indián csapatok nem visznek-e magukkal foglyokat. Úgy látom, hallotta már a nevét.

- Le Grand feszülten figyelte arcom minden rezdülését. Nem láttam okát, hogy tagadjam, ismerem Petersont. - A százados elsősorban egy asszonyt és egy fiút keresett. Azt mondta, hogy együtt utaznak, de nincsenek rokonságban egymással.

- És miért érdekelte annyira a sorsuk?

Le Grand rám mosolygott.

- Úgy tűnt, aggódik a fiú miatt, aki szerinte veszélyben van.

- Hogy lenne veszélyben? - Döbbentem bámultam Le Grand-ra.

- Ugyanúgy bánok vele, mint a saját fiammal.

- Pontosan. A maga fia sauvage. Ön, asszonyom, egy indiánnal kötött házasságot, mi több, az ő pogány szokásaikat követi.

Peterson legalábbis ezt állítja. A százados roppant erkölcsös ember, aki félti a fiú lelki üdvét, és mindent megtesz, hogy ennek az áldatlan állapotnak véget vessen. A fiú nem élhet vademberek között, vissza kell juttatni a rokonaihoz.

- A fiúnak nincsenek rokonai.

- Peterson másként tudja. Szerinte Rhode Islanden van egy nagybátyja, aki minden követ megmozgat, hogy a nyomára bukkanjon. Tekintélyes summát ajánlott fel a megtalálónak. - Le Grand mosolygott. - Peterson azonban nemcsak a fiúért aggódik.

Az ön sorsa is nyugtalanítja. Botrányosnak tartja az életmódját, sőt, egyenesen sértőnek rá nézve - és valamennyi angolra nézve.

- És mit szándékozik tenni velem?

- Azt akarja, hogy térjen vissza a honfitársai közé. Hogy ezen túlmenően mit forgat a fejében, azt ne tőlem kérdezze. -Le Grand nevetett. - Ne vágjon ilyen rémült képet. Pillanatnyilag francia területen van, ide nem ér el az angol századosok keze. Az ön sorsát illetően még nem dőlt el semmi.

Nem nyugtattak meg a szavai, az agyam lázasan dolgozott. Ha visszakerülök az angolokhoz, vajon mennyi időre lesz szükség, hogy kiderüljön, ki vagyok? Kicsi a kolónia. Ma is ott vannak azok, akik tudják, hogyan s miért menekültem el Beulah-ból, és hogy Beulah népe mivel gyanúsított. Vajon miféle ítéletet szabnának ki rám most, hogy indiánok közt élek, s ezzel megsokszoroztam akkori „bűneimet”?

Csak ültem némán, a gondolataimba merülve. Egy szolgáló jött be, és Le Grand fülébe súgott valamit. Ő helyeslőleg bólintott, mint aki épp erre a hírre várt. A szolgáló távozott és Le Grand hozzám fordult.

- Megérkezett valaki, aki beszélni óhajt önnel. Gerard atya.

- Egy fekete csuhás?

- Az atya jobban szereti, ha jezsuitának nevezik. Ezen a vidéken ő a rendfőnök. Az a szándéka, hogy önt megtérítse. - Fürkész pillantást vetett rám. - Ahogy elnézem magát, azt hiszem, nagyobb szerencsével járna, ha a vadonban élő állatokkal próbálkozna, a vademberekről nem is beszélve, ám ezek a jezsuiták makacs emberek. Kivételes megtiszteltetésben van része, Mary. Jöjjön.

Az atya a könyvtárban vár minket.

Felállt és intett, hogy kövessem.

Átkísért egy másik szobába, amelyben néhány olvasóasztal állt, s amelynek falait bőrkötéses könyvektől roskadozó polcok borították. Gerard atya a széles kőkandallóban lobogó tűz előtt ült.

Az égő fahasábokból dőlt a meleg, ám ő egészen előre hajolt, mint aki még így is fázik. Annyira közel húzta székét a tűzhöz, hogy a láng szinte perzselte a csuháját. Ősz hajú, szakállas férfi volt, hosszúkás, mélyen barázdált, komor arca olyan emberre vallott, akit hosszú ideje krónikus fájdalom gyötör. Amikor beléptem, úgy tűnt, épp nem szenved, jóllehet nem állt fel, hogy üdvözöljön. Egy vaskos botot tartott maga mellett. Karja a szék karfáján pihent, csuhájának hosszú ujja elrejtette egyik kezét és úgy láttam, mintha ökölbe szorítaná. A másik, ölébe ejtett kezén vastag aranygyűrűk csillogtak a tűz fényében.

- Gerard atya vagyok.

Intett, hogy vele szemben foglaljak helyet. Ekkor vettem csak észre, miféle fájdalom véshette arcába azokat a mélyráncokat.

Bal kezének mind az öt ujja hiányzott. Amit én ökölnek véltem, csupán egy ráncos, rózsaszínű bőrrel borított csonk volt. Láttam már ehhez hasonló, ujjatlan kézfejet. Az irokézek alkalmazták a kínzásnak ezt a módját: élesre fent kagylóhéjjal, egyenként fűrészelték le az áldozat ujjait. Rendkívüli lelkierő szükségeltetett ahhoz, hogy valaki egyetlen jajszó nélkül elviseljen ehhez fogható kínszenvedést. Egyszerre tisztelettel néztem fel a jezsuitára. Ha akkor nem tűri némán a megpróbáltatást, most nem ülne itt velünk.

- Régóta várok erre a találkozásra, Mary. - Franciásan ejtette ki a nevemet. - Ha most nem jön el hozzánk, mi mentünk volna el önért.

- Honnan tudja a nevemet?

- Luc Duval atyától. Az ő feljegyzései hívták fel a figyelmünket önre, s arra, hogy itt tartózkodik a közelünkben. - Elém tartott egy foltos kis jegyzetfüzetet, amely addig a térdén feküdt. - Duval atyát kezdetben az ön körülményei aggasztották. Fehér asszonynak vademberek közt élni tulajdonképpen nem... hm...

- Elgondolkozott a helyes kifejezésen - ...megnyugtató.

- Szabad akaratomból élek közöttük - mondtam egyszerűen.

- Nem kívánom senkitől, hogy megmentsen. Hol van Luc atya?

- Körülnéztem. Azt hittem, ott van ő is, és reméltem, hogy kipihenten, frissen borotvált arccal láthatom viszont.

- Nincs itt. Újabb küldetést teljesít. Ezúttal az irokézeket kívánta felkeresni. - A két francia tekintete találkozott egy pillanatra. - Félő, hogy Duval atya a mártírhalált keresi. Mielőtt útnak indult, mesélt nekem önről, és arra kért, hogy kutassam fel. Nyomatékosan felhívta a figyelmemet, mennyire fontos, hogy megkeressük. - A jezsuita rám villantotta fekete szemét. - Tudja, az atya aggódik az ön lelki üdvéért. Feljegyzett bizonyos dolgokat, olyan eseményeket... - belelapozott a gyűrött, kissé elázott füzetbe -, amelyeket igen komolyan kell vennünk. Amennyiben...

amennyiben igaznak bizonyulnak, vagyis bizonyosságot nyer, hogy mindez megtörtént...

Eddig a jezsuitát figyeltem, de most Le Grand-ra néztem.

- Sajnos nem értem, mire céloz.

A pap felém fordította elkínzott arcát. Mélyen ülő, apró szeme, akár a hollóé, feketén csillogott.

- Nos, beszéljünk nyíltan. Azt mondják önről, hogy varázslónő.

Hogy megölt egy embert. Egy franciát, akit Frenais-nek hívnak.

- Le Frenais - javítottam ki.

- Á, tehát ismeri azt az embert? - kérdezte a pap.

- Természetesen.

- Valóban? Szóval igaz? Része volt a halálában?

- Egy ujjal se nyúltam hozzá. Ezen a vidéken, tudja, az élet rengeteg veszélyt rejt magában, s télen, ha lehet még többet.

Le Frenais ivott. Az ital elbutítja és meggondolatlanná teszi az embert. Aki részeg, nem félti az életét, és sok minden egyebet sem.

- Hm. - A jezsuita rám szegezte a tekintetét. - Azt mondják, itt többről van szó. Az indiánok szerint Le Frenais a legnagyobb hóviharban kint volt a befagyott tavon. Ott futott lélekszakadva és segítségért kiáltozott, mintha maga az ördög üldözte volna.

Azt mondják, valami sötét figura kergette, és az elől menekült.

- Hát persze, hogy ilyesmit mondanak. Miért ne? Télen a tűz mellett szívesen elszórakoztatják egymást. Az indiánok szeretik a mesét. Ebben nem különböznek tőlünk.

A jezsuita hirtelen összecsapta a kezében tartott jegyzetfüzetet.

- Én nem vagyok bíró, és nem azért jöttem, Mary, hogy ítélkezzek maga fölött. Remélem, erre nem kerül sor. A bennszülöttek hiszékenyek és babonásak. Ön varázsló hírében áll. De hogy egy fehér asszonyt ekként tiszteljenek? No nem, ezt nem engedhetjük meg magunknak. így is elég sok baj van velük, nem fűlik a foguk a keresztény hithez. Egyesek - Le Grand-ra pillantott -vissza akarják önt juttatni az angolokhoz. Azonban már nem vagyok biztos benne, hogy ez a mi érdekeinket szolgálná.

Intézkedni fogok, hogy egy időre a kedves nővérek fogadják be, amíg a sorsát illetően végleg nem döntök. A nővérek kétségkívül mindent el fognak követni, hogy ön visszatérjen az egyház 234

kebelébe. Hallgasson rájuk és kövesse a tanaikat. Az élete függhet ettől.

Ép kezébe vette a botját és erősen rá támaszkodva feltápász-kodott. Le Grand felugrott, hogy segítsen neki, de ő félrelökte a kezét, és egyedül bicegett az ajtó felé. Meghökkentően féloldalas járásából arra következtettem, hogy ez az ember, dongalábbal jöhetett a világra, tehát a rossz lába mindig is jóval rövidebb volt, mint a másik. És ilyen állapotban eljött az Újvilágba! Vállalkozott az ismeretlenre, elviselte az itteni élet nehézségeit! Keményfából faragták a jezsuitákat, legalább olyan keményfából, mint a bennszülötteket, akiket meg akarnak téríteni.

- Mit akart ezzel mondani? - kérdeztem Le Grand-t. - Miért függne az életem az apácák tanaitól?

Nagyon is jól tudtam, hogy a jezsuita mit akart mondani, de hogy eldöntsem, mit tegyek, hallani akartam Le Grand véleményét.

- Ha sikerül megtéríteniük olyasvalakit, mint ön, a pogányok tódulni fognak a nyájba. Ha nem...

- Mit történik, ha nem?

Le Grand hallgatott. Válasz helyett felkapta a jegyzetfüzetet, amit Gerard atya ott hagyott, és meglengette az arcom előtt.

- Loup Garou. Tudja, hogy így hívják magát?

Ismerősen csengett ez a két szó. Missisquoi-ban hallottam már.

- Farkasember? Hisz’ az a képzelet szüleménye. Csak a babonás emberek hisznek benne. - Egyszerre rettentő

kimerültség vett rajtam erőt. Milyen tudatlanok is e dolgokban az emberek!

- Nekem nem szokásom, hogy éjjelente farkas képében kószáljak. És reggelente sem valami árok mélyén, vértől csöpögő

szájjal, meztelenül szoktam ébredni.

Le Grand elém tartotta a füzetet.

- Azt mondják, hogy ön boszorkánysághoz folyamodva megölt egy embert.

- Mint már a papnak is mondtam, az élet itt elég sok veszéllyel jár. Boszorkányság nélkül is.

- Szóval mégiscsak boszorkány? Van tudomása róla, hogy mi, franciák mit csinálunk a boszorkányokkal? - Nem feleltem, így hát ő maga válaszolt a kérdésre. - Elégetjük őket. Önre is ez vár, ha nem tér meg. Itt az Újvilágban is sokakat avatnak szentté, és mindegy, hogy az új szent francia vagy bennszülött. Lehet, hogy Gerard atya önt is közöttük szeretné látni, ön lenne minden megtérített lélek közül a legbecsesebb, vagy...

-Vagy?

- ...ön lesz az atya saját Jeanne d’Arcja.

- Tehát átad neki?

Az arcából kiolvastam, hogy nem szívesen tenné meg, ám ez kevéssé vigasztalt. Nem sokat nyernék vele. Cseberből vederbe kerülnék.

Arra a székre telepedett, amelyen az atya ült az imént.

- Való igaz, a jezsuiták igen befolyásosak ezen a vidéken. De nekem önnel más terveim vannak. Az egyik hajóm hamarosan, egy, legfeljebb két nap múlva útnak indul, és - tetszik, nem tetszik - ön ott lesz rajta.

- És miféle sorsot szán nekem? Visszaküld Petersonhoz?

- Még nem tudom. Nagy kár lenne önt zárdába vagy a jezsuiták kezére juttatni. Van egy barátom, akit Bostonban tartanak fogva, hajóskapitány, mint jómagam. Az ottani hatóságokat érdekelné a fogolycsere. Peterson századosnak is ez az elképzelése. De lehet, hogy én másképp döntök.

- Mégis mit akar tenni?

Elhallgatott, mintha épp ezen gondolkodna.

- A fiút hajlandó lennék elcserélni, ha elkapjuk persze, de hamarosan elkapjuk, ehhez nem is fér kétség. Jó árat tűztem ki a fejére, és a montrealiak, akár franciák, akár bennszülöttek, némi aranyért cserébe a tulajdon nagyanyjukat is eladnák. De hogy önt Petersonnak adjam... nem, azt nem hiszem.

- Hát akkor mit tesz velem?

- Megmondom. Franciaországba viszem. - Elmosolyodott.

A fekete szakálla felett kivillant fehér fogsora. - Most, hogy megszabadult ettől a bennszülött piszoktól, Mary, kiderült, hogy ön valóságos szépség. És amit megélt... aligha tudnék izgalmasabb történetet. La belle sauvage. Az udvar rajongani fog önért. Ki van éhezve a különleges mulatságokra. Szenzáció lesz. - Miután nem feleltem, keményebb hangon folytatta. - Vagy én, vagy az apácazárda. Jól gondolja meg.

- És ha egyiket se választom?

- Maga is tudja, mi marad. - Vállat vont. - Akkor még mindig ott van a máglya.

Borzongva fontam össze magam előtt a karom, mintha máris érezném a talpamat nyaldosó lángokat.

Mosolygott.

- De nem szükségszerű, hogy ez bekövetkezzék. Hisz ön reszket, Mary. Várjon. - Felállt, és még néhány fahasábot vetett a tűzre. Aztán csengetett a szolgálónak. - Hozzatok egy kis forralt bort. Hűvösek még az éjszakák ilyenkor.

- Felkeltette az érdeklődésemet, Mary - mondta, miután behozták a bort. Le Grand a sokat tapasztalt ember benyomását keltette, aki nem lepődik meg semmin. - Jó néhány nővel találkoztam már 237

életemben, de olyannal, mint ön, még soha. -Megkeverte az elébe helyezett, gőzölgő italt, majd egy ezüst serlegbe töltött belőle. -

Ezt igya meg! A saját receptem szerint készült. Meglátja, ízleni fog.

A kezembe adta a serleget, és figyelte, ahogy iszom. A konyakkal kevert bortól kellemesen átmelegedett a testem. Bódi-tó, fűszeres illat áradt belőle: szerecsendió, szegfűszeg és fahéj. Miközben kortyolgattam, az volt az érzésem, hogy belefőztek még valamit.

Különös, erőteljes íze volt. Kérdő pillantást vetettem Le Grand-ra.

- Lassan igya. Úgy a legjobb. - Ismét elmosolyodott. - Azt az erős szeszt, amivel készül, a hollandoktól szerzem be. Ginnek hívják. De most meséljen. Hogyan került a vademberek közé?

Szeretnék minél többet megtudni önről. És ne aggódjon. A mágia soha nem volt idegen az én családomtól. Bármit mesél is, ígérem, a kettőnk titka marad.

Nem tudom, mit tartalmazott az ital, de egyszerre azon kaptam magam, hogy megoldódik a nyelvem. Mindent elmondtam neki.

Mindent, ami velem megesett. Amikor a történet végére értem, Le Grand előre hajolt és újra töltötte a serleget.

- Tudtam, hogy nem fogok csalódni önben. Mi ketten tökéletesen összeillünk, Mary. - Ezúttal olyan széles mosolyra húzódott a szája, hogy sötétkék szemének egészen a sarkáig szaladt - szája mindkét szegletében aranyfog villant. - Tudja,

miként szoktak emlegetni? Loup de la Mer - a tenger farkasa. És most rajtam a sor, hogy elmondjam, ki vagyok.

Nemesi családból származott, bár nem használta a nemesi címet.

- Tudja, minden családnak megvan a maga fekete báránya, 238

és az enyémben én vagyok az. Az egyik fivérem a papi hivatást választotta, mint Gerard atya, bár a testvérem Franciaországot azért nem szívesen hagyná el; a másik fivérem az udvar szolgálatában áll, de hát az udvar... számomra pokoli unalmas. Nekem a katonaság rendeltetett. Megjártam Flandria mocsarát, háborúztam a hollandok ellen, de belefáradtam a sok öldöklésbe. Kalandra vágytam, és a kalandot a tengeren leltem meg. Ma már mindenütt vannak érdekeltségeim - itt is, keleten is és Nyugat-Indiában. -

Megint elmosolyodott, ezúttal lágyan elmerengve, mintha egy általa jól ismert kép lebegne a szeme előtt. - Ó, micsoda pompás hely az, Mary! El lenne ragadtatva tőle! Mindig meleg van, nincs ez az átkozott hideg. És minden zöld! De az is más, mint az itteni búskomor, sötét erdők. Ott minden csupa fény és ragyogó, élénk zöld. Ezernyi színben pompázó szigetek, tele virággal és gyümölccsel, és a fák egyszerre virágzanak és teremnek, akár az Édenkertben. A fák között madarak repkednek, kékek, pirosak, sárgák és némelyik ilyen pici - mondta, úgy nyújtva felém a kezét, mintha egy szem diót tartana benne. - Úgy szálldosnak virágról virágra, mint a méhek, a csőrük vékony, mint a tű, és azzal szívják fel a nektárt.

- Valóban csodálatos hely lehet.

- Ó, az, Mary, az. Csodálatos! A tenger meleg, mint a testünk, a víz áttetsző, kékeszöld, a föveny pedig fehér, mint a gyolcs. Építettem ott magamnak egy házat, különleges helyen, lent a parton, ahol egyedül lehetek. Imádom nézni az óceánt.

- Elhallgatott. -Kezdetben azt terveztem, Mary, hogy Franciaországba viszem, de most úgy látom, szívesebben vinném oda.

Mit szól hozzá? Kedvére való, amit meséltem arról a helyről?

Szabadon élhetne, éppoly szabadon, mint itt. Nem jönne velem?

Erre a váratlan, új fordulatra egyáltalán nem számítottam.

Rideg és lelketlen kalandornak tartottam Le Grand-t, akiből a könyörtelen élet minden érzést kiölt. De most megértettem a lelkét hevítő szenvedélyt, és azt is, hogy miért bolyong a világban. Felelni akartam a kérdésére, de a fejem elnehezedett, és a gondolatok bennem rekedtek. Leragadt a nyelvem, és egyszerre mozdulni sem bírtam. A kandalló tüzétől, a fűszeres bortól vagy mindkettőtől lassan elgyengült az egész testem. Fel akartam állni, de megtántorodtam.

Le Grand azonban ott volt és elkapott, a derekam köré fonta a karját. Hátrasimította a hajamat, és az arcomon megérintette a törzsi jelet.

- Belle sauvage - súgta a fülembe. A bőrömön éreztem forró leheletét, miközben kezébe fogta és maga felé fordította az arcomat.

Hosszú idő óta először érintett férfi. Talán a bor tette vagy az az ismeretlen szer, amit belekevert. Talán a csókjának ereje.

De nem tiltakoztam az ölelése ellen, és amikor a szobájába vitt, megvallom őszintén, ellenkezés nélkül követtem.

33. Efrájim

Le Grand ágyában ébredtem, selymes damasztlepedők közt.

Egyedül voltam, és a nap állásából láttam, hogy későre jár. A ház ura bizonyára az ügyeit intézi, korán elmehetett. Visszadőltem a puha tolipárnákra, és szerettem volna megfejteni, hogy mi is történhetett velem, de az agyam lelassult, kába voltam és tompa.

Újra a számban éreztem az esti forralt bor bódító ízét, és rájöttem, hogy mit kevertek bele: mákot.

A hjuron lány jött be egy tálcával, és az ágy mellett álló asztalra tette. Szerettem volna beszélni vele, de ő rám se nézett, és azonnal kiment. Felkeltem és felvettem az odakészített selyemköntöst.

Az előző esti ruhám eltűnt, de helyette egy selyem és bársonykelméből készült, még finomabb holmit találtam. Egy régi versike jutott az eszembe: „...három posztóban, három rongyokban, három selyemben, bársonyban...”

Az étel, amit a lány behozott, olyan volt számomra, mint a manna. Fehér búzalisztből sütött, meleg zsemlék, a tésztájuk omlós, mint a kalács, frissen köpült, sárga vajtekercsek, és egy bögre sűrű, sötétbarna, édes és laktató ital. Soha nem kóstoltam, mégis tudtam, hogy ez a csokoládé. A lány megint visszajött, hogy elkészítse a fürdővizemet, és elvigye a tálcát. Franciául szóltam hozzá, aztán a közös nyelven, de olybá tűnt, mintha egyszeriben egyiket sem értené. Szótlanul kisietett a szobából, de az ajtóból még egy pillantást vetett rám. A szeme elárulta, amit nem akart kimondani.

Egész nap töprengtem. Először ízleltem meg a jólétet és a 241

pompát. Mindez életem végéig az enyém lehetne. Mindössze annyit kell tennem, hogy elfogadom Le Grand ajánlatát. Fel-alá járkáltam a házban, magam elé képzeltem a fényűzést és az addigi életemet, mérlegre tettem mindkettőt. Valami jelet is kerestem, amiben megkapaszkodhatnék, de csak egyet láttam világosan: igaz, hogy mély tisztelettel bánnak velem, de fogoly vagyok.

Ha el akarnék menni, a katonák utamat állnak. Csapda ez, ha selyemből készült is, mégis csapda.

Le Grand estefelé tért vissza, és közölte velem, hogy másnap hajnalban, dagálykor indulunk. Egész nap egyedül voltam, és a hjuron lány szemrehányó pillantása miatt mind jobban gyötört a lelkifurdalás. Eltökéltem, hogy szembeszegülök Le Grand-nal. Megvolt bennem az elhatározás, de arról megfeledkeztem, hogy milyen elbűvölő és jóképű emberrel állok szemben.

A vacsoránál aranyló bort töltött a poharakba, ivott az egészsé-gemre, édességekkel kínált, és az eljövendő közös életünkről beszélt. Csábos szavaival ismét rabul ejtett és megbabonázott.

Engem! Engem, aki ehhez maga is ért! Mire eljött az ideje, hogy nyugovóra térjünk, nem tudtam másra gondolni, mint hogy olyasvalakivel hozott össze a sors, aki maga is varázslók leszármazottja.

Éktelen hangzavar riasztott álmunkból. Az ablak alól jött, és hallottuk, hogy valaki Le Grand-ért kiált. Gyorsan inget, nadrágot, csizmát húzott, én pedig köpenybe bújtam és az ablakhoz siettem, hogy megnézzem, mi történt.

A nagy bejárati kapu előtt két katona állt, akik egy szarvasbőr-ruhás alakot tartottak fogva. Úgy hadakozott, mint egy vadmacska.

A két francia majd’ kétszer akkora volt, mint a fogoly, de így is 242

alig bírtak vele. Aztán a kapu két szárnya kivágódott, és Efrájimot odalökték az előcsarnok kövezetére. Lentről dulakodást hallottam, aztán azt, hogy valaki fut fel a lépcsőn, majd Efrájimot, aki a nevemet kiáltja. Az ajtóhoz léptem, és ott állt előttem. Megtorpant, amikor megpillantott.

- Mary!

- Ez a gyerek úgy küzd, mint egy vadmacska - állapította meg Le Grand lihegve, amikor utolérte. - összevissza karmolta és rugdosta az embereimet.

- Akik ismernek, Hiúznak hívnak - jelentette ki Efrájim büszkén mosolyogva. Le Grandhoz fordult. - És önszántamból jöttem ide.

Semmi szükség rá, hogy az emberei így bánjanak velem.

- Ami igaz, az igaz... jól eltalálták a nevedet. - Le Grand elhúzta a száját, és odatartotta elénk a karját. Az ingujja

felhasadt, karja pedig a sok karmolástól máris feldagadt és vérzett.

- Hát ezt be kell kötöznöm. Mindjárt visszajövök - Azzal magunkra hagyott.

- Nem esett bajod? - kérdeztem Efrájimtól.

- Nekem? Mi jut eszedbe! - Miközben belépett a szobába, le nem vette rólam a szemét.

- Min csodálkozol annyira?

- Megváltoztál - felelte naiv ámulattal. - Olyan vagy, mint egy úrhölgy. Meg kell mondjam, Mary, ugyancsak kikupálódtál.

- Ezzel most ne foglalkozz! - mondtam ingerülten. - Mi ütött beléd, hogy idejössz és egyszerűen elfogatod magad?

- Másképp nem tudtam volna bejutni hozzád. Fekete Róka küldött. Kitervelt valamit.

Rájöttem, mi járhat Fekete Róka fejében. Az indián harcosok néha szándékosan elfogatják magukat, hogy bejussanak az ellenség 243

táborába. Mihelyt ott vannak, a kint maradt társaik segítségével kiszabadítják a foglyokat. Jó terv, de igen kockázatos.

- Nagy meggondolatlanság, amit csináltok.

- De Mary....

- Hallgass rám. Le Grand nem ok nélkül kerestet téged, önként sétáltál be a csapdába.

- Hogyhogy?

- Miért nem árultad el nekem soha, hogy vannak még rokonaid a telepesek között?

- Miféle rokonaim?

- Le Grand az állítja, valami nagybácsi érdeklődik utánad és szeretne megtalálni.

- Miféle nagybácsi? Nem tudok semmiféle nagybácsiról.

- Peterson százados Québecben járt. Azt mondja, Rhode Islanden él egy nagybátyád, aki igényt tart rád.

Efrájim egy pillanatra elgondolkozva nézett maga elé, mint aki az emlékei közt kutat. Aztán eszébe jutott.

- Igen. Kvéker lett. A papámmal együtt jött ide, a kolóniákra.

A papám nem értett egyet a kvékerekkel és összevesztek. De a papa soha nem beszélt róla. - Vállat vont. - Csak ennyit tudok.

Ez még azelőtt volt, hogy én megszülettem. Mit akar tőlem a bácsi? - Efrájim az ágyra telepedett, és kérdő pillantást vetett rám.

- Azelőtt soha nem érdeklődött irántam.

- Hát most érdeklődik. És mindkettőnket vissza akarnak küldeni az angolokhoz. Le Grand azt tervezi, hogy téged elcserél valami barátjáért, egy kalózért.

- És veled mi lesz?

- Velem más tervei vannak.

Efrájim körülnézett. Szemügyre vett engem, az ágyat mögöttem, 244

Le Grand felöltőjét az egyik szék támláján, a szanaszét dobált ruháimat. Egyszerre megdermedt, mint egy kis állat, amelyik valami korábban nem észlelt veszélyre figyel fel.

- Már értem, miről van szó.

Felállt, nagy léptekkel róni kezdte a szobát, és minden sarokba bekukkantott.

- Na és ha érted, akkor mi van?

Leroskadt a földre, és a kezébe temette az arcát.

- A hjuron lány figyelmeztetett bennünket. Azért kellett olyan veszettül sietnünk. Azt mondta, hogy Le Grand magával akar vinni téged, de azt nem mondta, hogy pontosan mit akar veled.

Ekkor rám vigyorgott, valahogy úgy, mint a francia trapperek, amikor nőkről csevegnek, igen, pontosan azzal a megvető gúnnyal.

Tőlük tanulta. Arcul kellett volna ütnöm, amiért velem szemben ekkora pimaszságot enged meg magának, de a megvető mosolya szíven ütött. Rászolgáltam. Éreztem, hogy arcomba szökik a vér. ’

- Fekete Róka - folytatta Efrájim - ide nem tud bejutni.

Túl szigorúan őrzik a házat. Képtelenség. . Fekete Róka úgy okoskodott, hogy akkor tudnánk kiszabadítani, amikor Le Grand levisz a kikötőbe. Odamegy ő is és ott vár. Azt mondja, őt nem vennék észre, mert ezeknek úgyis minden indián egyforma.

Mindent előkészített, és azt gondolta, hogy majd a legalkalmasabb pillanatban kiszabadítunk és elviszünk.... de most? Úgy látszik, kár volt a fáradságért. - Elhallgatott és rám nézett. -Hogy tehetted ezt vele?

- Fekete Róka már harcos, nem gyerek. Felnőtt férfi. Rám nincs többé szüksége.

De már abban a pillanatban, hogy kimondtam, tudtam, hogy ez 245

nem igaz. Efrájim kérdésére nem tudtam mit felelni. Ami addig történt, olyan volt, mintha álmodtam volna. Efrájim nem szólt többet hozzám, csak nézett, de kék szeme nagyon is beszédes volt, beszédesebb, mint gondolta volna. Egyszerre nekem is könny szökött a szemembe, és elfordultam. Egy angol fogadó emeleti szobácskája jutott eszembe, az a helyiség, amelyik sok-sok évvel azelőtt egy másik elválás színtere volt.

- Én ahhoz a Petersonhoz nem megyek vissza - szólalt meg Efrájim nagy sokára. - Sem pedig ahhoz a nagybácsikához, akit még csak nem is ismerek. Inkább meghalok. Elmegyek Fekete Rókával, el én, akkor is, ha közben megölnek. Előre mondom neked, Mary.

Hogy is lettem volna képes összetörni egy ilyen szívet? Fekete Rókára gondoltam, aki mit sem sejtve engem vár valahol. Ez a két fiú mindent kockára tett értem. Megvakultam tán? Elment a józan eszem? Képes lettem volna ilyen rútul cserbenhagyni őket? Hirtelen egészen érthetetlennek tűnt, hogy az imént még komolyan megfordult a fejemben, hogy Le Grand-nal maradjak -

valóban megbabonáztak. Másként nem történhetett.

34. Fekete Róka

Le Grand még napfelkelte előtt elment a kikötőbe. A legértékesebb árut mindig utolsóként rakodják be a hajóba, ő pedig nem bízott a sok fajankóban, tolvaj népségben, akik a kereskedőtársaságnak dolgoztak. Ott akart lenni, hogy személyesen felügyelje a munkát.

Nekünk meghagyta, hogy időben menjünk utána, nehogy lekéssük a hajnali dagályt.

A kora hajnali órákban, mielőtt egy-egy hajó kifut a tengerre, a kikötőkben mindig nagy a fejetlenség. A rakparton, a hatalmas zűrzavarban utasok és matrózok sietnek fel-alá, és ott álldogálnak a kereskedők, akik, mint Le Grand, azért jöttek, hogy a rakodómunkásokat felügyeljék. A forgatagban felbukkant néhány indián is, akik mások csomagjait cipelték vagy árut hoztak eladni, vagy egyszerűen csak bámészkodtak. Az óriási hajótestek mellett egy-egy kenu tűnt fel a vízen. Efrájim, mintha magával ragadná a rengeteg újdonság és látnivaló, és gyermeteg izgalmán képtelen lenne uralkodni, azonnal a rakpart széléhez futott.

Amikor visszajött, angolul súgta a fülembe, hogy Fekete Róka kenuja ott van a vízen.

Két katona kísért minket a kikötőbe, de úgy tűnt, pontosan tudják, hogy olyasvalakit őriznek, aki igen becses Le Grand számára. így hát, ha szabadon nem is járkálhattunk, túlzottan nem figyeltek ránk és kínosan ügyeltek arra is, hogy illendően bánjanak velem. Én pedig, mint aki rácsodálkozik a nagy tömegre, alaposan körbejártattam a tekintetem, és távolabb csakhamar meg is pillantottam Fekete Rókát. Egy köteg prémmel a hátán elvegyült 247

a többi indián között, mintha ő is azért jött volna, hogy eladja az áruját. Nem kellett közelebb jönnie, hogy megértsük egymást.

Azzal a néma jelbeszéddel üzent, amit a vadászok használnak az erdőben, hogy a hangos beszéddel el ne riasszák a vadat. Mihelyt Efrájim visszajelzett neki, már indult is a kenujához és eltűnt a szemünk elől.

Le Grand-t nem láttam sehol. Az őrzésünkre kirendelt két katona lassan baktatott velünk a parton, elbágyaszthatta őket az éjszakai mulatozás. Megálltak, ásítoztak, egymással cseverésztek, és hogy ellensúlyozzák a másnaposságot meg a csípős hajnali levegőt, időnként húztak egyet a konyakosüvegből. Szorosan melléjük húzódtam, és suttogni kezdtem, olyasformán, mint mikor egy ló fülébe duruzsol gyengéden az ember. Az italozástól, a hidegtől meg a korai keléstől már így is elég kótyagosak voltak.

Nem került túl nagy erőfeszítésembe, hogy még jobban elhódítsam őket, annyira, hogy végül észre se vegyenek minket.

- Ezt hogy csináltad? - kérdezte Efrájim, miközben gyorsan elvegyültünk a tömegben.

- Ez a varázslat. - A két katona leült egy hordóra, és mereven bámult maga elé, mintha szoborrá váltak volna. - Varázsbeszéd.

Fehér Sastól tanultam.

Lopakodva surrantunk tovább a tömegben. A kikötőkben hajóindulás előtt nagy a nyüzsgés, mindenki a maga dolgával törődik, így hát senki nem figyelt fel ránk, sem pedig arra az indiánra, aki egyszeriben szaporábban kezdett evezni, és kenuja mind gyorsabban siklott a vízen. A folyó felől foltokban szállt fel a köd, és kúszott végig a rakparton, ahol futottunk. Azt reméltem, hogy a homály segítségünkre lesz a szökésben. Egy elhagyott kikötőhelyhez érve megálltunk, és a víztől csöpögő, sűrű erdőhöz 248

hasonló cölöpök közé rejtőztünk. Ott vártuk, hogy Fekete Róka kenuja felbukkanjon a vízen.

- ígérem, hogy soha többé nem fogok beszélni róla - szólalt meg Efrájim, miközben szorosan összebújva álltunk a cölöperdőben -, csak egyvalamit árulj el.

- Mi az az egyvalami?

Tudtam, hogy mire kíváncsi.

- Áruld el Mary, miért tetted? Miért szerettél volna helyettünk inkább vele maradni?

- Nem te voltál az oka és nem is Fekete Róka. Tulajdonképpen nem is tudnám megmagyarázni. Egyébként... - A tágra nyílt gyerekszemére, a gondterhelten ráncolódó, kisfiús homlokára pillantottam. - Túl fiatal vagy még. Egy nap majd megérted.

- Mondd, Mary, olyan volt, mintha megőrültél volna? -Efrájim nem hagyta annyiban; nem szerette a megoldatlan

rejtvényeket.

Elnevettem magam.

- Mondhatnánk így is. De az is lehet, hogy ez a francia valahogy elvarázsolt.

- El tudott varázsolni? Téged? - Efrájim szeme még jobban elkerekedett. Elképedve bámult rám.

- Igen - feleltem mosolyogva. Még most is a számban éreztem Le Grand varázslatának kesernyés-édes ízét, ami épp olyan volt, mint a csokoládé. - Hát igen. Még engem is.

A dagály már csaknem tetőzött, a víz a lábunkat nyaldosta.

Hamarosan azonban megfordul az ár, és kezdődik az apály. Vajon Le Grand felfedezte már, hogy eltűntem? Egy biztos: alig várta, hogy indulhasson. Ha tehát berakodták az áruját, és a hajója útra kész, nem fog a következő dagályra várni; halaszthatatlan ügyei miatt sürgősen indulnia kell.

Vajon kockára tenne értem mindent? Ágyú dördült, mintegy válaszul. Azt reméltem, hogy a lövés a hajó indulását jelzi, de a rakpart túlsó végében nagy ordítozás támadt. A lárma egyre közeledett. A nevemet kiáltozták. Le Grand keresett.

Hátrapillantottam. Ott állt fenn, a hajó orrában, s a korlátról irányította az embereit. Fésüljék át a tömeget minden irányba, utasította őket. Láttam, hogy a matrózai kúsznak fel

a kötélzeten és figyelőállásba helyezkednek: éles szemük a partot kémlelte, végigpásztázta minden pontját. Tekintetük bejárta folyót is. Le Grand nem ostoba, bizonyára kiokította őket, hogy egy indián kenut is keressenek. Néhány kisebb hajó távolodott el a parttól: Fekete Rókát is üldözőbe vették.

- Nézd csak! - Efrájim a távolba mutatott, ahonnan, mint a szürke ködpárából kibontakozó kísértetek, emberek futottak felénk. Ugyanazon az úton jöttek, amelyen mi is az imént.

Nemsokára hallani fogjuk a deszkapallón a csizmájuk dobogását.

Az ellenkező irányból egy másik csoport közeledett, miközben a még emelkedő dagálytól a víz mind jobban ellepte a cölöpöket, és mi hátrálni kényszerültünk, vissza a part felé. Néztem a folyó fölött kavargó ködfoltokat, szerettem volna keresztüllátni rajtuk, hátha megpillantom Fekete Rókát, amint felénk evez. De nyomát se láttam. Lehet, hogy elkapták vagy menekülés közben irányt váltott. Vagy az ár ereje a folyó közepére sodorta. Csapdába kerültünk. Ha a cölöpök közt maradunk, a víz fog elnyelni bennünket. Ha kimerészkedünk, azonnal meglátnak.

35. Kaniatarakaronte - A Ország Kapuja

Kiáltás hallatszott a folyó felől - egy tengeri madár kísérteties rikoltása. Efrájim ugyanolyan rikoltással válaszolt, és abban a pillanatban egy kenu siklott elénk. Sietve beszálltunk, és felkaptunk egy-egy evezőlapátot. Nem volt vesztegetni való időnk. Fekete Róka a folyam közepe felé kormányzott. Bennszülött kenuk és hosszú csónakok üldöztek bennünket, és láttuk, hogy mások is vízre szállnak, és sebesen eveznek felénk.

Macska-egér játékot űztünk velük, egyik ködfoltból a másikba siklottunk, de hiába, mert alighogy egy kenut leráztunk, máris ott volt a nyomunkban egy másik. Vess be bármilyen varázslatot, ami csak eszedbe jut - tanított Fehér Sas. Sűrű, fehér köddé varázsoltam a párát. Kiáltozás és szitkozódás hallatszott, amint üldözőink nagy csattanással egymásnak ütköztek. Jól meghúztuk a lapátot, és még nagyobb iramban eveztünk a folyó közepe felé, ahol az erőteljes áramlat, reméltük, kimenekít minket a veszélyből.

Aztán már alig hallottuk a kiáltozást. Magunk mögött hagytuk a kikötőt, a házak lassan elmaradoztak. Fölénk meredő, komor sziklák és hallgatag, sötét erdők között haladtunk tovább. Fekete Róka kikötött egy kis öbölben, hogy levehessem magamról az idegen holmit, és ismét indián öltözékbe bújjak. A Le Grand-tól kapott ruhát a kavicsos fövenyen hagytam. A szétterített alj a sok alsószoknyával úgy feküdt ott, akár egy vízbefúlt nő partra vetett teste.

A víz folyását kihasználva eveztünk tovább a Richelieu-folyó felé, hogy aztán azon ereszkedjünk le a Champlain-tóhoz. Úgy 251

terveztük, hogy átszeljük ezt a hatalmas tavat, keletnek fordulunk, s utána arra megyünk tovább, amerre Szikrázó Tűz, Naugatuck és a pennakuk csapat ment vissza a szülőföldjükre. Ez volt a szándékunk, de a sors más jövőt rendelt nekünk. Soha nem láttuk viszont pennakuk testvéreinket.

Már kijutottunk a tóra. A magasból apró kis pöttynek festhettünk, mint tükör felületén egy porszem, amikor ránk tört a vihar. Egyszer csak heves széllökés rázta meg a kenunkat, és hátrapillantva azt láttuk, hogy lég és víz eggyé olvadt. A tó ugyanolyan fekete volt, mint az ég, mintha a két elem egybekelni készült volna, örvénylő víztölcsérek törtek a magasba, s toronymagas hullámok fenyegették törékeny csónakunkat.

A keleti partot vettük célba, mégis nyugat felé sodródtunk, mintha egy láthatatlan kéz szorított volna vissza. Tehetetlenek voltunk. A vihar üvöltő szörnyként közeledett felénk. A zuhogó eső sűrű függönyt vont a szemünk elé, se a földet, se az eget, se a vizet nem láttuk. Valami ugyancsak feldühítette Hobbomokot, dünnyögte Fekete Róka maga elé. Mintha a tóban élő, óriási kígyó álmából riadt volna fel, és most arra készült volna, hogy pikkelyes testével a vízből kiemelkedve élve felfaljon bennünket.

Mindenünk odaveszett. A víz úgy vetett ki a partra, hogy szinte még a ruhánkat is letépte. Minden bizonnyal halottnak látszottunk, ahogy iszapos, sáros testtel elnyúlva feküdtünk a kidőlt fák és elázott levelek közt.

Különös, éles hangok térítettek magamhoz. Idegenek, akik egy általam ismeretlen nyelven beszéltek. Bot vagy dárdahegy fúródott az oldalamba, majd egy láb a hátamra gördített. Puha talpú cipó’ volt rajta. Mokaszin. Akárki állt is ott, bennszülött 252

volt. Felnyitottam az egyik szemem, és olyan gyöngyhímzést pillantottam meg, amilyet azelőtt soha nem láttam. Férfiak álltak mellettem, térdig érő lábszárvédőben, hosszan rojtozott ágyékkötőben és sültüskés szarvasbőrből meg hollandoktól szerzett, vörös gyapjúszövetből szőtt mellényben. Egyikük díszes szoknyát viselt, a dereka körül széles övvel, és a vállán laza csomóba kötött, széles, fonott vállszalaggal. Rengeteg fegyver volt náluk: harci bunkók, tomahawkok, skalpkések. Egyikük dárdát tartott a kezében. Arra támaszkodva nézett le ránk.

Arcuk piros, sárga, kék és fehér harci színekkel volt kifestve, de a festés mintáját nem ismertem. A hajviseletük is más volt, ketten pedig sapkaszerű fejdíszt viseltek, s három, középen összefogott madártollat tűztek bele.

Félrevonultak és halkan tanácskoztak. A hanghordozásukból arra következtettem, hogy inkább kíváncsiak, mint ellenségesek.

Ugyan soha nem találkoztam közülük eggyel sem, tudtam, hogy kicsodák, és ismertem a hírüket is. Irokéz harcosok.

Talán mohaukok - ha igen, akkor valamennyi irokéz közül a legfélelmetesebbek. Még a nevük is rémületet keltett: irokéz,

mingó, mohauk, mekesz - vipera, áruló, kannibál, gyáva féreg.

De azt is tudtam, hogy biztonságban vagyunk. Legalábbis egy időre. Amíg így félájultan fekszünk a lábuk előtt, nem fognak megölni. Az gyávaság lenne.

Rövid tanácskozás után visszajöttek. Az egyik a hajánál fogva ragadta meg Efrájimot. Nem azért, hogy megskalpolja. Aki így vesz skalpot, az a dögkeselyűvel válik egyenlővé. A hajszínét vizsgálta. Két másik irokéz, favödrökkel felszerelkezve lement a tóhoz, hogy vizet hozzon, és a fejünkre loccsintsa. Nem fekhettem ott ájulást színlelve a végtelenségig. Miután a második adag víz a 253

nyakamba zúdult, megborzongtam és felültem.

Fekete Rókára tovább locsolták a vizet, majd talpra rángatták, és addig ütötték, míg eleredt az orra vére. Hagyják abba, kiáltottam rájuk az összes általam ismert nyelven.

Egyikőjük odajött hozzám.

- Franqais?

Megráztam a fejemet.

- Angol.

- Kiohenszaka? - A szeme elkerekedett a csodálkozástól. - És ő? - kérdezte franciául abba az irányba bökve, ahol Fekete

Róka feküdt a földön viaskodva. Az egyik harcos ismét rácsapott, miközben egy másik a kezét kötözte össze.

- Pennakuk. A fiam.

- És ez?

Efrájim felé mutatott, aki még mindig félig eszméletlenül feküdt a parton.

- Az is a fiam.

Bólintott, mint aki tudomásul veszi, amit mondtam, azután egyetlen, ruganyos mozdulattal felegyenesedett. Magára és az embereire mutatott.

- Haudenoszauni. Irokéz. Keniekiheke. Mohauk. Velünk jöttök.

36. Alison

Hau-den-o-szau-ni. Alison hangosan, szótagolva mondta ki a szavakat. A hosszúház népe. Ke-ni-e-ki-he-ki. A kovakő népe.

- Parancsol valamit?

- Tessék? - Alison hátranézett. Épp egy tábla előtt állt és azt tanulmányozta. - Ja, igen, ezt kérném szépen. - A keze ügyében lévő állványról gyorsan leemelt egy álomcsapdát. - És keresek valakit, ha esetleg tudna segíteni...

- És ki lenne az? Mármint, akit keres - érdeklődött az eladónő, miközben becsomagolta a tárgyat és beütötte a gépbe az árát.

- Egy lány. Agnes Herne-nek hívják.

- Tíz dollár lesz.

Alison átnyújtotta a pénzt az asszonynak.

- Ismeri Agnest?

- Lehet, hogy ismerem. - Az asszony bizalmatlanul nézett Alisonra. - Mit akar tőle?

- A tanítványom - rögtönzött gyorsan Alison. - Van egy kutatási témám, amin közösen dolgozunk. Azt hiszem, ide a nagy-nénjéhez jött, hogy interjút készítsen vele.

- Á, az Miriam lesz. A túloldalon van a boltja. - Az asszony az ablakra bökött az ujjával. - De nincs ott. Egész héten zárva volt.

- Hol van?

- Hát én azt meg nem tudnám mondani - rázta az asszony a fejét. - Miriam teljesen kiszámíthatatlan. Csak a saját feje után megy. De Sim esetleg tud valamit. Sim a fia.

- És őt hol találom?

- Ha akarja, elmagyarázhatom, hogy hol lakik. De most nagy valószínűséggel nincs otthon. Szerintem itt van lenn, a kaszinóban.

Alison megköszönte az asszony segítségét és kiment. A kaszinó ugyanazon az úton volt, valamivel feljebb. Rózsaszínű neon-emblémája kicsit halványabban világított a délelőtti fényben, de így sem lehetett eltéveszteni. Sehol a közelben nem volt még egy akkora épület.

Sim kijött a bejárati pulthoz. Nem látszott különösebben meglepettnek, hogy Alisont találja ott, de miután a kutatónő

elmondta, mi járatban van, csak annyit mondott neki, hogy perceken belül munkába kell állnia.

- Kocsival vagyok. Mondja meg, hol van és odamegyek.

Sim a fejét rázta.

- Jobb, ha én viszem fel. Erdei utakon kell menni. Nem találna oda.

- Jó, akkor várok. Mikor végez?

- Esetleg szólok valakinek, hogy álljon be helyettem. Mondjuk úgy dél körül?

- Rendben.

- Addig mihez kezd?

Alison körülnézett.

- Úgyse jártam még kaszinóban. Izgalmasnak látszik.

- Nana, ezzel azért. . - Sim a homlokát ráncolta. - Csak vigyázzon! Akár mindenét elveszthetti. Komolyan mondom!

Maradjon a játékautomatáknál. Jobb, ha nem merészkedik beljebb...

- Jó, jó, majd vigyázok.

- Rendben. Akkor délben találkozunk.

Alison sugárzó arccal jelent meg a pultnál a megbeszélt időpontban. Egy zacskónyi aprót hozott beváltani.

- Nem mondom, egész tekintélyes intézmény, amit maguk itt létrehoztak - mondta Símnek, miközben a pénzét számolta.

- Á, sok más kaszinóhoz képest a miénk nem is olyan nagy.

De folyamatosan növekszünk, és számos új lehetőség van a bővítésre. Most épp az internetes szerencsejáték

lehetőségeit vizsgál gátjuk.

- Szóval az jól megy? - kérdezte Alison, miközben a parkoló felé mentek.

- Sokak szerint igen.

- A mamája szerint is?

Sim elkomorult és hüvelykujjával az arcát kapirgálta.

- Neki, mondjuk, fenntartásai vannak.

- Igen határozott egyéniség lehet.

Sim elvigyorodott.

- Fogalmazhatunk így is.

- Agnes, úgy vettem észre, nagyon szereti a nagynénjét.

- Igen, igen, köztük nagyon szoros a kapcsolat.

- Agnes azt mesélte, hogy maguk együtt nőttek fel. Hogy maga olyan neki, mint a testvére.

Sim meglepetten mosolyodott el.

- Ezt mondta?

- Igen, ezt mondta.

- Tudja, a mamája többé-kevésbé nálunk felejtette Agnest.

Tényleg csúnyán bánt vele. Agnes annyira a szívére vette, hogy az iskolában akkortájt folyton csak verekedett. Nem beszélt senkivel.

Nekem kellett vigyáznom rá, érti?

- És mi van a mamájával?

- Hát, Agnes egyelőre hallani se akar róla, de a mama azt mondja, adjunk neki időt. A mama szerint Dina, Agnes anyja, tulajdonképpen nem tehet róla, hogy olyan fiatal volt, szinte még gyerek, amikor Agnes megszületett. Szerinte Agnesnek majdcsak megjön az esze, ha kicsit idősebb lesz.

- És maga mit gondol?

- Szerintem is elképzelhető. Agnesnek nehéz sora volt, nagyon kijutott szegénynek, úgyhogy egyelőre elég bizalmatlan az emberekkel. - Elhallgatott. - De magát kedveli.

- Igazán? - csodálkozott el Alison, de valahogy megörült ennek.

- Miből gondolja?

- Csak úgy, megérzés. Maga a kiváltságosok közé tartozik.

Agnes nem sok emberben bízik. A kintiekben meg különösen.

Egy idő után rájön az ember, hogy nem érdemes.

Hogyhogy? Még ma sem?

- Még ma sem.

Sim előzékenyen tartotta Alisonnak az ajtót, amíg beült a volán mögé.

- Az a fekete teherautó az enyém, ott hátul. Jöjjön szorosan a nyomomban.

37. Tükör-tó

- Atyavilág, ez az Alison! Képes volt felkutatni az egész rezervátumot, hogy Simet előkerítse. Erre most Sim idejön vele.

- Honnan tudod? Megint valami sámán dolog?

- Hát nem éppen - kuncogott M néni és Agnes elé tartotta a mobilt.

- Miközben aludtál, épp ezt az izét tanulmányoztam... és puff, megszólalt! Sim hívott. Most jönnek, felhozza Alisont.

- Mikorra érnek ide?

- Nemsokára. Jobb időzítést is el tudnék képzelni. Majdnem visszaküldtem őket.

- De miért? - Agnes szeretett volna találkozni Alisonnal.

Tudni akarta, hogy mit sikerült kiderítenie, és alig várta, hogy elmondhassa neki, ami itt fent történt vele.

- Mert még nincs vége, és nem akarom; hogy félbeszakadjon.

Végig kell csinálnunk. Nem hagyhatod el Maryt, vele kell menned, ameddig visz magával. És szerintem még nem értünk a végére.

Vagy szerinted igen? Jobb, ha nem vagy itt, amikor ideérnek.

- Miért?

- Nem fogsz tudni újra koncentrálni. Most már hamarosan itt lesznek. A legszívesebben rögtön visszaküldeném őket. Egy kicsit menj ki, jó?

Agnes engedelmesen kiment a házból. Réges-rég letett róla, hogy megpróbáljon kiigazodni M nénin. Különben pedig pillanatnyilag ő a sámáninas, a segédboszorkány, és mint olyan, mindenben köteles engedelmeskedni. Elindult a ház fölé 259

vezető ösvényen. Onnan jól rálátni a műútra, észrevenni, ha jön valaki. Messziről autóberregés hallatszott. Aztán még egy autó berregése. Egy nagyobb valami közeledett, mögötte egy kisebb.

Ezek ők lesznek. Agnes szaporábban szedte a lábát, hogy feljebb érjen, ahonnan jobb a kilátás. Lehet, hogy mégis lemegy. Csak odaköszön nekik. Később is folytathatják, miután Alison elment.

Most úgyse lesz semmi.

Agnes lába elnehezült, a háta úgy sajgott, mintha napok óta úton lett volna. Hirtelen mérhetetlen fáradtság vett rajta erőt, és úgy érezte, egy lépés nem sok, annyit se bír tovább menni. Leroskadt, hátát egy nagy fának támasztotta és lehunyta a szemét.

260

38. A mohauk vár

Emule lucfenyő gyökérrel kötözték össze a kezünket, a derekunkra összefont indákból készült kötelet tekertek, hogy külön külön is egymáshoz kössenek bennünket. Ketten hátra maradtak, ketten elibénk mentek, és útnak indultunk. Kegyetlenül gyors tempót diktáltak, majdhogynem futólépésben hajlói lak minket az erdőn keresztül. Alig bírtunk lépést tartani velük. Gyengék voltunk, hisz’

kis híján vízbe fulladtunk, és egy .illő napja enni sem ettünk. Bár Fekete Róka éppoly fáradhatatlanak tűnt, mint a mohauk harcosok, Efrájim még nálam is rosszabbul bírta az utat. Jártányi ereje is alig volt már. Ide-oda imbolygott, meg-megtántorodott, sápadt arcáról csörgött a veríték, szája elkékült. Úgy láttam, bármelyik pillanatban ájultan eshet össze. Ezek a harcosok értéktelennek fogják tartani, ha ilyen gyengének mutatkozik: az életével fizethet érte. Háttal egy fának dőltem és a földre rogytam. Esküdöztem, hogy nem bírok tovább menni. Noha tudtam, hogy ez az életembe kerülhet, el kellett érnem, hogy pihenőt tartsunk.

Az irokézek néhány lépéssel odébb vonultak, hogy megtanácskozzák a helyzetet. Egyikük kész lett volna nyomban végezni velünk, de a vezér másként döntött. A nap már lenyugodni készült, időszerű volt pihenőt tartani. A vezér parancsot adott az embereinek, hogy verjenek tábort. Minket egy fánál hagytak, kikötve, mint az állatokat, hogy el ne szökhessünk.

Vizet hoztak és enni adtak, szárított kukoricakását, melyet kissé felvizeztek, hogy le tudjuk nyelni. Szokásos tápláléka volt ez minden indiánnak, aki a harci ösvényt járta. Ók is ugyanezt 261

ették. Silány étel, és nekünk kevés jutott,’ mégis táplálék volt, amitől valamelyest erőre kaptunk.

Efrájim odakúszott mellém.

- Nem tudnád őket is a varázsbeszéddel elkábítani? Úgy, mint a katonákat a kikötőben?

A fejemet ráztam, és a nyakukban lógó amulettekre böktem.

Rajtuk nem fogna a varázslat.

Így meneteltünk még három napig. A negyedik éjszaka csak egészen rövid pihenőt tartottunk, és amint a hajnal első sugarai feltűntek a keleti égen, indultunk tovább. Már közel jártunk a falujukhoz és ez különleges nap volt a számukra; siettek, hogy mielőbb hazaérjenek. Magas sással benőtt, nehezen járható, mocsaras úton bukdácsoltunk, érdes fűcsomók horzsolták fel a lábunkat. De fogva tartóink csak fokozták az iramot, s ha netán lassítottunk vagy megbotlottunk, szitkozódva ütöttek ránk a bunkójukkal vagy löktek tovább a dárdájukkal. Kelletlenül mentünk előre. Ütőn lenni jobb, mint megérkezni. Nem tudhattuk, miféle sorsot szántak nekünk, de ha a halált, az csakis lassú halál lesz.

A nap melegnek ígérkezett, a felforrósodó, mocsaras talajból kígyózva szállt fel a pára. Kísérteties helyen jártunk. Az út egy temetőt keresztezett, ahol mint megannyi szakadozott zászló, ruhafoszlányok lengtek a fákon, és a sírok felett egy hajdan volt hatalmas lény agancsos koponyájának világtalan tekintete őrködött.

Ezen a temetőn túl volt a tábor. Magaslatra épült: egy karósánccal megerősített, hatalmas település. Hosszú fatörzsekből faragott, egymást keresztező, hegyes végű dongák erdeje tárult elénk. Úgy emelkedett ki a földből, mint púpos hátú tarajos sül.

262

Megtorpantam és meg is álltam volna, ha egy kíméletlen ütés nem hajt azon nyomban tovább. Ezt a helyet többször láttam már álmomban, és most minden részlete - a kavicsos ösvény, őreink morgolódása, mokaszinjuk surranó hangja - baljós előjelnek tűnt.

A magas figyelőtornyokban álló őrök észrevették, hogy közeledünk és hangos kiáltással figyelmeztették társaikat a cölöpkerítésen belül. Már csak egy dupla oszlopsor szegélyezte, keskeny úton kellett végighaladnunk, hogy magába a faluba bejussunk. Mielőtt beértünk, jól hallottuk a dobok pufogását, az ének és a tánc ütemesen dübörgő zaját. Épp egy ünnep vagy szertartás idejére érkeztünk. Azonban mihelyt megjelentünk, minden elcsendesült.

263

39. Otthon

Az egész falu összesereglett, ott volt a tábor apraja-nagyja.

A harcosok leoldozták rólunk a köteleket, hogy megdörzsölhessük a csuklónkat, és a kezünkbe újra visszatérjen az élet. Már nem féltek attól, hogy megszökünk.

A tülekedő tömegből kisgyerekek futottak elő, durva szavakat kiáltoztak és köveket dobáltak felénk. Főként Efrájim keltette fel a figyelmüket, nem győztek csodálkozni hajának különös színén, és egész lényének másságán. De ha arra számítottak, hogy Efrájim kijön a sodrából, hát csalódniuk kellett. Tudta, hogyan kell viselkednie és mit várnak tőle. Akárcsak testvére, Fekete Róka, megállt összefont karral, és tekintete a messzi távolba révedt.

Láttam, hogy Fekete Róka már erőt gyűjt magában ahhoz, ami hamarosan történni fog. Bizonyítania kell, hogy bármely próbát képes kiállni. Ha gyengeséget árul el vagy kegyelemért kiált, elvehetik a lelkét, és ereje átszáll az ellenségre; vagy földhözkötött szellemmé változik, és soha nem jut el az örök vadászmezőkre.

Bármit tegyenek is vele, ki kell bírnia. A mohaukok a legszörnyűbb kínzásnak is alávethetik, hogy kitartását a végsőkig próbára tegyék.

Ugyanezt megtehetik velünk, s közben őt arra kényszeríthetik, hogy a szenvedésünket nézze. Elvihetnek mindhármunkat egy olyan rettenetes helyre, ahol megváltásként fogadnánk a halált.

Ahol három napig tartana, amíg kileheljük a lelkünket.

Kísérőink most félreálltak, hadd szemléljen meg minket más is. Három asszony lépett ki a tömegből. Úgy néztek végig rajtunk, mint a rabszolgavásárban gazda a szolgán vagy paraszt a marhán, 264

mielőtt megvenné. Arcukon ott voltak a törzsi jelek: teknős, farkas és medve. Ők a törzs rangidős asszonyai, a falu életét irányító hosszúházak uralkodói. Ők fognak dönteni a sorsunk felett.

Odaálltak elénk. Egyikük elfordította a fejemet, és a bal arcomon megvizsgálta a farkasjelet. Ugyanolyan volt, mint az övé. A szemembe nézett és elmosolyodott.

A másik kettő intett Fekete Rókának és Efrájimnak, hogy vetkőzzenek le, majd hátrébb lépve alaposan szemügyre vették őket. Elégedetten nyugtázták, hogy Fekete Róka teste milyen hajlékony és erős, de nem győztek csodálkozni Efrájim különös színén. Érthetetlennek tűnt, hogy olyan fehér, holott a keze és arca egészen barna. Nagy sokára azután megfordultak, és főbólintással jelt adtak az addig bámészkodó embereknek, akik máris indultak, hogy felsorakozzanak.

Az asszonyok végiglépkedtek az egymással szemben fel-sorakozó emberek között és visszamentek a hosszúházukhoz.

Ezek jókora méretű, fakéreggel borított kunyhók voltak, sokkal nagyobbak, mint amit valaha láttam. Tíz-tizenöt tűzhely is elférhetett bennük, és legalább húsz vagy harminc család.

A bejárat fölött elhelyezett törzsi jelvények jelezték, hogy lakhelyül szolgálnak.

Az asszonyok a többi vezérrel együtt a házak ajtaja elé álltak. Ők fogják eldönteni, hogy mi történjen a foglyokkal.

A falu bizonyára sok embert veszített, mert úgy tűnt, hogy se kínzásra, se máglyahalára nem ítéltek minket. Arra készültek, hogy befogadjanak. Előbb azonban ki kell állnunk a vesszőfutás próbáját.

Az emberek két sorban helyezkedtek el: férfiak, asszonyok és gyerekek álltak egymással szemben, mindegyikőjüknél korbács, 265

bunkó, bot vagy bármi más, ami a kezük ügyébe akadt, és amivel ütlegelhettek bennünket.

A ház bejáratáig kell eljutnunk. Aki megtorpan vagy elesik, értéktelenné válik. Arra biztos halál vár.

Fekete Róka ment elsőnek. Bunkók és botok emelkedtek a magasba, de az ütések csak a puszta levegőt érték, mert ő jobbra-balra cikázva, ördögi ügyességgel kerülte ki az elébe tartott lábakat, és villámgyorsan átszáguldott a sorfalon. A legtöbben még észbe se kaptak, hogy Fekete Róka fut előttük, mikor ő

már a sor végére ért. A harcos, aki foglyul ejtett minket, széles mosollyal jelezte elismerését és intett Fekete Rókának, hogy menjen a Teknős Házhoz. Az ajtóban álló

férfiak elébe siettek, hogy üdvözöljék. Vállon veregették és magukhoz ölelték: úgy fogadták, mint a testvérüket.

Most Efrájim következett. Szálfaegyenesen állt mellettem, és előre bámult. Oda se figyelt a gyerekekre, akik gúnyolták és trágyával dobálták, de úgy remegett, mint az egyéves csikó az első versenyfutam előtt.

- Majd vigyázok rád - súgtam a fülébe.

Bólintott és nekiiramodott, éppoly gyorsan, mint Fekete Róka, csakhogy ő fiatalabb volt, és a hosszú menetelés meg a tavon elszenvedett megpróbáltatás elgyengítette. Hamarosan súlyos ütések érték a hátát. Ettől csak lelassult. Amikor egy ütés a combját érte, a lába úgy megroggyant, hogy kis híján elesett, de ő, ha meggörnyedve és sérült lábára bicegve is, futott tovább, miközben jobbról is, balról is záporoztak rá az ütések. Már azt hittem, hogy nélkülem is megbirkózik a feladattal. Ekkor azon-bán egy kajánul vigyorgó kisfiú tette ki elé a lábát. Efrájim egy lépésre volt csak tőle, és ha belebotlik, menthetetlenül előrebukik 266

a sárba. Mereven a sorfalra bámultam. Minden lelassult.

A gyermek elvesztette egyensúlyát és Efrájim elé esett, ő pedig átlépett rajta, és bukdácsolva szaladt tovább. Már csak egy rövid szakasz volt hátra, ám ez a földre pottyant fiúcska egyszerre elvonta az emberek figyelmét. Ütéseik sorra célt tévesztettek, és hol a levegőt, hol egymást csapkodták. Miközben csodálkozva bámulták hasznavehetetlen fegyvereiket, Efrájim a sorfal végére ért, és már a kunyhók felé vonszolta magát.

Láttam, hogy oda igyekszik, ahová Fekete Róka ment.

A Farkas Ház főnökasszonya azonban elébe sietett, a karjába kapta, és szinte az ölében vitte a kunyhója ajtajáig.

Az asszony hátranézett és tekintete találkozott az enyémmel.

Most rajtam volt a sor, hogy végigmenjek a sorfalat állók között. A nőket azonban nem kötelezik vesszőfutásra. Az emberek leeresztették a fegyverüket, és hátrébb léptek, hogy átengedjenek.

Megfürdettek minket, étellel-itallal és új ruhával halmoztak el.

Kivívtuk a törzs elismerését, ettől fogva mi is a keniekiheke néphez tartoztunk. A kovakő népéhez. Az indián népeknek gyakori szokása, hogy testvérül fogadják más törzsek tagjait a betegségben vagy háborúban elvesztett fiaik, lányaik helyett.

Csakhamar megértettem, hogy bennünket miért fogadtak be.

A Farkasok Törzsének hosszúházában betegség ütötte fel a fejét.

Már dél felé járt az idő, amikor beléptem, de sokan még mindig ott hevertek a fekhelyeken - némelyeket annyira gyötört a láz, hogy kínjukban a ruhát tépték le magukról. Mások csak hevertek kábán, mozdulatlanul. Ahogy közelebb mentem, láttam, hogy kezüket, arcukat nedvedző sebek és gennyes hólyagok borítják. A pettyes 267

kór pusztított közöttük, amit az angolok himlőnek neveznek.

A törzs főnökasszonya a központi tűz mellett ült, s gondterhelt, szomorú tekintettel nézett maga elé. Ez a kór akár néhány nap alatt képes elpusztítatni az egész népét.

A főnökasszony odaszólt a mellette ülő, alacsonyabb nőnek, mire az felugrott a helyéről és odajött hozzám.

- Engem Vahiakvasznak, Bogyó Szüretelőnek hívnak.

Pennnakuk vagyok én is, mint te. Sok évvel ezelőtt idegen harcosok támadták meg a falunkat, és engem foglyul ejtettek.

Az évnek ebben a szakában, a szamóca havában hoztak ide, és a keniekiheke nép a lányává fogadott. - A körülöttünk heverő

emberekre pillantott. - Ők akkor betegedtek meg, amikor egy kereskedő érkezett ide. Holland. Azok közül, akiket asseroninak, késcsiszolónak neveznek. A falubeliek nem tudták, hogy beteg, mert ha tudják, biztos nem engedik be a táborba, de most...

- Mennyi ideje? - Ránéztem. - Mennyi idő telt el azóta, hogy itt járt?

- Nem sok. Egy hete, hogy megbetegedett...

- És most hányan betegek a faluban?

- Négy-öt ember minden házban...

Késő, de talán még elérhetek valamit. És talán elkerülhető, hogy valamennyien elkapják.

- Mondd meg a főnökasszonynak, hogy beszélni szeretnék vele.

A főnökasszony a törzsfőnökhöz vitt. Neki kell jóváhagynia a tervemet.

Ott állt a kunyhója előtt, már várta a jöttemet. Arcát tetovált jelek borították, és földet söprő, sastoll-korona fejdíszéről köröskörül menyétbőrök csüngtek alá. A derekát megannyi vam-pum 268

öv fonta körül. Termetre alacsony volt, és egészen eltörpült volna emberei közt, ha azok nem fordítanak különös gondot rá, hogy kellő távolságra álljanak tőle.

Némán figyelt, miközben elmagyarázták neki a tervemet.

- Miért? - kérdezte Bogyó Szüretelőt. - Miért teszi ezt értünk ez az asszony?

- Az embereid betegek, én pedig gyógyító vagyok - feleltem Bogyó Szüretelő közvetítésével. - A te néped most már az én népem.

- Jól van. - A mellette álló harcosokra nézett. - Legyen úgy, ahogy akarja.

A falutól messzebb, a cölöpkerítésen kívül állították fel a házat.

Az összes beteget szalmazsákra fektették és odahozták, azután magamra hagytak. Kértem a falubelieket, hogy először szedjenek minél több friss virágot, hogy illatuk felfrissítse a házat, utána pedig menjenek ki az erdőbe, és gyűjtsék össze a gyógyfüveket, amelyekre majd szükségem lesz. Ha ezzel megvannak, ne jöjjenek többé hozzám, csak akkor, ha valaki ismét megbetegszik, és ide kell hozniuk. Elrendeltem, hogy húzzanak kerítést a ház köré, és valahányszor ételt vagy friss vizet hoznak, azt mindig azon kívül helyezzék el.

Már tizenöt beteg feküdt a házamban, köztük jó néhány gyermek. Nekiláttam, hogy a legjobb tudásom szerint a gondjukat viseljem. Nehéz feladat volt, és csak azt reméltem, hogy lesz hozzá erőm.

Tüzet raktam, és egy üstben gyógyfüvekkel teli vizet forraltam.

Először a betegek sebeit akartam kimosni, hogy elejét vegyem a további fertőzésnek. Azután bizonyos leveleket és füveket 269

apróra vágtam és összemorzsoltam, hogy olyan kenőcsöket és főzeteket készítsek, amelyek leviszik a lázat és megtisztítják a vért. Munka közben egy régi dalt énekeltem, a saját nyelvemen, „Ha beköszönt a tavasz, ha rügyeznek a fák…” Ezt dúdolta annak idején a nagyanyám is, amikor tett-vett a ház körül. Úgy éreztem, szelleme ott lebeg mellettem, és fohászkodtam hozzá, hogy adjon nekem erőt.

Már alkonyodott, amikor az első estén leültem a magam rakta tűz mellé. A házban csak a betegek jajgatása és a haldoklók nyögdécselése hallatszott. Egyszer csak úgy tűnt, mintha megváltozna körülöttem a levegő. Valaki félrehúzta a bejáratot fedő gyékénylapot, és belépett. Egy teknős csörgő ütemes kattogása közepette félelmetes arc bontakozott ki a félhomályból. Bárki közönséges asszony azonnal futásnak eredt volna. Komolyan azt hittem, hogy egy szellem, hogy talán egy isten földi mása jelent meg előttem. A torkomban dobogott a szívem, de nyugalomra intettem magam. Én nem vagyok közönséges asszony. Én pauvau vagyok. Varázslónő.

Mozdulatlanul vártam. Figyeltem. Mint óriási macska a préda körül, úgy kezdett lassan keringeni körülöttem. A teste és ruhája olyan volt, mint egy férfié, ám a köpönyege, ez a rengeteg szövet, bőr- és prémdarabból összevarrt, kagyló-, réz- és vaskorongokkal kirakott lepel egészen megbűvölt. Meg-megcsörrent, miközben körbetáncolt. Felém fordított, hatalmas, eltorzult arcán szem helyett két mély üreg tátongott, lecsüngő, bozontos haja, mint egy holló csapzott szárnya, bőrének színe, akár a frissen kicsordult vér.

Az orvosságos zacskómból dohányt vettem elő, és azzal kínáltam. Ellépett mellőlem, és szétvetett lábbal, ívelt, macska-270

szerű léptekkel a betegek felé indult. Táncolva és énekelve haladt a fekhelyeik között, időnként megrázta felettük a csörgőt, és körözve lengette kezét a testük felett. Még a legnyugtalanabb betegek is elcsendesedtek, és mire az

egész házat körbejárta, a helyiségben békesség és csend honolt.

Odajött hozzám és megállt előttem. Hatalmas erő sugárzott belőle, mint tűzből a meleg.

Levette a maszkot, hogy megmutassa arcát. Csaknem olyan rút és torz volt, mint az álarc, ami eddig eltakarta. Fél szemét lehunyva tartotta, szemhéja petyhüdten lógott. Arcának rút felén, homlokától az állkapcsáig tomahawk vagy fejszecsapástól származó, hatalmas vágás futott végig, átszelve a rátetovált törzs jelet, a medvét. A másik oldalon ép volt az arca. Tekintetéből bölcsesség áradt, a bőrén azonban mély hegek, beforradt himlőhólyagok éktelenkedtek. Ha megcsonkítottan, de mégis férfiként állt most előttem, és nem éreztem, hogy a belőle sugárzó erő akár egy pillanatra is meggyengült volna.

- Szatehoronisz vagyok, Magas Ég, mert olyan messzire látok, mint a magasban repülő madár. - Felém fordította világtalan szemét. Megértettem, hogy mit akart mondani: nem kell szem ahhoz, hogy lássunk. - Ronaterihonte vagyok, a Hit őrzője.

Gyógyító vagyok én is, mint te. - Felemelte a kezében tartott álarcot. - Ezzé a lénnyé változom, amikor a szertartásokat végzem.

Ez adja nekem a gyógyító erőt. Élő hársfa törzséből faragták. Sok benne az orenda, amit ti manitunak neveznétek.

Az új-angliai törzsek nyelvén beszélt. Amikor ránéztem, válaszolt a gondolatomra.

- Sok nyelven beszélek. - Megismételte a mondatot angolul, azután franciául, és még egy nyelven, amiről úgy véltem, talán 271

holland. Azután elmosolyodott, és az arca egészen megszépült.

Ilyen lehetett hát, mielőtt a betegség és a háború eltorzította vonásait. - Azért jöttem, hogy segítsek. - Arcához emelte az ujját, és végighúzta a heges bőrén. - Amint látod, már átestem ezen a betegségen.

- Akik egyszer megkapják, általában nem betegszenek meg benne többször.

- Pontosan így van. És te nem félsz tőle? Mert ez a kór nem kíméli a fehér embert sem.

- Amikor kicsi voltam, átestem egy enyhébb változatán.

A nagyanyám bárányhimlőnek nevezte, ő adta nekem a betegséget.

- Adta?

Bólintottam.

- A sebből, ami egy fejőnő kezén volt, kivette a váladékot, és megkarcolta vele a bőrömet. Azt mondta, hogy akik az enyhébb betegségen átesnek, soha nem kapják meg a súlyosabb fajtáját.

Azt hiszem, igaza volt.

- Ebben lehet valami bölcsesség. - Felállt a tűz mellől, és felém nyújtotta a kezét. A kézfogása meleg volt és erőteljes. - Nagy jót teszel velünk, Mary.

- Honnan tudod a nevemet?

- Sokat tudok. - Rejtélyes tekintettel meredt a távolba. Azután a ferde mosolyával elmosolyodott. - Mondhatnám, hogy a varázserőm révén tudom, de valójában a fiú árulta el. Már új nevet is kaptál, tudsz róla?

- Hogy neveznek?

- Ketsziszeionne, ami azt jelenti, hogy Virágot Hozó. Gyere, sok munka vár ránk.

272

Magas Ég ott maradt velem, és segítségemre volt a betegség elleni küzdelmemben. El kell ismernem, hogy nélküle én is a halottak közé kerültem volna, azok közé, akiket nap mint nap a hátára vett és kivitt a házból. Segített a betegek gyógyításában, és vigaszt nyújtott a haldoklóknak. Miután eltávoztak a körünkből, illő szertartással temette el a testüket. De a betegek száma nem csökkent, folyvást újabbakat hoztak, egyre többet és többet.

Egy nap Magas Ég arra kért, hogy meséljek neki újra a nagyanyám gyógyító bölcsességéről.

Meséltem, ő pedig, a gondolataiba mélyedve, hosszasan üldögélt mellettem.

- Talán mi is megtehetnénk ugyanezt. Mi is vehetnénk váladékot valakitől, aki már majdnem felépült, és megkarcolhatnánk vele a törzs többi tagjának bőrét.

- De mi lesz, ha meghalnak?

- Ha ez így megy tovább... - üveges tekintettel nézett rám -, ...valamennyien meg fognak halni. Beszélni fogok gyógyító testvéreimmel. Utána felvethetjük a kérdést a törzsi tanács előtt, és a végső döntést majd a nép hozza meg.

Nem hittem, hogy a főnökök beleegyezésüket adják ehhez a nagy horderejű tervhez. Sokáig ültek a tanács tüze körül és hosszasan vitatkoztak. Végül azonban jóváhagyták.

Egyikünk se tudta, hogy hatásos lesz-e a kezelés. Eleinte úgy tűnt, hogy a módszer nemhogy segít, de ront a helyzeten.

Ám ahogy telt az idő, a betegek száma egyre csökkent, mígnem elérkezett egy nap, amikor egyet sem hoztak a házba. Eltelt még egy hét, azután kettő. Nem jött hozzánk senki, aki beteg lett volna.

A még meglévő betegeink felépültek. A hosszú hónapokon át tartó, embert próbáló munka után egyszerre nem akadt több dolgunk.

273

Akkor jöttünk ki a házból, amikor a fák lombja már sárgult. Az emberek ujjongva fogadtak. Ujjongva fogadtak engem és Magas Eget.

274

40. A gyógyítók háza A betegeim mind elmentek. A számukra épült ház kiürült.

Nekiláttam, hogy kitakarítsam. Szétszedtem és elégettem a fekhelyeket, azután borókafenyőt és dohányt égettem, hogy megtisztítsam a levegőt. Virág az évnek ebben a szakában már nem volt, helyette friss és erős illatú fenyőágakat gyűjtöttem.

Miközben így tettem-vettem, akkor villant át az agyamon a gondolat. Nem fogok beköltözni a Farkas Törzs hosszúházába. Itt maradok a cölöpkerítésen kívül. Aki beteg, majd idejön hozzám.

Itt fogom ápolni őket, mint az apácák, akikről a nagyanyám mesélt. Sok-sok évvel ezelőtt, amíg Henrik király emberei ki nem űzték őket a kolostorból, a nővérek betegeket ápoltak. De miután menekülniük kellett, a zárda, a kórház és vele minden egyéb az enyészeté lett.

Elmondtam Szatehoronisznek, hogy mi a szándékom. Egy darabig gondolkozott, majd így szólt:

- Engem tisztelnek az emberek, de félnek is tőlem. -

Végigsimította a maszkját, amelyet letett maga mellé. - Ettől félnek.

- Azután megérintette megnyomorított arcát. - És ettől is félnek. - Megrázta a teknős csörgőjét. - És félnek ohtonkvától, a szellemtől. De te nem félsz semmitől. Itt maradok veled.

Társaságban nem szenvedtem hiányt. Vahiakvasz, Bogyó Szüretelő

gyakran ellátogatott hozzám, és más asszonyokat is hozott magával. Leültek mellém és együtt dolgozgattunk. Megmutatták, 275

hogyan díszítik festett jávorszarvas-szőrrel a nyírfakérget és a bőrt. Én megmutattam nekik, hogyan kell hímezni, ahogy engem is megtanítottak rá régen, még gyerekkoromban. Ehhez holland kereskedőktől cserélt acéltűt használtunk. így töltöttük együtt az időt, így díszítgettük az élet egyszerű tárgyait.

Elsőként egy dobozt készítettem magamnak. Ebben tartottam aztán néhány személyes holmit, amelyek különösen becsesek voltak számomra. Másodiknak egy késtokot csináltam Efrájimnak, hogy a közelgő névadó szertartásán már azt viselje. Efrájim gyakran meglátogatott. Szívesen elbeszélgetett Szatehoronisszel, aki élete során rengeteg távoli vidéket megjárt, és a fiam imádta hallgatni, amit utazásairól mesélt.

Szatehoronisz választott Efrájimnak új nevet. Ezentúl Kaheranoronnak, Magas Kukoricaszárnak fogják szólítani.

Korábban egy ifjú viselte már a nevet, de eltávozott a szellemek világába. A névadó szertartást az érett kukorica ünnepén tartották.

Fontos esemény volt, mert nemcsak azt jelezte, hogy mind a törzs, mind a nemzetség befogadta Efrájimot, hanem azt is,

hogy a gyermek immár fiatalemberré érett. Ideje elköltöznie az anyja mellől. Aggódtam kissé, hogy el kell engednem, hiszen amióta Szikrázó Tűztől elváltunk, Efrájimnak nem volt apja. De Fekete Róka ott lesz mellette. Ő segíteni fog neki.

Fekete Róka is új nevet kapott. Tekaionhake lett. Két Folyó.

Olyan fiatalemberről nevezték el, aki szintén a Kaniatarakarontin, az Ország Kapuján túlról érkezett a mohaukok közé. Az Ország Kapuja - ez volt a Champlain-tó mohauk neve. Fekete Rókát már jó ideje befogadták a mohaukok. Csodálták erejéért, bátorságáért, nagyszerű fegyverforgató tudományáért. Efrájim 276

nem is kívánhatott volna nála különb mestert, aki irányítsa a férfiak világában.

Efrájim minden nappal egyre magasabb lett, úgy nőtt, mint újonnan kapott nevében a kukoricaszár. Gyakorlottabb vadásszá, ügyesebb harcossá vált. Büszkén figyeltem, mint bármely édesanya, és a bánatom is az anyai bánathoz volt hasonló, bár nem mutattam. Tudtam, hogy az én fogadott fiam soha nem fog a harci ösvényre lépni, és ezért hálát adtam a sorsnak, de azt is tudtam, hogy itt, ezen a helyen, nem lesz maradása. Neki túl lassú volt a falusi élet ritmusa. Valami belső nyugtalanság mindig a kalandok felé űzte, és ahogy idősebb lett, úgy nőtt benne ez a nyugtalanság.

Valahányszor beköszöntött a tavasz, harcosokból álló kisebb csoportok keltek útra. Kanahwakébe mentek, egy Mount Royale melletti kis faluba, hogy az ott lakóktól begyűjtsék a

hódprémet és Albanyba vigyék eladni, mivel a hollandok ott jobb árat adtak érte.

Minden évben felkerekedett egy csapat; épp egy ilyen társaság talált ránk annak idején a tóparton, ahol félholtan feküdtünk a vihar után. Efrájim égett a vágytól, hogy velük tartson. Mindig épségben tért vissza, de én tudtam, hogy egyszer eljön az idő, amikor a harcosok visszajönnek, és Efrájim nem lesz velük.

Az én fogadott fiam soha nem tudta kiverni a fejéből azt a sok történetet, amit esténként, a füstös tábortüzek körül a missisquoi-beli coureur des bois-k meséltek. Tudtam, csak idő kérdése, hogy ő is közéjük álljon. A tekintetében már ott ült a messzeség, ott csillogott a távoli tájak és az ismeretlen utáni vágy.

- Megint északra megyek, Mary - jött oda egyszer, épp mielőtt a csapat útnak indult volna. Még mindig az angol nevemen szólított, ha kettesben voltunk.

- És ez alkalommal már nem térsz vissza? - kérdeztem, amúgy is kitalálván a választ.

Nem felelt rögtön.

- Emlékszel, még régen, amikor ezt adtam neked ajándékba... -

Megérintette a medvekarom láncot, amelyet most is a nyakamban viseltem. - Olyan büszke voltam. Annyira szerettem volna, hogy a fiad legyek, hogy én is képes legyek mindenre, amire Fekete Róka...

- Az is voltál. A fiam. És büszke vagyok rád.

Felemeltem a kezem és megsimogattam az arcát. Magas fiatalember volt már, puha, szőke borosta fedte az állát. Testben már kész férfi, erős, kemény és izmos, de széles, vidám mosolya még a kisfiúé. Tekintete tele reménnyel és várakozással.

- És eztán, Mary, még sokkalta büszkébb leszel rám.

Elhatároztam, hogy elmegyek azokkal a francia fiúkkal. Úgy hírlik, nagyon messzire mennek, nyugatra. - A közelgő kaland gondolatára még jobban csillogott a szeme. - A tavakon fognak evezni, végig, mert egyik a másikba ömlik, és addig eveznek, míg el nem érik az utolsót, amelyik már akkora, mint a tenger.

Beszéltem Szatehoronisszel is, és ő azt mondja, hogy azon túl óriási hegyek vannak, ahol fehér ember még nem járt soha, és mezők, erdők, folyók, amiket fehér ember soha nem látott.

Egyszer talán majd rólam fognak elnevezni egy folyót, vagy egy tavat, vagy egy magas hegycsúcsot. De az is lehet, hogy én nevezek el egyet rólad. - Megint rám mosolygott, de kék szeme mintha elhomályosodott volna a távoli jövő képétől, és a búcsú gondolatától. -Szóval, Mary, én el akarok menni erre az útra.

Voyageurs, így hívják őket, és én is az akarok lenni.

- Akkor Efrájim, azt kell tenned, amit a sors rendelt neked.

Mielőtt elmész, szeretnék adni neked valamit.

Mivel tudtam, hogy ez a nap egyszer eljön, előre elkészítettem a búcsúajándékomat. Egy vállszalagot, amelyik színben és mintában a késtokjához illett. Efrájim maga elé tartotta a szalagot, és figyelmesen végignézte az összes beledolgozott mintát, amelyek a mi közös életünket ábrázolták: farkast, hiúzt, rókát, erdőben, tavon, hegyen; a minták köré, a szalag szélére virágokból, hullámokból és magas kukoricaszárakból álló szegélyt hímeztem.

Efrájim átvetette a fején a szalagot, és megigazította, hogy szépen a mellére simuljon.

- Köszönöm - mondta. - Köszönöm, Mary. Mindig viselni fogom, és így mindig ott leszel velem.

Ezt mondta Efrájim, azzal magamra hagyott. Amikor a többi harcos visszatért Kahnawakéból, ő nem volt velük. Csatlakozott a nyugatra tartó francia expedícióhoz. Voyageur. lett. Időnként, ha útja netán felénk vezetett, eljött meglátogatni. Olyankor mindig ajándékokkal teli, hatalmas csomagokat és temérdek csodás történetet hozott magával, és éjszakába nyúlóan, vég nélkül mesélt. Többnyire egy hónapig maradt vagy kicsit tovább. De aztán újra erőt vett rajta a nyugtalanság, és menni akart újabb, ismeretlen tájak felé. Efrájim nem telepedett le sehol, és soha nem élt igazán megállapodott életet.8

Egy fiam maradt, Fekete Róka, aki immár a Tekaionhake nevet viselte. Bár Efrájimra továbbra is úgy tekintett, mint testvérére, ő

nem vágyott elhagyni a falut. Az ő gondolatai másfele jártak. Egyre többet forgolódott egy fiatal lány, Kanehratitake, Falevél Hozó körül. Tudtuk, hogy esküvőt fognak ülni, méghozzá hamarosan.

Nekiláttam az előkészületeknek. Holland kereskedőktől piros szövetet szereztem, vadászoktól bőrt, amit kikészítettem: egyik 279

részéből puha, fehér anyagot, másik részéből bársonyos feketét csináltam. Utána kezdtem kiszabni és hímezni a ruhákat Fekete Rókának. Saját kezűleg készítettem mindent, mert azt akartam, hogy az én fiam minden vőlegény közül a legszebb legyen. Arája a törzsfőnök lánya volt, és olyan fényes menyegzőt ültek, amilyet keveset lát a világ. Tekaionhake átköltözött a hosszúházba, ahol ifjú feleségének anyja lakott. Az esküvő napjától fogva ahhoz a törzshöz tartozott.

Tekaionhake fiatal asszonyának nem volt könnyű az élete.

Ahogy nekem a fiamért, neki a férjéért kellett folyvást aggódnia, mert Fekete Róka a harci ösvény szerelmese volt. Egyre félelmetesebb harcosnak bizonyult, aki nesztelen, lopakodó járásáról, vakmerő bátorságáról volt híres. A mohaukok, akik maguk is kiváló harcosok hírében álltak, csodálták őt. Nagyra értékelték képességeit és közeledett az idő, hogy értéke tovább nőjön. Franciaország és Anglia hadat

üzent egymásnak. Ez a két ország egymás ellen uszította a bennszülött népeket, de a kehniekiheke nép mindig is szerette a harcot, és attól amúgy se lehetett volna őket távol tartani. Tekaionhake csakúgy, mint törzsének többi tagja, az angolok oldalán harcolt, azoknak az oldalán, akik az apját megölték. Ilyen különös az élet.

A háború bőven ellátott minket munkával, de Szatehoronisz és én egyformán bántunk mindenkivel, aki hozzánk jött: beteg, sérült, harcos vagy fogoly, előttünk egyenlő volt. Gyógyító házunknak messzi földön híre ment. Nemcsak a haudenoszauni, a hosszúház népe ismerte, hanem más nemzetek is. Rengetegen felkeresték a világ minden tájáról: fiatalok és öregek, férfiak és nők, indiánok, afrikaiak és európaiak. Azért, hogy tanuljanak tőlünk és egymástól. Mi megtanítottuk nekik, amit a gyógyításról 280

tudtunk. Tőlük csak annyit kértünk, hogy békében jöjjenek, legyék félre a haragot és vitát. Hagyják odakint az ajtó előtt, ugyanúgy, mint a fegyvereiket.

Így éltem az életemet.

281

41. Tükör-tó

Agnes megnyugodott. Szinte fizikai megkönnyebbülést érzett.

A nap félig a tóba süllyedt már, amikor felállt és fürge léptekkel a ház felé indult. Rég nem volt ilyen gyors és könnyed a járása.

Sim teherautója már elment, de Alison kocsija még ott állt.

A félig nyitott ajtón keresztül kiszűrődő fény megvilágította a verandát. Látta, hogy M néni odabent ül az asztalnál, vele szemben Alison. Elmélyülten társalogtak egy halom papír és kiterített térkép fölött, ami ott hevert kettejük között. Amikor Agnes kintről benézett, egy pillanatra elbizonytalanodott és megállt.

Ami történt, az eddig csak rá és M nénire tartozott, senki mást nem avattak bele.

Végül M néni oldotta meg a dilemmáját. Feltápászkodott a székből és kilépett az ajtón.

- Gyere csak be, Agnes. Már nagyon hűvös van, szeretném becsukni az ajtót.

Agnes odaült az asztalhoz, hogy elmondja Mary történetének utolsó részét. Alison mindvégig feszült figyelemmel hallgatta.

Csak egyszer-egyszer kérte meg Agnest, hogy tartson szünetet, hogy a magával hozott kis magnóban kicserélhesse a szalagot.

- Egy titkos orvosságos társaságot alapítottak. Bárki fordulhatott hozzájuk, nők ugyanúgy, mint férfiak, valamennyi indián törzs sőt, még fehérek is - fejezte be Agnes a történet. - És ez a vége.

így élt Mary.

Alison ujja egy pillanatig még ott körözött a KI gomb felett.

M nénire pillantott, és már épp feltenni készült a kérdést, hogy 282

működik-e még ma is ez a titkos orvosságos társaság. Ám az idősebb asszony tekintete azt sugallta, jobb, ha ezt nem firtatja.

- Alisonnak is van mit mesélnie. Hallgasd csak meg, mit derített ki Montrealban. - M néni sejtette, mi lett volna Alison kérdése és igyekezett minél gyorsabban másra terelni a szót. Nem, a titkos sámán kunyhók működése nem beszédtéma.

- Hát, igen... - nevetett Alison. - Én persze meg voltam győződve róla, hogy valami óriási felfedezést tettem, de annak fényében, ami itt derült ki, most kissé halványnak tűnik. -Agnesre nézett.

- Leírod majd nekem?

- Leírom, persze.

- Nagyszerű - mosolygott Alison. - Majd ha megjelenik a könyv, azzal szeretném bevezetni az egészet, hogy „amint

azt Agnes Herne-nek elmesélték”. Egyébként, mielőtt bejöttél, a nagynénéd épp a dobozt akarta megmutatni.

- Ja, igen. A doboz.

M néni felállt, és egy ládát húzott ki az ágy alól. Felnyitotta, kivett belőle valamit, és olyan óvatosan fogta át és vitte oda az asztalhoz, mintha egy tojásokkal teli madárfészket tartogatna kezében. Az asztal közepére tette. Egy jávorszarvasszőr hímzéssel díszített nyírfakéreg doboz volt. Agnes azonnal ráismert.

- Lehetséges, hogy ez az? - kérdezte Alison alig hallható hangon, olyan csodálkozó szemet meresztve, mintha a doboz életre kelt volna.

M néni megrázta a fejét.

- Csekély a valószínűsége. - Miután Alison kissé csalódott képet vágott, elmosolyodott. - Szerintem nem az számít. A minta a fontos, nem az anyag. A minta nem változhat, mert minden asszony, aki újrakészíti a dobozt, ugyanazokat a motívumokat 283

dolgozza bele. így megmarad az eredeti, üde hatásuk.

- Mutasd, hadd nézzem. - Agnes az asztal fölé hajolt. A doboz fedelét rögzítő hosszúkás gomb egy kis fekete rókafej volt. Még régen, amikor először vette kézbe, fel se figyelt rá. Neki akkor ez csak egy gomb volt. Most is nehezen mozgott. Kipiszkálta a fonott fűből készült hurokból, és felhajtotta a fedelet. Megdöntötte a dobozt, hogy Alison is belelásson.

- Hát ez hihetetlen! - Alison hirtelen alig kapott levegőt.

Agnes kicsi kora óta nem látta ezeket a tárgyakat. Most, hogy idejött M nénihez, nem az volt az első dolga, hogy elkérje a dobozt. Sürgősebb tennivalók akadtak. Nem is vágyott rá, hogy megnézze. De most igen. A doboz fölé hajolt, hogy jobban lássa, ami benne van. A tárgyak most kisebbnek, kopottabbnak, egészen emberi léptékűnek tűntek. Olyasfajta benyomást keltettek, mint az, amire halványan emlékszik vagy elképzelt magának az ember, vagy amit régóta szeretett volna megnézni, de még nem volt rá alkalma. Ez persze a legkevésbé se csökkentette ezeknek a tárgyaknak a különleges mivoltát.

- Nyugodtan megfoghatod - mondta M néni. - Mégse a múzeumban vagyunk.

Agnes a fejét rázta. Nem. Nem akart hozzányúlni semmihez.

Pillanatnyilag a látvánnyal is beérte.

Alison se akart hozzányúlni. Úgy érezte, nem őt illeti meg, hogy bármit is megfogjon. Agnes előtt semmiképp se. De nehezére esett az asztalon tartania a kezét.

- Nagyon is elképzelhető, hogy ez itt Maryé volt - mondta az izgalomtól megemelt hangon. - Nem is kellene más bizonyíték, csak ez a kis papírdarab. És ez a fél ezüstshillinges, a nyakék közepén... - Előre nyújtotta a fejét, hogy közelebbről lássa.

- . .szerintem ez is passzolni fog. El kellene vinnem ezeket az intézetbe, hogy megnézzük... - Hirtelen aggódva fordult M néni felé. Eszébe jutott, amit Agnes mondott neki, és nem akarta azt a benyomást kelteni, hogy bármit is készpénznek vesz. - Mármint, úgy értem, ha nincs ellene kifogása. Ha megengedi, hogy elvigyem.

- Nem az én reszortom - vonta meg a vállát M néni.

- Tessék? - Alison teljesen értetlenül kapta fel a fejét.

- Nem az én reszortom, hogy megengedjem. Nem én vagyok a tulajdonos. - Agnes felé bökött a fejével. - Inkább tőle kérjen engedélyt.

- Jaj, M néni, ne... - Agnes tiltakozva tartotta fel a kezét.

- De, de, ne vitatkozz. - Agnes felé tolta a dobozt. - Vedd csak el. Rászolgáltál. Mostantól fogva a tiéd.

- Nem, nem az enyém. - Agnes elmosolyodott, óvatosan a helyére illesztette a fedelet, és az asztal túlfelére csúsztatta a dobozt. - Legalábbis egy ideig még nem. Azt szeretném, ha Alison magával vinné, hogy a múzeumban megvizsgálhassák. Azután meg legyen a kiállítás része.

Alison a dobozért nyúlt, és a keze találkozott Agnesével. A fiatal kutatónő már attól is egészen elérzékenyült, hogy láthatta, amikor felnyitották a dobozt. De most, hogy neki adták, hogy rá bízták az egészet - ettől végképp meghatódott. Kölcsönadták neki ezeket a tárgyakat - ez nagyon nagy megtiszteltetés. Egész nap beszélt; beszélt és kérdezett. Most viszont képtelen volt megszólalni. Csak nézte Agnest és mosolygott rá. A mosolya mondott köszönetét.

- Mondja csak Alison, be van kapcsolva az a kis magnószalagos masina? - fordult M néni a fiatal nőhöz. -

Mert hogy ez még nem a történet vége, de nem ám. .Szóval - kezdte, miután kényelmesen 285

elhelyezkedett a széken, és összekulcsolta a kezét maga előtt az asztalon -, Tekaionhakénak, Mary fiának, annak, akit Fekete Rókának hívtak, születetett egy lánya. Őt Odzsizsiagaunak, Kis Virágnak nevezték el, mert nagyon hasonlított a nagyanyjára.

Az arca, a modora, a nevetése, mindene. Azt mesélték, gyönyörű

szép fiatal nő volt, és belőle is orvosságos asszony lett.

Amikor aztán Ketsziszeionnét, Virágot Hozót végső nyugalomra helyezték, unokája, az akkori szokás szerint, egy fehér madarat engedett szabadon a sírja fölött, hogy az vegye hátára a lelkét, és repítse az égi mezőkre. Amikor Kis Virág elengedte a madarat, hirtelen egy szajkó szállt fel az erdőből. Együtt repültek tovább, egyre feljebb, mígnem a kéklő égbolton már csak két apró pont látszott, majd az is eltűnt. így mesélték nekem a történetet. így teljes a nagyanyáink története.

Miközben Agnes a nagynénjét hallgatta, úgy érezte, mintha saját magával találkozna, azzal az énjével, amelyik az álomból épp visszatért. Amit álmában látott, és amit az imént hallott most eggyé vált: a történet befejeződött. Ez valamiféle megnyugvással kellett volna, hogy eltöltse, de nem ez történt: egyedül érezte magát. Most, hogy Mary elhagyta, rátört a magány, és még társtalanabbnak érezte

magát, mint valaha. Szürke szeme elkomorult, és esdeklő pillantást vetett M nénire.

- Néha bizony nehéz - mondta M néni, miközben felállt. - Nehéz dolog, megtalálni a helyünket a világban, kideríteni, hogy hová és kihez tartozunk. De elmondom, hogy én ezt hogy látom.

M néni kinyitott egy másik dobozt, és egy vampum övét vett ki belőle. Körülbelül hatvan centi hosszú és húsz-huszonkét centi széles lehetett. Sok apró fehér és bíborszínű gyöngyből állt, amelyek egy többször ismétlődő minta szerint voltak 286

összefűzve.

- Látott ilyet valaha? - kérdezte Alisont.

- Csak múzeumokban. De tisztában vagyok vele, hogy milyen nagy a jelentősége.

Alison tudta, hogy a vampum öv különleges, szent tárgy.

Törvények és szerződések fogalmazódtak meg bennük. A nép történelmét hordozta magában.

- Örömmel hallom. - M néni szigorú pillantást vetett rá.

Nem tetszett neki, hogy a vampum - a gehsveda - amolyan alábecsült tárggyá vált az évek során, hogy olyan tiszteletlenül kezelték. Először az európaiak, akik eszmei értékét a pénzzel keverték össze, aztán a gyűjtők, manapság

pedig az a sok tudatlan, akiknek a szájában közönséges szleng szóvá alacsonyodott.

- Az őslakosok soha nem használták pénzként ezeket az öveket. A vampum az adott szó, az ige és a törvény jelképe. A nép életének szent és szerves része. Még ma is használják, és mindig is használni fogják. Minden egyes beleszőtt gyöngyszemnek különleges tisztelet jár, akkor is, ha ilyen apró. - Feltartotta a kezét, pici résnyire tárva hüvelyk- és mutatóujját.

- Egy-egy ilyen gyöngy, a többitől elkülönítve, elkallódik, elvész. - Kinyitotta a tenyerét és megfordította a kezét. - De ha összerakjuk, akkor valami egészen más kerekedik ki belőlük.

Közösen valami nagyot alkotnak. A szavakat őrzik. - M néni Agnesre pillantott. - Tudod, én hogy képzelem? Te meg én, Mary, és azok, akik az ő életében szerepeltek, akiket Alison felkutatott, maga Alison - mi mindannyian egy-egy gyöngyszem vagyunk ezen az övön. Külön-külön nem látni bennünk semmi különöset.

De ha valaki egymás mellé tesz bennünket, és úgy néz ránk, kiolvashatja belőlünk az egész történetet.

Történelmi jegyzetek 1. jegyzet - Elias Cornwell (1631? - 1713) Elias Cornwell termékeny író volt. Az utókorra hagyott írásai között a műfajok széles skálája, például számtalan értekezés és prédikáció megtalálható, itt azonban, csupán a

naplóival kívánunk foglalkozni. Ez a több kötetből álló mű végigkíséri a lelkész egész pályafutását, kezdve a cambridge-i diákévektől a tevékenysége csúcsát jelentő bostoni időszakig, ahol mint a város tekintélyes és közmegbecsülésnek örvendő lelkipásztora működött.

A Beulah-ra vonatkozó jegyzetei azért érdekesek számunkra, mert eddigi ismereteinkhez képest egészen más szemszögből írják le Mary menekülését a városból, és értékes adatokkal szolgálnak a történet többi szereplőjét, valamint Beulah későbbi sorsát illetően.

Az alábbiakban az ide vonatkozó részeket közöljük.

Részlet Elias Cornwell naplóiból (6. és 7. kötet): *1660, november 1-je Be kell számolnom bizonyos lesújtó és rettenetes eseményekről, amelyek az elmúlt napokban itt Beulah-ban bekövetkeztek.*

A Mary Newberrie nevű árváról van szó. E leányt (félve merem csak annak nevezni, miután ily gyalázatosan bemocskolta az egész női nemet, nem beszélve azokról a makulátlan hajadonokról, közösségünk legdrágább virágairól, akiket oly kegyetlenül kihasznált), e leányt Beulah a legnagyobb keresztényi szeretettel fogadta be. Ám nem sejtettük - hogyan is sejthettük volna -, 288

hogy kígyót melengetünk a keblünkön. E teremtés maga a Sátán szolgája volt. Egyedül Isten a megmondhatója, mekkora pusztítást vihetett volna véghez, ha valódi kilétére nem derül fény. Azonban az Úr, mint apa gyermekeire, vigyáz reánk, és őszintén hiszem, hogy ő küldte hozzánk az ő

szolgáját, Obadiah Wilsont, hogy szent Angyalként szabadítson meg bennünket a gonosztól.

1660, november 2-a „Minden istentelen fut, ha senki nem üldözi is” (Példabeszédek 28, 1) és ez történt vele is. Elmenekült a városból. És bár egy teljes napon és éjszakán át kerestük, szerte a környéken, mindent alaposan átkutatva, sehol nem találtuk a nyomát.

Az emberek felhagytak a kereséssel és visszajöttek. Az idő még az itteni zord éghájlathoz képest is meglepően keményre fordult.

Igen nagy a hideg, és az örvénylő hóförgetegben nem látni semmit.

A keresőosztagok attól tartottak, hogy embereiket vagy kutyáikat veszítik el. Nem találtak semmit. Semmi nyomot. Vastag hótakaró borítja a földet, mindent befed. Egyesek azt mondják, ő maga hozta ránk a havat, hogy zavartalanul elmenekülhessen, és ahogy futott, az temette be utána a nyomokat. Mások azt mondják, nem is találnánk lábnyomot, mert azt ő nem hagyott maga után. Azt mondják repült, miképp a fajtája állítólag képes rá.

1660, november 3-a Egész éjjel szakadt a hó, és süvöltött a szél Reggelre végre alábbhagyott a vihar, de a hó mindenütt az ereszig ér. Jómagam hiábavalónak tartom a további keresést, ám Johnson tiszteletes ismét kiküldte az embereket, és megparancsolta nekik, hogy ahány

kutya csak van, azt is mind vigyék magukkal. Eltökélte, hogy a lány nem menekülhet.

1660, november 5-e Visszajöttek az emberek az erdőből, ám továbbra is azt mondják, hogy nyomát se látni. Mintha a föld nyelte volna el.

A babonásabbak most még inkább kitartanak amellett, hogy seprűnyélen repült el vagy az ördög vitte magával. Akiket az Úr csekélyebb képzelőerővel áldott meg, inkább úgy vélekednek, hogy a lány megfagyott, a hó maga alá temette, és ott fekszik valahol az erdőben vagy pedig farkas avagy a vadon mélyén élő

más, veszedelmes vadállat ragadta el. Buzgón imádkozom, hogy így legyen, és elmondhassuk, hogy ezt az álnok teremtést, az ördög cimboráját valóban utolérte a vég.

És én még gyengéd gondolatokat tápláltam irányába! A vér meghűl az ereimben, ha csak rágondolok! Johnson tiszteletes, aki oly sok más kérdésben is igen bölcs nézeteket vall, erről is bölcsen vélekedett. Mert ő óva intett engem attól, hogy védelmezzem a lányt, amikor én a pártjára álltam, és óva intett, hogy higgyek az ártatlanságában. A Példabeszédek 5-ik részéből idézte nekem a következő sorokat: „Mert színmézet csepeg az idegen asszony ajka, és simább az olajnál az ő ínye.

De annak vége keserű, mint az üröm, éles, mint a kétélű tőr.

Az ő lábai a halálra mennek, az ő léptei a sírba törekszenek.”

Ezek voltak a tiszteletes szavai, ám engem túlságosan elvakított az a lány, hogy tisztán lássak. Belátom, hiszékeny fajankó voltam, 290

hogy képes volt csaknem kelepcébe csalni a mesterkedésével. Ám nem szabad túl keményen ítélkeznem önmagam felett, hiszen gonosz módon rászedtek. Mert mézesmázos szavai és bűbájos mosolya megtévesztett. Mert szép volt valóban, de oly álnok és körmönfont, mint maga a kígyó. Szörnyűséges végzettől menekültem meg, és nem győzök hálát adni az Úrnak, hogy megszabadított ettől az asszonyi bőrbe bújt démontól, aki nem lehetett más, mint maga Lilith.

„És találtam egy dolgot, mely keservesebb a halálnál; tudniillik az olyan asszonyt a kinek a szíve olyan mint a tőr és a háló” (a Prédikátor Könyve, 7,26) 1660, december 2-a Egy gyorsan és váratlanul jött olvadás magával vitte a hó java részét. Az enyhülést kemény fagy követte, amitől az utak mind befagytak, úgyhogy most könnyebb utazni. Obadiah Wilson türelmetlen, szeretne innen mihamarabb elindulni, mivel úgy érzi, ami dolga Beulah-ban volt, azt immár elvégezte.

1660, december 4-e Meggyőztük Obadiah Wilsont, hogy kis ideig még maradjon velünk.

Sokan aggódnak az egyik leányért, akit megszállt a gonosz.

Hannah Vane állapota továbbra sem javul. Félő, hogy most is vannak közöttünk olyanok, akik ördögi praktikákat űznek, és hatalmukba kerítették a szerencsétlen lányt, akinek a lelke egyre sorvad és ereje még jobban megrendült.

A magam részéről igencsak aggasztónak találom Obadiah állapotát is. A hurut és a csúz az évnek ebben az

kínozza az embert leginkább, és Obadiah-t gyakorta gyötri a köhögés és naponta vért köp.

1660, december 20-a A hideg nem szűnik, csonttá fagyaszt mindent. Ismét igazságot vélek felfedezni abban, ami a Példabeszédek 28-ik részében áll, azaz „Minden istentelen fut, ha senki nem üldözi is”, ugyanis Martha Everdale és jonah Morse elhagyta Beulah-t. Jóllehet az évszak cseppet sem kedvező, ők mégis útnak indultak. Obadiah Wilson a köhögés közepette is mosolyog. Nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél, mondja, és a boszorkányok ritkán járnak egyedül.

1661, január 6-a

Lehetséges, hogy Obadiah Wilsonnak igaza volt, mert úgy tűnik, mintha a kis Hannah állapota javulna. Wilson azt mondja, ez biztos jele annak, hogy a gonosz távozott közülünk, és én imádkozom, hogy így legyen. Ő maga arra készül, hogy elmenjen. Beulah-ban befejezettnek véli munkáját, és úgy véli, másutt nagyobb szükség lesz rá, hacsak a gonosz fel nem üti ismét a fejét a mi szépséges Új-Angliánkban. Igaz ugyan, hogy ez nem épp a legalkalmasabb idő, az utazáshoz, mert az utak kemények, és kevés a hó.

Felajánlottam neki, hogy vele megyek Salembe, mert attól tartok, túl nagy megpróbáltatás lenne most egyedül utaznia. A köhögése nem javult. Az az ember csont és bőr, és újabban magas láz is kínozza, arcára vörös foltok ültek ki. Orvosra lenne szüksége, a településen azonban nincs egy se,

és most már patikáriusunk sincs, se más, aki a gyógyításban és a gyógy füvek használatában 292

jártas. Ha nem kap mihamarabb segítséget, attól tartok, túl késő

lesz.

1661, február 9-e Obadiah Wilson búcsút vett az árnyékvilágtól, Isten nyugosztalja a lelkét. Tegnap este borzalmas, szűnni nem akaró köhögési roham tört rá. A szájából ömlött a vér, hörgött és fuldoklott, míg végül megfulladt. A tulajdon vére okozta a halálát.

1661, március 1-je Végre fordulni látszik az évszak, most már tartósan olvad, ami egyértelműen a tavasz hírnöke. A megszállott lányok közül már majd' valamennyi felgyógyult. Johnson tiszteletes Deborah-t és Hannah-t, a Vane nővéreket ápolta, mivel őket sújtotta legjobban az átok. Deborah, az idősebb lány, különösen jól van. Egy ideje minden kórság elhagyta a testét, és mint üde rózsaszál, úgy virul a tiszteletes jelenlétében.

Jómagam igen elégedett vagyok azzal, ahogy Sarah Garner fejlődött az én felügyeletem mellett. Különleges feladatomnak tekintettem az ő lelkének felgyógyulását, és büszke vagyok rá, milyen szépen javul, amióta gondozásomba vettem. Egy ideje megszűntek a rohamai, és minden más baja is elmúlt, és most igen jó egészségnek örvend. A magam részéről voltaképpen befejezettnek is tekinteném a munkámat, csakhogy annyira könyörög, hogy továbbra is járjak hozzá, nehogy a gonosz ismét megszállja.

Keservesen sír, valahányszor távozom tőle, és anyjától azt hallom, hogy mindaddig, amíg ismét fel nem keresem, csak emészti magát bánatában. Ami engem illet, bevallom, 293

megszerettem a lányt. Angyali természetű, édes gyermek, aki fehér, minta liliom, és olyannyira különbözik attól a másiktól. Mihelyt magam is úgy érzem, hogy kellőképpen felépült, és képes asszonyi feladatot vállalni, remélem ő lesz az, aki a világ legboldogabb emberévé tesz engem.

1661, augusztus 14-e A meleg nem enyhül, ez a tikkasztó hőség igen kellemetlen. Egyre jobban aggódom Johnson tiszteletes miatt. Ifjú felesége, úgy tűnik, cseppet sem vidítja fel, és mélyebbre süllyedt a melankóliában, mint valaha. Naphosszat csak a szobájában ül és emészti magát.

Mostanában meglehetősen ápolatlan, szakálla, haja fésületlen, és ősz szálak csíkozzák. Ha mégis elhagyja időnként a házat, csak kószál céltalanul a környéken. Attól félek, hogy elméjét valami kór támadta meg. Bizonyos, hogy feladatait szégyenletes módon elhanyagolja. Helyette kell látogatnom a betegeket, és négy hete immár én tartom a vasárnapi istentiszteletet.

1661, szeptember 8-a A legszörnyűbb hírre ébredtünk a mai napon. Képtelen vagyok leírni, alig van erőm hozzá. Johnson tiszteletesre a mocsárban találtak rá ma reggel. Ott feküdt, arccal az iszapban.

Megfulladt.

1661, szeptember 26-a Johnson tiszteletest a temetőben helyeztük végső nyugalomra, a felesége mellé, akit egy éve veszített el, valamint a gyerekei mellé, akiket az Úr magához szólított. Némelyek azonban azt 294

pusmogják, hogy inkább a temető falán kívül lenne a helye, mert sokan azt rebesgetik, hogy a melankóliától, amiben az utóbbi időben szenvedett, teljesen elborult az elméje, és hogy az öngyilkosság vétkében bűnös. Ezt a szörnyűséges, iszonytató vádat, valahányszor elhangzik, a magam részéről a legnyomatékosabban visszautasítom. Egy mégoly erényes férfiú, mint Johnson tiszteletes, hogyan követhetett volna el ilyen irtózatos bűnt? Lehetetlen, hogy hátat fordított volna az Úrnak, és a gyűlölt Iskáriótes útját követte a júdásfához. Kettős bűn lenne ez, mind Isten mind a nemzetközösség ellen való; nem az ő természetére vall, hogy ilyesmit cselekedjen, ám a szóbeszéd makacsul tartja magát. Egy sekély kis tóban találtak rá, ahol a víz alig egy láb mély.

1661, október 5-e Johnson tiszteletes halála, és kiváltképp annak módja szokatlanul felkavarta Beulah-t. Sokakat mélyen megrendített, a kis Hannah Vane-t pedig tán mindenkinél jobban. Úgy tűnik, végképp megtébolyodott. Se ételt, se italt nem hajlandó magához venni, és teste a szemünk láttára fogy el. Amióta hírét vette a tiszteletes halálának, nem hagyta el az ágyat, ott fekszik összekuporodva, fejét a falnak fordítva. Sarah úgy véli, nincs már neki sok hátra ezen a földön.

1661, október 14-e Johnson tiszteletes halála óta Beulah-ban immár mindent kétségbe vonnak. Az emberek közül sokan

vele együtt hagyták el Angliát, az ő biztatására keltek át az óceánon, és követték őt a vadonba, 295

miképp a zsidó nép követte Mózest. Mások, mint én, később jöttek, és igen nagy volt a tiszteletesbe, valamint az ő látomásába vetett hitünk és bizalmunk.

Most sokan azt állítják, hogy hamis volt a látomása. Azt mondják, nem jól választotta meg a település helyét a dombtetőn.

Ő nem volt földműves gazda, és a látomásaiban nem látott tisztán, nem látta, milyen silány itt a föld: nehéz megművelni a talajt, holdanként kell elragadni az erdőtől, és a közeli mocsár gyilkos párát bocsát ki magából, nyáron idevonzza a szúnyogokat és a kellemetlen legyeket.

1661, október 20-a John Rivers hírt kapott fivéreitől, akiket idejövetelekor az Újvilágba célja volt felkutatni. Végzett az aratással, és elhagyni készül a várost. Riversékkel tart Tóbiás Morse és ifjú felesége, valamint kicsi gyermekük. Nem tudom, hová mennek, de úgy hallom, déli és nyugati irányba készülnek utazni, meglehet egészen Connecticutig.

1661, október 24-e Deborah, Johnson tiszteletes özvegye idejét nem kímélve igyekszik új férjet találni magának. Derék jó feleségem, Sarah azt mondja, hogy Deborah egy rangján aluli férfihoz, nagybátyja egykori béreséhez, Ned Cardwellhez készül hozzámenni. Roppant mód csodálkozom ezen, és azt mondom Sarah-nak, hogy Cardwell bizonyára a pénzéért veszi el Deborah-t. Tudom, hogy Johnson tiszteletes tekintélyes kis vagyont hagyott a feleségére. Sarah azt

mondja, bizonyára így van, én azonban nemrégiben hallottam, hogy Deborah és Cardwell közt régóta jó barátság, de talán annál 296

is több áll fenn. Az én erényes Sarah-mnak persze ezt egy szóval sem említem. Megbotránkozna az efféle szóbeszéd hallatán, és orcájába szökne a vér.

1661, október 26-a Hannah Vane-nek nem adatott meg, hogy megérje nővére esküvőjét. Olyannyira elgyengült szegény, hogy a mai napon kilehelte a lelkét.

1661, október 27-e Deborah és Ned Cardwell összeházasodtak, de Sarah-tól azt hallom, hogy Gloucesterbe szándékoznak utazni. Ned egyszer s mindenkorra felhagy a gazdálkodással, legalábbis ezt állítja, és újonnan szerzett vagyonát inkább arra fordítja, hogy kocsmát nyisson. Gloucester kikötőváros, így számos lehetőséget kínál az efféle vállalkozáshoz.

Másoktól is hallom, hogy távozni készülnek. Tőlünk északra, ott, ahol a mi kisfolyónk egy nagyobba ömlik, új település jött létre. Johnson tiszteletes a szomszédainkkal való mindennemű

kapcsolattól elzárkózott, mivel azok bűnös és istentelen befolyásától féltett bennünket. A tiszteletes azonban nincs már közöttünk, és úgy hírlik, hogy ez a másik városka új telepeseket vár, és hogy rengetegj ó termőfölddel, réttel és legelővel bír, és a folyó bővében van a halnak ott, ahol a másikba torkollik.

1661, november 1-je Jómagam arra az elhatározásra jutottam, hogy elhagyom Beulah-t.

Az a szándékom, hogy Bostonba viszem Sarah-t és a babát (mert Sarah áldott állapotban van!), és ott folytatom a lelkészi 297

szolgálatot. Soha nem tartottam valami nagyra az ittenieket, mert Beulah lakói tudatlanok és legtöbbjük iskolázatlan. A magam számára kedvezőbb, megfelelő lelki és szellemi táplálékot nyújtó közösségben kívánok ezentúl élni. Igaz, dacára mindennek maradtam volna

Beulah-ban, hogy elvégezzem munkát, amellyel az Úr megbízott, ha az emberek megfelelő lelkipásztort látnak bennem, és a gyülekezet engem választ Johnson tiszteletes utódául. Ők azonban másvalakit keresnek. Legyen hát akaratuk szerint.

2. jegyzet

Az Essex megyei levéltárban fellelhető iratok arra engednek következtetni, hogy Deborah-nak, miután elhagyta Beulah-t, egyre rosszabbul ment a sora. Feleségül ment Ned Cardwellhez, majd Gloucesterbe költöztek, ahol megvásároltak egy kocsmát.

Ezt követően a Deborah és Ned, mint erőszakos magatartással -

gyakran egymás elleni erőszakkal - megvádolt személyek, egyre többször megtalálhatók a korabeli bírósági jegyzőkönyvekben. Az sem ritka, hogy Ned a felperes.

1. Ned Cardwell tanúvallomása a tettleges bántalmazással

vádolt Deborah Cardwell ellen. Essexi bírósági jegyzőkönyv,

1665:

Megragadott a torkomnál fogva, és az öklével a mellkasomba vágott úgy, hogy elgyengültem és levegőt alig kaptam. Utána fejszével támadott nekem és futni kényszeríttet...

298

2. Deborah Cardwell törvényes önvédelem ürügyén tett

tanúvallomása:

Azután, hogy többször ököllel fejbe vágott, korbáccsal és késsel fenyegetett, és egészében véve igen kegyetlenül bánt velem.

Bírósági határozat: az alperes nem bűnös, de mindketten figyelmeztetésben részesülnek. Amennyiben nem térnek jó útra „és nem változtatnak többszöri erkölcstelen viselkedésükön”, a bíróság pénzbüntetéssel sújtja őket vagy „szégyenfához köttetnek megkorbácsolás végett”. 1667-ben és 1668-ban ismét vádemelés történt (mind Deborah, mind Ned ellen) tivornyázásért és bordélyház fenntartásáért. 1669-ben ismét a vádlottak padjára kerülnek mindketten:

Megállapításra került, hogy nevezett személyek rendbontó társaságot fogadtak és erkölcstelen személyeket láttak vendégül a házukban, majd nekik oly nagy mennyiségű bort és pálinkát szolgáltak fel, hogy ittas állapotba kerültek, és mindezen felül az italokért méltánytalanul magas árat követeltek.

Italmérési engedélyüket bevonták.

Deborah Cardwell neve megtalálható az 1670-ben Virginiába tartó Fortune nevű hajó utaslistáján. Ned Cardwell neve az utaslistán nem szerepel.

1673-ban Cardwell asszonyt, azelőtt massachusettsi lakost, bíróság elé idézték, amiért engedélyezte, hogy háza „valóságos bordélyház valamint szélhámosok, szajhák, rendbontó és 299

csaló személyek találkozó helye legyen”. Ez az utolsó írásos dokumentum, amelyikben Deborah neve megtalálható.

3. jegyzet

Valamikor az 1660-as években Beulah neve eltűnt a történelmi feljegyzésekből. Ez a tény csöppet sem meglepő. A XVII. század közepén Észak-Amerikában számos város keletkezett, és míg némelyik dinamikusan fejlődött, mások hanyatlásnak indultak és eltűntek. A folyamat számos okra vezethető vissza. Azok a települések például, amelyek más közösségektől túlságosan elszigetelődtek, védtelenek voltak a helyi indián támadásokkal szemben. Némelyik város eltűnése egészen egyszerűen a kedvezőtlen földrajzi fekvésnek tulajdonítható. Megint más esetben a lakosok egymás közti háborúskodása vezetett a város elnéptelenedéséhez. Néha a helyi vezetőség túl szigorú vagy túl engedékeny volt, aminek következtében a telepesek elvándoroltak, és a helyükre nem költöztek mások. Amikor a lakosság egy kritikus tömeg alá csökkent, a település életképtelenné vált.

Történetírási adatok híján, Beulah sorsát illetően csak régészeti kutatások eredményeire támaszkodhatunk.

Feladó: régészeti labor

htttp://www.InHouseArch.com/editorial/20010408/1047257.

asp

Tárgy: Beulah? lehetséges Legújabb leletek A Lowell és Billerica közötti feltárási helyszínen érdekes leletek kerültek napvilágra. Az ásatás vezetője, Ed Jordan, 300

antropológus, egyetemi tanár számolt be a múlt nyáron végzett ásatások eredményeiről.

Jordán és tanítványai az elmúlt nyáron két hétig ástak egy feltételezett település helyszínén. Ez a munka többek közt lehetőséget nyújt a helyi egyetem számára, hogy eredeti tárgyi leletek alapján tanulmányozza az európai telepesek életmódját a tizenhetedik század közepén. Míg a korábbi ásatási helyszíneken a régészek több ezer éves leletekkel foglalkoztak, a „Nyár, 2000” ásatási program középpontjában a Billerica térségben található „Dowell helyszín” állt. Ezen a helyen, feltehetően körülbelül 1650 és 1670 között egy angol telepesekből álló közösség élt, mondta Jordán. Az ásatás során feltárt leletek a helyi könyvtárban kerültek kiállításra.

Jordán azt követően döntött a helyszín feltárása mellett, hogy az 1970-es években amatőr régészek egy általuk imaháznak vélt épület maradványaira bukkantak. Az épület alapjait a későbbiekben feltárták. A leletek túlnyomó része európai eredetű, koruk a gyarmati időszakra tehető. A feltárt tárgyak közt található egy agyagpipa-tál és pipaszár darabok, rozsdás kulcsok és sarokvasak, egy övcsat, cserépedények, üvegdarabok és ólom muskétagolyók.

Régészeti szempontból külön figyelmet érdemel az a kőanyag, amelyik az imaház falából került elő. Némelyik darab arra utal, hogy ezen a helyszínen az angolokénál egy korábbi, a kutatók feltételezése szerint őslakos amerikai település állhatott fenn. Más, a késő woodlan-di periódusból

származó leletek kagyló- és szemétdomb-maradványokat, gyöngyöket és nyílhegyeket tartalmaznak.

301

Az ásatás vezetője, Ed Jordán és csapata megkönnyebbüléssel fogadta a hírt, hogy a munkálatok jövő nyáron is támogatásban részesülnek. „A Dowell-ásatás izgalmas lehetőséget biztosít a kutató számára - mondja Ed -. nevezetesen azt, hogy egy bizonyos település életét a folyamatában kísérheti nyomon.

Még rengeteg munka vár ránk. A helyszín teljes feltárása akár évekig is eltarthat.”

4. jegyzet - Jonah és Martha Morse

1662-ben kötöttek házasságot. Bostonban telepedtek le. Jonah patikát nyitott a mai North End területén, egy fontos közlekedési csomópontban, a Régimalom-kikötő és a Városi kikötő között, üzleti forgalom szempontjából igen előnyös helyen.

Telekkönyvi adatok szerint a Jonah által vásárolt ingatlan egyben lakóház és üzlet is volt, ezenkívül tartozott hozzá egy hátsó udvar, ahová Jonah valószínűleg gyógynövényeket telepített.

Dokumentumok:

1. Plakát. A Bostoni Történelmi Társaság tulajdona.

Patikaszerek és Medikamentumok Jonah Morse úrhoz a legkitűnőbb minőségű

Patikaszerek és Medikamentumok dús választéka érkezett a napokban.

Nagyban és kicsiben kaphatók patikájában, mely megtalálható a 302

Régi Malom Kikötő és a Városi Kikötő között.

A patikában kapható továbbá számos szesszel és vízzel készült tinktúra, amelyek újonnan érkeztek Angliából 2. Füzet. Szintén a Bostoni Történelmi Társaság tulajdona.

Bizonyos Receptek:

Köhögés ellen

Végy egy uncia mocsári káposztát, egy uncia lobéliát, fél uncia indiai répát, negyed uncia vérpipacsot, egy maroknyi pemetefüvet és ugyanannyi martilaput. Mindezeket törd porrá, adj hozzá ugyanannyi súlyú színtiszta mézet.

A páciens annyit fogyasszon belőle, amennyit gyomra elbír.

A kúra addig folytatandó, amíg a páciens fel nem épül.

Sárgaság ellen

Végy egyenlő részben fehér kígyógyökeret, bojtorjánt, lóromot valamint pitypang és kankalin fejet. Ezeket áztasd együtt vízben, majd a levéből adjál a betegnek, aki mindaddig fogyassza, ameddig fel nem épül. Ez megbízható gyógymód.

Érdekes megfigyelni, hogy Jonah Morse mind angliai eredetű -

martilapu, pitypang, kankalin - mind Amerikában honos növények - fehér és fekete kígyógyökér, mocsári káposzta, indiai répa -

keverékéből készíti gyógyszereit.

Jonah Morse végrendeletében (kelt. 1672) az alábbi tárgyak szerepelnek:

Különféle edények 1 réz lombik

1 üveg lombik

1 cserép lombik

2 pisztilius & mozsár (egy kőből való, nagyméretű, valamint egy sárgarézből való, kisméretű) 1 mérleg

1 szekrény és annak tartalma mely tárgyak (vagy ezen tárgyak eladásából befolyó haszon) feleségemet, Marthát illetik

Martha tovább élt, és tovább vitte az üzletet 1674-ben bekövetkezett haláláig. Martha Morse végrendeletében az alábbiak szerepeltek: „2 kőrisfa zsámoly, 5 tölgyfa szék (egy igen mívesen faragott), egy igen nagy tölgyfa asztal, egy nagy tölgyfa láda, egy magas támlájú kandallósarokpad, egy ágy, egy ezüst tálka, kanalak és gyertyatartók”, mely tárgyakat Tóbiás Morse-ra hagyom. „A legjobb piros gyapjú szoknyámat, a bánatos szürke gyapjú derékravalómat, a fehér hollandi előkötőmet kis csipkedísszel az alulsó szegélyén” szomszédomra, Humphriesné asszonyra hagyom. Leányomra, Rebekah Morse-ra hagyom: „A fekete selyem nyaksálamat és 2 yard csipkét, valamint hat yardra való piros anyagot, egy darab faragott fedelű faládikát a benne lévő ágytakaróval.”

Jonah és Martha Morse a Copp’s Hill-i temetőben, közös sírban vannak eltemetve.

Farkasszem

5. jegyzet

A Rivers/Morse család magánlevelei

Sarah Rivers és Rebekah Morse leveleiből 1675 július

Drága leányom!

Könyörögve kérlek, hogy költözz mihozzánk. A telepesek és az indiánok között kitört a háború. Magam is tudom, hogy az ellenségeskedés e pillanatban a déli területeket érinti, mindazonáltal igen nagy rettegésben élünk, hogy átterjed azon törzsekre is, melyek errefelé élnek, annak ellenére, hogy látszólag barátságosak.

Szerető anyád,

Sarah Rivers

1675 augusztus

Drága leányom!

A legutóbb hozzánk eljutott hírek hallatán mind jobban nő az irántad érzett aggodalmam. Quahog [ma: Brookfield] immár a földdel egyenlő, és mindenki arra készül, hogy további támadások is bekövetkeznek. Megkezdődött a toborzás, és Johnt, Joseph-et és Joshuát is besorozták. Egyedül Noah maradt velem. Meglehet, hogy ő másként vélekedik, de túlontúl fiatal ahhoz, hogy katonának álljon. Susannah és Rachel most nálam lakik, miután férjük odavan a sereggel, és szorongással tölt el gondolat, hogy Te, leányom, 305

nem vagy itt velem. Belátom, hogy támadás bennünket is érhet, hisz Hadley nem sorolható a legbiztonságosabb települések közé, ám biztonságosabb annál, ahol Te élsz. Nagyon aggódom érted és a kicsinyekért.

Joseph várhatóan elkíséri azt a csapatot, amelyet Pocumtuckba küldenek az ottani helyőrség megerősítése végett. Azt tervezi, hogy ha nem kerül sor összecsapásra, és a körülmények lehetővé teszik, visszafordul, hogy Téged és a gyermekeket visszakísérjen, ide, Hadleybe. Könyörögve kérlek, egyezz bele, hogy megtehesse ezt.

Szerető anyád,

Sarah Rivers

1675 augusztus

Drága anyám!

Remélem, hogy ezen levelem még mindig jó egészségben és biztonságban talál. Hálás vagyok, amiért oly nagyon aggódsz értem, és jól tudom, mekkora veszély fenyeget itt bennünket.

A helybéliek közül már sokan útnak indultak Hadley és Hatfield felé, én pedig gyermekeimet küldöm hozzád, s arra kérlek, hogy viseld gondjukat.

Joseph azt ígéri, hogy még mielőtt ismét csatlakozna a sereghez, épségben eljuttatja őket hozzád. Bevallom, fájt a szívem, amikor viszontláttam, és tudom, fájni fog ismét,

amikor búcsút kell vennem tőle és vele együtt a kicsinyeimtől, de nem szeghetem meg Tobiasnak tett fogadalmamat. Az én helyem mellette van.

Ő nem hagyja itt mindazt, amit felépített, egyébiránt pedig igen sok a dolog most, hogy közeledik az aratás, és el kell látni az állatokat is. Egyedül képtelen lenne megbirkózni ennyi munkával, és ha nem maradok itt, hogy segítsek neki, jövőre nem lesz mit 306

ennünk. Tóbiás nem akarja őrizetlenül hagyni a házat, mert az indiánok bizonyosan kirabolnák és felgyújtanák.

Joseph-fel és a gyerekekkel elküldöm azt a kis ládát is, amelyikben legféltettebb holmiimat tartom. Istenhez imádkozom, hogy minden biztonságban érjen el hozzád.

Maradok hű & szerető lányod Rebekah Morse

1675 szeptember

Drága jó anyám!

Megkaptam leveledet, és hálát adok az Úrnak, hogy Joseph kíséretében gyermekeim épen és egészségesen jutottak el hozzád.

Sietve vetem papírra soraimat Kétségbeejtően nehéz helyzetben vagyunk. Miután a mi házunk a legerősebb a környéken, rengetegen nálunk kerestek menedéket, és így most hatalmas a zsúfoltság.

Támadás ért bennünket. Visszavertük ugyan az ellenséget, de újabb rajtaütéstől félünk. Készültünk a nagyobb biztonságot ígérő

Pocumtuckba, ez azonban már nem lehetséges. Attól félünk, hogy a környező, erdő, tele van ellenséges indiánokkal, ezért elmenni innen most éppoly veszélyes, mint maradni. Nem tehetek mást, mint hogy igyekszem hasznossá tenni magam. Ha a szükség úgy hozza, golyót töltök a muskétákba, és lőni fogok. Egyelőre igyekszem élelemmel ellátni az embereket, lepedőkből csíkokat hasítok, hogy kötszerből ne legyen hiány a következő támadás során, amelyik bármelyik pillanatban bekövetkezhet.

A rajtaütés hajnalban történt. Egy kisebb csoport, akik bizonyára egy nagyobb csapathoz tartoznak, támadta meg a házunkat. Gondolom, azt remélték, hogy a támadás álmunkban 307

ér majd bennünket, mi azonban őröket állítottunk, akik éjjel-nappal figyelik a környéket Az indiánok kevesen voltak és könnyen visszavertük őket, bár két emberünket elvesztettük: az egyik férfit a fején érte egy muskétagolyó; a másiknak pedig egy nyílvessző

fúródott a torkába menekülés közben, épp mielőtt visszaért volna a házba. Többen megsebesültek, jóllehet sérülésük nem komoly.

Az indiánok is veszítettek embert. Négy harcosuk feküdt kiterítve a ház előtt a támadás után.

Kimentem, hogy megnézzem, lehet-e még rajtuk segíteni, de mind a négy halott volt. Egyikőjük, úgy hiszem, a vezérük lehetett.

Tekintélyes külseje, és az arcára mázolt festék alapján vélekedtem így, meg a szép nyakék alapján is, amelyet a nyakában viselt.

Fehér és bíborszínű vampum gyöngyökből készült lánc volt, ezüst és rézkorongok belefonva, Egyvalaki a mieink közül lehajolt, hogy ezt a nyakéket letépje róla, és azt kiáltva, hogy „Ez nem lehet más, mint maga Fülöp!”, a magasba lendítette a kardját, mint aki a fejét készül lecsapni.

Én azonban megragadtam a karját, és kértem, hogy tegyen le erről a szándékáról, ő vitatkozott velem, mondván „fejét veszi, hiszen ezt teszik az indiánok is a mi halottainkkal”, de én ismét arra kértem, hogy engedje le a kezét. Utána szóltam a férfiaknak, hogy a holttesteket onnan vigyék el, és helyezzék az erdő szélére.

Újabb támadásra számítottunk, de az nem következett be. Az indiánok visszajöttek, de csupán azért, hogy a halottaikat elvigyék.

Azt követően visszavonultak az erdőbe, és azóta nem láttuk őket.

Nem tudjuk, hogy itt ólálkodnak-e még a közelben, de nem merünk tovább itt maradni. Tóbiás úgy véli, hogy nincs esélyünk a túlélésre, ha még egyszer visszatérnek, hisz akár egy hatalmas létszámú csapat is ránk támadhat. Bármilyen kockázatos, ma 308

elhagyjuk a házat és Pocumtuckba megyünk. Ott remélhetőleg biztonságban leszünk. Ezen levelemet is onnan fogom tovább küldeni.

Nem számítok rá, hogy a legrosszabb bekövetkezik, ám végiggondoltam, mit kívánok a jövőre nézve, ha mégis úgy lenne.

Kívánságom a következő: Remélem és bízom benne, hogy gondját viseled gyermekeimnek.

Mindaz, mi javaimból megmarad őriztessék meg a számukra.

Külön szólok a ládáról, melyet Joseph-fel juttattam el hozzád, és melyet Mary Sarah-nak szánok. Tedd el számára, és az esküvője napján legyen az övé. A lányom őrizze meg a ládát és ami benne van, majd adja tovább az ő lányának, az pedig az övének. Ha nem születik leánygyermekük, a láda szálljon a legidősebb fiú feleségére. A belátásodra bízom, hogy mit mondasz el Mary Sarah-nak a takaró történetéről, azt azonban kösd a lelkére, hogy nem szabad mindennapi célokra használnia. Ennek a takarónak, miképp az én esetemben is történt, az anyát és újszülött gyermekét, csakis az ő kényelmüket kell szolgálnia.

Ha Isten is úgy akarja, anyám, még viszontlátjuk egymást.

Addig is, bízom az ő végtelen jóságában, és maradok szerető

leányod,

Rebekah

Részlet Alison Ellman Rebekah Morse-ról készült jegyzeteiből: Rebekah túlélte a háborút, bár ugyanez nem mondható el a településről, ahonnan elmenekült. A frontvonal utolsó előretolt állásaként Pocumtuck egymaga állt a többi elhagyott, leégett, 309

elpusztult város között. A gyermekeket és az asszonyokat Rebekah-val együtt kitelepítették, csak a férfiak maradtak ott, hogy folytassák a harcot. Egy, a közelben fekvő és a későbbiekben csak „Véres Patakként” ismert helyen súlyos összecsapásra került sor, és azt követően Pocumtuckot is elhagyták, házait felégették, a raktáraiban még meglévő terményt elvitték. Amolyan „bagolylakta” várossá vált.

Tóbiás életben maradt, és követte feleségét, valamint gyermekeit a viszonylag biztonságosnak mondható Hadleybe. Otthonának és gazdaságának elvesztése súlyos csapásként érhette az ambiciózus fiatalembert, de legalább életben volt, és ismét nekifoghatott a munkának.

Rebekah és Tóbiás másokkal együtt később visszatértek Pocumtuckba, hogy újjáépítsék a lerombolt települést. Ezen időszak folyamán valamikor átkeresztelték, és Deerfield lett belőle. Megpróbáltatások később is érték a várost, a Morse család azonban ott maradt és sokra vitte. Némelyikük ma is ott él.

6. jegyzet

A Rivers/Morse takaró eredetéről. Részlet A varrás öröme című

folyóirat egyik 1916-os számából.

„Új-Anglia régi takarói” sorozatunkban ezúttal Eveline Travers Harris írását adjuk közre. Travers Harris asszony családjának izgalmas történetén keresztül számol be különlegesen szép gyűjteményének egyik rendkívüli darabjáról.

310

A Morse takaró

Meglehet, hogy ránézésre nem találja különösnek az ember, mivelhogy a takaró egyszínű, ráadásul ez az egy szín is meglehetősen fakó. Azonban a Morse takarót (ahogy mi nevezzük) nem a színe vagy a mintája, és nem is a rafinált kidolgozás vagy öltés teszi különlegessé. Különleges mivolta a korában rejlik, valamint abban, amit számunkra jelent. A Morse takaró mindig is a családunk tulajdonát képezte, és a „mindig” jelen esetben valóban szó szerint értendő. A takaró nem itt, az Egyesült Államokban készült, azaz nem a kolóniákon, ahogy akkoriban mondták, hanem Angliában. Létrejötte, legalábbis a családi krónika szerint, a tizenhetedik századra tehető, tehát igen nagy múltra tekint vissza.

Az egyik legelső telepes családdal került ide, az Újvilágba.

Némelyek azt mondják, hogy egy Morse hozta magával, mások azt, hogy egy Rivers, és megint mások úgy vélekednek, hogy eredeti tulajdonosa sem ez, sem az, hanem valaki más volt. Egyvalamit azonban biztosan tudunk. Azóta, vagyis a tizenhetedik század óta van a család birtokában, és kivétel nélkül mindig női ágon öröklődött. Ez a takaró a történelem során megért és átvészelt minden elképzelhető veszélyt és megpróbáltatást, megannyi indián háborút és lázadást, a függetlenségi háborúról és a polgárháborúról nem is beszélve, és ugyanúgy túlélte valamennyit, mint maga a család.

Számunkra tehát igen sokat jelent és fontos szereplője családunk hagyományainak, ami azokra a bizonyos „első időkre nyúlik vissza". Első tulajdonosa állítólag a deerfieldi Rebekah Rivers Morse (1643-1714) volt. Amikor az ő lánya, Mary Sarah férjhez ment, Rebekah azzal a kikötéssel adta át neki a takarót, 311

hogy idővel Mary Sarah-nak is tovább kell adnia lányának és így tovább. Amennyiben pedig nem születik lánya, akkor a takaró a legidősebb fiú feleségét illeti. A történet érdekessége, hogy egészen napjainkig, azaz a mostani generációig, a család csaknem valamennyi asszonyának született leánygyermeke.

A család kezdettől fogva nagy becsben tartotta és soha nem eredeti rendeltetésének megfelelően használta ezt a takarót. Nem takarták le vele az ágyat, mindig elzárva tartották a dobozában, és csak egy-egy gyermek születésekor vették elő. Olyankor az anyára és az újszülöttre terítették, mert úgy

hitték, hogy azokban az első, veszélyes hetekben mindkettőnek védelmet nyújt. Hiszen a szülés, mint tudjuk, egészen a legutóbbi időkig igen kockázatos esemény volt mind az anya, mind a baba számára. Manapság, hogy orvosaink ismerik az antisepticumok és anaestheticumok hatását, a takaró védelmére talán már nem szorulunk rá, és sokan bizonyára hajlamosak merő babonának tekinteni, és el is vetni e szép hagyományt. Akik így gondolkodnak, azoknak azt mondanám, hogy soha csecsemő, akire a takarót ráterítették nem halt meg, valamennyi szépen fejlődött, és az anyák közül se vitt el egyet se a láz, mely oly sokak életét követelte már.

Ami engem illet, én minden körülmények közt folytatni fogom a családi hagyományt. Örömmel várom a napot, amikor férjhez-menetele alkalmából, majd én adhatom át ezt a csodálatos takarót leányomnak, Etta Maynek.

Eveline Travers Harris, 1916. szeptember 17.

Eveline Travers Harris 1981-ben hunyt el. A takarót]. W.

Holdén vásárolta meg 1985-ben. Halálakor (1996) a Holdén Alapítvány múzeumának „Holdén gyűjteményébe” került.

7. jegyzet

Interjú Richard Gill nantucketi lakossal. Készült 1999. június 4-én.

AE: Egy Jack Gill nevű férfi életével kapcsolatban szeretnék adatokat gyűjteni. Rokona?

RG: Rokona vagyok, hát. Ezen a szigeten majdhogynem az első

bevándorlók letelepedése óta élnek Gillek. Az én nevem Richard Gill. Ez a Jack az én nagyapám nagyapjának nagyapja....ö.... és így tovább lehetett, valamikor jó régen. [Szünet] Nos tehát. Az öreg Jack Gillről szeretne megtudni valamit. Jack Gill nem itt született a szigeten. Ő nem első telepes családból való. De lényegében a kolónia kezdetekor érkezett. Azt mondják, Long Islandről, csak előtte még bejárta a keleti partvidékeket, fel-alá hajózgatott, Nova Scotiától Virginiáig, Nyugat-Indiákra meg vissza.

Jókora summát összeszedett a hajózgatással, de nem volt nyugta, nem tudott letelepedni, mintha keresett volna valakit vagy valamit. Egyszer aztán, amikor a hajója viharba került, mégis kénytelen volt kikötni, és itt vetett horgonyt. Partra szállt a szigeten, és összeakadt egy lánnyal. Csinos kis teremtés volt, legalábbis úgy mesélik, a szeme szürke mint a tenger télen, a haja arany, mint a homok. Jack addigra megelégelhette a kalandozást meg a keresgélést, nem tudom, de akárhogy volt is, beleszeretett a lányba, az meg belé.

Na, ez a lány viszont első telepes családból való volt, ráadásul kvéker, úgyhogy azzal, hogy hozzáment Jackhez,

„kiházasodott a családból”, ahogy mifelénk mondani szokás. Jack ugyan nem 313

lett kvéker, de a szigetről nem ment el többé.

AE: És mihez kezdett?

RG: A kereskedéshez már nem volt kedve, hát a bálnavadászattal próbálkozott. Akkoriban is vadásztak már bálnára, persze az még semmi nem volt ahhoz képest, ami később lett belőle. A part mellől irányították a műveletet. Őrszemek álltak végig a part mentén, és csak miután megpillantottak egy bálnát, akkor indultak el, hogy üldözőbe vegyék.

AE: És milyen bálnára vadásztak?

RG: Simabálnára, többnyire. Minden ősszel, amikor mentek délre, a párzási helyükre, itt vonultak el a mi partjaink mellett.

Ami azt illeti, még ma is erre vonulnak, már amennyi megmaradt belőlük. Hát, az öreg Jack egy darabig beérte a bálnavadászattal így, de aztán újabb, nagyszabású ötlete támadt. Egyre kijjebb merészkedett a hajójával, a parttól egészen messzire, ahonnan már nem is látni a földet. Ott aztán sikerült kifognia egy ámbracetet, először még csak úgy véletlenül, gondolom. Tudni kell, hogy az ámbracetnek jobb minőségű a zsírja, mint a másiknak. Főként az a zsír, ami a fejében van - amit buroknak hívnak -, mert az könnyű

és tiszta, meg sokkal értékesebb. Hát Jacknek attól fogva már csak ez kellett. Arról álmodozott, hogy beszerez valahogy egy raj szlúp vitorlást - későbbi mércével mérve a szlúp, ami úgy harminc-negyven tonnás, nem számít túl nagynak, de a mélytengeri hajózásra akkor jó volt. Jacknek nagy tervei voltak, de időközben felette is eljárt az idő. Már nem tudta egyedül csinálni. Nem tudta kezelni se a kormánylapátot, se a szigonyt. Szóval, kiöregedett a hajózásból.

[Szünet]

AE: Kiöregedett a hajózásból?

RG: Az előbb mondtam. Addigra megöregedett. Hatvan is megvolt már.

[Szünet]

AE: Értem. Na és... na és akkor hogy halt meg?

RG: Az öreg Jack? Az ágyában.

AE: Tessék?

RG: Azzal mi a baj?

AE: Semmi. Mondja csak tovább. Mondja tovább. Mi történt vele?

RG: Jack átadta az egész vállalkozást Ichabodnak, a fiának.

Attól fogva az ő dolga volt, hogy kivigye a szlúpokat a mélytengeri vizekre, oda, ahová Jack szeretett volna menni. Az ő feladata lett, hogy ámbracetre vadásszon.

Az ám, csakhogy ez az állat, ez az ámbracet, más tészta, mint a simabálna, amihez addig hozzászoktak. Ez bizony jóval nagyobb, hatalmas jószág; az igaz, hogy értékesebb, de sokkal fürgébb is, és nehezebb elkapni. Meg hát álnok is. Olvasta a Moby Dicket?

Az ámbracet képes átfúrni egy egész hajót.

[Szünet]

RG: Na szóval. Hol tartottam?

AE: Ichabodnál?

RG: Ja, igen. Ichabod kvéker volt, mint az anyja, még mielőtt az „kiházasodott volna a családból”. Ichabod eljárt az összejöveteleikre, ami hát Jackkel nem fordult elő soha, és beházasodott a sziget egyik kvéker családjába. Nagy ambíciókat táplált ő is, mint az apja, de hiányzott belőle a kalandvágy, az apja hóbortossága. Ichabod nem bízott semmit a véletlenre.

Amolyan akkurátus típus volt, mint a kvékerek, azoknak meg közük nincs a véletlenhez. De a babonákhoz sem, úgyhogy amikor 315

eljött a pillanat, hogy Ichabod tengerre szálljon, és Jack a kezébe nyomta a kabaláját, a fiú azon nyomban visszaadta

azzal, hogy köszöni szépen, de arra neki semmi szüksége.

AE: A kabaláját? Mi volt az?

RG: Egy fél ezüstérme, amit valami hajóskapitánytól kapott még egyszer, régen. Jack egész életében esküdött rá, soha ki nem ment volna a tengerre nélküle.

AE: És mi történt az érme másik felével?

RG: Arról Jack nem beszélt soha. Ha engem kérdez, szerintem valamelyik kedvesének adta - ahogy akkoriban a matrózok közt szokás volt. Na szóval, Ichabod hajója kifut a tengerre, de a fiú nem viszi magával a szerencsepénzt. És nem jön vissza. A hajója léket kap, odavész az egész legénység. Amikor az öregnek fülébe jut a hír, hogy egyetlen fiának ilyen körülmények között kellett elpusztulnia, nem tudja túltenni magát rajta. Ágynak dől, és fel se kel többé, mert már a következő dagállyal kileheli a lelkét.

A szomszédok találnak rá másnap reggel, ott fekszik kihűlt testtel az ágyban, markában a fél ezüst shillinges.

AE: Ezek szerint nem Jacket, hanem Ichabodot ölte meg a bálna?

RG: Igen, hát ezt meséltem az imént.

8. jegyzet - Efrájim Carlton

Köbe foglalt bronztábla a Missouri folyó partján: Efrájim Carlton és Jean Dupré voyageurs, valamint őslakos vezetőjük Tonsa emlékére, akik 1695. februárjában átutaztak ezen a helyen, és elsők között nyitották meg az utat a hatalmas amerikai 316

kontinens későbbi felfedezői és telepesei számára.

Kiegészítő adatok Mary édesanyjáról E. G.-ről Történelmileg hitelesnek mondható adatok híján, átmenetileg Elinor Garfield néven hivatkozunk rá. Annak a Garfield ezredesnek a felesége, aki Cromwell hadseregében parancsnoki tisztel tölt be és I. Károly halálos ítéletének aláírói közé tartozik.

Korabeli források tanúsága szerint Elinor kivételes intelligenciájú, bátor és leleményes asszony, „aki messze felülmúlta azt, ami közönséges asszonyoktól elvárható”.

A cromwelli „nemzetközösség” azaz köztársaság ügyének egyik legodaadóbb híveként a legnagyobb nehézségek közepette is kitart férje melleit, és megmenti a kivégzéstől, miután Angliában visszaállítják a királyságot.

Jóllehet Elinor felnőttkori éveiről igen sok adat áll rendelkezésünkre, gyermekkoráról és ifjúkori éveiről keveset tudunk, legfeljebb annyit, hogy egy hatalmas vidéki kastélyban nevelkedik az ardeni erdő mélyén, nem messze Warwicktól.

Édesanyja a születésekor meghal, Elinort tehát minden valószínűség szerint szoptatódajkára bízzák (aki lehetett akár Eliza Nuttall is). A polgárháború kitörésekor Elinor apja és fivére az elsők között állnak át a parlament legharciasabb szárnyaként ismert Kerekfejűekhez. Mindketten Cromwell új mintájú hadseregének katonái. A csaták idején, a férfinép távollétében, Elinor feltehetően egyedül tartózkodik a családi kastélyban - azt megelőzően, hogy házasságot köt apja egyik barátjával, Garfield ezredessel.

Bár a történész csak találgathat, elképzelhető, hogy Elinor ezen magányosan töltött időszak során esik teherbe, és hozza 317

világra Maryt. Ami pedig az apát illeti, róla semmiféle adattal nem rendelkezünk. Személy szerint úgy vélem, Mary apja nem lehetett más, mint a Tündérkirály.

Alison Ellman, 2001. augusztus 31.

Köszönetnyilvánítás

Ez a regény a képzelet szüleménye, és mindenért, ami benne található, teljes mértékben vállalom a felelősséget. Igyekeztem a valóságnak megfelelően előadni, és szeretnék köszönetét mondani mindazoknak, akik ebben segítségemre voltak. Ahhoz, hogy könyvemet megírhassam, Amerikában folytattam kutaTomunkát.

Szeretném megköszönni Karéi Lotznak és Candlewick Pressnek kedvességüket, velem és családommal szemben tanúsított vendégszeretetüket. Utam során abban a

szerencsében részesültem, hogy New York államban, az Onchiota közelében lévő csodálatos Hat Nemzet Indián Múzeumban tett látogatásom alkalmával megismerkedhettem John Faddennel. A múzeumot édesapja, Ray alapította, és jelenleg John és fia, Dávid vezetik. Elbűvölő hely, és én hosszasan elbeszélgettem Johnnal, aki volt olyan szíves, és felajánlotta segítségét, s tanácsokkal látott el az irokézek meg a mohaukok múltjával és jelenével kapcsolatban. Köszönet végtelen türelméért, ahogyan kérdéseimre és faggatózásaimra megfelelt, és a kéziratot felbecsülhetetlen megjegyzéseivel ellátta. Hálás vagyok továbbá feleségének, Évának és Éva édesanyjának, Elizabeth Thompsonnak, akik a nevekkel és a nyelvvel kapcsolatban voltak segítségemre.

Ami a többi kutatást illeti, köszönetem Gillian Irvingnek a coventrybeli Herbert Art Gallery & Museum munkatársának, aki a műtárgyak megóvásával, és dr. Mary M. Brooksnak, a Southampton Egyetem kutató tanszékvezetőjének, aki a textíliák megóvásával kapcsolatban látott el tanácsokkal.

Végül támogatásáért és lelkesedéséért szeretnék köszönetét mondani szerkesztőmnek, Sarah Odedinának, aki meglátta, hogy ebben a témában két könyv is van, nem csupán egy.

Kiadónknál megjelent:

Sally Grindley: Kiloccsant víz Szokatlan témáról, a családjától elszakított, 12 éves kínai kislány hányatott életéről szól ez a szívbemarkolóan őszinte történet.

Bár a könyv ifjúsági regény, a felnőtt olvasók is megrendelülve szembesülhetnek az igazsággal: Árvácskák és Twist Olivérek manapság is milliószám élnek a világon.

Celia Rees: Kalózok A fordulatos kalandregény a XVIII. századba kalauzolja az olvasót, két merész és öntudatos fiatal lány sorsát követve nyomon, akik ezer veszéllyel dacolva a kalózok hányatott életét választják, és állnak ki igazukért. Izgalmas és lebilincselő olvasmány minden korosztálynak.

1126 Budapest, Brassai Sámuel u. 6.

Tel.: (1)487-0150

info@orlandostudio.hu ISBN 963 866 401 0

Magyarországi kiadás © Orlando Stúdió Kft., 2004

Tel.: (1)487-0150 Felelős kiadó: a kft. ügyvezetője Nyomás:Typonova Kft. (fedél) Reálszisztéma Dabasi Nyomda Rt. (belív és kötészet) 319